

ELŐADÁSOK KIVONATAI

**A MISKOLCI EGYETEM TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI
MUNKÁIBÓL**

**MISKOLCI EGYETEM
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCS**

Szerkesztők:

Dr. Dobróka Mihály
Dr. Jármái Károly
Dr. Dabasi Halász Zsuzsanna

* * * * *

Szerkesztő bizottság tagjai:

Dr. Bokányi Ljudmilla
Műszaki Földtudományi Kar
Dr. Semmelweis Tamásné dr.
Műszaki Anyagtudományi Kar
Vadászné dr. Bognár Gabriella
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Dr. Pásztorné dr. Erdős Éva
Állam- és Jogtudományi Kar
Dr. Szakály Dezső
Gazdaságtudományi Kar
Kegyesné dr. Szekeres Erika
Bölcsészettudományi Kar
Dr. Kiss Tóth Emőke
Egészségügyi Kar
Dr. Kissné Gombos Katalin
Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar

* * * * *

Technikai szerkesztő:

Kupcsik Lászlóné
tanácsos

Miskolci Egyetemi Kiadó
Miskolc, 2011.

TARTALOMJEGYZÉK

	oldal
KÖSZÖNTŐ	4
AJÁNLÁS	5
ELŐSZÓ	6
MŰSZAKI ÉS FÖLDTUDOMÁNYI KAR.....	7
MŰSZAKI ANYAGTUDOMÁNYI KAR.....	41
GÉPÉSZMÉRNÖKI ÉS INFORMATIKAI KAR.....	78
ÁLLAM- ÉS JOGDUTOMÁNYI KAR.....	130
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR	191
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR	258
COMENIUS TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR	297
EGÉSZSÉGÜGYI KAR	313
BARTÓK BÉLA ZENEMŰVÉSZETI INTÉZET	345
ELŐADÁSOK KIVONATAINAK SZERZŐI	355

KÖSZÖNTŐ

Mint a Miskolci Egyetemen Tudományos Diákköri Tanácsának elnöke nagy örömmre szolgál, hogy köszöntsem mindazon hallgatókat, akik a 2011-es egyetemi TDK konferencián szerepelnek és a dolgozatok összefoglalóit tartalmazó kötetben szerepelnek. Ezt az új lehetőséget az egyetemi TDT számára az egyetem által elnyert TAMOP-4.2.2B/101-2010-0008 számú tehetséggondozási pályázat tette lehetővé.

Hagyományosan a hallgatói tudományos munka megismerésének szervezett formája az évenkénti intézményi tudományos diákköri konferencia, amely különböző szakmai szekciókban ad lehetőséget a fiatalok dolgozatainak bemutatására. Az összefoglalókat tartalmazó kötet viszont lehetővé teszi, hogy minél többen megismerhessék a hallgató tudományos munkájának idejének termését.

A 2011. évi konferencián a Miskolci Egyetem 8 kari és 1 intézeti tudományos diákköri tanácsának szervezésében 56 szekcióban 338 előadás hangzik el. A szekcióüléseket az Egyetemi Tudományos Diákköri Tanács elhatározásának megfelelően kibővített tanszéki, intézeti illetve összevont tanszéki konferenciák formájában tartjuk meg.

Az összefoglaló kötet 338 tanulmányt tartalmaz.

A köszöntésnek ki kell terjednie a hallgatókon kívül azokra a kiváló oktató-kutató tanárookra, akik a tehetséges, ambiciózus, tanulási kötelességeiket felelősen teljesítő hallgatókkal való foglalkozást, a tehetség-gondozást szívesen, önzetlenül végzik.

Reméljük, hogy az összefoglaló kötetben megjelenő tanulmányok kellően mutatják a diákok szakirodalmi tájékozottságát, azon túl alkotóképességük fejlődését, valamint a választott téma kutatási módszereinek elsajátítását.

Prof. Dr. Jármay Károly
egyetemi tanár, az ETDT elnöke

AJÁNLÁS

A tudományos diákköri munka célja, hogy segítséget nyújtson a hallgatóknak a tananyagon túlmenő szakmai, tudományos ismeretek megszerzésében, a tudományos kutatási módszerek elsajátításában és a nyelvtudás fejlesztésében.

Minden tudományos rendezvény – így az évente megrendezésre kerülő tudományos diákköri konferencia – elsődleges szempontja, hogy az ott elhangzottakat az érdeklődők minél szélesebb köre megismerhesse.

Jelen kötet egy könnyen áttekinthető összefoglaló a Miskolci Egyetem hallgatóinak 2011. évi tudományos diákköri munkáiból, amely egyfajta képet vetít elénk a legfiatalabb „tudósjelöltek” tevékenységéről.

Köszöneti illeti mindazokat, akik segítik a tudományos és művészeti diákköri munkát, a konferenciák megszervezését. Fontos és felelősségteljes munka ez, hiszen a tehetséges hallgatókat igyekszik bevezetni a tudományos munka rejtelmeibe és talán elindítja őket a tudományos pálya felé vezető úton.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom minden érdeklődő számára a kötetet, amelyet a szerkesztők kellő körültekintéssel és nagy örömmel állítottak össze.

Prof. Dr. Dobróka Mihály
tudományos és nemzetközi rektorhelyettes

ELŐSZÓ

Tehetségen velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amellyel az ember az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni. Voltak, és talán ma is vannak, akik azt gondolják, hogy az életünkben mindent az öröklődés határoz meg, míg mások tagadják e determinációt. A modern genetika azt az álláspontot képviseli, hogy az ember képessége, teljesítménye a gének által meghatározott adottság, amelyet döntően befolyásolnak a környezeti hatások. A gének megadják a „től - ig” határt, de hogy ezen belül ki mivé alakul, azt az edukáció, azaz a nevelés dönti el, amiben a felsőoktatásnak is kiemelkedő szerepe van. A Hazai felsőoktatásban a tehetséggondozás legfontosabb, legjelentősebb formája a tudományos diákköri tevékenység. A Miskolci Egyetemen több évtizedes hagyományokra tekint vissza az önképzés ezen formája. Eredményeinkben mindig jelentős szerepet játszott a tanár-diák bensőséges szakmai és emberi együttműködése. Hallgatóink kutató tevékenységüknek eredményeit dolgozataikban foglalják össze és ezzel mérettetnek meg konferenciáinkon. Ez a kötetet diákköröseink előadásainak rövid esszenciáját adja, nem pótolja, pótolhatja a tanulmányok elmélyült olvasását, csak iránytű ahhoz, hogy lássuk és felkeltse érdeklődésünket munkájuk iránt. Ha csak átfutják-e kiadvány lapjait láthatják a tudomány és egyetemünk sokszínűségét, többek között ez az az alap, amely sikeressé teszi munkánkat, inspirál az együttműködésre. Engedjenek meg a szerkesztők nevében egy hitvallást előszóként. Ahhoz hogy Hazánk sikeres legyen modern szóval versenyképes elengedhetetlen a tehetségek kibontakoztatása. Úgy látjuk mi „diákkörösök”, hogy mind a kiemelt nevelési szinterek, mind pedig az egész társadalmi környezet a tehetséggondozás és tehetségfejlesztéshez megfelelő környezetet tudjon biztosítani, az egész társadalom szemléletét és „tehetségviszonyát” erősíteniük kell. A társadalom a tehetséggondozás számára elengedhetetlenül szükséges környezetet biztosításában, mindenkinek lehetősége, és így felelőssége van.

Olvassák, hallgassák, segítsék, bátorítsák diákjainkat ezen a 2011. évi miskolci Tudományos Diákköri konferencián is.

A szerkesztőség nevében

Dabasi Halász Zsuzsanna
a Miskolci Egyetem Tudományos Diákköri Tanácsának titkára

MŰSZAKI ÉS FÖLDTUDOMÁNYI KAR

Benedek Balázs
Ginovszky Máté
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Kovács Balázs
egyetemi docens

**Laza talajok és földművek penetrométeres és könnyű ejtősúlyos
dinamikus terhelőtárcsás vizsgálata**

**Investigation of loose soil and earthworks with penetrometer and light
dropping-weight dynamic loading disk**

A pályamunkánk célja az eltérő nedvességtartalmú és tömörödöttségű talajok vizsgálata az agrármérnöki gyakorlatban használt penetrométerrel és az elsősorban a tömör altalajok jellemzésére szolgáló könnyű ejtősúlyos dinamikus terhelőtárcsával végzett mérések alkalmazhatóságának vizsgálata laza, kis konszolidációs fokú talajok esetén, valamint mindkét esetben a kapcsolódó talajmechanikai paraméterek meghatározása, ezen kívül a két eszközzel való mérési eredmények összevetése.

Czeglédi Balázs
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Németh Norbert
adjunktus
Dr. Szabó Norbert Péter
adjunktus*

**Mágneses mérések a Csereháton,
egy érctest múltbeli kialakulásának nyomozása**

**Magnetic survey in the Cserehát Mts,
on the trail of the formation of an ore body**

A Cserehát – Észak-Magyarország elfeledett tája – a Bódva és a Hernád folyók által határolva kerül elő. Ez, az ország több szempontból elhanyagolt, de azzal együtt elbűvölő vidéke földtani és geofizikai vonatkozásban tartogat érdekes vonásokat. Dolgozatomban a Cserehát területének kis részén – Irota és Gadna között – végzett mágneses mérések és földtani megfigyelések eredményeit mutatom be.

A területen paleozóos és kainozóos képződmények találhatók, melyek közül a legidősebb az Irotai Formáció. Ez nagy szervesanyag-tartalmú, sötét színű agyagpalából és világosabb színű kovapalából áll. Az ilyen formációkhoz gyakran színes- és nemesfém-ércesedések kapcsolódnak. A MÉV 1960-as években mélyült uránkutatóira irányuló fúrásaiból ennek a képződménynek jelentős pirrotintartalmát ismerjük, mely erősen mágnesezhető ásvány.

A 2011 nyarán végzett geofizikai mérést a területen folyó földtani előkutatás részeként végeztem a Miskolci Egyetem, Műszaki Földtudományi Kar, Földtan – Teleptani Intézeti Tanszék és a Geofizikai Intézeti Tanszék munkatársaival. A mérést GSM-19 típusú proton-precessziós magnetométerrel végeztük, 12 szelvény mentén összesen 1600 mérési ponton, alsó és felső állásban. A mérés célja a területen korábban légi mágneses mérésekkel kimutatott mágneses anomália helyzetének pontosítása, illetve az anomáliát okozó mágneses ható helyének megadása. A geofizikai adatfeldolgozás és a földtani interpretáció után sikerült megközelítő információt szolgáltatni a mágneses test helyzetére és kiterjedésére vonatkozóan. A modellalkotás interaktív inverziós szoftverrel történt. A modellezéshez a Geofizikai Intézeti Tanszéken további feldolgozó szoftvereket fejlesztettünk, melyek segítségével a modell még tovább finomítható.

A geofizikai modellezéssel kapott test és a fúrásokban megfigyelt magas pirrotintartalmú képződmények térben egybeesnek, így nagy valószínűséggel ez okozza a területen mért regionális mágneses anomáliát.

Dobai András
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Holndonner Péter
tanszéki mérnök*

**Az üzemi szintű genetikus talajtérképek ellenőrzése és összehasonlítása
azonos adatbázisból készített digitális talajtérképekkel**

**Control and comparison of basic genetic soil maps with digital soil maps
derived from the same database**

A TDK dolgozat témája az ároktői egykori Délborsod Mezőgazdasági Termelő Szövetkezet I. kerületéről készített genetikus talajtérképek és a hozzá tartozó kartogrammok bemutatása, illetve a tanult térinformatikai módszerek gyakorlati alkalmazása a területen.

A dolgozat első részében bemutatásra kerül az üzemi szintű genetikus térképezés és azok eredményei. Majd a mintaterület, talajtani szempontból fontos környezeti tényezők, valamint a terület talajtérképe és jegyzőkönyve és ezek módszertana. Végül a digitális úton készített talajtani térképek és kartogrammok összehasonlítása az eredeti üzemi szintű térképekkel és ellenőrzése terepi munkával.

A dolgozatban felhasznált eredeti papír alapú térképeket saját magam georeferáltam és vektorizáltam. A terepi jegyzőkönyvek adatait Microsoft Excel segítségével dolgoztam fel, az ez alapján geostatistikai módszerek segítségével készített térképeket az Arcmap 9.3 térinformatikai szoftverrel. A felhasznált anyagok döntő részét a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Növény és Talajvédelmi Igazgatóság munkatársai bocsájtották a rendelkezésemre.

Dudás Gábor Miklós
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Horánszky Beáta
tanársegéd*

A V4 tagországok gáziparának bemutatása

Introduction of the gas industry of the V4 countries

Az Európai Unió egyik alapelve az áruk szabad mozgása, mely a belső piac kialakításának igen fontos eleme. Távvezetéken szállítandó áruk esetében, mint például a földgáz, azonban ez a szabad mozgás attól is függ, hogy a tagországok gázellátó rendszerei milyen mértékben vannak összekapcsolódva.

Az Európai Unión belüli egységes földgázellátó rendszer kialakítása jelenleg is egy megoldandó probléma, azonban belátható, hogy a rendszer tökéletes működéséhez még rengeteg időre és pénzre van szükség.

A probléma megoldásának az első szintje lehet, ha a tagországok régiós szinteken kapcsolják össze rendszereiket.

Dolgozatomban a visegrádi országok (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia), mint régió gáziparát vizsgálom meg az egyes tagországokra lebontva.

Az első részben általánosan bemutatom minden ország gázszektorát. Megvizsgálom, hogy milyen mértékben tettek eleget az Európai Unió liberalizációs törekvéseinek, a gázipar mely területén maradtak meg monopol tevékenységek, illetve mely területén és milyen mértékben valósult meg a tevékenységek szétválasztása.

Foglalkozom az országok fizikai rendszereinek vizsgálatával, mely piaci szereplők üzemeltetik az egyes rendszereket, és összehasonlítom az országok rendszereinek fejlettségét. A földgáz iránti piaci igényt a fogyasztók számának vizsgálatával mutatom be, külön tekintettel a lakossági és az ipari fogyasztókra.

A második részben az országok elmúlt évi gázmérlegeit elemzem. Bemutatom, hogy milyen gázforrásokkal és milyen fogyasztási adatokkal rendelkeznek a tagországok, és külön megvizsgálom az egyes országok földgázimporttól való függését.

Végezetül kitérek arra, hogy a világgazdasági válság hatással volt-e valamilyen mértékben az államok földgázfelhasználására.

Fejes Zoltán
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Szűcs Péter
egyetemi tanár
Szlabóczky Pál
geológus*

Adatpótlás nagymélységű geotermikus kutatás tervezéséhez

Data addition to planning deep geothermal survey

Szerencs a turisztikailag növekvő forgalmú Tokaji-régió kapuja, ahol növekvő igény jelentkezik egy nagyobb forgalmú, nyáron szabadtéri termálfürdő létesítésére. A közelmúltban szépen felújított régi Községi Fürdőhöz a közelben kilépő forrás vizét melegítik, ám a fejlesztéshez további kutatások szükségesek. A munkám témája ehhez kapcsolódik, melyben kezdetben egy nagyobb terület komplex geológiai és hidrogeológiai vizsgálatát végeztem, majd ezt folyamatosan szűkítettem le Szerencsre illetve közvetlen környezetére.

A dolgozatom fő feladata, hogy a kb. 2000 méter mélységben várható medencealjzatig megkeressem a fürdővízpotenciált, de a kutatott területen nem rendelkezünk elég nagymélységű adattal. A vizsgált területem morfológiailag kettős jellegűnek mondható, mivel a hegység és az Alföld határán nyúlik el, de jelentős hatású még a területet átszelő nagyszerkezeti vonal is. A dolgozatom stratégiája három pontot érintve kutatja az adatpótlási lehetőségeket. Az első adatpótlási lehetőség, nagytérség mélyfúrási kútjainak és földtani kutatófúrásainak adatait begyűjteni, rendszerezni, feldolgozni és következtetéseket vonni le a vizsgált területre vonatkozóan. A területen található kutak és fúrások alapján meg tudtam határozni a területre jellemző vulkanosediment üledéksort (láva és utóvulkáni kvarcit betelepülések), valamint a pannon rétegek fekvését. Nagy probléma a nagy mélységben található ismeretlen elhelyezkedésű, ismeretlen összetételű medencealjzat is. A területen csak kisszámú előzetes kutatás folyt, ezért kevés adat áll rendelkezésre. Ennek ellensúlyozására, nagy térségből gyűjtöttünk ismereteket (74 fúrás) és a mélységi miocén képződmények hegyvidéki kibúvásait is figyelembe vettem. A második adatpótlási lehetőség, a hegységi kibúvások hidrogeológiai vizsgálata, majd ezen adatok extrapolálása a mélység felé. Végül a fejlődéstörténetből való következtetéseket tárgyalom, mint lehetséges adatpótlási lehetőséget.

Az így kapott ismeretek alapján Szerencs külterületi határán belül lehatároltam egy térrészt, ami a későbbi részletesebb mélységi geofizikai kutatások szempontjából érdekes lehet.

Flaskó István Tamás
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Lénárt László
egyetemi docens

A bükki karsztvízrendszer összefüggései

The correlations of the karst water system in the Bükk Mountains

Dolgozatom témája a bükki barlangok vízszint adatainak vizsgálata, összefüggések felállítása. A karsztvíz állapotát, vízszintmozgását 1992 óta a Bükki Karsztvízszint Észlelő Rendszer keretében Dr. Lénárt László vezetésével a Miskolci Egyetem Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Intézeti Tanszéke vizsgálja.

A barlangokban, illetve megfigyelő kutakban elhelyezett mérőműszerekből kinyert adatok alapján, a jelentkező csapadék szerint különítettünk el száraz és csapadékos időszakokat. Ezen periódusok alatt rögzített paraméterek (vízszint, hőmérséklet, vezetőképesség) alapján figyelhetőek meg a kölcsönhatások.

A dolgozat célja olyan kapcsolatát keresése melyek leírják a karsztvíz mozgását, a barlangrendszerek víztani összefüggését, ezáltal elősegítve a Bükk hegység hidrogeológiájának kutatását, Miskolc város legfőbb vízellátó rendszerének felügyeletét.

Gajda Mihály
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Takács Gábor
egyetemi tanár

A mélyszivattyúrudazat viselkedésének szimulációja

Simulation of the behaviour of the hollow sucker rod string

Dolgozatomban bemutatom a mélyszivattyúrudazat viselkedésének leírására használt legelterjedtebb matematikai modellt. Továbbá ismertetem a modell révén kapott lineáris, másodrendű, hiperbolikus parciális differenciálegyenletnek a numerikus megoldására szolgáló algoritmust, beleértve a peremfeltételek meghatározását és a diszkretizációt a stabilitási kritérium révén. Majd bemutatom, hogy az eljárással kapott eredmények hogyan értékelhetőek ki és használhatóak fel a mélyszivattyúrudazat tervezésénél. És végül pár valóságos mélyszivattyús kút esetén felhasználok a szimulációval kapott eredményeket annak érdekében, hogy kiválasszam a megfelelő méretezési eljárást.

Gonda Nóra
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Kovács Balázs
egyetemi docens
Kántor Tamás
PhD hallgató*

**A különböző agyagtartalmú mezőgazdasági talajok
nyírószilárdsági jellemzőinek (kohézió, belső súrlódási szög) meghatározása
különböző mérési körülmények esetén**

**Determination of shear strength parameters (cohesion, internal friction
angle) in agricultural soils with variable clay content under variable
measurement circumstances**

Dolgozatom célja a különböző agyagtartalmú mezőgazdasági talajok geotechnikai jellemzése, valamint nyírószilárdsági jellemzőik meghatározása különböző nedvességtartalom, kémiai környezet valamint egyéb mérési körülmények esetén.

Az általam vizsgált mezőgazdasági talajok: homok, homokos vályog, valamint agyag. A talajok viselkedése az agyagtartalom növekedésével nagymértékben függ a víztartalomtól, melyet a konzisztencia határok jellemeznek. A szemcsés talajok viselkedését a szemcseösszetétel determinálja, ezért a szemcseméret eloszlásáról hidrometrálással kaptam képet. A talajok másik fontos tulajdonsága a vízfelvevő képesség, melynek egyszerű eszköze az Enslin-készülék. A tömörödési jellemzőket Proctor-kísérlettel határoztam meg, valamint a hézag tényező számításához szükséges szemcse-sűrűséget piktométeres eljárással mértem. A kémiai környezet hatására vonatkozólag fontos információkat kaptam a talajok kationcserélő-kapacitásának vizsgálatával.

Dolgozatom fő részét a nyíróvizsgálatok adják. A talajok nyírószilárdságát általában a Coulomb-féle $\tau = \sigma \operatorname{tg}\Phi + c$ egyenlettel jellemezzük, ahol τ a σ hatékony normálfeszültség mellett rendelkezésre álló nyírószilárdság, Φ a belső súrlódási szög és c a kohézió. Egy talaj nyírószilárdságát azonban több tényező befolyásolhatja, ennek megfelelően különböző esetekben végeztem kísérleteket. A víztartalom egyaránt hatással van a kohézióra és a belső súrlódási szögre. Egy másik mérési körülményként a konszolidációs idő hatását vizsgáltam arra vonatkozóan, hogy nagyobb mértékű konszolidációval elérhető-e magasabb kohézió. Különböző nyírási sebességekkel is végeztem kísérleteket, hiszen a természetben a talajmozgások is széles tartományban változhatnak. Fontos befolyásoló tényező lehet a kémiai környezet is. Mezőgazdasági területeken gyakori a vegyszerhasználat, melynek következtében változik a pH, ezért erre vonatkozóan savval ill. lúggal kezelt talajt vizsgáltam, valamint kationcseréire is végeztem kísérleteket.

Vizsgálataim eredményeiből kiderült, hogy a nyíróvizsgálatok során alkalmazott sebességtartományon belül az adott talajok nyírószilárdsági paraméterei nem változtak számottevően. Ezzel szemben a víztartalom változásának hatása nagyban befolyásolja a talajok állékonysági tulajdonságait. További célkitűzésem különböző talajkeverékek vizsgálata olyan adalékanyagokkal, amik kedvező irányba befolyásolhatják az állékonysági viszonyokat.

Hadas Tímea
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Szunyog István
adjunktus*

A Kaposvári Cukorgyárban termelt biogáz hasznosításának vizsgálata

Investigation of the utilization of the biogas produced in the sugar factory at Kaposvár

TDK dolgozatom a Kaposvári Cukorgyárban 2007-ben épült biogázüzem által termelt gáz hasznosításának lehetőségét mutatja be. A cukorgyárban szeretnék volna hasznosítani az egyre jobban szemétté váló préselt répaszeleteket, amiket az állattenyésztőknek már nem tudtak takarmányozási alapanyagként eladni. Kiszámolták, hogy mennyi energiát tudnak belőle kinyerni. Pályázatot írtak ki, hogy megfelelő biogázüzemet hozzanak létre, ahol csak a préselt répaszeleteket használják fel. A pályázat sikertelen volt, ezért a cukorgyár maga fejlesztett ki egy kísérleti üzemet. Ebben a kisebb üzemben határoztak meg minden paramétert, amelyeket követnek majd a tényleges üzem működtetésénél. Nagyobb mennyiségű cukorrépa feldolgozása esetén lehetőség kínálkozik – megfelelő gáztisztítási eljárásokkal – biometán előállítására, amelyet a földgázelosztó rendszerbe tudnak majd betáplálni.

Dolgozatomban a biogázüzemtől az elosztóhálózatig húzódó célvezeték méretezését végzem el, vizsgálva az egyes paraméterek hatását a betáplálható mennyiségekre, külön a kampány- és a kampányon kívüli időszakban. (A kampány a cukorrépa feldolgozásának ideje, amely szeptembertől-januárig tart.)

Hajdú Gergely
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Horánszky Beáta
tanársegéd*

**Szintetikus gáz betáplálása földgázelosztó rendszerekbe –
a hidraulikai szimuláció fontossága**

**Synthetic gas feed into natural gas distributing systems –
importance of the hydraulic simulation**

Napjainkban egyre inkább előtérbe kerül az alternatív forrásból származó, a földgázzal egyenértékű minőségű gázok hasznosítása mind a nagyfogyasztók körében, mind az elosztóhálózatba betáplálva.

A nyári szakmai gyakorlatom során egy ilyen konkrét esettel ismerkedtem meg. A gázelosztói engedélyest egy cég kereste meg, amelynél a tevékenységük melléktermékeként keletkező – általuk „szintetikus gáz”-nak nevezett – gázt szeretnék betáplálni a földgázelosztó rendszerbe. A cég – üzleti titokra hivatkozva – kizárólag a létesítendő telephelyük helyszínrajzát és a tervezett gázmennyiséget küldte el az elosztó engedélyes felé.

Az ilyen típusú betáplálási igényekre felkészülve az elosztói engedélyes többféle megoldású betáplálási esetekre szimulációt végzett el (támaszkodva a beérkezett igényre) a kérdéses elosztórendszeren.

Nyári gyakorlatom során ebben a munkában vettem részt, és ezt szeretném bemutatni TDK dolgozatomban.

Hajdu Lilla
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Siskáné Dr. Szilasi Beáta
egyetemi docens*

Borsod-Abaúj-Zemplén megye egészségturisztikai jellemzőinek vizsgálata egy mintaterület példáján

Analysis of the health touristic characteristics of Borsod-Abaúj-Zemplén County based on a sample area

2011 az „Egészségturizmus Éve” Magyarországon, így kiemelten fontos, hogy megyénk is jól hasznosítsa a rendelkezésére álló egészségturisztikai adottságokat. Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdasági pozíciója 1990 után az ipari szerkezetátalakítás következtében jelentősen megváltozott. Az ezt követő folyamatok több területen is jelentős változásokat idéztek elő, így például számottevően csökkent a munkahely kínálat, ezzel szoros összefüggésben csökkent a foglalkoztatottak aránya, és nőtt a munkanélküliség. Magyarország és ezen belül Borsod-Abaúj-Zemplén megye számára is, az adottságok alapján, fontos gazdasági szektorként jelenik meg az idegenforgalom és az ehhez kapcsolódó desztinációk kihasználtságának növelése, fejlesztése. A turisztikai szektoron belül napjainkban az egyik legmeghatározóbb ágazat az egészségturizmus, köszönhetően egyedülálló termál- és gyógyvízkincsünknek.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében kevésbé ismert fürdőhely, Mezőkövesdhez vagy Miskolc-Tapolcához képest, a Sárospatak-Végardón található fürdő, pedig az utóbbi években egyre több fejlesztést valósítottak meg a területen, és a vendégek száma is folyamatosan nőtt.

A dolgozatban bemutatásra kerül Borsod-Abaúj-Zemplén megye társadalomföldrajzi és turisztikai adottságainak összegzése, valamint mintaterületként a Sárospatakon található végardói strand- és termálfürdő turisztikai jellemzőinek vizsgálata és statisztikai elemzése, az egészségturizmus fogalomrendszere és célcsoportjai.

A vizsgálatok segítenek abban, hogy meghatározzuk Sárospatak helyét a megye turisztikai rangsorában, és rámutassunk a jövőben szükséges fejlesztések jellemzőire.

Holló Dávid
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Ormos Tamás
egyetemi docens

Dinamikus rugalmassági állandók meghatározása a Nyugat-Mátrában mélyített F-7 jelű, víz- és érckutató fúrás magmintáin

Determination of dynamic elasticity parameters on core samples of the drillhole F-7, drilled for water and ore prospecting in the Western Máttra Mts.

2010. májusában a Nyugat-Mátrában, Mátraszentimrétől délkeletre egy F-7 jelű, 410 méter mély figyelőkutat mélyítették le víz- és érckutatás céljából. A kút teljes hosszában volt magmintavétel, ami a későbbi geológiai és közetfizikai elemzést lehetővé tette. Az F-7 jelű figyelőkút jelenleg hidrogeológiai figyelőkút funkciót tölt be. Feladata, hogy a mátraszentimrei telérből szivárgó savas víz mozgását vizsgálni lehessen vele, ha az a Máttra második legnagyobb (Csór-réti) víztározója felé haladna.

Az F-7 jelű fúrásból kihozott magminták egységesen 64 mm átmérőjűek. A reprezentatív módon, 10 méterenként kiválasztott mintákat a Miskolci Egyetem Geofizikai Intézeti Tanszékének közetfizikai laboratóriumában megvizsgáltam. Meghatároztam a magmintákban a longitudinális és transzverzális hullám terjedési sebességét, a dinamikus Young modulust, a dinamikus Poisson-hányadost, illetve a dinamikus Poisson-tényezőt. A mért és számított adatokból három különböző viselkedésű zónát különítettem el, amelyeket további 2, 3, és 2 kisebb szakaszra bontottam. A könnyebb értelmezhetőség érdekében a fúráshoz kötött koordináta rendszerben, szelvényyszerűen vittem fel az eredményeket, melyeken jól felismerhetők a zónák és szakaszok határai.

A dinamikus rugalmassági állandókat és a hullámterjedési sebességeket összevettem a fúrási anyag geológiai, közettani feldolgozása után készült földtani rétegsorral, adatokkal. A geológiai szelvényen az andezites alapkőzetben hialoklasztit breccsa, andezit lávakőzet, hidrotermális breccsa, kovásodott-karbonátosodott hólyagüreges andezit közettetek és hidrotermális telérek különíthetők el. Az epitermális ércesedés hatása látható a geofizikai szelvényen is, vagyis a geológiai kőzetazonosítás és a geofizikai úton meghatározott rugalmassági állandók értéke között kapcsolat van. A geológiai szelvény korrelál a geofizikai szelvényel. Ezen hasonlóságok és különbségek okaira adott lehetséges válaszokat mutatom be a dolgozatban.

További magfúrásokon elvégzett mérések után lehetne általánosabb következtetést levonni a dinamikus állandók és a közettetek regionális összefüggéseire.

Kiss Anett
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dobróka Mihály
egyetemi tanár*

Kőzetek összenyomhatóságának vizsgálata laboratóriumi háromtengelyű kísérletben

Investigation of rock compressibility in laboratory triaxial test

Fluidumbányászat során a termelés hatására megváltozó effektív feszültségek okozta kompaktió nem elhanyagolható következményekkel jár. Az így kialakuló felszínsüllyedés termelést befolyásoló és gazdasági hatásait fontos már a kutatás elején megismerni, a terület kiértékelési modelljébe belekalkulálni.

A kőzetek kompresszibilitása (C_b – bulk compressibility) a mátrixot alkotó elemek és a köztük lévő pórusteret kitöltő fluidumok összenyomhatóságából áll. Előbbi mértéke a tapasztalatok alapján igen kicsi, a gyakorlatban legtöbbször elhanyagolható nagyságúnak tekintik. Ezen dolgozatban az olaj- és gázipar számára szükséges kőzet-kompresszibilitás jelentőségét és meghatározásának módjait ismertetem. A különböző laboratóriumi eljárások elvi és gyakorlati hátterének, előnyeinek és hátrányainak bemutatása után részletesen foglalkozom az általam is alkalmazott metódussal.

Ennek lényege, hogy a kőzet összenyomhatóságának vizsgálatát két eljárás, a „Triaxiális feszültségváltozás axiális alakváltozással” és a „Pórusnyomás csökkentése akadályozott radiális alakváltozással” kísérlet típusok kombinációjaként hajtottam végre triaxiális mérőcellában. A méréseket három különböző fúrásból és mélységből származó öt-öt próbatesten végeztük el a németországi Gesteinslabor Dr. Eberhard Jahns kőzetmechanikai vizsgálatokkal foglalkozó laborban.

Az eredmények két eljárással kerültek kiértékelésre. Az első esetben a kőzetmátrix kompresszibilitása elhanyagolásra került, míg a második esetben figyelembe lett véve. Az eredményeket az irodalmi ajánlásokkal összevetve jó egyezést kaptunk. A kísérletek elvégzése és a kiértékelésekből származó tapasztalatok alapján olyan eljárásra teszek ajánlást, mely költséghatékony és a lehető legegyszerűbb kísérleti ráfordítást kívánja meg, miközben az összenyomhatóságot jó pontossággal képes leképezni.

Kiss Judit

Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Bokányi Ljudmilla
egyetemi docens
Dr. Mádainé Üveges Valéria
junior kutató*

A PVC és a PA műanyagok flotálhatóságának kísérleti vizsgálata

Experimental investigation of the floatability of PVC and PA plastics

Környezetünk védelme, a fenntartható fejlődés kérdésköre napjaink egyik legégetőbb problémájává vált. A globalizálódó világ szükségleteinek és energiaigényének kielégítése egyre több hulladékkal jár.

A dolgozatom egy világszerte hatalmas mennyiségben keletkező hulladék, a műanyag hulladék szelektív visszanyerésének problémájával foglalkozik. A műanyag hulladék újrahasznosítása során fontos szempont, hogy a műanyagkeverékeket fajtánként szét tudjuk választani egymástól. A finomszemcsés műanyagok esetén az egyik ilyen szétválasztási mód a flotálás.

A flotálás a szilárd részecskék felületi adhéziós sajátosságainak eltérésén alapuló dúsítási eljárások egyik legfontosabb képviselője, amely a különböző ásványok felületének a levegőhöz és vízhez való eltérő tapadásán alapul. A víz vagy levegő megtapadását a szilárd szemek felületén – megfelelő reagensek hozzáadásával – módosítani: fokozni vagy mérsékelni lehet, sőt a szilárd szem felületének vízhez vagy levegőhöz tapadására való hajlamát az ellenkezőre is meg lehet változtatni.

A TDK dolgozatom a Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézetben folyó Flotációs Kutatások c. kutatási területhez kapcsolódik és a RECYTEK K+F Projekt keretén belül készült. A TDK dolgozatom célkitűzése kísérletileg megállapítani két különböző műanyag: a polivinilklorid (PVC), valamint a poliamid (PA) flotálhatóságát a pH függvényében, fenyőtűolaj habképző jelenlétében. A flotálhatóságot a pH tág intervallumban (pH = 3, 5, 7, 9, 11) tanulmányoztam. A kísérletek adatait flotálaskinetikai görbék segítségével értékeltem és grafikusán ábrázoltam. Következtetéseket vontam le a két műanyag flotálhatóságának alakulásáról pH-függvényében, valamint a szétválaszthatóságuk vonatkozásában is.

Frekvenciafüggő talajmechanikai paraméterek meghatározása

Determination of frequency-dependent parameters of soil mechanics

TDK dolgozatom azért készült el, hogy megismerjük a ciklikus dinamikai triaxiális talajvizsgáló berendezés működését, a talajmechanikai jellemzők mérésének módszereit. A terhelés frekvenciájának változtatásával lehetőség van a frekvenciafüggő dinamikus talajmechanikai paraméterek vizsgálatára. A mérések bebizonyították, hogy a rugalmassági modulus (E), a nyírási rugalmassági modulus (G), illetve a csillapítási tényező mértéke függ a terhelési frekvencia nagyságától. Három különböző víztartalmú meggyaszói talajmintának hasonlítottuk össze a frekvenciafüggő talajmechanikai paramétereit.

A terhelés paramétereit mindegyik mintán ugyanazok voltak az összehasonlítás érdekében. A berendezéshez tartozó szoftverrel vezérelhetjük a teljes vizsgálati folyamatot. Mivel a mérések egyik célja annak vizsgálata, hogy a víztartalom milyen mértékben befolyásolja a mechanikai talajparamétereket, a szaturációt elhagyjuk a folyamatból.

A mérési folyamat első lépése a *harmadik fejezetben* tárgyalt **izotróp konszolidáció**, amely során a cellanyomás (CP) értékét egy meghatározott szintig növeljük a kívánt tömörség elérése érdekében. Az izotróp konszolidáció alatt az axiális és a radiális terhelés nagysága egyenlő.

Ezután következik a **ciklikus nyírási vizsgálat**. A *negyedik fejezetben* a vizsgálati eredményeket grafikonokkal szemléltettem. A vizsgálat célja:

- A hiszterézisgörbe helyzetének vizsgálata, axiális nyúlások összehasonlítása a víztartalom, illetve terhelés függvényében
- Előre beállított nyúlásérték eléréséhez szükséges erő összehasonlítása a víztartalom függvényében
- Rugalmassági modulusok összehasonlítása víztartalom, terhelésnagyság, illetve terhelési frekvencia függvényében
- Nyírási rugalmassági modulusok meghatározása
- Csillapítási tényező meghatározása
- Egymást követő sorozatok hatásának vizsgálata a talaj mechanikai paramétereire

Az *ötödik fejezetben* bemutatott **Bender-elemmel** végzett vizsgálatokkal meghatározható a talaj maximális nyírási rugalmassági modulusa (G_{max}).

A *hatodik fejezetben* **mozgó traktor** talajra gyakorolt dinamikai hatását vizsgáltam. A szimulációba beiktatott több traktor elhaladása ugyanazon a felületen képet ad arról, hogyan viselkedik a talaj mozgó járművek dinamikus erőhatására.

Ling Erika
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Kovács Balázs
egyetemi docens
Kántor Tamás
PhD hallgató*

Gyöngyösoroszi flotációs zagy geotechnikai vizsgálatai

Geotechnical investigations on cleaner tailings from Gyöngyösoroszi

Dolgozatomban a nyári gyakorlatom során elvégzett mérési eredményeimet foglalom össze. Feladatom Gyöngyösorosziból származó flotációs zagyok geotechnikai jellemzőinek meghatározása volt, melyet a Miskolci Egyetem, Környezetgazdálkodási Intézet, valamint a Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézet laboratóriumában végeztem el. Vizsgálataim fő célja a próbaterületről származó flotációs zagy minták tömörödő képességének meghatározása, valamint, hogy különböző adalékanyagok hozzáadásával a fajlagos elmozdulás, azaz a tömörödő képesség növelhető-e, amely a későbbi deponálás vagy felhasználás során válik fontossá.

Vizsgálataim során a területről származó, két különböző flotációs zagyon szemeloszlási, sűrűségi, vízfelvevő-képességi és tömörödő-képességi méréseket végeztem, az anyagok geotechnikai jellemzése céljából.

A szemeloszlási vizsgálat célja a talajt alkotó szemcsék nagyságának, valamint az egyes kiválasztott szemcsehatárok közötti szemcsék súlyszázalékának meghatározása. A vizsgálatokat szitálással és hidrometrálással hajtottam végre. Az itt kapott eredmények alapján következtetéseket vonhattam le az anyagok későbbi viselkedésére. A vízfelvevő-képesség a szemcsés anyagok másik fontos tulajdonsága, ennek meghatározására Enslin-készüléket használtam. A minták sűrűségének mérését a Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézet laboratóriumában végeztem el, piknométeres eljárás segítségével.

Dolgozatom fő részét az összenyomódási vizsgálatok adják. Ödométeres méréseimet a vizsgálandó anyagok természet állapotában, valamint különböző adalékanyagok (etilén-glikol, sósav, oltott mész, anionos tenzid, kationos tenzid) hozzáadásával hajtottam végre, melynek célja az volt, hogy meghatározzam hogyan növelhető a minták tömörödő képessége.

A későbbi felhasználás során geotextil beépítése is felmerült a probléma lehetséges megoldásaként, így ilyen irányú vizsgálatokat is végeztem; kétféle (1 mm, valamint 2 mm vastagságú) geotextília felhasználásával építettem fel mintákat.

Következtetésképp megállapítható volt, hogy az 1. számú minta esetében anionos tenzid hozzáadásával a tömörödő-képesség nőtt, míg a 2. számú mintánál ezt az eredményt savasítással sikerült elérnem.

Az alakváltozás nagyságának csökkenését a 2. mintánál oltott mész hozzáadása idézte elő, ilyen jellegű változásokat az 1. számú mintánál egyik kezeléssel sem sikerült elérni.

Molnár Krisztián
Izsó Balázs
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Lénárt László
egyetemi docens

**Aggteleki karsztforrások állapotfelmérése,
vízhozam adatok feldolgozása 1961-től 2010-ig**

**Condition report and discharge data processing
of Aggtelek karst springs from 1961 to 2010**

Az Aggteleki karszt források bemutatása geológiai, hidrogeológiai és topográfiai szempontból. Bemutattuk a források vízhozamának mérését, az adatbázisba bevitelét, feldolgozását, grafikus ábrázolását, kiértékelését. Továbbá az aggteleki karszt terület földrajzi lehatárolását, az Aggteleki Nemzeti Park rövid jellemzése. A mérések során használt mérőműszerek prezentálása, és szó esik a források állapotáról.

Molnár Zoltán
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Prof. Dr. Csóke Barnabás
egyetemi tanár
Dr. Mucsi Gábor
adjunktus

Mészke ultrafinom őrlése keverőmalomban

Ultrafine grinding of limestone in incorporating mill

Az 1 μm -nél kisebb szemcseméret-tartományban megvalósuló ultrafinom őrlések jelentősége egyre inkább nő az ipari termelési folyamatokban, elsősorban a vegyiparban, a kerámiai-, festék- és gyógyszeriparban. A szemcseméret csökkentésének leghatékonyabb módja ebben az esetben a keverő golyósmalmok alkalmazása, amelyek az utóbbi években kerültek előtérbe viszonylag egyszerű felépítésüknek és kedvező energiafelhasználásuknak köszönhetően. Az őrlőtestek és a keverőszerkezet egyidejűleg történő működése megnöveli az aprítási eredményt, és megrövidíti a szükséges őrlési időt.

A dolgozat elkészítése során szakirodalmi kutatást végeztem, melynek középpontjában a keverőmalmok a nanotechnológia és a keverőmalmokkal már végrehajtott őrlések tapasztalatai álltak.

A TDK dolgozatom eredményeit adó kísérleteket a Miskolci Egyetem Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézetében egy nedves üzemű Netzsch MiniCer típusú keverőmalom segítségével hajtottam végre körfolyamatos őrlésekkel, melyek során vizsgáltam a feladott anyag koncentrációjának, a malom fordulatszámának, az őrlési közeg változtatásának, illetve a feladási szuszpenzió térfogatának őrlési finomságra (szemcseméret eloszlás és fajlagos felület) gyakorolt hatását, továbbá a nanoszemcsék előállításához szükséges fajlagos munkát. Vizsgáltam a kísérletek reprodukálhatóságát azonos körülmények között történő ismételt őrlések során.

A kísérletek eredményeit kiértékeltem, majd ezekre alapozva következtetéseket állapítottam meg. Végül pedig kijelöltem a későbbi kutatások irányát.

Multilaterális szénhidrogén kutak tervezése

Planning of multilateral hydrocarbon wells

Az olaj- és gázkutak feladata többé nem csupán a szénhidrogénben gazdag formációkhoz való hozzáférés biztosítása, ezt a feladatot már több mint egy évszázada teljesítették, és napjainkban is ellátják, de sokkal fejlettebb és célirányosabb módon. Az elmúlt 20 év alatt először a horizontális, majd a multilaterális kutak gyors fejlődésével a kút-rezervoár lefedettség mértéke nagyságrendekkel növekedett. A multilaterális kutak mindkét feladatot – a hozzáférést és a lefedést is – tökéletesen, nagy hatékonysággal látják el.

Multilaterális kutak használhatóak nem összefüggő geológiai formációkból történő termelésre, főleg olyan esetben, amikor különálló kutak telepítése nem lenne célszerű. Az ilyen szerkezetek lencseszerű sóformációkat vagy fonalas szerkezetű csatornákat tartalmazhatnak, ahol a tárolók területileg megosztottak, és a rétegzett rezervoárok függőlegesen nem összefüggő testekből állnak.

A lefedettség szintén nagyon fontos. Az alacsony mobilitású rezervoárok, amelyek alacsony permeabilitásúak vagy nagy viszkozitású folyadékot tárolnak, rendkívüli mértékben profitálnak a magas kút-rezervoár lefedettségéből. Az ilyen tárolók közé tartoznak az alacsony porozitású és permeabilitású (ún. „tight oil”) rezervoárok vagy a nehézolaj-tározók.

Az összes alkalmazás szigorú költségvetés felügyelete alatt áll, és míg a termelés költségvetése szinte általános, a kútkiképzés és fúrás költségei tág határok között mozognak. Tehát a kútterv, ami a világ egy adott szénhidrogén-lelőhely területén vonzó lehet, máshol nem biztos, hogy alkalmazható.

A multilaterális kutaknak természetesen vannak sokkal kifinomultabb használati módjai is. Használhatóak a rezervoár termelési stratégiák hatékonyságának növelésére a horizontális kutak képességein felül.

A TDK dolgozatom célja a multilaterális kutak bemutatása, kialakításuk és tervezési szempontjainak ismertetése.

Röviden ismertetem a technológia történeti fejlődését, a technológia különféle előnyeit és hátrányait, alkalmazásának területeit. A tervezés bemutatása során kiemelt figyelmet fordítok a kilépési módszerekre, valamint a különféle elágazások tervezésére. Bemutatom az elágazások technikai osztályozási rendszerét, az osztályozás szempontjait és a különböző komplexitású elágazásokat.

Nagy Károly Gábor
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Horánszky Beáta
tanársegéd*

Gázelosztó-vezetéki szivárgás felderítése egy konkrét eset bemutatásával

Detection of gas-distribution pipe leaking – a case study

A gázellátó rendszerekben a felhasználók számára biztosított gázmennyiség hosszú utat tesz meg a gázforrásoktól a fogyasztókig.

A biztonságos gázellátás szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a – lakossági felhasználókat ellátó – gázelosztó vezetékrendszerek folyamatos ellenőrzése, az esetleges hibák, szivárgások felderítése.

A gázvezetéseken különböző okok miatt keletkezhet szivárgás. Dolgozatomban egy, a nyári szakmai gyakorlatom alatt felderített eset alapján kívánom bemutatni a lehetséges okokat és a felderítés során tapasztalható anomáliákat.

Az eset kapcsán összefoglalom a szivárgás-kutatási feladat menetét, a felhasznált műszereket, technológiákat és a hibaelhárítás folyamatát.

Nyiri Gábor
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Zákányi Balázs
tanársegéd*

Árvízvédelmi gátak és altalajuk hidraulikai modellezése SEEP2D modullal

Hydraulic modelling of flood-control embankments and their foundation soil with SEEP2D modul

Hazánkban az egyre szélsőségesebb időjárási és vízjárési adottságok miatt évszázadok óta küzdelem folyik a különböző vízkárok ellen. Évszázadok alatt lassan elhódítottuk a víztől a saját területét, ezzel az itt élő embereknek lakóhelyet, mezőgazdasági területet biztosítva. Magyarországon ezért a vízkárok elleni küzdelem létfontosságú. Sajóládi lakos lévén a 2010 nyarán bekövetkezett árvíz nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy tanulmányom során árvízvédelemmel foglalkozzak. Azért tartom fontosnak a töltések folyamatos vizsgálatát, mert így, sokkal könnyebben elkerülhetőek a 2010-es árvízhez hasonló károk.

Dolgozatomban az árvízvédelmi töltések és azok altalajának hidraulikai modellezésével foglalkozom, egy véges elemes módszert alkalmazó program segítségével. Munkámban a hazai árvízvédelem rövid története mellett említésre kerül Magyarország árvízvédelmének jelenlegi helyzete is. Továbbá a dolgozatban írok a program használatáról, és a program által használt modellezési eljárásról, értve ez alatt a numerikus megoldásokat, és ezen belül a végeselem módszert.

Modellezési vizsgálataimat három árvízvédelmi töltésre, valamint a lázbérci víztározó gátjára végeztem el. Az árvízvédelmi töltéseknél a mértékadó árvízszintet vettem alapul, mely a töltéskoronától lefele számított egy méternél van, a lázbérci gátnál pedig a maximális üzemvízszintet vettem alapul. A vizsgálatok mindegyike, egy időben állandó (steady state) állapotot vizsgál. A vizsgálatok során figyelembe vettem az altalaj adottságait is, összehasonlítva azokkal a modellezési eredményekkel, ahol a modellezést csak a gáttestre vonatkoztattuk.

Összegzésként elmondható, hogy a mai számítástechnikai rendszerek és a modellezés segítségével szemléletesebb és egyszerűbb megoldást kapunk a gáttestek vizsgálatakor, mely nagymértékű segítség lehet az árvízvédelmi szakemberek számára.

Paszternák Ádám
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Prof. Dr. habil Csóke Barnabás
egyetemi tanár
Nagy Sándor
tanszéki mérnök*

Mágnesesfém-leválasztási technológia tervezése hulladékégetőmű salakanyagára

Planning of magnetic metal separation for the slag of a destructor plant

Dolgozatommal célom, hogy bemutassam a termikus hulladékkezelés melléktermékének újrahasznosítási módjait, berendezéseit és az általam végzett laborkísérleteket.

Magyarországon évente mintegy 40-50 ezer tonna hulladék abroncs keletkezik. Ezen felül további 80 ezer tonna korábban felhalmozódott gumi vár megsemmisítésre. A gumiabroncs a természetben nem bomlik le, tehát ártalmatlanítást igényel.

A gumihulladékok hasznosítási eljárásai közé tartozik az elhasznált autógumi abroncsok újrafutóztatása, ezáltal megnövelve a gumi élettartamát. További hasznosítási mód az örletének felhasználása, amely szinte korlátlan lehetőségeket kínál az útépités, a sportpályák és játszótérek burkolata, illetve az építőipar területén is. Továbbá hasznosítható energianyerés céljából is, erre kialakított égető üzemekben.

Az égetés során melléktermékként salak és hamu keletkezik. Utóbbit veszélyes hulladékként kell kezelni, a salak viszont újrahasznosítható fémkinyerés céljából, ugyanis fémtartalma nem elhanyagolható. A salak kohászati alapanyag, azaz vasérc agglomerátum gyártására is alkalmas, viszont jelentős mennyiségű szabad vashoz juthatunk hozzá mágneses szeparátorok alkalmazásával.

Mivel a salak erősen koptató hatású, a kopásállóság és az egyszerű karbantartás nem elhanyagolható a berendezés – különösképpen a fémek feltárásához szükséges aprítóberendezés – megválasztásánál.

Vizsgálataim során elvégeztem a salakminta eljárástechnikai elemzését, vizsgáltam a különböző szemcseméret frakciók vastartalmát, a vas feltártságát. A Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézet felsőszalagos mágneses szeparátorával végeztem kísérleteket az aprított (feltárt) salak fémmentesítésére. Meghatároztam az optimális szalagmagasságot és szalagsebességeket. Vizsgáltam a termékek tömeg- és fémkihozatalát a termékek sűrűselelemzése által.

Új típusú tárolókímélő folyadék (Flo-Thru) vizsgálata

Investigation of a new type reservoir drill-in fluid (Flo-Thru)

Az új folyadék a Flo-Thru, amely nemcsak tárolóvédő folyadék, hanem speciálisan az olajtermelő kutak kialakítására kifejlesztett rendszer.

A Flo-Thru rendszer hidrofób hídkepző és vízleadás-csökkentő adalékanyagokat tartalmaz, amellyel olyan iszaplepenyt hoz létre, amely az olajkutak termeltetésekor áteresztí a szénhidrogén típusú anyagokat a rétegből, ugyanakkor a vízalapú kútmunkálati folyadékokkal szemben gátat képez a réteg felé.

A Flo-Thru rendszer eredményes használatával feleslegessé válik az iszaplepeny eltávolítása érdekében végrehajtott savazási (iszaplepeny lebontási) művelet. Ennek egyik legfőbb előnye a gazdaságosság, mert bár a Flo-Thru folyadék használata költségesebb az egyéb folyadékokhoz képest mégis a művelet összességében kedvezőbb költségekkel bír.

Munkám során lehetőségem nyílt elkészíteni a Flo-Thru folyadékot a szolnoki laborban. Ezután különböző laboratóriumi vizsgálatokat hajtottam végre, mint például: alap reológia mérés, vízleadás, aktív agyagtartalom, ionkoncentráció, diszperziós vizsgálatok, savoldhatóság, részecskeméret-meghatározás.

Továbbá lehetőségem nyílt részt venni egy algyői kútban már felhasznált Flo-Thru folyadék elemzésében, ahol a folyadék technológiai paramétereinek pontos megfigyelése céljából 100 méterenkénti mintavételezés történt 2600-3100 m mélységtartományban. Ezt követően a fent említett laboratóriumi vizsgálatokat azonos sorrendben elvégeztem.

A reológiai paraméterek az elvárt tartományon belül voltak. Látható egy enyhén növekedő tendencia a nyírási feszültségekben, ami feltehetően a növekvő aktív agyag- (és szilárdanyag-) tartalommal hozható összefüggésbe.

Az aktív agyagtartalom növekvő tendenciát mutat, de mindvégig igen alacsony értéken maradt.

Az API vízleadás is az elvárt tartományon belül mozgott, csak a 3100 m-ben vett mintánál haladta meg enyhén a maximálisan megengedett mennyiséget.

A mért kloridion-koncentráció kevéssel a megengedett tartományon felüli értékeken volt.

Pólya Imre Mátyás
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Prof. Dr. habil Csőke Barnabás
egyetemi tanár
Nagy Sándor
tanszéki mérnök

Biomassza és kokszipor brikettálásának vizsgálata

Investigation of briquetting of biomass and coke breeze

Ma környezettudatos világunkban, a faiparban és a mezőgazdaságban is próbálunk minél kevesebb hulladékot hátrahagyni, illetve a keletkezett hulladékot újrahasznosítani. Ha a mezőgazdaságban termelődött biomassza hulladékot nem komposztáljuk és használjuk fel talajminőség javítására, akkor egy másik módját is találunk a hasznosításának. Jelen esetben a biomassza aprítását követően pellet vagy brikett gyártása, amely azért előnyös, mert mint energiahordozó könnyebben kezelhető, szállítható, és kereskedelmi forgalomba is kerülhet. A kész briketteknek megfelelő szilárdsággal kell rendelkeznie ennek érdekében.

A biomassza energiatermelésre való felhasználása különböző technológiákkal lehetséges, pl. égetés, biogáz-előállítás, bioetanol-gyártás, ezek közül a legnagyobb hatékonysági mutatóval a közvetlen tüzelés rendelkezik. Pellet, illetve brikett gyártása után, az erre a célra kifejlesztett vagy átalakított tüzelőberendezésekben eltüzelhető, így családi házak vagy intézmények fűtésére vagy meleg víz előállítására lehet felhasználni. Az így keletkező CO₂ nem minősül szennyezésnek, mivel az növények égetéséből termelődött.

Az ilyen technológia lehetőséget ad arra, hogy a biomasszával együtt más, esetleg önmagában a fent említett tüzelőberendezésekben nem égethető (finom szemcseméretű), ellenben nagy fűtőértékkel rendelkező anyagot (pl. kokszip, termokatalitikus eljárás kokszip terméke) brikettált vagy pelletált formában elégezzünk, és a benne lévő energiát kinyerjük. Így ezek az anyagok sem növelik a lerakott hulladék mennyiségét. Ezen a tématerületen (szén-biomassza együtt brikettálás) a Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézet korábban több kutatást végzett. Mivel a biomassza magában is brikettálható és eltüzelhető, munkám a biomasszához adagolható maximális kokszipmennyiség vizsgálatára irányult. A brikettálhatóságot nagyban befolyásolja az anyagok összetételén, szemcseméretén kívül a nedvesség tartalom, a préselési hőmérséklet, illetve a préselési nyomás. A munkám során dugattyús préselést szisztematikus vizsgálatot hajtottam végre különböző összetételű kokszip-faipari és erdőipari maradékanyagokkal. A kísérleti dugattyúsprés alkalmas arra, hogy nagyszámú mintának a brikettálhatóságát megvizsgáljuk laboratóriumi körülmények között. A készített tablettákat sűrűségük, húzószilárdságuk alapján minősítettem. Ábrázoltam a tablettasűrűséget és a húzószilárdságot a préselési nyomás függvényében. Meghatároztam a tablettázáshoz szükséges fajlagos munkaidényt.

A laboratóriumi kísérletek alapján meghatároztam a megfelelő brikettminőség érdekében szükséges összetételt (maximális koksziptartalom) és a préselés paramétereit (préselési nyomás, biomassza szemcsemérete, hőmérséklet).

Sándor Gabriella Odett
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Bokányi Ljudmilla
egyetemi docens
Dr. Mádainé Üveges Valéria
junior kutató*

Fém tartalmú szennyvíz-szuszpenzió ülepszékeltségének kísérleti vizsgálata

Experimental testing of the settleability of metal-containing waste water suspension

A szennyvíz az ipari vagy háztartási vízfogyasztás végterméke, lényegében bármely olyan víz, amely emberi behatásra szennyeződött, illetve eredeti minősége romlott. A víz a felhasználás során szennyvízzé válhat, amelyet a keletkezése és a szennyezőanyag-tartalom szerint két nagy csoportra osztunk: kommunális szennyvízre és ipari és mezőgazdasági szennyvízre. Az ipari szennyvíz egyebek mellett nehézfémeket tartalmazhat (cink, alumínium, foszfor, nikkel, vas, réz), ezáltal a közcatornába nem lehet beengedni. Éppen ezért feltétlenül kell foglalkoznunk ezen fémek eltávolításával. A speciális szennyvizek tisztítására számos eljárást dolgoztak ki, a szennyvíz jellegétől függően: extrakció, oxidáció, adszorpció, bepárlás, kristályosítás, a szennyező anyagok kicsapása.

A Miskolci Egyetem Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézet GOP K+F Projektjébe bekapcsolódva, vizsgálom egy iparból kikerült fém tartalmú szennyvizet. A dolgozatomban a csapadékos víz ülepszékeltségével foglalkozom. A nehézfém tartalmú szennyvízmintából kezelés során csapadék formájában ejtik ki a nehézfémet, majd ezután az ülepszékeltség segítségével kerül leválasztásra.

Dolgozatomban az ülepszékeltség hatásfokának növelését tanulmányozom. Ehhez a csapadék zeta potenciálját mértük, majd a kapott adatok alapján alkalmas flokkulálószeret választom ki. Ezt követően a hatásukat vizsgálom, különböző koncentrációjuk mellett. A kísérletek során meghatározom az ülepszékeltségi görbéket, majd a kiértékelést követően javaslatot teszek az adott szennyvíz optimális ülepszékeltségi paramétereire.

Sarkadi Zoltán György
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Lénárt László
egyetemi docens

A Zsóry Gyógy- és Strandfürdő kútjainak állapotának vizsgálata

Condition report on the wells of the Zsóry Spa and Open Bath

A dolgozatban a mezőkövesdi Zsóry Gyógy- és strandfürdőről írtam, amely a Bükk lábánál, Mezőkövesdtől északkeletre 5 km-re található. Geológiai adottságok, valamint környezetvédelmi és vízgazdálkodási szempontok ismertetése után a fürdő kútjait, azok történetét, és állapotát vizsgáltam.

A kutaknak (I.,I/A., II., II/A, III., IV., VI., Erdei kút, Aknakút) a részleges bemutatása történt meg, ismertettem a jelenlegi hasznosításukat, állapotukat, jellemzőiket.

A bemutatást a saját magam által készített ábrákkal, és képekkel tettem érthetőbbé és további ábrákat is mellékeltem.

A terepi bejárásokat a VG Zrt. irattárban rendelkezésemre álló dokumentumokkal igyekeztem összedolgozni.

Megvizsgáltam a védőidomok jelenlegi helyzetét, esetleges további kiterjesztését, valamint kitértem a kutak egymásra hatására. Ennek során összefoglaltam a termelési tapasztalatokat, értékeket.

Simon Orsolya
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Bokányi Ljudmilla
egyetemi docens
Paulovics József
PhD hallgató

Nehézfémekkel szennyezett területről származó talajvízmintával végzett bioszorpció kísérletek

Biosorption experiments on groundwater samples from an area contaminated with heavy metals

Napjainkban is még sok nehézfémekkel szennyezett terület található Közép-Európában, így Magyarországon is. A nehézfémek vízoldható vegyületei a környezetünket, élővilágunkat és az emberek egészségét is komolyan veszélyeztetik, ezért ezeknek a területeknek a remediálása fontos feladat. Az ártalmatlanítást célszerű úgy végezni, hogy az eltávolított szennyezőket hasznos piaci terméké alakítsuk át, mert a nehézfémek hasznos ipari alapanyagok, visszanyerésük nagyon fontos.

A hagyományos nehézfémeltávolító eljárások, úgymint kémiai kicsapás, kémiai oxidáció, kémiai redukció, ioncsere, membránszűrés, eletrokémiai kezelés stb. számos hátránnyal rendelkeznek, ezért az utóbbi időben alternatív eljárásokat is kifejlesztettek, az egyik ilyen közülük a bioszorpció.

A bioszorpció az oldott vegyületek adszorpciója az élő, a holt, valamint a holt-immobilizált biomasszában. Alkalmazása a szennyezett vizek tisztításában egyre ígéretesebb, mivel a bioszorbens környezetbarát, megújuló anyag, amely olcsón beszerezhető, könnyen regenerálható és a fémek a szennyezett vízből való eltávolítására, valamint szelektív visszanyerésére is alkalmas.

Korábbi kutatások kimutatták már, hogy az *Undaria pinnatifida* makroalga kiemelkedő adszorpciósi képességgel bír. A TDK munka a Miskolci Egyetem Nyeranyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézetében közel 15 éve folyó bioszorpciósi kutatásokhoz kapcsolódik. Jelen kutatásban a gyöngyösoroszi volt ércelőkészítő területéről származó talajvízmintával kísérletezünk. A kísérletek céljára összeállított zárt körfolyamú bioszorpciósi oszloppal vizsgáljuk a nehézfémek megkötését a kereskedelmi terméként beszerezett *Undaria pinnatifidával*. A nehézfémek koncentráció mérései ICP-vel történtek. A kapott kísérleti adatok alapján izotermákat szerkesztettünk, melyeket kiértékelünk, majd összehasonlítjuk a korábban mono- és polikationos modell rendszerekben ugyanolyan makroalgával kapott kísérleti eredményekkel.

Soltész Beáta

Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Bokányi Ljudmilla
egyetemi docens
Varga Terézia Erzsébet
junior kutató*

A vaskúti szubsztrátok anaerob bonthatóságának kísérleti vizsgálata

Experimental investigation of the anaerobic digestion of different substrates obtained from Vaskút

A fosszilis energiahordozó-készletek rohamos csökkenése, a levegőszennyezés okozta károk enyhítése szükségessé teszik a megújuló, környezetkímélő energiaforrások minél nagyobb mértékű bevonását az energiatermelésbe és felhasználásba.

A közeljövőben az anaerob fermentáció és ezzel párhuzamos biogáz- és biotrágya- előállítás – a megváltozott gazdasági körülmények miatt – előtérbe fognak kerülni. A biogáz – a földgázhoz hasonlóan – sokrétű hasznosítási lehetőséget nyújt. A korszerű mezőgazdasági üzemek, a nagyobb állattartó-, kommunális hulladék-hasznosító telepek és a vonzáskörzetükben lévő települések energiaellátásához jelentősen hozzájárulhat.

TDK dolgozatom témája a különböző szubsztrátok (kommunális hulladék finom frakciója, szennyvíziszap, zöld hulladék és ezek keveréke) biogáz-leadó képességének vizsgálata. A kísérleteket a Miskolci Egyetem Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézet laboratóriumában végeztem.

Dolgozatomban a szakirodalmi áttekintés után bemutatásra kerül a Felső-Bácskai Hulladékgazdálkodási Kft. vaskúti telephelyéről érkezett zöldhulladék-, települési hulladék-, szennyvíziszap-minták előkészítése (homogenizálás, mintakisebbités, aprítás), fizikai (szárazanyag, hamutartalom), kémiai (kémiai oxigénigény, szerves szén, összes nitrogén) tulajdonságainak meghatározása. Ezt követően a biogáztermelő-képességének, illetve a gáztermelés kinetikájának vizsgálata statikus laboratóriumi berendezésben termofil hőmérsékleten, illetve folyamatos keverésű reaktorban termofil és mezofil hőmérsékleten. Meghatározásra került továbbá a folyamatos keverésű reaktorban végzett vizsgálatok során a képződő biogáz összetétele is, metán és széndioxid vonatkozásában.

Sólya Gergely József
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Fajtli József
egyetemi docens

Finom őrlemény szuszpenziók folyási viselkedése az őrlétség függvényében

Flow behaviour of fine grind suspensions depending on the level of grinding

A finom szemcsés anyagokból készített szuszpenziók folyási viselkedése számos ipari berendezés működését nagy mértékben befolyásolja. Különösen fontos az ultra-finom őrlés területén, ahol az egyre finomodó szuszpenzió növekvő súrlódási ellenállása gátolja az őrlést. A jelenség vizsgálata érdekében szisztematikus mérési sorozatot végeztem, ahol mészkő mintákat különböző ideig őrltem. Majd az őrleményekből készített finom szuszpenzió folyási viselkedését koncentráció függvényében vizsgáltam rotációs viszkoziméterrel. Majd a mérési értékeket kiértékeltem.

Szamosi Attila
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dobos Endre
egyetemi docens*

Gátszakadás térinformatikai modellezése

Levee rent in geographic information system

Dolgozatomban egy manapság különösen aktuálissá vált probléma lehetséges megoldását vizsgálom, mégpedig az árvízi védekezésre való felkészülést térinformatikai eszközök segítségével.

Egy dombsági árvízi tározó esetleges gátszakadását modellezem, vizsgálva, hogy milyen mértékben öntené el a víz a víztározó alatti területet, illetve településeket. A kutatás mintaterülete a Heves megyében található Laskó-völgyi víztározó – más néven Egerszalóki-víztározó – és környéke.

Munkám során domborzatmodell alapú térinformatikai veszélytérképezést végeztem, melyhez a TIN (Triangular Irregular Network) típusú domborzatmodellt az ArcGIS program segítségével készítettem el, topográfiai térképek alapján. A modellvizsgálatokhoz a HEC-RAS (Hydrologic Engineering Center – River Analysis System) elnevezésű vízfolyáselemző programot használtam, melyet az Egyesült Államok katonasága fejlesztett ki – ez a komoly szakmai háttérrel rendelkező szoftver ingyenesen is elérhető. Több változata is létezik, kutatásaimban az egy dimenziósat használtam, mely dombvidéki területeken jól alkalmazható.

Dolgozatom célja, hogy megvizsgáljam és bemutassam, hogy egy esetleges gátszakadás az Egerszalóki-víztározón hogyan öntené el a víztározótól délre fekvő településeket (Egerszalók, Demjén, Kerecsend).

Szilágyi Artúr
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Mucsi Gábor
adjunktus*

Almalégyártási melléktermék hasznosításának vizsgálata

Analysis of reusing apple pomace

Az almatörköly igen nagy mennyiségben keletkező, értékes élelmiszeripari melléktermék, ezért hasznosítási lehetőségeinek feltárása rendkívül indokolt.

A meglévő bő szakirodalom és a Malomipari Gépgyártó Kft. (MAG Kft.) segítségével a Miskolci Egyetem Nyersanyagelőkészítési és Környezeti Eljárástechnikai Intézetében elemezzük partnerünk, a Biofaktúra kft. rakamazi almafeldolgozó üzemének fejlesztési lehetőségeit. A cég mintegy 100.000 liter bio almalevet állít elő évente, a préselés után visszamaradó évi kb. 30-40 tonna almatörköly jelenleg lerakásra kerül, ezért elemeztük az ebből előállítható másodnyersanyagok körét. Ezek értékesítését megkönnyíti a már meglévő hivatalos biotermék minősítés megléte, mert ezek magasabb ára gazdaságossá tehet egyébként mellőzött felhasználási módokat. Külön foglalkoztunk az almamag kinyerésével is, almamagolaj előállítása céljából.

Mindezek érdekében mérések során meghatároztuk a nedvességtartalmat, összetételt, szemcseméret-eloszlást száraz, illetve nedves szítalással, továbbá kísérleteket végeztünk a megfelelő technológia kiválasztására. A legtöbbet ígérőnek a szárítást követő őrlés és szítálás útján nyert különböző szemcsenagyságú porok sütőipari célú alkalmazása tűnik.

Timkó Zsuzsanna
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Kovács Balázs
egyetemi docens
Zákányi Balázs
egyetemi tanársegéd

A Hidrogeológiai mérőállomáson lévő kutak próbaszivattyúzása és a kapott adatok kiértékelése

Long-term pumping test of the wells at the Hydrogeological Measuring Station and interpretation of the recorded data

A Miskolci Egyetemen 2010-ben létesített Hidrogeológiai mérőállomás hozzájárul a karon tanuló hallgatók kúthidraulikai gyakorlatának megtartásához. A dolgozatomban bemutatom a mérőállomáson lévő létesítményeket és azokat a mérési módszereket, melyeket a gyakorlatok során alkalmazni lehet.

A terület az egykori Olajkutató, mai nevén Alkalmazott Kémiai Kutató Intézet felhagyott teniszpályáján található. A mérőállomáson 12 kút található, melyek közül a T jelű, 14,0 m talpmélységű, talajvizes termelőkút a holocén – pleisztocén vegyes üledék talajvizét termeli. A létesítés során számos észlelés történt, melyeket korábban nem dolgoztak fel. Ezen földtani észlelések, fúrési naplók, geofizikai mérések segítségével a dolgozatban bemutatom a mérőállomás környezetének földtani és vízföldtani viszonyait.

A térségre vonatkozó új, elsősorban kúthidraulikai vizsgálatokat is végeztem, melyek segítségével jellemezni tudtam az adott terület vízadó rétegeinek vízföldtani viszonyait, miközben talajvízszintmérésekkel meghatároztam a területen a talajvízjárást és a hidraulikus gradiensek alakulását. Próbaszivattyúzások során a termelőkútban nem permanens esetben figyeltem a leszívási- visszatöltődési ciklusokat, melyeket görbeillesztési eljárásokkal (Theis, Cooper-Jacob és Chow módszerekkel) és AQUIFER TEST nevű programmal értékeltem ki. A fúrési mintaanyagok felhasználásával laboratóriumi szivárgásitényező-meghatározásokat is elvégeztem, melyeket összevetek a terepi mérések eredményeivel.

A terület bemutatásán túlmenően az elvégzett mérések lehetőséget adnak a tanszéki gyakorlati oktatás keretében elvégezhető feladatok megfogalmazására is. Ennek megfelelően elkészítettem néhány lehetséges gyakorlati feladat leírását, az alkalmazandó eszközök, módszerek bemutatásával és a kapott mérési eredmények kiértékelési metodikájával egészítettem ki.

A bemutatott összefoglaló értékelő dolgozattal könnyebbé válik a kúthidraulika terepi, gyakorlati oktatása, a mérések értékelése.

Ujházi László
Műszaki Földtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gombkötő Imre
adjunktus*

Öntészeti homok mechanikai regenerálásának kísérleti vizsgálata

Experimental investigation of the mechanical regeneration of the foundry sand

Az öntészet egy olyan technológia, mely a megolvasztott fémeknek vagy ezek öntvényeinek formák segítségével való alakítását tárgyalja. Öntéssel változatos és bonyolult alakú fémtermékek állíthatók elő. Termékei például a robbanómotorok motorblokkjai, szivattyúházak, víz- és gázszelepek, fürdőkádak és ajtókilincsek lehetnek. Mivel az autógyártás alkatrészeit is ily módon állítják elő, ezért világszerte, köztük hazánkban is fontos szerepet játszik. Az alkatrészek megfelelő formájának kialakítása érdekében elkészítenek egy olyan üreget, ami a munkadarab negatívját tartalmazza (ezt formának nevezik), az üregbe megolvasztott fémet öntenek, majd hagyják megdermedni. A forma gyakran műgyantával kezelt homokból készül, amely homokot az öntést követően eltávolítanak és regenerálás után újra felhasználnak néhány öntési ciklusban. A regenerálás egyik legelterjedtebb módja a termikus úton történő regenerálás, de költséghatékonyan lehetséges a forma homok mechanikai úton történő regenerálása is.

Munkám során öntéses homokformázásból felhasznált minták mechanikai úton történő regenerálhatóságát vizsgáltam. A vizsgált homok kötőanyagként műgyantát tartalmazott, abból a célból, hogy a homokforma szilárdságát biztosítsa. Ez az eljárás a vegyi kötésű homokformázás része. Ebben az esetben kettő százalék műgyantát adnak a homokhoz, a keményítést melegítéssel, vagy vegyi módszerekkel érik el. A műgyanta teljesen befedí az egyes homokszemcséket, ezért további felhasználásra nem javasolt, tisztításra szorul. Jelen dolgozatban összefoglalom a formahomok regenerálásának módszereit, illetve ismertetem az általam dobmalomban végzett vizsgálatok eredményeit.

MŰSZAKI ANYAGTUDOMÁNYI KAR

Bánhegyi András
Miskolci Egyetem
Műszaki Anyagtudományi Kar

*Konzulens: Dr. Marossy Kálmán
tanszékvezető, egyetemi tanár*

N-alkil-pirrolidon lágyítók összehasonlító vizsgálata PVC-ben

Comparative analysis of N-alkyl-pyrrolidone plasticizers using for PVC production

A PVC ma is a legnagyobb mennyiségben felhasznált műanyagok egyike. Az építőipar, kábelipar és az egészségügy is nagy mennyiségben igényli a lágy PVC termékek (pl. padló- és kábelburkolat, vér tároló tasakok) felhasználását.

A ma PVC-hez használt lágyítók tetemes mennyiségét, kb. 85%-át ma is a ftalátok (DEHP, DINP, DIDP) teszik ki, annak ellenére, hogy aggályok merültek fel a szigorodó környezetvédelmi, munkaegészségügyi, étel- és higiénia-szabályok miatt.

A ftaláttípusú lágyítók helyettesítésére több cég végzett és végez ma is fejlesztéseket. Az ISP Global Technologies Deutschland GmbH az Institut für Werkstoffanwendung der Fachhochschule Köln intézettel együttműködve fejlesztette ki a lineáris alkil-pirrolidon lágyítócsaládot *Flexidone* márkanevvel. Ezen új vegyületcsalád alkalmazása megkérdőjelezhetetlen, emellett mind a PVC feldolgozásában, mind a késztermék tulajdonságaiban számos előnyt kínál a hagyományos ftalátokhoz képest.

Jelenlegi munkám során eltérő hosszúságú alkilcsoportokat tartalmazó Flexidone 100, Flexidone 300 és Flexidone 500 PVC-re gyakorolt hatásait vizsgáltam és összehasonlítást végeztem a DOP és DOA lágyítókkal szemben.

Az alábbi vizsgálatokat végeztem el a különböző tulajdonságok meghatározásához:

- sűrűség: Sartorius BP 210 D típusú analitikai mérleg segítségével
- keménység: ZWICK típusú Shore keménységmérővel
- szakítóvizsgálat: INSTRON 6225 típusú univerzális szakítógépen
- hőstabilitás: automatikus PVC stabiliméterrel
- dinamikus mechanikai vizsgálatok: Rheometric Scientific DMTA Mk III -típusú berendezéssel

Az elvégzett mérések után a kapott eredményeket összehasonlítva látható az új lágyítócsalád előzetesen is várt sok előnyös tulajdonsága.

A hőszivattyúk szerepe a lakossági hőellátásban

The Role of Heat Pumps heat supply of residential buildings

Napjainkban a megújuló energiák előtérbe kerülése során a már régóta ismert hőszivattyú is egyre nagyobb szerephez jut. Bár a növekedés üteme kissé lelassult, mely különböző okokra vezethető vissza, melyek között gazdasági és műszaki tényezők is vannak. Ezeknek a problémáknak az elemzése kapcsán nyerhető információk segíthetnek a gondok egy részének kiküszöbölésében. Az energetikára is, mint a gazdaság egyéb ágazataira is jellemző, hogy szorosan összekapcsolódik a megvalósíthatóság és gazdaságosság. A dolgozat célkitűzése ezért a műszaki feltételek elemzése mellett az esetleges beruházások gazdaságosságának vizsgálata.

A hőszivattyú jó alternatíva lehet (nem csak lakossági felhasználásra) a dráguló földgáz alapú fűtési rendszerek kiváltására. Ismereteink még nem teljesek a megtérülés és felhasználhatóság terén, mivel a kiépített rendszerek nincsenek megfelelő módon, nyomon követve.

A dolgozat célja a különböző hőszivattyús technológiák számba vétele, értékelése, egymással való összehasonlítása. Ennek alapján az egyes típusok legmegfelelőbb környezetben való telepítésének ismertetése, és a magyarországi viszonyok felmérése.

Az új fűtési megoldások értékelése a korábbiakkal való összehasonlítással lehetséges, ehhez a dolgozatban egy virtuális lakóépületet hívunk segítségül. A valós éves fűtési energiaszükséglet meghatározásához teljes körű épületgépészeti számítást használunk. A modellben ugyanazt a lakóépületet három különböző változatban vizsgáltuk. Az egyes variációk az építő anyagokban és a hőszigetelésekben tértek el egymástól. Ennek indoka, hogy a magyarországi viszonyokra leginkább jellemző hagyományos és modern épületeket is vizsgálhassuk. Az adatbázisba foglalt jellemzők ismeretében lehetőségünk van a különböző fűtési rendszerekre vonatkozóan az energiafelhasználás nagyságának és költségeinek számítására. Ezen adatok már alkalmasak egy összehasonlításra, de energetikai szempontból szükség van a beruházási költségek becslésére, így egymáshoz képest, megtérülési idővel is jellemezhetjük a vizsgált rendszereket.

Kevés hozzáférhető információval rendelkezünk a már beépített hőszivattyús rendszerekről, ezért csak néhány példán mutatjuk be a már megvalósult beruházásokat. Nincs egy központi monitoring program, mellyel nyomon lehetne követni a rendszerek működését, hatékonyságát. A dolgozatban röviden igyekszünk felmérni a monitoring létrehozásához szükséges adatokat, gyakorisági számokat.

Birkás Nándor

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Czél Györgyné
tudományos főmunkatárs
Mizser-Tomolya Kinga
tudományos munkatárs*

Cu₃₆Zr₄₈Al₈Ag₈ amorf ötvözet előállítása öntészeti úton és őrléssel

Preparation of Cu₃₆Zr₄₈Al₈Ag₈ amorphous alloy by casting and milling

Az amorf ötvözeteket a hosszú távú rend hiánya jellemzi. Rendelkeznek egyrészt fémes tulajdonságokkal (például jól hajlíthatók, kedvezőek a mágneses tulajdonságaik), másrészt az üvegekre jellemző tulajdonságokkal (például korrózióállóak). Az ötvözetek amorf állapotban 9-szer akkora szakítószilárdsággal rendelkeznek, mint az ugyanolyan összetételű kristályos állapotú ötvözetek. Az utóbbi években előtérbe került a cirkónium és a réz alapú tömbi amorf fémek kutatása, amelyek mellé általában alumínium, ezüst, ittrium, berillium és lantanoidák kerülnek ötvözőként adagolásra.

A kutatás célja Cu₃₆Zr₄₈Al₈Ag₈ (at%) összetételű amorf ötvözet előállítása öntészeti úton és őrléssel, valamint a különböző módon előállított amorf szerkezetű ötvözetek jellemzése és összehasonlítása különböző vizsgáló technikák segítségével. Az öntés vákuumozható centrifugál öntőgépben réz kokillába történő öntéssel történik. Az öntött próbadarab ék formájú, így a különböző hűtési sebesség hatása vizsgálható. A kristályos mesterötvözetet aprítottam, majd golyós malomban őrltem, hogy amorf port állítsak elő. A porokat különböző őrlési idő elteltével vizsgáltam. Az amorf szerkezetű próbák tulajdonságainak vizsgálatához különböző vizsgálótechnikákat alkalmaztak, pl. Differenciál Szkenning Kaloriméter (DSC), röntgendiffrakciós berendezés (XRD), pásztázó elektronmikroszkóp, röntgen (SEM), Vickers keménységmérő.

Budavári Imre

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Molnár Dániel
adjunktus*

Control Volume szimuláció öntészeti alkalmazása

Control volume symulation at foundry application

A számítógépes szimuláció az utóbbi években a korszerű öntvénygyártás és tervezés egyre nagyobb mértékben alkalmazott segédeszközzé vált. Az öntészeti problémák megoldása során alkalmazott számítógépes eszközök az öntvény – forma - környezet rendszerbe helyezve vizsgálják a lejátszódó folyamatokat. A számítógépes szimuláció alkalmazását az alábbi folyamatok indokolják:

- a vizsgált rendszer komplexitása,
- a költséges kísérletsorozatok lerövidítése, illetve mellőzése,
- a kialakuló hibaokok feltárása,
- az öntvényekkel szemben megkövetelt minőségi elvárások növekedése,
- a gyártani kívánt öntvények skálájának növekedése...

Az egyre bonyolultabb öntvények gyártástechnológiájának gyors és hatékony megtervezése csak szimulációs algoritmust alkalmazó számítógépes programok segítségével lehetséges. Az ilyen programok segítségével már az öntvénytervezés fázisában tanulmányozhatjuk az öntéskor lejátszódó termikus- és mechanikai folyamatokat, amelyek megfigyelésével fontos következtetéseket vonhatunk le az esetlegesen felmerülő öntvényhibák bekövetkezéséről.

Vizsgálataim során ismertetem a különböző öntészeti gyakorlatban elterjedt szimulációs módszereket. Áttekintem a megoldásokat szolgáló numerikus módszereket, a hőfizikai alapokat és a dermedés számításának módszereit. Egy adott tervezési fázisban lévő nagyméretű gömbgrafitos vasöntvény példáján keresztül bemutatom a Control Volume szimuláció működését. Az öntvény táplálórendszerének tervezését és ellenőrzését végzem el a szimuláció segítségével, melynek célja a tömörre táplálás biztosítása.

A kapott eredményeket további számítógépes algoritmusok segítségével ellenőrzöm.

Cseh Dávid

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Mertinger Valéria
egyetemi adjunktus*

Felület tömörítés okozta maradó feszültség vizsgálata röntgen diffrakcióval

Investigation of surface treatments induced residual stress by X ray diffraction

Gépalkatrészekben előnyös a maradó nyomó feszültség alkalmazása, mivel a darab számára általában a húzó feszültségek jelentik a veszélyesebb terhelést. A felszínen alkalmazott maradó nyomó feszültség, pedig javítja az alkatrész fáradási tulajdonságait, ahogy ez az irodalomból jól ismert. Éppen ezért a fáradási tulajdonságok javítása érdekében több, olyan eljárási is kifejlődött ami a felszínhez közeli anyagi rétegek maradó feszültséggel erősítését célozza. Ezen eljárások gyűjtő fogalma a felület tömörítés.

A felület tömörítésre használt legelterjedtebb technológiák a sörétezés, a görgőzés és felület vasalás. A technológiai paramétereknek (geometria, kinetika, keménységi viszonyok stb.) maradó nyomó feszültség felszín alatti lefutására, gyakorolt hatása jól leírt. Az ipari szereplők akik felület tömörítési technológiát alkalmaznak igyekeznek annak optimalizálására és minél pontosabb szabályozására. Lévén, hogy a felület alatti maradó feszültség értékek átvételi kritérium tárgyát is képezhetik. Az érintett gyártó egységek tipikusan autó ipari beszállítók. Ez azért fontos, mert ezek az üzemek általában félkész, ill. elő árúból gyártanak kész terméket, de az adott felület tömörítő technológia állandó paraméterei mellett is a kialakuló maradó feszültség különbözőek lehetnek ha munka darabok minősége változik. Ez azért fontos mert a felület tömörítésre kerülő darab állandó minőségének ellenőrzése háttérbe szorulhat, a minőség ingadozás pedig előfordulhat technológiai fegyelmezetlenség okán.

Munkám során a Rába Járműipari Holding Nyrt-ben használt különböző ötvözetekből készült különbözően felület tömörített alkatrészek maradó feszültség állapotát vizsgáltam röntgen diffrakcióval.

Vizsgálataim eredményeként mérésekkel mutatok rá, hogy a sörétezés, illetve görgőzés nyomán kialakuló maradó feszültség mezőre hatással bírnak az alapanyag tulajdonságának. illetve állapotának változásai.

Cseh Roland

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Póliska Csaba
egyetemi adjunktus
Dr. Szemmelveisz Tamásné
egyetemi docens*

Energiafűz és élelmiszeripari melléktermékek, hulladékok, mint pellet alapanyagok vizsgálata

Examination of Energy Willow and by- Products, Waste from Food Processing, as stock of Pellet

A kommunális és lakossági hőellátásban a földgáz kiváltására egyik lehetőség a napjainkban egyre nagyobb teret hódító pellet. A pellettel kapcsolatos eddigi gyártási és tüzelési tapasztalatok azt mutatják, hogy a pellet minőségében meghatározóak az alapanyag termesztésének körülményei. Ez indokolja, hogy a magyarországi természeti adottságok közepette is természetesen energiafüzet, mint egy lehetséges pellet alapanyagot, vizsgálatnak vessük alá.

A dolgozat másik célkitűzése elemezni, hogy az élelmiszeriparban nagy mennyiségben keletkező hulladékokat milyen feltételekkel lehet a fűzfa alapanyaghoz keverve azokat pellet gyártásban hasznosítani. Ez a felhasználás összhangban áll, a hulladékgazdálkodás területén tapasztalható törekvéseknek, melyek arra irányulnak, hogy a hulladékból terméket állítsunk elő.

A kitűzött célok eléréséhez a munka első fázisában az energiafűzrel kapcsolatos ismereteket – kiindulva a termesztéstől a betakarításon át egészen a végső felhasználásig – elemzem. Mivel energiafűzekből is sok fajta, nemesített változat létezik már hazánkban is, így szükséges az egyes fajták tulajdonságainak meghatározása minőségi és mennyiségi szempontból is.

Az élelmiszeripari technológiák gyakran eredményeznek olyan melléktermékeket, hulladékot, amelyek energetikai felhasználásra alkalmasak lehetnek. Az alapanyagok, a technológiák különbözősége miatt csak akkor lehet e melléktermékeket hasznosítani, ha pontosan ismerjük tüzeléstani jellemzőiket.

Laboratóriumi méréseket végeztünk az alapanyagok tüzeléstechnikai tulajdonságainak – égéshő, fűtőérték, nedvesség-, illó-, hamutartalom – meghatározására. A tüzelőanyagok hőtermelésre való felhasználhatóságának egyik alapfeltétele, hogy tüzeléstechnikai jellemzői állandóak legyenek. Ezért az eredmények ismeretében a különböző alapanyagokból számítással olyan tüzelőanyag keverékeket – pellet gyártási alapanyagot – állítottunk elő, amelyeknek tüzeléstani jellemzői közel azonosak.

A munka második szakaszában az így meghatározott arányok figyelembevételével készített keverék minták tulajdonságainak meghatározása után, égetési kísérletek eredményeire alapozva kiválasztjuk a pellet előállítására legalkalmasabb keverékeket.

Filep Ádám

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Mertinger Valéria
egyetemi docens*

Duál fázisú acéllemezek hőkezelése

Heat treatments of dual phase steels

TDK dolgozatomban duál fázisú acéllemezeket vizsgáltam a lemezek mélyhúzóhatósági tulajdonságának javítása céljából. Kutatásaim megkezdése előtt tanulmányoztam az adott témában a külföldi és magyar szakirodalmat. A duál fázisú acélok –mint a neve mutatja- két fázisból, ferritből és martenzitből épülnek fel, amelyeknek megfelelő összetétele kellően nagy szilárdságot biztosít jó alakíthatóság mellett. Összetétel szempontjából kis ötvözöttségűek, ezért hegeszthetőek és az előállítási költségük is alacsony. Leginkább az autóiparban alkalmazzák ezeket az acélminőségeket. A TOYO Seat által megmunkált és az ArcelorMittal által gyártott DP780 és DP780HH megjelölésű lemezből az autó ülésének mozgatásához szükséges sínt alakítják ki. Ezeknek a lemezeknek a mélyhúzóhatósága nem hozta a várt értékeket, ezért a cég által alkalmazott hőkezelések és elméleti ismeretek felhasználásával hőkezelési kísérletsorozatot végeztem az adott célra való felhasználhatóság javítása érdekében. A kísérletek eredményét szövetvizsgálattal, keménységméréssel és szakító vizsgálattal ellenőriztem.

Gere Péter

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Szemmelveisz Tamásné
egyetemi docens*

A biomassza energetikai célú hasznosításának problémái

Energy Utilization Problems of Biomass

A gazdasági növekedés következtében kialakult, egyre nagyobb méretet öltő energiaellátási probléma világszerte általános gondként merül fel. Az országok energiaigénye folyamatosan a népesség számának emelkedésével nő. Egyre többen választják a városi életmódot, ami szintén fokozottabb energiafelhasználáshoz vezet. Azok a fejlődő országok is fenyegetik az energiaellátás biztonságát, melyek napjainkban indulnak el az iparosodás útján, hiszen ezek energiaszükséglete a korábbiakhoz képest megsokszorozódik. A XX. században elsősorban a fejlett országok energiafelhasználása volt meghatározó, a XXI. században azonban előreláthatólag a növekmény 80%-a a fejlődő országokban realizálódik majd.

Súlyosítja a helyzetet, hogy jelenleg világviszonylatban az igények 85%-át fosszilis energiahordozókból fedezik. A felhasználás napjainkban jellemző mértékű növekedése mellett ezek az energiaforrások rövid időn belül már nem lesznek elegendők a szükségletek fedezésére, ráadásul használatuk során nagy mennyiségű káros anyag kerül a levegőbe, ami környezeti katasztrófák kialakulásához vezethet.

A megújuló energiaforrások fokozottabb felhasználása több problémára is megoldást jelentene. Az emisszió tekintetében a biomassza felhasználása jelentős előnyökkel bír a fosszilis tüzelőanyagokkal szemben. Az energiaellátásban csökkenti az importfüggőséget és az energiaellátás kockázatait, emellett az árnövekedés mérséklésének irányába hat. A mezőgazdaság területén az előnyök talán még fontosabbak. Az EU-hoz való csatlakozásunkat követően több mint egy millió hektár területet kell kivonnunk a támogatott mezőgazdasági termelésből, amelyeken így energiaültetvények hozhatók létre. Új alapokra helyezhető a hazai erdőgazdálkodás. A mezőgazdasági termékek biztos, hosszú távon is előre tervezhető stabil piaccal rendelkeznek, ezáltal a bioenergia hasznosítás a mezőgazdaság stabilitását is nagymértékben elősegíti.

A biomasszák szélesebb körű hasznosítása feltételezi a tulajdonságainak az eddig feltártnál mélyebb ismeretét. A számos előny mellett azonban a biomassza energetikai célú hasznosítása felvet néhány problémát is. A felmerülő gondok között említendő hogy vajon van-e elegendő terület amelyen megtermelhető az erőműi, a kommunális és a lakossági szektor és a bio-üzemanyag ellátást is biztosító alapanyag. Kérdés hogy milyen ökonómiai és ökológiai hatásokkal kell szembenézni és megtérül-e a befektetés. A fentieken túl megoldandó feladat a tüzelési technológia oly módon való kialakítása, amely környezetbarát elégetést, a tüzelőberendezések hosszú élettartamát biztosítja. E problémák elemzése a dolgozatban vállalt feladat.

Godzsák Melinda
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Gácsi Zoltán
egyetemi tanár

**AlSi10MgCu0,5 öntészeti ötvözetből előállított járműipari öntvények
nemesítő hőkezelésének vizsgálata**

**Investigation of precipitation hardening of automobile castings
produced from AlSi10MgCu0,5 casting alloy**

A TDK dolgozatom témájául szolgáló járműipari öntvényekkel szemben támasztott egyik legfontosabb követelmény, hogy alkalmasak legyenek az egyre jobb minőségű, ugyanakkor egyre kisebb tömegű alkatrészek kifejlesztésére. Az öntödék ezt azzal tudják elérni, hogy a személygépkocsik hengerfejeit – sőt esetenként a motorblokkot is – könnyűfém ötvözetekből készítik.

Ahhoz, hogy az egyre kisebb tömeg mellé egyre jobb minőség párosulhasson, eleget kell tenni a hengerfej öntvényekkel szemben támasztott szigorú szilárdsági követelményeknek. A szilárdságnövelés egyik lehetséges módja a hőkezelés.

Vizsgálataim során az AlSi10MgCu0,5 öntészeti ötvözetből öntött hengerfejek nemesítő hőkezelésének, az ún. T6-os hőkezelésnek (oldó hőkezelés, gyors hűtés és öregítés) a szilárdsági tulajdonságokra gyakorolt hatásaival, a hőkezelés paramétereinek optimalizálásával, a hőkezelési idő minimalizálásával foglalkoztam.

Először a hőkezeletlen, nyers öntvényeken szekunder dendritág távolságokat (SDAS), keménységet (HB) és szilárdsági tulajdonságokat (R_m , $R_{p0,2}$, A%) mértem. Ezt követően a kimunkált és hőkezelt darabokon a szilárdsági tulajdonságok és a szövetszerkezet változását vizsgáltam keménység méréssel és egyéb módszerekkel (szakítóvizsgálat, fénymikroszkópos, pásztázó elektronmikroszkópos (SEM) és transzmissziós elektronmikroszkópos (TEM) felvételek, röntgen diffrakció).

Végezetül az eredmények alapján a gyakorlatban is használható javaslatokat fogalmaztam meg.

Győrffy Bálint
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kocserha István
egyetemi tanársegéd*

Agyag-adalékanyag kompozit rendszer rugalmassági modulusának vizsgálata

Examination of elasticity module of clay compounds

Az égetett kerámia téglák alapanyaga az agyag, mely összetevőit agyagok képlékeny és nem képlékeny anyagokból áll. Képlékeny összetevők az a különböző agyagásványok, míg a nem plasztikus összetevőnek tekinthetők a földpátok vagy a kvarc vagy a kalcit. Az agyagok képlékenységet tehát döntően az agyagásványok okozzák, melyek víz hozzáadásával plasztikus formába hozhatók. A plasztikus agyagba, mint mártixanyagba a téglagyártás során különböző adalékanyagokat kevernek. A leggyakrabban alkalmazott adalékanyagok a faipari vagy élelmiszeripari hulladékok pl. a fűrészpor vagy a rizspelyva. Amikor az agyag túl sok agyagásványt tartalmaz, akkor ún. soványító anyagként homokot vagy téglaoőrleményt adagolnak hozzá. Az agyag vagy a keverékek alakítás közbeni viselkedését, azaz a deformációs erők hatására történő alakváltozásának meghatározását reológiai vizsgálatokkal lehet elvégezni. Reológiai szempontból az agyagot Bingham-folyadéknak tekintjük, melyet csak akkor tudunk alakítani, ha túllépjük az agyagra vagy az agyagkeverékre jellemző statikus folyáshatárt. A Bingham anyagok esetén a folyáshatár, azaz a plasztikus alakváltozás megindulása előtt az anyag átmegy egy rugalmas alakváltozáson. Ez az alakváltozás okozza az úgynevezett kirugózást (méretnövekedést), mely az extruderek szájnnyílását elhagyó termékekben tapasztalható. Kísérleteink során ezt a rugalmas alakváltozást vizsgáltuk és jellemeztük a rugalmassági modulus megadásával. Több soványító és pórusképző adalékanyagot adagolva különböző nedvességtartalmú keverékeket készítettünk. A rugalmassági modulusok meghatározását a Kerámia- és Szilikátmérnöki Tanszéken található Kombinált reo- és tribométer berendezés segítségével végeztük. A berendezést a vizsgálatainkhoz kismértékben átalakítottuk, majd a különböző agyag-adalékanyag keverékeket változó normál terhelés mellett vizsgáltuk.

Juhász Gábor

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gál Tivadar
egyetemi docens*

Pirolízis kemencék radiációs csövei élettartamának vizsgálata

Lifetime examination of radiant coils in cracking furnaces

A dolgozatom témája a TVK NyRT.-ben található olefin gyárakban lévő pirolízis kemencék radiációs csöveinek vizsgálata. A csövek élet tartamát és befolyásoló tényezőit, mérésekkel próbálom meg bemutatni.

A pirolízis kemencékben található, radiációs csöveken keresztül folyó alapanyagból magas hőmérséklet hatására karbon válik ki, mely a cső falába diffundál. A karbon beépülése és lerakódása a cső falára nagymértékben befolyásolja a cső élettartamát, viselkedését és az alapanyag áramlását. A bizonyítás keménységmérésből és karbon-meghatározásból áll. A mérések csak a csövek beépítése előtt vagy kiszerezésük után végezhetőek el.

A keménységmérés egy korszerű Vickers keménységmérő berendezéssel történik, mely az eredményt szoftveresen (digitalizálva) dolgozza fel és jelzi ki. A műszeren kívül bemutatom a keménységmérés elméleti háttérét, a mérés menetét és az ide tartozó hatályos szabványt is.

Fontos a keménységmérés mellett megemlíteni a karbon meghatározását is. A karbon meghatározása elengedhetetlen feladat, mivel a cső élettartamát nagymértékben befolyásolja.

A gyári ötvözött acélból készült radiációs cső karbon tartalma 0.6%-ról a használat során felkúszik egészen 2.6%-ig. Amikor is már a pirolízis cső úgy viselkedik, mint az öntöttvas. Rideggé, törékennyé válik. A karbon beépülést próbálják késleltetni, mégpedig úgy, hogy meghatározott időközönként kiégetik a pirolízis csöveket. A kiégetés technológiai gőzzel és levegővel történik.

Javaslatot teszek a pirolízis csövek megóvására, hogy még több üzemi időt bírjon ki. Új mérési eljárást javaslok, a cső változó tulajdonságainak mérésére és kiértékelésére.

Juhász Koppány Levente
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Kaptay György
egyetemi tanár
Dr. Baumli Péter
adjunktus

Alumínium-karbon rendszer nedvesítésének vizsgálata KI-K₂TiF₆, KCl-K₂TiF₆ és KI-KCl-K₂TiF₆ összetételű sóolvadékok alatt, valamint kompozit készítési kísérletek

Investigation of wettability in Al-C systems, and fabrication of composites under K₂TiF₆, KCl-K₂TiF₆ and Ki-KCl-K₂TiF₆ fluxes

Kutatásom témája szénszál erősítésű alumínium mátrixú kompozit anyagok létrehozása. Ezen anyagok létrehozásánál alapvető nehézséget jelent, hogy az alumínium olvadék nem nedvesíti a karbon felületeket. A két fázis között a nedvesítés javítására az ipar számos lehetőséget ismer, mint például túlhevítés, nagyvákuum alkalmazása, ötvözők használata, sóolvadékok alkalmazása. Munkám során a sóolvadékokat mint segédfázist használtam kompozit létrehozására, ezzel biztosítva egyrészt az olvadék felületén lévő oxidhártya feloldását, illetve a további oxidáció megakadályozását. A sóolvadékok segítségével valós alumínium-karbon határfelület hozható létre, ezzel javul a két fázis között a nedvesítés mértéke.

Munkám során több, különböző összetételű sóolvadékot alkalmaztam, ezek közül főleg a KI-K₂TiF₆, KCl-K₂TiF₆ és KI-KCl-K₂TiF₆ rendszereket vizsgáltam, ahol a sókeverék minden esetben 10 m/m% K₂TiF₆-t tartalmazott, ilyen rendszerekben ugyanis bizonyos esetekben jelentősen megnőtt a nedvesítés mértéke már alacsony só/Al tömegarány esetén is.

Első lépésben azt vizsgáltam, hogy az előbb említett összetételű sóolvadékok alatt az alumínium olvadék hogyan nedvesíti szénüveg, valamint grafit felületét. Ezen előkísérletek során meghatároztam, hogy milyen só/Al tömegarány mellett éri el az alumínium a szénüveg illetve grafit felületén a tökéletes nedvesítésnek megfelelő 0°-os peremszög értéket. További kutatásaimban az előkísérletek során meghatározott só/Al tömegarányt figyelembe véve készítettem alumínium mátrixú szénszál erősítésű kompozitot.

A miskolci távhőszolgáltatás kiterjesztési lehetőségeinek vizsgálata

The Extension of the District Heating System of Miskolc

A hazai távhőszolgáltatás legfontosabb feladatai közé tartozik a szolgáltatási területek bővítése és az elsősorban földgázalapú hőtermelés részbeni kiváltása alternatív, elsősorban megújuló energiahordozókkal. A hőigények távvezetéken történő kielégítésének számos energiahatékonysági és környezetvédelmi indoka van, mint például a fogyasztók számára nyújtott kényelmet adó és biztonságos ellátás. Emellett talán a legfontosabb, hogy az egyedi fűtési rendszerekkel szemben kedvezőbb a hőtermeléssel járó környezetszennyezés. A távhőt előállító fűtőművek esetében környezetvédelmi kontroll mellett történik a hőtermelés.

A magyar intézményi és lakossági hőfelhasználásában nagy szerepe van a távhőszolgáltatásnak. Napjainkban a távhőellátás elsősorban a városokra, ezen belül is kiemelkedően a nagyvárosokra jellemző fűtési mód. A továbbfejlesztésnek két további lehetséges útja a meglévő szolgáltatási hálózatok kiterjesztése, illetve a kisebb településeken a távhőszolgáltatás meghonosítása.

Az egyik legnagyobb és legkorszerűbb távhő-rendszert üzemelteti a Miskolci Hőszolgáltató Kft. (továbbiakban MIHŐ). A teljes ellátási terület 81%-át a lakossági, 19%-át pedig a közintézmények fedik le. A dolgozat célja megvizsgálni annak lehetőségét, hogy az önkormányzati tulajdonban lévő, egyedi földgázalapú hőellátással rendelkező közületi fogyasztók köre milyen feltételekkel kapcsolható be a meglévő távfűtő hálózatba.

A feladat megoldása során először az egyedi gázfűtéses intézmények számbavétele történt. Ennek ismeretében lehetőség nyílt azon intézmények kijelölésére, melyek hőfelhasználásának mértéke és a meglévő hálózathoz való távolsága indokoltá teheti a távhőszolgáltatásra kapcsolódást. A kiválasztott intézményeknél meghatároztuk az éves földgázkiadásokat, és a rácsatlakozás utáni várható távhőköltségeket. A két ár így összevethető és a csatlakozás költségének becslése után a beruházások megtérülésének ideje számítható. Ennek ismeretében az önkormányzatnak lehetősége van a rákötések fontossági sorrendjének kialakítására.

A távhőre nem köthető intézmények esetében a feladat a földgáz kiváltására alkalmas megújuló, elsősorban biomassza alapú fűtési rendszerek kialakítási lehetőségének vizsgálata. A dolgozatban részletesen ismertetésre kerül az ún. „Vasgyári épületcsoport”, amelynek hőellátása egy faapríték tüzelésű közös fűtőműről biztosítható.

Kósa Anett

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Dúl Jenő
egyetemi docens
Dr. Gácsi Zoltán
egyetemi tanár*

A stroncium hatása az Al-Si öntészeti ötvözetek szövetszerkezetére

Effects of strontium on the microstructure of Al-Si casting alloys

Az alumínium öntészeti ötvözetek fontos csoportját alkotják az Al-Si ötvözetek, melyek széleskörű felhasználással rendelkeznek, legfőképp az autóiparban, de akár az űrhajózás területén is találkozhatunk velük. Egy adott ötvözet felhasználási területét a belőle készült öntvény fizikai és mechanikai tulajdonságai határozzák meg, melyet kémiai összetételük és szövetszerkezetük befolyásol. A hipoeutektikus Al-Si öntészeti ötvözetek esetén a szövetszerkezet két fő alkotója a primér α -Al szilárdoldat dendritek és az Al-Si eutektikum, így a mechanikai tulajdonságok leginkább ezek tulajdonságaitól függenek.

Az eutektikum képződésekor a szilícium durva, lemezes formában kristályosodik, mely mechanikai szempontból előnytelen az öntvényre nézve, hiszen az éles sarkok feszültséggyűjtő helyek, így a használat során törést eredményezhetnek. Ezen morfológia megváltoztatására az Al-Si öntészeti ötvözetekhez módosító anyagként stronciumot adagolnak, melynek hatására az eutektikus Si gömbszerű alakban kristályosodik, javítva ezzel az adott öntvény mechanikai tulajdonságait. A stroncium már pár száz ppm mennyiségben kifejti módosító hatását, a gyakorlatban alkalmazott mennyiség: 150-250 ppm.

Dolgozatomban a különböző mennyiségekben alkalmazott Sr szövetszerkezetre gyakorolt hatását vizsgálom, melynek keretén belül többféle mérési módszert is alkalmaztam. Az általam vizsgált ötvözetek módosítottságának jellemzését morfológiai paraméterek segítségével végeztem számítógépes képelemzést alkalmazva. Továbbá – két különböző módszerrel feloldott mintában – ICP eljárással a Kémiai Intézetben meghatároztuk, hogy az atomosan oldott Sr mellett mekkora mennyiségben található vegyületben kötött Sr.

Kuknyó Tímea
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Marossy Kálmán
egyetemi tanár*

Fa-PVC kompozit előállítás és vizsgálata

Productions and investigations of the WPC (Wood – Plastic Composite)

Kutatásom célja fa-PVC kompozit előállítása, tehát PVC farostokkal való társítása. Ezzel az eljárással ötvözni tudtuk a modern műanyagok előnyös tulajdonságait a fa természetességével. A WPC (Wood Plastic Composite) -ből előállított burkolóanyag a fa és a műanyag kedvező tulajdonságainak ötvözete. A WPC kb. 50 - 70 %-a fa kb. 30 - 50 %-a polimer.

Véleményem szerint a WPC (Wood-Plastic Composites) még mindig nem eléggé ismert anyag. Céлом elfogadtatni ezt az anyagot és megmutatni emberközelségét, hiszen „Ez a jövő anyaga”. A polimer alapú anyagokból készült tárgyak mindennapi életünk részévé váltak, akár természetes, akár mesterséges polimerről legyen is szó. Az egyre bővülő és tudatosabb vásárlói réteg igényeit megfigyelve, egyre jobb minőségű és olcsóbb alapanyagokat szeretnénk előállítani.

Tekintve, hogy a PVC esetében a maleinsav-anhidriddel való ojtása nem jöhetett szóba, így más összeférhetőséget javító eljárást kellett találnunk, amely teljesen sikeresnek bizonyult. A gyártási folyamat során fontos szempont az alkotóelemek negatív tulajdonságainak kiküszöbölése, így nagyon ellenálló anyag jött létre. A kompozit előállítása után fizikai vizsgálatokat végeztük el: nedvességfelvétel vizsgálata; hőstabilitás meghatározása stabiliméterrel; ütőhajlító vizsgálat; keménység mérés (Shore D); sűrűség meghatározása; szakító vizsgálat; VICAT – lágyuláspont vizsgálat; extrúzió Göttfert 20 és Göttfert 30 laborextruder segítségével; simítóhengerlés. Ezen vizsgálatok kiértékelése sok kérdésre választ adtak, a gazdaságosság, és a lehetséges felhasználási területek kérdéskörében.

Lipusz Dóra
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gömze A. László
tanszékvezető, egyetemi docens*

Korszerű SiC előállítása bioanyagok felhasználásával

Establishing of high-tech SiC based on bio materials

Napjainkban nagyon fontos szerepet kapnak a korszerű kerámiák a high-tech technológiák körében. Kedvező tulajdonságaiknak köszönhetően különösen a karbidok azok, amelyek nagy elismerést vívtak ki magunknak, ugyanis ezek az anyagok magas olvadáspontúak és nagy rugalmassági modulussal rendelkeznek. Kutatásunk célja, hogy két, mindennapi alapanyag segítségével állítsunk elő high-tech szilícium-karbidot úgy, hogy a kARBONT bio-eredetű anyag segítségével juttatjuk be a szilícium-dioxidhoz egy reaktív szinterelési eljárás mellett.

A szilícium-karbid felhasználása rendkívül széleskörű, mert míg az apróbb szemcséket csiszolópornak használják, addig ugyanez az anyag moissanite gyémánt néven az ékszerek díszítőköve. Mivel a SiC a természetben nem fordul elő, ezért az előállítására többféle módot is kifejlesztettek az adott ipari igények kielégítésére.

A kísérlet során nagy finomságú fehérvárcsurgói kvarcliszthez több bekeverési arányban (5-60%-os R1 tartalom) növényi eredetű adalékanyagot (R1) adtunk és próbatesteket készítettünk a tanszéki laboratóriumban található sajtológépen. Az elkészült darabokat 1200°C-on argongáz kíséretében égettük ki, majd scanning elektronmikroszkóppal vizsgáltuk az anyagszerkezetét és röntgen-diffraktogramon a kristályszerkezetét.

Az bekeverési arányok figyelembevételével többfajta (SiO₂-SiC; tiszta SiC és SiC-SiO₂) anyagrendszer kialakulását vártuk. Ezen fázisok mellett különböző, aprószemcsés karbidok is megjelentek. Mivel nagy tisztaságú SiO₂-vel dolgoztunk, ezért ezeknek az idegen szemcséknek a kialakulása a bionyag felbomlásával magyarázható, vagyis a visszamaradt nyomelemek feldúsulva, a szilíciummal együtt karbidizálódtak.

Vizsgálatunk célja, hogy a széles körben használt, de drága szilícium-karbid előállításához olyan olcsó technológiát fejlesszünk ki, amely segítségével akár Magyarországon is nagyüzemi termelés folyhat, hiszen az adottságok, alapanyagok adottak, könnyen beszerezhetőek.

Matusz Péter
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Mekler Csaba,
laborvezető, csoportvezető helyettes (BAY-LOGI)
Dr. Kaptay György,
egyetemi tanár, tudományos igazgatóhelyettes (BAY-LOGI)*

Az 14016-os ferrites acél szemcsedurulásának vizsgálata

The investigation of grain coarsening in 14016 ferritic stainless steel

Mint tudjuk a mérnöki gyakorlatban az acélt, mint alapanyagot számos helyen alkalmazzák akár szerszámként, akár szerkezeti elemként, akár autóiipari alkatrészként stb.

Egy adott szerkezeti anyag mechanikai tulajdonságait több fontos tényező befolyásolja. Ilyen például a szemcseméret, a különböző ötvözők száma és az ötvözők mennyisége egy adott fém mátrixon belül. A TDK dolgozatban a 14016 jelzésű ferrites acélban jelentkező szemcsedurulás problémájával foglalkoztam a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási közalapítvány Logisztikai és Gyártástechnikai Intézetének Nanotechnológiai laboratóriumában, amely tényleges problémát okoz nemcsak a gyártás, hanem a késztermék felhasználása során is.

Vizsgálatom fő területe a ferrites acél szemcsedurulásának a vizsgálata volt. A Modine Hungária Kft. mint megbízó cégnél ez a jelenség komoly problémát okozott a keményforrasztás során. Így a tőlük kapott acéllemezekből mintadarabokat vágtam ki, vizsgáltam az alapacél szemcseméretét, majd az irodalomkutatás során összegyűjtött információk alapján fény derült arra, hogy a kísérletsorozatot mely hőmérséklet tartományban érdemes végezni kezdetlegesen. Ezekben a hőmérsékleteken különböző hőntartási időket alkalmaztam. A hőkezelt mintákat beágyazás után csiszolás, polírozás, majd maratás követte. Az így előkészített mintákat optikai reflexiós mikroszkóppal vizsgáltam meg.

Ezen felvételekből kiderült, hogy a ferrites acél jelentős szemcseméret növekedésen megy keresztül, tehát ezt valamilyen módon korlátozni kell. Mivel a cég az alapanyag megváltoztatását nem tervezte, így csak a hőmérséklet - idő különböző variációit alkalmazhattam megoldásként. Az optikai reflexiós vizsgálatok után egzakt, számszerű adatok kellettek, hogy ily módon is összehasonlíthatóak legyenek az eredmények, így kiszámítottam a szemcsék fajlagos felületét. Az optikai reflexiós vizsgálatok kiértékelése során sikerült pontosítani, illetve meghatározni a hőmérséklet tartományt, ahol a szemcsedurulás megkezdődik, illetve a szemcsedurulás mechanizmusának egy formáját is sikerült megfigyelni a látottak alapján. Így képessé váltunk arra, hogy a keményforrasztási technológia módosítására javaslatot tegyünk.

Mátyus Péter
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Póliska Csaba
egyetemi adjunktus
Woperáné dr. Serédi Ágnes
egyetemi docens*

Szintézisgázok és szintézisgáz-földgáz keverékek tüzeléstechnikai vizsgálata

Examination of combustion parameters of syngas and syngas-natural gas mixture

A közeljövőben az energetikában az egyik legnagyobb kihívást a jelenleg alkalmazott cseppfolyós motorhajtóanyagok kiváltása fogja jelenteni egyenértékű vagy kedvezőbb tulajdonságú, biológiai eredetű alapanyagból előállított cseppfolyós energiahordozóval. Az egyik lehetséges eljárás a biomassa (esetleg szén, vagy akár különböző hulladékok) szén-monoxid/hidrogén eleggyé (szintézisgázzá) konvertálása termokémiai módszerek segítségével, majd a szintézisgázból a szénhidrogének katalitikus folyamatban történő újraépítése (Fischer–Tropsch-szintézis).

A dolgozat összefoglalja a termokémiai (pirolitikus és elgázosítási) úton keletkező biogázok (úgy nevezett szintézisgázok: elsősorban szén-monoxid (CO) és hidrogén (H₂) keverékei, némi metánnal, (CH₄), szén-dioxiddal (CO₂) és egyéb szénhidrogénekkel keverve) képződésének elméletét és részletesen bemutatja az előállításuk lehetőségeit. Sorra veszi mindazon forrásokat, melyek kiinduló alapjai lehetnek szintézisgáz előállításnak, kiegészítve a különböző, elgázosítást megvalósító berendezésekkel. Végezetül bemutatja az alkalmazási lehetőségeket, mely rendkívül sokrétű lehet: energia, elektromos áram termelés, folyékony üzemanyagok és vegyszerek szintézise, stb..

Mivel alapanyagtól és berendezéstől függően különböző összetételűek lehetnek a szintézisgázok, ezért fontos ismerni a tüzeléstechnikai paramétereiket. A dolgozatban a kiválasztott összetételű szintézisgázokra vonatkozó égésméleti számítások elvégzésével meghatározásra és összehasonlításra kerülnek az adott gáz legfőbb jellemzői (füstgáz összetétel (CO₂!), sűrűség, fűtőérték, Wobbe szám, ...)

A dolgozat utolsó részében megvizsgálom, hogy földgázzal történő „együttégetés” (100% földgáz → 0% földgáz) során miként alakulnak az előzőekben kiszámolt égésméleti paraméterek.

Molnár István

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kuzsella László
egyetemi adjunktus*

Statikus és dinamikus rugalmassági modulus meghatározása roncsolásos és roncsolásmentes vizsgálati módszerekkel

Determination of static and dynamic Young modulus with destructive and non-destructive measurements

Az emberek nap, mint nap rengeteg anyaggal találkoznak. Minden anyagnak különbözőek a tulajdonságaik, ezek alapján döntjük el, mire használjuk. Más-más célra alkalmazzuk őket, vagy ha még nem áll rendelkezésre a feltételeknek megfelelő anyag, akkor a legoptimálisabbat fejlesztjük ki azoknak. Az anyagok egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy a rá ható mechanikai terhelés hatására hogyan viselkednek, ilyen mértékben változtatják meg méretüket adott erő hatására. Ezt egy adott tartományon belül az anyag rugalmas viselkedésével jellemezhetjük. Az anyagok rugalmas viselkedésének feltérképezése az anyagvizsgálat egyik legfontosabb feladata.

A rugalmas viselkedésére jellemző rugalmassági modulust hosszú időn keresztül a roncsolásos anyagvizsgálat egyik eredményeként lehetett meghatározni. Ám a tudomány, elsősorban a szilárdtest fizika, és az elektronika rohamos fejlődésének köszönhetően egyre többféle módszer jelenik meg, melynek segítségével nem kell tönkretennünk az anyagot, ha csupán a rugalmassági modulusra vagyunk kíváncsiak. Ezen módszerek előnye a roncsolásos módszerekkel szemben egyszerű kivitelezhetőségükben, viszonylag csekély eszközigényükben, és nem utolsósorban abban rejlik, hogy az anyag vizsgálat után is sértetlen marad. További vizsgálatokat lehet rajta végezni, vagy fel lehet használni megmunkálás céljából. Mindezek figyelembe vételével nem nehéz megjósolni, hogy fejlődésük és alkalmazási területeik, valamint részarányuk az anyagvizsgálatban a közeljövőben rohamosan nőni fog.

Jelen dolgozatomban mind a négy nagy anyagcsoport (fémek, kerámiák, polimerek és kompozitok) egy-egy képviselőjének meghatározom a rugalmassági modulusát roncsolásmentes módon, a longitudinális hullámok sajátfrekvenciájának meghatározásának segítségével, illetve roncsolásos módon, hajlító vizsgálatokkal. A vizsgálati eredményeket összehasonlítom, hogy milyen mértékű eltérés mutatkozik az értékek közt, egymáshoz képest milyen pontossággal bírnak a módszerek.

Nagy Csaba
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Rónaföldi Arnold
egyetemi docens
Dr. Gyulai László
egyetemi adjunktus*

Mágneses térrel kevert fémolvadék szabad felszínének vizsgálata numerikus szimulációval

Examination of the free surface of magnetically spun liquid metal by numerical simulation

Dolgozatom a nyáron indult kutatásomon alapszik, melyet a TÁMOP és a MICAST támogat. A kutatócsoport keverés közben megszilárdított kristályszerkezetek vizsgálatával foglalkozik. A keverést egy „olvadékmotorral” végzik. Ez egy újragondolt aszinkron motor melynek mozgó részét a fémolvadék képezi. Az induktorba helyezett olvadt fém (a forgó mágneses tér hatására) örvényáram keletkezik, melynek hatására kialakuló Lorentz erő forgásba hozza a fluidum térfogatot.

Dr. Rónaföldi Arnold PhD értekezésében a mágneses tér és a fordulatszám kapcsolatával, valamint a kialakuló olvadékáramlással is foglalkozott. Vizsgálatait gallium-indium ötvözet olvadékaival végezte, mivel ez szobahőmérsékleten olvadék állapotú, s így vizsgálható az olvadék szabad felszíne.

Felkérést kaptam annak kiderítésére, hogy modellezhető-e az áramlás és a mágneses tér FLUENT programcsomag használatával továbbá, hogy a szimuláció segítségével kvalitatíve reprodukáljam az olvadék áramlását, fordulatszámának időbeli felfutását és a forgási parabolaid kialakulását.

Első lépésben a program beépített lehetőségeit vizsgáltam. Ezeket kihasználva az olvadék térfogatában írtam elő a fordulatszámot konstans és időben növekvő értékkel egyaránt. A számítással kapott eredmények nem illeszkedtek a mérési eredményekhez, illetve a forgás felfutása nem volt lekövethető, ezért eltérő utat választottam a modellezéshez. Ez alkalommal a mágneses tér által keltett Lorentz erőt írtam elő a térben. Mivel a FLUENT program nem tartalmaz közvetlen, beépített lehetőséget erre a feladatra, ezért egy ún. UDF-et (**U**ser **D**efined **F**unction), felhasználó által definiált függvényt készítettem. Ez egy C programnyelven írott forráskód, amellyel, megadható az erőhatás egyenlete. Ezt a függvényt felhasználva a szoftver minden időpillanatban kiszámítja az impulzust, ami forgást előidézi. Így megfelelő felfutási képet és fordulatszám – idő görbét kaptam. További hatásvizsgálatokat végeztem a mintatartó falának érdekességére vonatkozóan is. Az eredményeim részletes leírást a dolgozat tartalmazza.

Nagy János
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kollár Mariann
tanársegéd*

A haj mikroszerkezetének vizsgálata FTIR módszerrel

Testing of the human hair micro-structure by FTIR method

A Fourier transzformációs infravörös spektrometriás (FTIR) technika a teljes infravörös hullámhossz tartományban alkalmazható analitikai módszer. Napjainkban széleskörű a felhasználási köre ennek az összehasonlító és azonosítási eljárásnak, így elterjedten használják a kriminalisztika területén is. Az eszköz alkalmas kis mennyiségű (szilárd, gáz és folyadék) minták vizsgálatára, ezért például alkalmas arra, hogy néhány szál emberi vagy állati szőrszálat is képesek legyünk vele vizsgálni, majd ezekből a vizsgálati eredményekből következtetni tudjunk korábbi tulajdonosukra. Mivel a mérés nem igényel különösebb mintaelőkészítést és viszonylag gyorsan, néhány perc alatt elvégezhető, így gyorsabb és olcsóbb, mint egy DNS vizsgálat. A vizsgálatokat 20 féle emberi haj, illetve 3 féle állati szőr mintán végeztem el. A méréseket BRUKER TENSOR 27 típusú FTIR spektroszkópos készülékkel vizsgáltam. Az eddig elvégzett vizsgálatok során sikerült beazonosítani azokat a jellegzetes elnyeléseket amelyekből következtetni lehet arra, hogy a hajszál korábbi tulajdonosa mely földrésről (kaukázusi, afrikai stb.) származik, illetve hogy férfi, vagy nő-e az illető. Továbbá következtetni tudunk az általunk vizsgált minták milyen hajszínű személytől származtak, illetve arra, hogy természetes színű vagy festett-e a vizsgált hajminta. Egyéb szennyeződések kimutatására is próbáltam kitérni, mint például különböző kemikáliák, gyógyszerek. Ennek alapja, hogy mérgeket (pl.: arzén), valamint különféle drogokat is ki lehet mutatni a hajmintákból.

A továbbiakban arra keresem a választ, hogy milyen sajátosságokat lehet még megállapítani egy hajszálból, illetve egy szőrszálból a FTIR módszerrel, valamint hogy milyen más vizsgálati módszerek alkalmasak még kriminalisztikai vizsgálatokra, azonosításra a drága és igencsak időigényes hemogenetikai (DNS) vizsgálaton kívül.

Nagy Orsolya

MSc. 3.féléves levelező hallgató

Műszaki Anyagtudományi Kar

Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Kaptay György
egyetemi tanár
Szabó József
PhD hallgató*

„In-situ” fémemulziók létrehozására vizsgált rendszerek

Producing 'In-situ' emulsions in new experimental systems

Monotektikus ötvözeteket állíthatunk elő olvadék fémemulziók megszilárdítása révén, aminek következtében apró fémolvadék cseppek elszórtan helyezkednek el a vele nem elegyedő olvadék fémfázisban. A mechanikus keverés eredményeképpen születő apró cseppek viszont a keverő hatás megszűnésének pillanatától a fizika törvényeinek engedelmeskedve azonnal összefolynak, koaleszkálnak. E folyamat végeredményeképpen a két fázis sűrűségkülönbség alapján szétválik, egymáson úszó réteget alkotva, mely viselkedést hasonlíthatjuk a kolloidikában is ismert olaj/víz vagy víz/olaj típusú rendszerekhez. Az elérni kívánt állapot az volna, amikor a fémcseppek homogénen elszórva ülnek a mátrixanyagban. Ehhez elengedhetetlen a rendszer minél gyorsabb befagyasztása, hiszen a levegőn való hűtés túlságosan hosszú időtartamot biztosít a diszpergált fázis koaleszcenciájához, s ezzel kiülepedéséhez. A cseppek gyors összefolyásának egyik gátlójaként alkalmaztuk a 'Pickering-emulziókat'. Ennek értelmében a rendszerbe mikronos nagyságú szilárd szemcséket juttatunk, s a szilárd szemcsék közel 90°-os peremszögének beállításával elérjük, hogy azok a diszpergált fázis cseppjei köré gyűlve definiálják a két fázis határát. A másik esetben, in-situ emulzióknál a rendszer alapanyagában bevitt, majd hűlés folyamán kiváló intermetallid stabilizáló szerepét használtuk ki. Az in-situ megoldás azért is izgalmas, mert a hőmérséklet ügyes megválasztásával megjelenésében két különböző stabilizáló fázist kaphatunk. A kezdetben likvidusz hőmérséklet alatti keverést követően a hűlés közben kiváló intermetallid szemcsék formájában stabilizált, míg ugyanezek a kísérletek a likvidusz feletti hőmérsékleten végrehajtva egy stabilizáló bevonó réteget adtak a diszpergált csepp felületén. Nem kérdéses, hogy hatékonyabb lehet ez utóbbi eset, így érdemes ennek a kutatási területét bővíteni. A korábbi összetételhez képest, ahol a stabilizáló szerepet a Ti és B jelenlétének tulajdonítottuk, most azt keresem vajon lehetséges-e és milyen eredményekkel a vas- és szilícium tartalmú rendszerekben való emulgeálás. Az idei TDK dolgozatomban olyan rendszereket vizsgállok, ahol in-situ fémemulziók kialakulása lehetséges, megcélozva a stabilizáló réteg kialakítását új, eddig ismeretlen alkotójú rendszerekben, illetve e réteg vastagságának befolyásolását a jövőbeni kísérletekben.

Pálkovács József
Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Baumli Péter
adjunktus
Kaptay György
egyetemi tanár*

Karbon szubsztrát nedvesíthetőségének vizsgálata kálium - halogenidek által

Investigation of wettability of carbon surfaces by molten potassium- halogenides

Kutatómunkámat, és a hozzá kapcsolódó méréseket a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány Nanotechnológiai Laboratóriumában végeztem. Munkám során a nedvesítés vizsgálatát egy hevítő mikroszkóp segítségével, nyugvócsepp módszerrel készítettem. Ennek segítségével a szilárd felületen megolvasztott és a határfelületi energiáknak megfelelő cseppalakot felvett só sziluettjét fényképeztem. A sóolvadék sziluettjét felhasználva, szoftver segítségével határoztam meg a nedvesítés mértékét jellemző peremszöget.

Vizsgálataimat grafit és szénüveg lapkán végeztem, sóolvadéknak pedig kálium - halogenideket (KI, KCl) illetve KI-KCl keveréket használtam. Kutatásom célja volt meghatározni, hogyan változik a karbon nedvesíthetősége, ha különböző összetételű a sóolvadék.

Munkám során azért választottam ezeket a sókat, mert kompozit gyártás szempontjából hasznosak.

Révész Márk
Mátyus Péter
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Szűcs István
egyetemi tanár
Boros Éva
tudományos munkatárs

Földgáz tüzelés faaprítékkal történő helyettesítésének vizsgálata távfűtésben

Examination of replacement of natural gas firing by wood chips in district heating

Az utóbbi évtizedek globális környezeti, gazdasági, kereskedelmi és politikai változást követelnek, hogy ahol csak lehet a földgázt más, - a felhasználás helyéhez közel rendelkezésre álló megújuló - energiahordozókkal helyettesítsük. Az egyre dráguló földgáztüzelésről más alternatív energiahordozóra átállás indokainak egy része közismert, más részüket csak az energetikával hivatásszerűen foglalkozó szakemberek ismerik kellő mélységig.

A földgáz a fosszilis energiahordozók közül a legközkedveltebb, mert a legkényelmesebben használható mind ipari, mind kommunális célú hőfejlesztésre. Egészen különleges feladatok biztonságos megoldására lehet egyedi égőket tervezni, gyártani és üzemeltetni, kiválóan alkalmas a technológiák által megkövetelt optimális lángjellemzők létrehozására.

Szakirodalmi források, valamint hazánk és az Európai Unió energiapolitikájának tanulmányozása alapján áttekintettük a megújuló energiahordozók, ezen belül a biomasszák európai és hazai felhasználásának kérdéskörét. A földgáz helyett megújuló energiahordozókból történő hőenergia termelés volumenének növelése komoly műszaki, gazdasági, társadalmi kihívást jelent. A gazdaságos megoldások kidolgozása érdekében jól megalapozott kutatások és a konkrét gyakorlati feltételeket és követelményeket figyelembe vevő fejlesztések szükségesek. Ebben a feladatkörben az energiahordozók ára és a környezet terhelés mellett a legnagyobb figyelmet a felhasználók biztonságos kiszolgálására kell fordítani.

Dolgozatunkban az utóbbi hét év adatainak elemzésével megvizsgáltuk egy közel 3 300 lakásos lakótelep - eddig földgáztüzelésű melegvíz kazánokra alapozott - távfűtési rendszerének a havonta jellemző hőfelhasználási mutatóit. Ezekből arra a következtetésre jutottunk, hogy a fűtési és a használati melegvíz termelés hőigényének jelentős része földgáz helyett faapríték tüzeléssel is biztosítható. A téli maximális és a nyári minimális hőigény figyelembe vételével meghatároztuk az újonnan beépítendő faapríték tüzelésű kazán kimenő teljesítményét.

A faapríték legfontosabb tüzeléstechnikai jellemzői és a hőigények alapján előzetes számításokkal meghatároztuk az eltüzelendő faapríték tömegáramának értékeit. A tüzelőanyagok hőegyenértékére vonatkozó árának különbségéből meghatároztuk annak a költségmegtakarításnak a havonta és az éves szinten várható értékét, amelyet a földgáznak faapríték tüzelésre való átváltása eredményez.

Sélei Anett

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Molnár Dániel
adjunktus*

Járműipari öntvény gyártástechnológiájának vizsgálata hagyományos és szimulációs módszerekkel

Investigation of an automotive casting with laboratory and computer methods

A gazdasági válság után jelentkező növekedés a járműiparban is jelentős beruházásokat indukál. A járműipar növekedési, innovációs és jövedelemtermelő képességét a vezértermék, a személygépkocsi adja, ugyanakkor több igen jelentős olyan beszállító működik Magyarországon, amely termékeit haszongépjárműgyártóknak, elsősorban külföldre szállítja. Összességében a járműipar növekedési potenciálját Magyarországon a személygépkocsi-gyártók, a személyautó-alkatrész beszállítók és a haszonjármű-alkatrész beszállítók testesítik meg.

A gépjárművek legnagyobb tömegben felhasznált alkatrészei öntvények, melyek jellemzően ún. biztonsági alkatrészek. Ezen öntvények tervezésekor, gyártástechnológiájuk fejlesztésekor fokozott szerep jut a hagyományos kísérleti módszerek mellett a különböző számítógépes módszereknek, melyek segítségével csökkenthető az adott alkatrész fejlesztésére fordított időszükséglet és költség.

Vizsgálataim során egy járműipari önindító pajzs öntvény gyártásban lévő technológiáját elemeztem. Az öntvény megfelelőségének szempontjából meghatározó adag-összeállítás, olvasztás és speciális (Disamatic) formázástechnika tanulmányozása képezte vizsgálataim alapját. Az gyártási paraméterek alapján ellenőriztem a beömlő- és táplálórendszer kialakítását, mely alapvető fontosságú az öntvények tömörre táplálásának szempontjából.

Az összegyűjtött és megvizsgált paraméterek felhasználásával elvégeztem az adott öntvény számítógépes szimulációs vizsgálatát. A szimulációs folyamatot a szakirodalom alapján előkészítő-fő- és kiértékelő folyamatokra bontottam fel. Létrehoztam a szimuláció során felhasználható 3D CAD geometriákat (öntvény, beömlő- és táplálórendszer, forma), ezek beolvasásával elkészítettem a számítás pontossága szempontjából megfelelő Control Volume geometriákat, melyeken a kiindulási- és határfeltételek megadásával anyagtranszport és hőtranszport számításokat végeztem.

A hagyományos üzemi kísérleti és a számítógépes szimulációs eredmények alapján elemeztem és értékeltem ki a vizsgált alkatrész gyártástechnológiáját.

Spitzmüller Ibolya Krisztina
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulenesek: Dr. Ábrahám József
egyetemi docens, tanszékvezető
Farkas László
Borsodchem Zrt. Izocianát technológia*

Ipari sós szennyvizek adszorpciós tisztítási lehetőségeinek vizsgálata

Examination of adsorption purifying possibilities of industrial salted wastewaters

Minden cég számára fontos, hogy az ipari szennyvizek ne kerüljenek kezeletlenül a csatornába, folyókba, élő vizekbe. A kazincbarcikai telephelyű Borsodchem Zrt. is jelentős figyelmet fordít a különböző műanyagipari alapanyagok (PVC, MDI, TDI), illetve szerves és szervetlen vegyipari termékek gyártásakor keletkezett szennyvizek kezelésére. Dolgozatomban az MDI gyártás során keletkező sós vizek tisztításával foglalkoztam egyrészt a magas sótartalmuk, másrészt toxikus, ill. környezetkárosító szerves anyag (MDA, metanol, anilin) tartalmuk miatt.

Laboratóriumi körülmények között kísérletekkel modelleztem az előbb említett sós vizek tisztítására alkalmazott aktív szenes adszorpciót azért, hogy minél hatásosabban el lehessen távolítani a szennyvizek szerves anyag tartalmát. Az összehasonlítás céljából a vizsgálatot két féle aktív szénrel végeztem el: Aquasorb és Filtrasorb. Az adszorpciót követően megállapítottam, hogy a Filtrasorb több anilint kötött meg, mint az Aquasorb.

A második mérés során a telítődött aktív szenes oszlop deszorpcióját végeztem el 1 mólos sósav oldattal. Az előzetes várakozást alátámasztva kiderült, hogy a deszorpció hatékonyságát jelentősen lehet növelni sósav oldattal, mert a regenerálás során az anilin protonálódik a HCl oldat hatására és ennek következményeként a protonálódott molekulát már nehezen köti meg az aktív szén. A vizsgálati körülmények azt mutatják, hogy a Filtrasorb esetében hatékonyabb a deszorpció.

Igaz, hogy a laboratóriumi körülmények nagyon jól tükrözik az üzemi körülményeket, de így több napot vesz igénybe. Előfordulhat, hogy az aktív szeneket gyorsabban kell vizsgálni, hogy megfelelő lesz-e az adott feladatra, ezért a kipróbáltam egy gyorsított eljárást, amelynek célja, hogy az analitikai mérés és az előkészítés összesen ne haladja meg a 4 órát. A mérést követően kiderült, hogy egy gyors tesztre ez a mérés is alkalmas, hogy megállapítsuk az aktív szenek megkötési képességét.

Stomp Dávid
Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek:

*Mekler Csaba – laborvezető, csoportvezető-
helyettes, BAY-LOGI*

*Ferenczi Tibor – tanszéki mérnök,
műhelycsarnok vezető, Miskolci Egyetem,
Metallurgiai és Öntészeti Tanszék*

*Jarabek Tamás – tudományos munkatárs, BAY-
LOGI*

*Prof. Dr. Kaptay György – egyetemi tanár
Miskolci Egyetem, tudományos igazgató-
helyettes, csoportvezető, BAY-LOGI*

Nemesfémkinyerés minősített elektronikai hulladékból

Precious metal getting from qualified electronics waste

Kutatásom témája, a minősített elektronikai hulladékból való nemesfémkinyerés, azon belül is az arany kinyerése. Az általam vizsgált hulladék/alapanyag aranytartalma 1,2 (m/m)%, ami 12kg fémet jelent 1 tonna hulladékban. Ez, összehasonlítva a ma bányászott aranytartalmú ércek nemesfém-tartalmával, ami átlagosan 3-4g/tonna, látható, hogy ezek a hulladékok, nagyságrendekkel gazdaságosabb kitermelési módot tesznek lehetővé.

Vizsgálataim célja, olyan hidrometallurgiai technológia kidolgozása, melynek segítségével e típusú hulladékból (elektronikai csatlakozó, számítógép processzor... stb.) jelentős mennyiségű arany nyerhető ki.

A kinyerési technológia fejlesztése során a fő cél a környezetvédelmi szempontok mellett a gazdaságosság volt. Kísérleteket végeztem örlött és őrlés nélküli mintákon, az őrléssel megnövelt fajlagos felületű daraboknál a szegregációt is meg kellett valósítani a fém és műanyag darabok között. A feltárást különböző savakkal végeztem el, a gazdasági optimum elérése érdekében. Az oldatokból többféle redukálószer alkalmazásával nyertem ki az aranyat, így a kísérletek segítségével erre a típusú hulladékokra sikeresen optimalizáltam a nemesfémkinyerési technológiát. Az így kapott alapanyag kémiai összetételét megvizsgáltam. Az eredmény több mint 99 w%-os Au, tartalom lett. A további feladatomban az így kiredukált ötvözet elektrokémiai tisztítása befektetési aranyhoz megfelelő minőségűre.

Strázsa Tiborné
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Gyulai László
egyetemi adjunktus
Dr. Tolvaj Bála
egyetemi docens*

Családi ház energetikai auditálása

House energy audit

Az épületek energiafelhasználásának csökkentése napjaink kiemelt feladata. Az erre vonatkozó hazai és EU szabályozások az épületekre, a hőtermelő berendezésekre, a klímaberendezésekre és a szellőztetőrendszerekre egyre szigorodó követelményeket írnak elő. A jelenleg érvényben lévő épületenergetikai szabályozás célja, hogy ösztönözzön az épületek energetikai minőségének javítására. A fenntartható fejlődés és a költséghatékony üzemeltetés érdekében új energetikai követelményeket írnak elő az épületek energetikai minőségének tanúsítására, valamint a kazánok és klímaberendezések időszakos felülvizsgálatára.

A dolgozatomban először röviden összefoglalom az épületek energetikai vizsgálatára vonatkozó **7/2006. TNM** rendelet és a **176/2008. Kormányrendelet**, majd a kazánok és hőtermelő berendezések illetve a szellőztető- és klímarendszerek időszakos energetikai felülvizsgálatára vonatkozó **264/2008. Kormányrendelet** fontosabb előírásait.

Ezt követően bemutatom egy családi ház energetikai auditálását. Részletesen leírom az épület energetikai besorolását elvégző MATHCAD programot. Az épület tervek, az épületgépészeti berendezések adatait felhasználva összeállítom a számításhoz szükséges adatbázist és elvégzem a számítógépes vizsgálatot. A kapott eredményt összehasonlítom az éves tényleges energiafogyasztással.

Kiegészítő termovíziós illetve hőkamerás vizsgálattal feltárom az épület lehetséges hő veszteségeinek helyét, javaslatot teszek ezek kiküszöbölésére.

Végül megvizsgálom azokat a lehetséges és gazdaságos technikai feltételeket, amelyekkel egy korszerűsítés után az épület energiafelhasználása jelentősen csökkenthető. Megvizsgálom az épület passzív házzá alakíthatóságának lehetőségét is.

Szajkó Szabina
Veréb Viktória
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Török Tamás
egyetemi adjunktus
Orosz Viktor
tudományos segédmunkatárs

Szénacél felületek galvánrevezése pirofoszfátos fürdőkből

Electrocoppering of carbon steel sheets by pyrophosphate bath

Rézbevonatok képzése galvántechnikai úton. A szubsztrát felületállapotának hatása a rézbevonat kiépülésére, tapadására különféle galvánrevező fürdők esetében.

A cianidos fürdők kiváltásának lehetősége pirofoszfátos komplexképzőt tartalmazó elektrolit oldatokkal. A mikroelektronikai iparban használt korszerű pirofoszfátos galvánrevező fürdők főbb sajátosságai és alkalmazási területeik.

Pirofoszfátos galvánrevező fürdők alkalmazása acélok felületkezelésében. Acélhuzalok galvánrevezése folyamatos sorokon. A gyártástechnológiai körülmények sajátosságai és a legfontosabb gyártás-technikai beállítási paraméterek és azok hatása a bevonatok minőségére.

Az elektrokémiai leválasztási körülmények hatásának és néhány, a fürdőt szennyező oldott anyag hatásmechanizmusának laboratóriumi kísérleti vizsgálata Hull cellában pirofoszfátos fürdővel.

A hull cellában leválasztott bevonatok jellemző sajátosságainak és szerkezetének vizsgálata korszerű nagyműszeres mikroszkópos (SEM) és mélységprofil-elemző spektrometriás (GD-OES) technikák alkalmazásával.

A kísérleti vizsgálati eredmények összegző értékelése, következtetések levonása.

Szamák Tünde

Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gál Tivadar
tanszékvezető egyetemi docens*

Fajlagos CO₂ kibocsátás vizsgálata az alapanyag- és a termék-szerkezet függvényében a TVK Nyrt. olefin üzemében / üzemeiben

Investigation the reducing possibilities of the specific CO₂ emission at TVK Nyrt Olefin factories.

A légkör széndioxid-koncentrációja az 1980-as évek óta foglalkoztatja intenzíven a közvéleményt, manapság pedig a médiában szinte minden nap szóba kerül a globális felmelegedés és annak várható hatásai. Azt már kevesen tudják, hogy a légkörben a CO₂ átlagos koncentrációja 380ppm, és kémiaiilag semleges gáz és semmilyen káros hatása nincs. Az alacsony koncentráció ellenére miért foglalkoztatja a CO₂ ennyire intenzíven a közvéleményt? Az ok a globális felmelegedés sokat vitatott elmélete, amely szerint az atmoszféra hőmérséklete folyamatosan emelkedik, ami a sarki jégtömbök megolvadásához, az óceánok szintjének emelkedéséhez és egyes források szerint globális katasztrófához vezet. Az elméletek gyártása és elemzése helyett néhány tényadatra szeretném felhívni a figyelmet. A légkörben található széndioxid mennyisége több folyamat együttes eredménye, hisz széndioxidot termel a természet és az ember is. A legnagyobb felszabadulást a flóra rothadása és az erdőtüzek okozzák, mert egy növény elpusztulásakor az élete során megkötött összes széndioxid felszabadul. Egy évben átlagosan 7 trilliárd tonna széndioxidot dolgoznak fel a növények a fotoszintézisnek köszönhetően. Ezzel ellentétben a humán eredetű kibocsátás 30 millió tonna. Az arány magáért beszél: $0,03/7=0,0043$

A sokat emlegetett globális felmelegedés jelensége a termodinamikai egyensúllyal magyarázható: A légkört, az óceánokat és tengereket a nap melegíti. A vizek minél melegebbek annál kevesebb széndioxidot tudnak abszorbeálni és annál nagyobb mennyiség kerül a légkörbe. Ezek alapján beláthatjuk, hogy a felmelegedést nem a magas széndioxid tartalom generálja; a folyamat inkább fordított menetű.

Véleményem szerint a széndioxid kibocsátás csökkentésének az a valós célja, hogy csökkentsük a fajlagos energia-felhasználásokat. Különösen Európára jellemző az, hogy igen nagy az energia függősége és a jövő szempontjából kiemelkedően fontos, hogy alternatív energiaforrásokat találjon.

A szénhidrogének elégetése széndioxidot is termel, ezért az autók kipufogógáza, az otthoni tüzelés és a gyárak mind sokat emlegetett kibocsátók. Az ipari kibocsátás százalékos megoszlása a következőképpen alakul: energia szektor: 78,5%, olajfinomítás: 5,9%, cementgyártás: 6,9% , vas és acélgyártás: 4,8%, bioenergia, biomassza: 0,9%, petrolkémia: 2,8% és egyéb: 0,2%.

A munkám célja elsősorban az ipari folyamatokban keletkezett fajlagos széndioxid kibocsátás vizsgálata az alapanyag-szerkezet és a termékszerkezet függvényében valamint a TVK olefinüzemében a csökkentés lehetőségeinek megismertetése.

Szatmáry László
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Károly Gyula
professor emeritus
Harcsik Béla
tudományos segédmunkatárs*

Konverteres acélgyártás salakvezetésének vizsgálata

Investigation of slagging practice in BOF

A dolgozat az ISD Dunafer Zrt. acélművének salakvezetésének vizsgálatával ismerteti, ami az acélgyártás egyes technológiai lépései során keletkező salakok tömegtranszportjával, összetételének változásával, és a különböző salaktípusok metallurgiai hatásainak kérdéskörével foglalkozik. A konverteres acélgyártás során mind az oxigénes konverterben, mind a csapolást követően szükség van arra, hogy az adott technológiai célnak megfelelő salakot biztosítsunk az acélfürdő kezelésének elősegítése érdekében. Acélgyártásnál technológiai szempontból a salakok két típusát különböztetjük meg ezek pedig az oxidáló- és redukáló salaktípusok. Fontos, hogy az acélgyártás első periódusában a frissítő fázis erősen oxidáló jellegű FeO-ban és MnO-ban dús salakjának a konverterből való kikerülését a csapolás során elkerüljük, ugyanis ez az acélfürdő dezoxidálását megnehezíti, illetve reoxidációs folyamatokra ad lehetőséget, amelyek mind az acél minőségi paramétereinek romlásához vezethetnek. A dolgozat bevezetésében a konverteres acélgyártás kialakulásának rövid történetéről ejt szót, majd rátér ennek az acélgyártási módszernek a sajátosságainak bemutatására. Tárgyalásra kerül a salakok szerepe, általános fizikai, kémiai tulajdonságai, a különböző salaktípusok tulajdonságainak vizsgálatára alkalmazott analitikai módszer. A vizsgálatokból nyert adatok segítségével elkészítésre került egy gyakorlati salakmérleg, amellyel meghatározhatóvá válik mind a konverterben keletkező salak mennyiségének kiszámítása, mind a csapolás során az ötvöző és dezoxidáló anyagokból keletkező, illetve a konverterből a nagyüstre átkerülő salakmennyiség. A számított- és mért eredmények segítségével a dolgozat rávilágít azokra a problémákra, amelyek kiküszöbölésével az acélgyártás technológiáját –az ISD Dunafer Zrt. egyedi adottságainak figyelembe vételével- tökéletesíteni lehetne, továbbá javaslatot tesz a salakvezetés hatékony megoldására.

Szóke Dóra

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: PhD Tóth Levente
ny. egyetemi docens*

Az öntödei homok regenerálás optimalizálása

Optimization of the foundry sand reclamation

A 80-as évek végén az öntvénygyártás jelentős mértékben visszaesett, mert rendkívül környezetszennyezőnek ítélték meg. Azonban a 90-es években Európa gazdasági növekedése miatt nagy mennyiségű öntvénnel kellett ellátni az építőipart, de főleg a járműipart. Ebben az időszakban a formaöntészet jelentős átalakulásokon ment keresztül. A minőségi és mennyiségi elvárások folyamatosan emelkednek. A minőségi öntvény gyártása, minőségi homokmag gyártásával kezdődik. A homokmaggal szemben támasztott legfontosabb követelmény, hogy az öntvényből való eltávolításuk után a leöntött darab a lehető legkevesebb utómunkával vagy esetleg anélkül megfeleljen az öntvény által előírt követelményeknek (pl.: felületi minőség, méretpontosság stb.). A korszerű öntvénygyártás bonyolult geometriájú, méretpontos, kitűnő szilárdságú és jól üríthető magokat igényel. Ezen követelményeknek a műgyantakötésű homokmagok nagyon jól megfelelnek.

Az öntödei formázóanyagok 30-40%-át a műgyantakötésű homokkeverékek teszi ki. Ezen típusú formázóanyagokat csak homokregenerálás útján lehet újrahasznosítani. Az újhomok költségei, valamint a használt homok deponálási költségei nagymértékben növekednek, ezért a gazdasági szempontok is mérvadóak. A gazdasági szempontok mellett nagy hangsúlyt kell fektetni a szigorodó környezetvédelmi előírások betartására is. Az EU környezetvédelmi irányelvei arra sarkalják az üzemeket, hogy lehetőség szerint hulladékszegény technológiákat dolgozzanak ki, és az üzemen belül keletkező hulladékot minél nagyobb arányban újrahasznosítsák. Az öntödék számára az a cél, hogy a regeneráló berendezés működtetésével a használt homokot üzemen belül újrahasznosítsák úgy, hogy a technológiai paraméterek optimalizálásával megfelelő formázóanyag minőséget biztosítsanak. Kutatásaim során megvizsgáltam a termikus, illetve a mechanikus regenerálást követően a homok regenerátumok tulajdonságait.

Takács Csaba
Műszaki Anyagtudomány Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulenesek: Woperáné Serédi Ágnes
egyetemi docens
Tanka Sándor
műszaki ig. helyettes
(MIHŐ Kft.)*

Depóniaigáz energetikai hasznosítása

The energetic utilization of landfill gas

A Föld szénhidrogén készletei fogyóban vannak, valamint a légkörben lévő, üvegházhatást okozó szén-dioxid mennyisége is jelentősen növekszik. Napjainkban egyre inkább előtérbe kerülnek a környezetbarát, megújuló energiahordozók.

A megújuló energiahordozók közé tartoznak a biogázok. Ezeket is két csoportra lehet osztani, a biomasszák parciális elégetése során keletkező un. szintézisgázokra, és a fermentációs folyamatok során keletkező biogázokra. Fermentációval többféle módon is keletkezhet biogáz, ezek egyik fajtája a depóniaigáz.

A biogáz előállítás hazánkban is elterjedt területe a települési hulladékok lerakóinál keletkező gáz (depónia gáz) termelése, a lerakott hulladékba telepített gázkivételi kutak segítségével.

A települési szilárd hulladéklerakókban, a depóniákban, a tapasztalatok azt mutatják, hogy 6-7 hónap elteltével megindul a gázképződés folyamata, amely 6-7 év után éri el a maximumát, majd fokozatosan csökken és 15-20 év múlva már nem gazdaságos. A kommunális hulladékok 40-50%-a szervesanyag, amely anaerob módon biológiailag lebomlik gázfejlődés mellett. Kedvező esetben egy tonna hulladékból 7-12 m³ gáz keletkezik. A gáz kinyerése történhet kompresszoros elszívásos módszerrel egy gyűjtő vezetékbe juttatva, majd víztelenítés és tisztítás után kerülhet felhasználásra. A depónia gázt a keletkezés helyén, vagy annak közelében hasznosítják.

A dolgozat bemutatja a MIHŐ Kft. által üzemeltetett Bogáncs utcai biogáz telep működési rendszerét és a fejlődő depóniaigáz hasznosítását. A keletkezett depónia gázzal a teleptől néhány kilométerre fekvő hejőcsabai lakótelepet fűtik, kiváltva ezzel a hőszolgáltatás földgázigényének jelentős részét. További haszonként jelentkezik az ugyanezen a helyen üzemelő gázmotoros „erőmű” által termelt villamosenergia is, amelynek egy részét helyben hasznosítják, másik részét értékesítik.

Dolgozatomban, a MIHŐ Kft. által rendelkezésemre bocsátott mérési adatok alapján értékelem a Bogáncs utcai gáztelep gáztermelő képességének és minőségének állapotát, figyelembe véve a hozzá szorosan kapcsolódó villamosenergia és hőtermelő rendszert.

Tengely István
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Dúl Jenő
egyetemi docens

Sr –tartalom optimális mennyiségének vizsgálata

The optimal Sr content analysis

Az alumíniumöntvények felértékelődésének szerepe a járműipar igényeiben keresendő. Az autógyártók versenyfutásának egyik tényezője az autók súlyának csökkentése. A súlycsökkentés megvalósítható, ha az acél- és vasöntvényeket alumíniumöntvényekre cserélik. Ez nagy sorozatú és pontosságú gyártást igényel. A kokillaöntészet szerepe igen jelentős olyan öntvények esetében, ahol magasabb szívóssági és tömörségre vonatkozó követelményeket írnak elő. A járműipari alkatrész-előállítás területén csúcstechnológiai szintű gyártás folyik. A járműipari alkatrész öntvényekkel szemben támasztott követelmények szerint belső folytonossági hibáktól, gázporozitástól, fogyási üregtől, zárványoktól és lunkertől mentesek kell legyenek, és emellett kimagasló szilárdsági tulajdonságokkal is kell rendelkezniük. Az Al-Si ötvözetből öntött különböző öntvények inhomogén szövetszerkezetűek, a szilárdsági tulajdonságaik a kristályosodás közben kialakult szemcsék méretétől, eloszlásától, valamint a zárványtartalomtól függenek.

Az inhomogenitást megszüntető beavatkozások közül kiemelkedő szerepet játszik a nemesítés. A nemesítetlen ötvözetek nagy, rideg szilíciumkristályokat tartalmaznak, melyek rossz alakíthatóságot kölcsönöznek az öntvénynek. A túszerű, nemesítetlen szilíciumszemcsék bemetszést okoznak, amelyek belső feszültséggócokként jelentkeznek. Így egy olyan feszültségrendszer jön létre, amely a szakítási jellemzőket, de főleg a fajlagos nyúlást károsan befolyásolja. Ha az ötvözeteket nemesítjük, akkor a szilícium finomszálás szerkezetet vesz fel. A csiszolt szövetszerkezeten ezek a szálak kis részecskeként tűnnek fel, de maratás után összefüggő felépítésűek lesznek. A szakadási felület a nemesített ötvözetek eutektikus szövettartományában jelentős alakváltozás végbemenésére enged következtetni és jó alakíthatóságra utal: a nyúlás és a húzószilárdság lényegesen nagyobbak, mint nemesítetlen állapotban. Az olvadék nemesítését Sr adagolással tudjuk biztosítani a legmegfelelőbbben. Kutatásom az optimális Sr-tartalom megállapítására irányul a szilárdsági tulajdonságok vizsgálatával, ill. célom összefüggés(ek) megállapítása az olvadékok Sr- tartalma és az abból gyártott öntvény szilárdsági tulajdonságai között.

Varga Tünde
Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Gál Tivadar
egyetemi docens
Kerecsi János TVK NyRt
főművezető*

A vegyipari benzin összetételének és sűrűségének hatása az olefin kihozatalra

Effect of naphtha quality on product yield-structure in olefin production

A TVK NyRt. Magyarország és Közép – Európa egyik legnagyobb vegyipari komplexuma, mely színvonalas technológiáival világszerte keresett termékeket állít elő. A komplexum etilént és propilént állít elő vegyipari benzin és gázolaj felhasználásával, illetve azokat polimerizáció útján a megfelelő polimerekké dolgozza fel, tehát (közepes és nagy sűrűségű) polietilénre és polipropilénre, vagyis a legjelentősebb műanyag alapanyagokká.

Az Olefin – I. üzem egyik legfontosabb alapanyagát, a vegyipari benzint az 1968 – tól működő Tartálpark Üzem fogadja, tartályaiban tárolja, illetve folyamatos benzinbeadással látja el az Olefin – I üzem többek között. A finomítóból érkező vegyipari benzin változó arányban tartalmazza az öt alkotó paraffinokat, aromás vegyületeket és nafténeket. Az etilén- és propilénhozam szempontjából éppolyan fontosak az olefintermelésben megvalósított krakkolási feltételek, mint amennyire a beérkező vegyipari benzin összetétele is befolyásolja azt. Fogalmazhatnánk úgyis, hogy adott mennyiségű etilén vagy propilén előállításához szükséges vegyipari benzin alapanyag – mennyiség függ annak összetételétől, sűrűségétől, ami így a termelés gazdasági mutatóit befolyásolja.

Dolgozatomban előbb ismertetem a TVK NyRt. Olefin – I. Üzemének technológiáját, kitérve az általa feldolgozott alapanyagok fajtáira, minőségükre, annak ellenőrzésére, kiemelve közülük a vegyipari benzint alapanyagot. Ezek után részletesen ismertetem a vegyipari benzin jellemző összetételét, annak változását, változásának okait és felvázolom az üzemi paraméterek esetleges változtatásának lehetőségeit a benzin alapanyag minőségének függvényében, a termék kihozatal növelése érdekében.

További fejezeteimben kitérek az üzem teljesítmény – figyelő rendszereinek ismertetésére, a termékkhozatal ellenőrzését lehetővé tevő technológiai eszközsoportra. Konklúzióként javaslatokat teszek az üzemi paraméterek és a vegyipari benzin minőségének az összehangolására.

Munkámat többek között az Olefin – I – üzem, annak laborja illetve a Tartálpark meglévő statisztikai adatai segítik több évre visszamenőleg, a kifejtett összefüggéseket saját mérésekkel a szakdolgozatomban kívánom megtenni, további összefüggések és ezek elmélyítésének megtételével.

Végh Ádám

Műszaki Anyagtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Mekler Csaba
laborvezető, csoportvezető helyettes (BAY-LOGI)
Dr. Kaptay György
egyetemi tanár, tudományos igh., csoportvezető (BAY-LOGI)*

A Ga-Bi monotektikus rendszer optimalizálása és felületi fázisátalakulásának modellezése

Optimalisation of the Ga-Bi monotectic system and modelling of surphase phase transition line

A kétalkotós monotektikus ötvözetek olyan rendszerek, melyekben két egymással egyensúlyban lévő, különböző összetételű folyadék (fémek esetén olvadék) fázis egy bizonyos hőmérséklet alatt egymásban nem oldódik. Ezt az egyensúlyi állapotot a fázisdiagramon az un. keverhetetlenségi terület jelzi. Ezeknél a rendszereknél azonban van még egy egyensúlyi vonal, amit eddig még nem tüntettek fel, ez a felületi fázisátalakulás (SPT) vonala. Létrejöttének nem csak az az oka, hogy rosszul oldódik egymásban a két komponens, hanem az egyik felületi feszültsége kisebb, mint a másiké, ezért az előbbi nedvesíteni fogja az utóbbit. Ez pedig azzal a jelenséggel jár, hogy a kisebb felületi feszültségű komponensben dús folyadék egy nanoréteget fog létrehozni a nagyobb felületi feszültségű folyadék felszínén, amit szegregációnak nevezünk. Ennek a nanorétegnek a kialakulása egy érdekes természeti jelenség, hiszen itt a felületi feszültség hőmérsékleti koefficiense pozitív, azaz a hőmérséklet növelésével a felületi feszültség nem csökken, hanem nő, amit a hegesztésnél ki lehet használni a varrat mélyítéséhez. Jelen dolgozatom célja, hogy bemutassam a felületi fázisátalakulás termodinamikai hátterét - ahol külön kitérek majd a termodinamika IV. főtételeire - és azt, hogy hogyan lehet ezt az egyensúlyi vonalat egy program segítségével kiszámítani, azaz modellezni.

Sajnos az általam vizsgált Ga-Bi rendszer felületi fázisátalakulásáról eddig kevés kísérleti adat áll rendelkezésünkre. Ahhoz, hogy modellezni tudjuk a rendszer SPT-vonalát, szükségünk van a folyadék fázis kölcsönhatási energiáira. A kísérleti adatokat a hozzájuk megadott kölcsönhatási energiák sajnos azonban nem reprezentálják. Ezek meghatározására a Ga-Bi rendszer keverhetetlenségi területének kísérleti adatait használtam fel úgy, hogy először ezeket egy táblázatkezelőben található bővítménnyel, a Solverrel optimalizáltam, majd az így kiszámolt értékekből meghatároztam a kölcsönhatási energiákat. A dolgozatom másik célja, hogy megmutassam, miért fontos az optimalizálás, mi a matematikai háttere és hogyan nyerhetőek ki általa termodinamikai adatok.

GÉPÉSZMÉRNÖKI ÉS INFORMATIKAI KAR

Barcsák Csaba

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Agbeko Kwami Nutefe
egyetemi docens*

Determinisztikus hiperkomplex fraktálok háromdimenziós megjelenítése sugárkövetés alapú térfogatvizualizációval

Visualizing deterministic hypercomplex fractals using raytracing based volume rendering

A fraktálokról viszonylag kevés ismeretanyaggal rendelkezik a matematika, mivel a terület eléggé újkeletű. Megismerésük egyik módja, hogy megjelenítjük őket. Dolgozatunkban a determinisztikus, hiperkomplex iterációval előállítható fraktálok megjelenítésére helyeztük a fő hangsúlyt. Ezen halmazok vizualizációja jóval összetettebb, mint a komplex számsíkon megadható fraktáloké, emiatt az algoritmusok hatékonysága sokkal nagyobb jelentőséggel bír. Az irodalomban használt megoldások közül a felületalapú megjelenítési eljárások váltak elterjedtté melyeknek hátránya az, hogy csak egy felületet képesek kiemelni a térfogati függvényből, ezáltal jóval kevesebb információt mutatnak meg, mint amennyi rendelkezésre áll, valamint az sem garantált, hogy a térfogati függvény rendelkezik jellegzetes felülettel.

Munkánk során azt vizsgáltuk, hogy milyen eredmény érhető el a megjelenítés tekintetében, ha a kevésbé ismert térfogati megjelenítést alkalmazzuk a felületalapú megoldás helyett, eközben nagy figyelmet fordítottunk a térfogati megjelenítő algoritmusban felhasznált lokális megvilágítási modell megoldásának hiba analízisére. A hiba analízis során bizonyítást nyert, hogy az összetett Simpson-formula alkalmazása kedvezőbb a hiba szempontjából, mint az irodalomban használt megoldás és az algoritmus sebességére nincs negatív hatással. Globális megvilágítási modellek esetén a statikus Ambient Occlusion algoritmusban alkalmazásra került az optimális átlagok elmélete, dinamikus Ambient Occlusion esetén új megközelítés kerül bemutatásra a lokális hisztogramok előállításához, mely kedvezőbb az irodalomban használt megoldásnál, mivel levezetése az elméleti modellből történt.

Kutatói munkánk során elkészült egy Java alkalmazás mely bemutatja az elért eredményeket. Mivel az algoritmusok CPU-n történő számítása relatíve lassúnak bizonyult egy GPU-t használó CUDA alkalmazás is fejlesztésre került, valamint shader-ek a Voreen nyílt forráskódú vizualizációs engine-hez, és Matlab program, melynek segítségével háromdimenziós adathalmazt állíthatunk elő a Mandelbulb fraktálról.

Barcsák Csaba

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Jármái Károly
egyetemi tanár*

PSO algoritmus bővítése véges differencia alapú gradiens becsléssel

Improving PSO algorithm with finite difference based gradient estimation

Az optimalizációs problémák a tudomány sok területén megtalálhatóak. Ezen problémák nagyon összetettek is lehetnek a célfüggvényekből és a feltételekből adódóan, melyeket analitikus módszerekkel nem, vagy csak nagyon nehezen lehet megoldani, emiatt az évek során sok különböző algoritmus született a megoldásukra. A deriváltat használó technikák sok esetben hatékonyak, a hátrányuk viszont az, hogy könnyen elakadnak lokális szélsőértéknél, valamint összetett célfüggvény esetén számításigényessé válnak. A heurisztikus optimalizációs módszerek nem rendelkeznek a deriváltat használó módszerek előbb említett hátrányaival, viszonylag könnyedén implementálhatóak, emiatt nagy népszerűsége miatt szert az optimalizálással foglalkozók körében. Ezen algoritmusok közé tartozik a Hangya kolónia, az Ant colony algoritmus, mely hangyák viselkedését szimulálja, a Genetikus algoritmusok, melyek evolúciós folyamat modellezésével oldják meg a problémát, a Differenciális evolúció módszere, a Virtuális immunrendszer módszere, valamint ide tartozik a Részecskecsoport módszer, az ún. PSO (Particle Swarm Optimization) algoritmus is.

A dolgozatban új megközelítés kerül bemutatásra a PSO algoritmus gyorsítására, mely véges differencia alapú gradiens becslést használ, hatékonysága nem függ a rendszer kezdőállapótól, és nem igényel több függvénykiértékelést, mint az eredeti algoritmus. Az új módszer segítségével több optimalizációs tesztprobléma is megoldásra került, a tesztek során láthatóvá vált, hogy az új technika megnöveli az algoritmus konvergencia sebességét, ezáltal gyorsabban találja meg az optimális megoldást. A módszer segítségével megoldásra került továbbá egy műszaki optimalizációs feladat, melynek során bordázott lemezek kerültek optimalizálásra előállítási költség szempontjából. Az új algoritmus ezen probléma megoldásánál is jobban teljesített, mint az eredeti algoritmus.

A kutatói munka során kifejlesztésre került egy Java alkalmazás, mely összefoglalja az elért eredményeket. Az alkalmazás képes a PSO algoritmus változatainak összehasonlítására, egyes iterációs lépéseinek interaktív grafikus megjelenítésére kétdimenziós tesztproblémák esetén, lehetővé téve ezzel a PSO változat futásának vizualizációját, továbbá grafikus felületen történő paraméterezését.

Bartók Roland

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gáti Attila
egyetemi docens*

Android alkalmazás fejlesztése egészségügyi állapotfelmérő rendszerhez

Android application development for health survey system

Egy pécsi orvos, feltaláló, villamosmérnök Dr. Kellényi Lóránd, MSc, Ph.D, a MTA Idegéletani Tanszéki Kutatócsoport nyugalmazott tudományos főmunkatársa keresett saját találmányának nullszériás legyártására fiatal egyetemistákat. A Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány Nanotechnológiai Kutatóintézetének közreműködésével az Elektrotechnikai-Elektronikai Tanszéken került sor a készülékek tervezésére és legyártására. A feladat elvégzésére alkalmas villamosmérnök és informatikus hallgatókból alakult egy csapat, mely Dr. Pungor András, a kutatóintézet akkor igazgatója és Dr. Gáti Attila docens szakmai vezetésével folyt a munka. A prototípusok elkészültek és használatuk során elért kimagaslóan jó eredmények azt indokolták, hogy egy, a kor technológiai lehetőségeit kihasználó, kisméretű, könnyen kezelhető eszközt tervezzünk a mérőrendszer új verziójához. Szükségesnek bizonyult a számítógépes alkalmazás újragondolása is, valamint a hardware eszköz megjelenítő részeit a napjainkban nagy népszerűségnek örvendő okos telefonokra bíztuk. A munka könnyen felosztható részfeladatokra úgy, mint a hardware eszköz és a hozzá tartozó vezérlő program, a számítógépes alkalmazás és a mobiltelefonokra készült megjelenítő és adatgyűjtő alkalmazás. A csapat tagjaként utóbbi alkalmazást vállaltam. A munkám során szerzett tapasztalatokat kívánom bemutatni TDK dolgozat formájában.

Az okos telefonok fejlődésének köszönhetően egy, a feladat megoldására alkalmas teljesítményű számítógépet hordhatunk a zsebünkben. Ezen lehetőség kihasználható annak a célnak érdekében, hogy az állapotfelmérő rendszer szinte bárhol bevezethető legyen, egy asztali számítógéptől távol is, illetve az orvosnak nem kell a vizsgálatokhoz laptopot is magával vinnie. Egy ehhez szükséges modern telefon már szinte bárki számára elérhető, beszerezhető.

Az orvos az alkalmazás segítségével a helyszínen végezhet gyors diagnózist, a részletes elemzést pedig később is elvégezheti. A mobil alkalmazás lehetővé teszi a hardware eszköz vezérlését és a mért jelek tárolását, gyors elemzését. Az alkalmazás könnyű kezelhetőségét az érintőképernyőre tervezett átlátható felület biztosítja. Az adatok tárolásához a PC-s alkalmazással egységes fájl-szerkezetet alkalmaztunk.

Bíró Melinda

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Mannheim Viktória
egyetemi docens*

Növényvédő szerek Magyarországon

Pesticides in Hungary

Amióta az ember növénytermesztéssel foglalkozik, folytonosan küzd a kártevők ellen. A rovarok elpusztításához használt eszközökről már Homérosz írt. A szőlőültetvények sóval való kiirtásáról a bibliában olvashatunk. Az első írásos magyar dokumentum a XVIII. században jelent meg. A legtöbb növényvédő szert az 1980-as években használtuk föl, majd alkalmazásuk ismét lecsökkent. Felhasználásuk 2000-től kezdve növekedett, pedig a szerek káros hatásait ismerjük.

Megfelelő használatukat feltételezve is, a növényvédő szereknek a növények csak egy részét hasznosítják, a maradék a talajba kerül, onnan a vizekbe. A vízből pedig az ivóvízhálózatba, az állatok szervezetébe, majd az emberi szervezetbe jut. A betegségekkel szembeni ellenálló képesség csökkenése, az idegrendszeri megbetegedések, a hormonháztartás zavarai, a rák különböző típusai csak néhány súlyos betegség, melyben a növényvédő szerek is szerepet játszanak.

Nemcsak a gyártásuk és a fölhasználásuk jelent problémát, hanem a hulladékkezelésük is. Veszélyes hulladéknak minősülnek, ezért hulladékégetőkben kerülnek megsemmisítésre. Sajnos hazánkban még mindig találunk elfekvőben lévő növényvédőszer-hulladékot.

Dolgozatomban a hazai növényvédőszer-gyártástechnológiáját, hatóanyagait, illetve a keletkező hulladékok kezelését vizsgálom.

Első részében a növényvédő szerekkel kapcsolatos alapfogalmakat értelmezem, csoportosítom, bemutatom a magyarországi követelményeket és történetét.

A második rész növényvédő szerek gyártását, hatóanyag formázását mutatja be. Ebben a részben kitérek az engedélyezett hatóanyagokra, és jellemzem a leggyakrabban használtakat.

A harmadik rész a peszticidek környezetre gyakorolt hatásairól szól.

A negyedik részben hulladékairól, a kapcsolódó alapfogalmakról, és a gyártás melléktermékeiről, a szermaradékokról és csomagolóeszközeikről írok. Bemutatom a Magyarországon található veszélyes hulladékégetőket és a bennük alkalmazott technológiákat.

Az elért eredmények és a felvetődő újabb kérdések nyomán a kutatás folytatásának további iránya a természetes alapú hatóanyagok keresése, illetve a hulladék ártalmatlanítás hatékonyabb módjának keresése.

Biró Zoltán

Miskolci Egyetem

Gépészmérnöki és Informatikai Kar

Konzulensek: Prof. Dr. Ajtonyi István

egyetemi tanár

Trohák Attila

egyetemi tanársegéd

Járművek vezeték nélküli távdiagnosztikai lehetőségeinek kutatása

Research of wireless remote diagnostic possibilities of vehicles

A járműveket ma már elektronikusan irányított, azaz mechatronikai rendszereknek tekinthetjük. Diagnosztizálásuk fontos dolog és egyre elterjedtebb, mert ezzel gyorsan megállapítható az egyes részegységek hibás működése. A járműdiagnosztizálás felgyorsítja és hatékonyabbá teszi a karbantartási folyamatokat. Egyre fontosabb az on-board (fedélzeti) diagnosztika szerepe, amellyel menetközben folyamatosan felügyelhetjük a járművek alrendszerait. A járművekbe épített egyes irányított rendszerek különböző cégektől származhatnak, de már szinte minden gyártó kínál a saját berendezéseihez diagnosztikai eszközöket. Ezekkel az eszközökkel közvetlenül rá kell csatlakozni a jármű belső kommunikációs hálózatára a diagnosztizáláshoz. Egy vállalat sok járművel rendelkezhet és több telephelye is lehet, így a járművek nem mindig egy helyre térnek vissza, emellett menetközben is meghibásodhatnak. Ha a jármű és a diagnosztikai eszköz távol van egymástól, akkor beszélünk távdiagnosztikáról. Ennek a vezeték nélküli lehetőségeit mutatom be a dolgozatomban.

A távdiagnosztizáláshoz használt vezeték nélküli kommunikációs hálózat kiválasztásánál fő szempont a teljes rendelkezésre állás és figyelembe kell venni, hogy a járművek városok közti utakon is közlekednek. Ezeknek a feltételeknek ma Magyarországon csak a GSM alapú továbbítás tesz eleget, a fejlődő HSPA (High Speed Packet Access) még csak nagy városokban és azok környékén elérhető. A GSM alapú továbbításhoz először soros kommunikációra alakítottuk át az adatokat, ez nem ront az átviteli sebességen, ugyanis a GSM-nek kisebb a sávszélessége.

A járműveken lévő kommunikáció CAN-buszrendszeren keresztül történik, ezért először ezt ismertetem dolgozatomban. A CAN sokkal nagyobb sebességre képes, mint a soros kommunikáció, ezért az összes adatot nem tudjuk továbbítani, a megoldást az adatok szűrésével érhetjük el. Ezért méréseket kellett végezni, a mérésekhez egy egyedi mérőrendszert fejlesztettünk ki, amellyel a CAN hálózatot meg tudtuk ismerni. A mérések kiértékelését is bemutatom dolgozatomban.

Bodnár István

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Mannheim Viktória PhD
egyetemi docens*

Növényvédő szerek gyártástechnológiája, valamint hulladékaik kezelési módjai az Európai Unióban

Pesticides production technologies and waste treatment processes of organic industrial waste in the EU

Dolgozatom első részében a növényvédő szereket és csoportosítási szempontjait mutatom be általánosan. A növényvédő szerek (peszticidek) fogalmkörébe tartoznak mindazon anyagok, amelyek alkalmasak a mezőgazdasági haszon-növények, termékek, és termények károsodásának gátlására. Ilyen károsodást a legkülönbözőbb élőlények idézhetnek elő. Használatuk napjainkban igen széles körben elterjedt -néha indokolatlanul is-, ezért a felszín alatti- és feletti vizekben valószínűsíthető jelenlétük.

Az Európai Unió tagországaiban számtalan növényvédőszer-gyártási és előállítási technológiát alkalmaznak. Dolgozatom második fejezete a növényvédő szerek gyártásáról, valamint a gyártás során keletkező veszélyes hulladékok, mint például a szennyvíziszap és a kibocsátott levegő tisztítási módjairól szól.

Dolgozatban, önálló fejezetben részletezem a szerves ipari hulladékok, ezen belül is a növényvédő szerekkel szennyezett csomagolási hulladékok ártalmatlanításának módjait. A legújabb kutatási és fejlesztési eredmények alapján a veszélyes anyagok ártalmatlanítását az EU-ban elsősorban termikus kezelési eljárások révén célszerű megvalósítani, ezért elsősorban ezeket a lehetőségeket vizsgáltam meg. Ilyen például a pirolízis, a gázosítás, valamint a plazma technológia, amely kezelési eljárások alkalmazásával olyan termékek is előállíthatók, amelyeket számtalan iparág tud fűtő- és alapanyagként felhasználni, hasznosítani.

Szakirodalmi kutatásaim eredményeként sikerült megismernem azokat a technológiákat, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a Magyarországon keletkező vegyipari kezelése környezetbarát módon kerüljön megvalósításra. Feladatom a jövőben e technológiák továbbfejlesztése.

Bodó Tibor

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Török Imre
egyetemi docens*

Csaphegesztett kötés vizsgálata, minőségbiztosítása

Stud welded joints testing, quality assurance

A feladat célja, hogy az MCE Nyíregyháza Kft. gyakorlatában alkalmazott csaphegesztési eljárás során előforduló hibák okainak feltárása és a javítandó csapok számának csökkentése. Az alkalmazott hegesztőgéppel 2 műszakban több száz csapot hegesztenek fel autópálya szakaszok-, illetve hidak felső lemezére, amit később bebetonoznak. Azonban a felhegesztett csapok között 10-15%-os a hiba arány, amit szabvány szerint javítani kell. A hibás csapok száma egy nap akár meghaladhatja a 100-at is. Ennek kijavítása jelentős mellékidőt vesz igénybe, ami nagymértékben visszafogja a termelést.

Szakmai gyakorlatom folyamán sikerül a hibák okait megtalálni és a javaslatot tenni a hibás csapok számának csökkentésére.

A dolgozat első része a csaphegesztés eljárásváltozatainak bemutatásával, fő alkalmazási területeivel foglalkozik, melyek a következők:

- a csaphegesztés általános ismertetése
- a csaphegesztés eljárásváltozatainak áttekintése

A dolgozat második része a csaphegesztés elemzésével foglalkozik, melyek a következők:

- csaphegesztés elemzése
- kötéssel szemben támasztott előírások
- a megengedhető és nem megengedhető eltérések okai

A dolgozat utolsó része összefoglalja a kísérleti eredményeket és az azokból levonható következtetéseket, javaslatokat:

- hibák okainak feltárása és csökkentése
- segédkészülék ismertetése
- értékelés

Az elért eredmények és a felvetődő újabb problémák kapcsán a kutatás folytatásának további iránya a segédkészülék továbbfejlesztése, egyszerűbb és felhasználó barátiabbá tétele, valamint a gyakorlatban való alkalmazásának bevezetése.

Budai Dávid

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Deszpoth István
mérnökstanár*

Zsugorkötés vizsgálata

Research of shrink-fitting

A ZF által gyártott sebességváltók a magas technológiai színvonal, a korszerű és termelékeny gyártás, valamint a modern szerelőüzemnek köszönhetően jelentős piaci szerepet töltenek be. A cég új technológiák bevezetésével (keményesztergálás alkalmazása köszörülés helyett, automatizált raktár, modern szerelősor kiépítése) igyekszik növelni hatékonyságát és gazdaságosságát.

Néhány sebességváltó típus szerelésénél időközönként túlzottan megnövekszik az erőszükséglet. Ez a dolgozat e probléma vizsgálatával foglalkozik keresve a lehetséges okokat, illetve a kapott eredmények alapján javaslatot téve a megoldásra, esetleg a szerelési folyamat gazdaságosabbá tételére.

A dolgozat első részében ismertetem a szilárdan illesztett kötések fajtáit, az alapvető méretezési összefüggéseket, valamint a számításaimnál használt helyettesítő modellt, melynek helyességét mérésekkel ellenőriztem.

A második részben a sajtolóerőre hatással lévő tényezőket vizsgálom. Ezek a következők:

- A környezet levegője miatt csökken az elméletileg meghatározott hőmérsékletkülönbség.
- A fogaskerekek a hevítől kivéve hűlnek, amíg a tengelyre kerülnek.
- A felsajtolott fogaskerekek melegítik a tengelyt, ezzel csökkentve az érkező fogaskerekek és a tengely közötti hőmérsékletkülönbséget.

A harmadik fejezet a kapott eredmények értékelésével foglalkozik. A számítások alapján jól látható, hogy a befolyásoló tényezők miatt a szükséges erő akár kétszerese is lehet a számítottak. A sajtolóerő csökkentésére az eredmények után javaslatot teszek.

Csáti Zoltán

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Vadászné Dr. Bognár Gabriella
egyetemi docens*

Hatványközeg hasonlósági megoldásai konvektív felületi peremfeltétellel

Similarity solutions for non-Newtonian fluids with convective surface boundary conditions

A nem-newtoni folyadékoknak egyre jelentősebb szerepe van az iparban amint a műanyagok egyre szélesebb körben válnak elterjedtté. A vizsgált modell felhasználható a mérnöki gyakorlat során például lehűlő polimer lemeztáblák, hártványok, papírgyártás, üvegfüzés, műanyagok extrudálása esetén. A konvektív hőátadás igen fontos az olyan folyamatoknál, ahol magas hőmérséklet lép fel; jellemzően gázturbináknál, atomerőműveknél, hőenergia tárolókban. Alkalmos még a felületen történő szívás (szennyeződések eltávolítása) és injektálás (adalékanyagok adagolása, felület hűtése) szimulálására.

A dolgozatban stacionárius szabad áramlásba helyezett mozgó impermeábilis síklapot vizsgálunk, melyet alulról folyadék melegít és a kialakuló hidrodinamikus és termikus határréteg lamináris. Az általunk vizsgált feladat kétdimenziós, az áramlásba helyezett síklap áramlási iránnyal párhuzamos kiterjedését végtelennek, a folyadékot összenyomhatatlannak tételeztük fel. A kontinuitási, mozgási és energia egyenletet hasonlósági függvények bevezetésével közös négyes nemlineáris differenciálegyenletekből álló differenciálegyenlet-rendszerre alakítjuk. A nem-newtoni folyadék viszkozitásának leírására az Ostwald-de Waele féle hatványtörvényt alkalmazzuk. Az egyenletek numerikus megoldásait vizsgáljuk az előírt peremfeltételek figyelembevételével valamint elemezzük a megoldások tulajdonságainak változását az egyes paraméterértékeknek, azaz a síklap és az áramló folyadék sebességének aránya és iránya, a konvektív hőátadást jellemző tényező, a Prandtl szám és a hatványkitevő értékeinek megfelelően. Az elemzés célja meghatározni a sebesség és a hőmérséklet eloszlást a lamináris határrétegben, ahol a súrlódásnak döntő szerepe van.

Csernyák Fruzsina Eszter
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Kundrák János
tanszékvezető, egyetemi tanár

Keménymegmunkáló eljárások összehasonlítása

The comparison of hard working procedures

A kemény megmunkáló eljárások a forgácsoló megmunkálások leggyorsabban fejlődő területe. Ezekkel az eljárásokkal kemény felületeket tudunk megmunkálni nagy hatékonysággal és a precíziós megmunkálásoknak megfelelő pontossági és felületminőségi jellemzőkkel. A Tudományos Diákköri dolgozatom a gazdasági hatékonyságot jellemző felületképzési és anyagleválasztási sebességek számításával foglalkozik. Ezt követően keményesztergálásra és kombinált megmunkálásra elvégzett kísérletek eredményeit ismerteti. Az eredmények a kombinált megmunkálás nagyobb hatékonyságát mutatják a keményesztergáláshoz képest.

Cservenák Ákos
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Szabó Tamás
egyetemi docens, tanszékvezető
Nagy Lajos
egyetemi tanársegéd*

Járműajtók pneumatikus mozgatásának modellezése

Modeling of pneumatically actuated vehicle doors

A pneumatikus rendszereket széles körben alkalmazzák egyaránt a műszaki és a hétköznapi életben. Megkönnyíti a nehéz, monoton fizikai munka elvégzését, csökkenti az emberi erőszükségletet és automatizálást tesz lehetővé.

A MÁV-nál a vasúti külső- és belső ajtókat régen csak mechanikusan lehetett nyitni-zárni. Az utóbbi két évtizedben terjedt el a pneumatikus mechanizmus segítségével való működtetés. Az ajtók nyitását mechanikus illetve fotocellás rendszerek teszik kényelmesebbé.

A nyílászárók mozgatására a szakirodalom számos megoldást ismertet. Ezek között van tisztán pneumatikus, elektropneumatikus és vegyes üzemeltetésű.

A TDK dolgozatban a MÁV-nál üzemben lévő személyszállító kocsik belső ajtó elektropneumatikus megoldását vizsgáljuk. Az elvi működésen túlmenően a Robert Bosch Mechatronikai Tanszék Bosch-Rexroth laboratóriumi eszközeivel a mechanizmus modellezésével is foglalkozunk.

A dolgozat második fejezete az ajtót működtető elektropneumatikus rendszer működtetését vizsgálja az irodalomban található leírás alapján.

A harmadik fejezet a laboratóriumi megvalósítással foglalkozik.

A negyedik fejezet a forgalomban alkalmazott ajtó és a laboratóriumi modell tulajdonságait hasonlítja össze.

Daróczy László
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Jármay Károly
egyetemi tanár

Rácsos szerkezetek topológiai optimalásának automatizálása: Több szintű párhuzamos szűrőalapú szerkezet-detektáló algoritmus

On the automatization of design of truss structures based on results of topology optimization – Parallel multi-level filter-centered ridge detection for topology optimization

A számítógépek fejlődésével, a rendelkezésre álló kapacitásoknak és növekvő teljesítményeknek hála, valamint a véges-elem modellek fejlődésének és elterjedésének köszönhetően a rácsos tartók tervezése topológiai optimalás segítségével egy megvalósítható tervezési alternatívává vált. A manapság elterjedt topológiai optimaló szoftverek képesek egyszerre több peremfeltétellel és akár több célfüggvényre vonatkozó megszorítással dolgozni egyszerre. Ennek ellenére a topológiai optimalás eredményei nem használhatóak fel közvetlenül rögtön, hanem csupán egy kezdőpontként szolgálnak a tervezést végző mérnök számára, mivel a topológiai optimalás végeredménye pl. nem I-tartókból áll, és a rudak keresztmetszete sem feltétlenül állandó, illetve a kötések típusára sem lehet feltételeket megadni. Bár több módszer is létezik optimális rácsos szerkezetek létrehozására, de a legtöbb ezek közül csak kötött topológia esetén alkalmazható.

Az alábbi munkában bemutatásra kerülő új eljárás alapötlete az, hogy a topológiai optimalás eredményét kizárólag az optimális topológia meghatározásához alkalmazza (azaz a rudak és kötések száma, és a közöttük lévő kapcsolatok sorrendje), automatikusan detektálja a program a rácsos szerkezetet, és a végeredményt egy méretezési feladathoz használja fel bemenetként. Azzal a feltételezéssel élve, hogy a topológia maga optimális, a méretezés célja a csuklók pontos helyzetének és a rudak keresztmetszetének meghatározására egyszerűsödik. Mivel a méretezési feladat során a változók száma jelentősen kisebb, mint a topológiai optimalás folyamán, ezért ez gyorsan és pontosan végrehajtható. Ezzel a kiegészítéssel szinte a teljes tervezési folyamat automatizálható, minimalva az emberi beavatkozást, gyorsítva az eljárást magát.

A tanulmány középpontjában az új szerkezet-detektáló eljárás áll, részletesen bemutatásra kerül a szűrők használatán alapuló új közép vonal-detektáló algoritmus működése mind 2D-s illetve 3D-s esetén, mely részben a diszkrét-matematika, részben a rajntelligencia területére osztható be, és egy új megközelítést alkalmaz. Az eljárás kifejezetten a topológiai optimalás területére lett kifejlesztve, így nagy megbízhatósággal és pontossággal rendelkezik sok detektáló algoritmussal ellentétben. A cikk végén pedig néhány, klasszikus optimalási példán keresztül bemutatásra kerülnek az eredmények is, melyeknél a fejlesztés mostani fázisában a tesztelt esetekben sosem hibázott.

**Új eljárás rácsos tartók topológiai optimalására:
Folyadékszerű viselkedésen alapuló evolúciós eljárás**

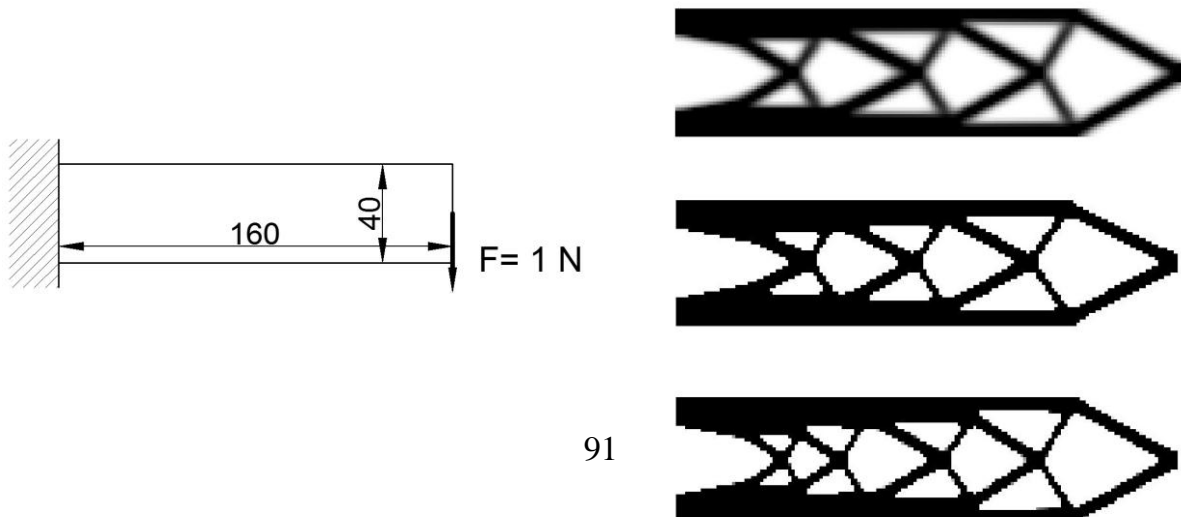
**New method for topology optimization of truss structures: Evolutionary
method based on fluid-like behaviour**

A topológiai optimalás területe egy dinamikus fejlődő területté vált a számítógépek fejlődésével, a rendelkezésre álló kapacitások és növekvő teljesítmények révén, valamint a véges-elem modellek fejlődésének és elterjedésének köszönhetően. Egyre elfogadottabb alternatívává vált a szerkezetek tervezése topológiai optimalás útján történő tervezése a terhelések és megfogások ismeretének felhasználásával. A topológiai optimalás területén a két talán legjobban ismert és elterjedt eljárás, a diszkrét értékekkel dolgozó evolúciós elven működő BESO (Bi-directional Evolutionary Structural Optimization), illetve az átmeneti értékekkel is dolgozó, heurisztikus elven dolgozó SIMP (Solid Isotropic Material with Penalisation) eljárás.

A tanulmány során ismertetésre kerül egy új, folyadékszerű viselkedésen alapuló eljárás a klasszikus „compliance” (potenciális energia) minimálás problémáján keresztül. Az algoritmus egy kvázi-statisztikus, kvázi-folyadékszerű közeg definiálásával oldja meg az optimalási feladatot. Ismertetésre kerül az eljárás alapötlete, az algoritmus különböző paramétereit és azok feladatait. Végül bizonyításra kerül, hogy az új eljárás a BESO eljárás általánosításának tekinthető, lévén hogy magában foglalja az összes lehetséges paraméterű BESO eljárást, de annál egy sokkal rugalmasabb, átmeneti és diszkrét értékekkel is dolgozó evolúciós topológiai optimaláló eljárást szolgáltat.

Végül bemutatásra kerülnek konkrét – több esetben klasszikus – rácsos tartók tervezésére vonatkozó topológiai optimalási problémák síkbeli és térbeli esetben is, amelyekben keresztül jól látható, hogy az új eljárás nemcsak megközelíti, de néhány esetben – ha csak kis mértékben is – de jobb vagy alternatív megoldásokat is képes produkálni a többi optimaláló eljáráshoz képest.

A lenti ábra egy konzolos tartó feladatra mutatja a topológiai optimumokat a SIMP, a BESO és a saját módszer alkalmazásával lefelé haladva.

Ferenc István Csaba
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gáti Attila
egyetemi docens*

Firmware programozás egészségügyi állapotfelmérő rendszerhez

Firmware development for health survey system.

Egy pécsi orvos, feltaláló Dr. Kellényi Lóránd MSc, Ph.D, a MTA Idegéletteni Tanszéki Kutatócsoport nyugalmazott tudományos főmunkatársa keresett saját találmányának nullszériás legyártására fiatal egyetemistákat. A Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány Nanotechnológiai Kutatóintézetének közreműködésével az Elektrotechnikai-Elektronikai Tanszéken került sor a „reverse engineering” projekt lebonyolítására. A feladat elvégzésére alkalmas villamosmérnök és informatikus hallgatókból alakult egy team. Dr. Pungor András, a kutatóintézet akkori igazgatója, és Dr. Gáti Attila docens szakmai vezetésével folyt a munka. A prototípusok elkészültek, és a használatuk során elért kimagaslóan jó eredmények azt indokolták, hogy egy, a kor technológiai lehetőségeit kihasználó, kisméretű, könnyen kezelhető eszközt tervezzünk a mérőrendszer új verziójához. Szükségesnek bizonyult a számítógépes szoftver újragondolása is, valamint a hardvereszköz megjelenítő részeit anyagi megfontolásból, a napjainkban már oly népszerű „okostelefonokra” bíztuk. A munka jól felosztható részfeladatokra úgy, mint a hardver eszköz, a számítógépes feldolgozó szoftver, a mobil platformra készített feldolgozó szoftver, valamint a hardvereszközökhöz tartozó firmware. A team tagjaként ez utóbbi programozását vállaltam. A munkám során szerzett tapasztalataimat TDK dolgozat formájában is be kívánom mutatni.

A mérőrendszerhez egy olyan hardveregység tartozik, amely alapvető mintavételezési funkciókat, és a mért adatok továbbítására szolgáló perifériákat tartalmaz. Erre a célra egy mikrokontrollert választottam, és készítettem el a szükséges szoftverkomponenseket együttműködve a kommunikációs csatorna másik oldalát képviselő számítógépes adatfeldolgozó szoftver készítőjével. A hardver eszközöket breadboardon raktam össze, amely szakszerű nyomtatott áramköri megvalósításán szintén dolgozik már egy villamosmérnök hallgató.

A négy megvalósítandó mérési funkció a következő: feltételes reakcióidő mérés, feltétel nélküli reakcióidő mérés, fiziológias tremor analízis, pletizmográfia. A funkciók orvosi tartalmáról a dolgozat bevezetőjében lesz szó.

Műszaki szempontból a reakcióidő mérés időzítők kezelését, pulzusszélesség modulációt foglal magába. A tremor analízis megvalósítására egy háromtengelyű digitális gyorsulásmérő kezelését kellett megvalósítanom. A pletizmográfia a bőr felszíne alatti hajszálerek vérkeringését vizsgálja. A bőrfelületet infravörös fényel megvilágítva, a visszavert jel mérését, digitalizálását kellett még megoldani. Az említett funkciók kellő pontosságú megvalósítása egyenként is nagy odafigyelést és precizitást igényel. A vizsgálat gördülékeny lebonyolíthatóságának biztosítására a megfelelő programozás technikai trükkök kiválasztása érdekes kihívás volt, és sok tapasztalatot szereztem a firmware elkészítése során.

Forgács Attila

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Fegyverneki Sándor
egyetemi docens, tanszékvezető*

Egy Markov modell alapú számjegy felismerési módszer

Digit recognition method based on Markov model

A tablet PC-k és egyéb, kézírás illetve rajz befogadására képes eszközök terjedésével rugalmasabb kommunikáció valósulhat meg az ember és gép között. Egyszerű példa rá az alakzatok rajzolása. Rajzolunk egy kör szerű alakzatot, a gép felismeri, hogy az egy kör, és kiigazítja. Így nem szükséges megadni különösebben semmi egyebet, csak le kell rajzolni. Ennek feltétele a kellően hatékony alakzatok, karakterek felismerése. Az automatikus olvasó rendszerek statisztikai modellezési technikái erőteljesen támaszkodnak a karakterek tömör jellemzőinek reprezentálására. A jellemzők kinyerése a kézírás-felismerés alapja, rendszerint olyan heurisztikus módszerek, amelyek leírják a karakterek alapvető geometriai tulajdonságait, vagy a karakter pixeleinek az eloszlását.

Markov modelleket több problémára is sikeresen alkalmaznak, többek között karakterek felismerésére. Karakter felismerésen belül három esetet különböztetünk meg: nyomtatott, kézzel írt (handprinted), folyóírás. Dolgozatomban a második esettel foglalkozom, számjegyekre specializálva.

Karaktereknek több egyedi jellemzője is lehet, amelyek alapján egymástól jól elkülönülnek. Csoportosítás alapja lehet a leírásuk folyamata. Azonban ezt a többlet információt a szkennelt karakterek már nem tartalmazzák, ezért olyan eljárást kell találnunk, amely megfelelő mértékben közelíti. Ez alapján kapunk egy sorozatot, ami zajos. A zaj nélküli sorozatokat közelíthetjük Markov-lánccal, a zajos esetet pedig egy olyan Markov-lánccal, melyet nem tudunk közvetlenül megfigyelni.

A dolgozat első része a jellemzők kinyerésével, karakterek leírásának a folyamatának visszaadásával, második része a rejtett Markov-lánccok elméletével, harmadik részben pedig az elért eredményekkel, és az elkészített programmal foglalkozik.

Hajner Ádám
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Szilágyi Attila
egyetemi adjunktus
Demeter Péter
egyetemi adjunktus*

**Szuperfiniselő készülék
Golyós anya belső meneteinek befejező megmunkálásához**

Superfinishing device for finishing the inner thread of ball nut

A XX. században egyre nagyobb hangsúlyt kapott a pontosságot növelő finomfelületi megmunkálások fejlesztése. Ezek a megmunkálásokkal lehet elérni a legnagyobb méretpontosságot, alakhűséget, a legjobb felületi érdességet valamint a legfinomabb felületi érdességet. A fejlesztések hatására külső és egyes belső felületek méretpontossága elérte a mikron alatti nagyságrendű értéket.

Elterjedté vált a golyós anya-orsó kapcsolat, amelyet a precíziós gépeken mozgás átalakítóként alkalmaztak. A súrlódó elven működő mozgás átalakító elemekhez képest lényegesen nagyobb hatásokkal bírtak. Ezen fejlődések hatására egyre pontosabb szerszámgépeket állítottak elő.

A golyós orsó- anya kapcsolat rendkívül jól pozícionálható, mert a gördülő kapcsolat miatt nem jelentkezik a stick-slip jelenség és kisebb erővel működtethető. Az edzett alkatrészek alkalmazásával megnövekedet az anya-orsó teherbírása, ami biztosította a pozitív tulajdonságokat a szerkezetnek.

A golyósanyákban gótikus profilú spirálmenetet alkalmaznak, mely megmunkálása rendkívül nehéz, különösen a nagy menetemelkedésű anyák esetében. Nagy menetemelkedésű anyák menet-felületeinek köszörülése során a köszörűkő olyan mértékben torzul, hogy a megmunkálás lehetetlenné válik a hagyományos technológiákkal. Egyik lehetséges megoldás a technológiai akadályok leküzdésére, a menetkösörülési technológia elhagyása és helyettesítése az edzett munkadarab ultraprecíziós menetesztérgálásával kombinált utólagos szuperfiniseléssel.

Mivel ezen technológia nem kiforrott, további kutatások, sok tesztelés és mérés kell ahhoz, hogy az ipari méretekben golyósanyák gyártása során a köszörülési technológiákat mellőzni lehessen.

A TDK dolgozat célja egy olyan szuperfiniselő készülék tervezése, amely menetkösörülés nélkül biztosítja a megfelelő felületi minőséget, lehetőleg termelékenyebb legyen az eddig alkalmazott eljárásoknál, valamint NC esztérgagépre szerelve képes legyen elvégezni a megmunkálást a menetesztérgálással egy felfogásban, ezáltal jelentősen csökkenni a munkadarab újbóli felfogásából adódó átfogási hibákat is.

Kúp-hengerkeres áthajtómű tervezése

Design of cylindrical and bevel gear drives

A dolgozat kidolgozására egy Kúp-hengerkeres áthajtómű egy egyszerűbb számítási eljárását ismertetem. Ez a számítás lényegében nem tér el az ISO szabványtervezettől, csak kevesebb és egyszerűbben meghatározható tényezőt tartalmaz és egy konkrét számítási feladaton keresztül kerül bemutatásra, így a használata könnyebb. Tehát ez a hajtómű nem egy konkrét géphez van tervezve hanem ez alapján tervezhetünk meg egy adott géphez hajtóművet, amely segítséget nyújt az előtervezéshez. Az itt ismertetett előtervezési számítás a szilárdsági ellenőrzés megfordítása, tehát nem az ismert méretű fogaskerék-hajtás teherbírását mutatja ki, hanem a szükséges átvendő teherbírásból indul ki, és ennek alapján határozható meg a segítségével a szükséges hajtóműméret. Ez eltérést jelent az ISO szabványtervezettől.

Feladat kidolgozásának menetében először a fogaskerekek anyagának megválasztását és előtervezését, a főméretek számítását végezem el.

A dolgozat második részében pontos számításokat végzek, mint például geometriai, szilárdsági ellenőrzések, méretezés, csapágy és kenőanyag kiválasztás.

A dolgozat harmadik lépésében az áthajtóműről egy 3 dimenziós rajzot készítek, ezáltal könnyebbé téve a szilárdsági és méretezési számítások ellenőrzését végelelemes programmal.

Az elért eredmények és a felvetődő újabb problémák kapcsán a kutatás folytatásának további iránya a fogazatok vizsgálata mind szilárdságtanilag, geometriailag amelyből több minden adódik például zajszint, terhelés átadás és elviselése.

Hlavács Krisztián
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Kundrák János
egyetemi tanár, tanszékvezető

Edzett furatok érdességének összehasonlító vizsgálata

Comparative examination of the roughness of hardened bores

A korszerű gyártmányokba egyre nagyobb a jelentősége az alkatrészek pontosságának és felületminőségének. A felületminőség egyik meghatározó jellemzője a forgácsolt felület topográfiája, melyet az érdességi mérőszámokkal jellemezzük. Az alkatrészek kopásállóságának és élettartamának növelésére egyre gyakrabban írnak elő keményfelületeket. A Tudományos Diákköri dolgozat ilyen keményfelületek vizsgálatával foglalkozik. Tárcsaszerű alkatrészek, konkrétan fogaskerekek furatainak érdességi jellemzőit mutatja be különböző eljárásokkal előállított felületeken keresztül. A furatok készre munkálására alkalmazott keményesztergálással és kombinált eljárással megmunkált felületek érdességi mérőszámait mutatja be és összehasonlító elemzéseket tartalmaz a két eljárással megmunkált felületek érdességére. A vizsgálati eredmények azt mutatták, hogy mindkét eljárással biztosítható az előírt érdesség. A kombinált eljárás előnye, hogy az érdességi értékek kisebb szórást mutatnak.

Jászkai Tamás István
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Szabó Tamás
egyetemi docens, tanszékvezető
Lénárt József
tanársegéd

Előtoló hajtás modellezése technológiai folyamatra

Modeling of a linear drive system for a technological process

A mai termelés a technológia korlátjait feszegeti, emellett a gazdaságosságra is nagy hangsúlyt kell fektetni a vásárlókért folytatott küzdelemben. Ezen igények kielégítése a mechatronikai rendszerek alkalmazása nélkül nem képzelhető el. Az elektronikai gyártásban széles körben alkalmazzák a beültetőgépeket. A beültetőgépekkel kapcsolatos egyik megoldandó feladat a sebesség növelése és az ebből adódó káros rezgések lecsökkentése, a pontosság növelése céljából.

A rezgéscsökkentésnek két módja van, az egyik passzív rezgésszigetelés, azaz a csillapítási tényező növelése, a másik az aktív rezgésfojtás, amikor a rendszerbe közvetlenül beavatkozunk a rezgésforrás oldaláról.

A Robert Bosch Mechatronikai Tanszék rendelkezik egy új golyósorsós előtoló hajtással, amelyet egy Bosch-Rexroth IndraMotion MLD egység vezérel. A TDK dolgozat ennek a rendszernek az installálásával, a vezérlőegység lehetőségeivel és egy technológiai feladat egyszerűsített modellezésével foglalkozik.

A dolgozat második pontja részletezi a rendszer alkotóelemeit, az interaktív vezérlés nyújtotta funkcióit. A harmadik pontja a mozgató rendszer dinamikai egyenleteit vezeti le. A negyedik pontja a rezgés vezérlés kérdését tárgyalja és példát mutat be a vezérlés nélküli és a vezérelt rezgésekre. Az ötödik pont az eredményeket foglalja össze.

Jedlicska Tibor

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Illés Béla
egyetemi tanár, tanszékvezető*

Raktározási tevékenység automatizálási lehetőségeinek vizsgálata

Examination of automation possibilities of warehousing activities

Egyes nézetek szerint a **logisztika** nem csak az anyagáramlások optimalizálása, illetve az ehhez szükséges erőforrások biztosítása, koordinálása, hanem tudomány is. Eszerint a nézet szerint a logisztika olyan interdiszciplináris tudomány, amely a logisztika területét érintő valamennyi társtudomány, szakma eddigi és legaktuálisabb ismereteit szintetizálja, azokat saját céljai érdekében egy sajátos rendszerbe rendezi és ezen tudományok és szakmák már meglévő eljárásait, módszereit alkalmazza folyamatai optimalizálására.

A folyamatos áramlást biztosító rendszerek általában számos szempontból optimalizáltak: igyekeznek elkerülni az objektumok hiányát, minimálisan tartják a fuvarozási költséget, alacsonyan tartják az időt, ami egy objektum megszerzéséhez szükséges vagy alacsonyan szinten tartják a tárhelyek foglaltságát idő és hely szempontjából, hogy csökkentsék a nagy tárolt mennyiségekből eredő veszteségeket.

A logisztikának egyik fő formája az anyagok optimális és stabil áramlását biztosítja, ezért a dolgozatban megvizsgálom a raktározási tevékenységek során előforduló tipikus logisztikai folyamatokat. A folyamatokban található logisztikai cselekményeket elemzem, melyek később meghatározásra kerülnek a munkám során. Az egyes logisztikai tevékenységeknél használatos eszközöket megvizsgálom és javaslatot teszek ezen eszközök hatékonyabb automatizálási lehetőségeire. Sort kerítek az anyag, valamint az információ áramlás javítási kísérletére is. Kitérek az automatizálási tevékenység megvalósításával lehetséges működtetési stratégiákra, megvalósítására, különböző stratégiák esetén adott célfüggvények használatával vizsgálom a lehetséges megoldások logisztikai szempontból történő optimalizálását.

Dolgozatomban ezen területekre vonatkozóan alaposan áttekintem a szakirodalmat, forrásokat gyűjtök, melyeket a munkámban elemzek.

Kiss Dániel

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Csáki Tibor
egyetemi docens
Dr. Szabó Szilárdné dr. Makó Ildikó
egyetemi docens*

Nagy menetemelkedésű golyósanya keménysztergálási lehetőségeinek vizsgálata

Analyzing of possibilities on hard turning of high lead ballnut

A szerszámgépeken való megmunkálás során a pozicionálás, a kívánt mozgások pontosságának biztosítása a legfontosabb követelmény a munkadarab minősége szempontjából. A munkadarab – gép – szerszám kapcsolatban a gépek szánjai mozgásának pontossága függ a szerszám gép kinematikai láncában utolsó helyen szereplő vezetékelemek kialakításának és beépítésének minőségétől. A munkadarab geometriai, felületi hibáinak okozója lehet az előtoló hajtás is, illetve ezen hajtást alkotó gépelemek hibája is. Ilyen hajtást hozhatunk létre golyósorsó-golyósanya kapcsolatával.

Az dolgozat első része röviden összefoglalja ezen hajtások legismertebb fajtáit és főbb jellemzőit. Ismerteti a keménysztergálás főbb tulajdonságait és előnyeit más megmunkálásokkal szemben. Bemutatja továbbá a golyós-menetes hajtásoknál alkalmazott golyósanya esztergálásának egy lehetséges módját, illetve a hozzá szükséges programot és szerszámokat.

Jelen dolgozat főként ennek a forgácsolási eljárásnak a kutatását célozza meg, melynek során próbaforgácsolások készülnek külső hengeres felületen ezen golyópályák kialakításának céljából.

Az utolsó fejezetben összefoglalja a lágyított anyagon végzett próbaforgácsolások során szerzett tapasztalatokat, melyekből kiderül:

- milyen szerszámokkal, milyen paraméterekkel érdemes az adott megmunkálást elvégezni,
- milyen felületi érdességet lehet elérni az adott eljárással,
- adott szerszámgépen végzett kísérletek során kiderül, hogy az adott gép rendelkezik-e megfelelő merevséggel a művelet elvégzéséhez ,
- szerszámkopás illetve éltartamra vonatkozó következtetések levonása
- milyen problémák lépnek fel nagy menetemelkedésű menetek esztergálásakor, és erre milyen megoldások adhatóak.

Az elért eredmények és a kísérletek során felmerülő kérdések nyomán a kutatás folytatásának következő lépése a tervezett szerszámok elkészítése és belső hengeresen felületen lévő golyópálya esztergálása lágyított anyagon, majd edzett darabon végzett simító megmunkálás kidolgozása. A végső cél az elért eredmények segítségével a korábbinál gazdaságosabb megmunkálási folyamat kialakítása.

Kiss László

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Szeidl György
egyetemi tanár*

Heterogén anyagú lapos görbe rudak stabilitásvizsgálata

Stability investigations of heterogeneous circular shallow arches

A dolgozat témája heterogén anyagú lapos, állandó görbületi sugarú síkbeli rudak (ívek) stabilitásvizsgálata, feltételezve, hogy az anyagjellemzők csak a keresztmetszeti koordináták függvényei. Laposnak akkor tekinthető egy ív, ha a támasztávolság negyedénél nem nagyobb a magassága.

Az utóbbi évtizedben Y.-L. Pi, M. A. Bradford és munkatársaik több cikkben vizsgálták szimmetriatengely mentén koncentrált erővel terhelt lapos ívek stabilitási kérdéseit [1], [2]. Az idézett cikkek homogén, izotrop anyagú rudat és szimmetrikus támaszelrendezést tételeznek fel. Az eredmények szerint lapos rudak viselkedésének leírásához ajánlott nemlineáris modellt alkalmazni és a stabilitásvesztés előtti deformációkat is célszerű figyelembe venni. A klasszikus rúdelmélet viszont nem számol ezekkel és így pontatlanabb eredményt ad a megengedhető terhelésre.

Bradford és szerzőtársai nem foglalkoztak a vegyes peremfeltételek esetével. Ennek figyelembevételével a dolgozat fő célkitűzése, hogy heterogén anyagú lapos ívek esetén (a) ha a rúd egyik vége csuklóval megtámasztott, a másik vége befogott és (b) ha a rúd középvonalán működő koncentrált erő a terhelés, akkor formulát vezessen le a kritikus terhelésre mind a lineáris, mind pedig a nemlineáris elmélet alapján. Az elérni kívánt célok két tekintetben is meghaladják Bradford és szerzőtársai eredményeit: a rúd anyaga nem homogén és vegyesek a peremfeltételek.

A teljes szöveget hat részre tagoltuk. A 2. FELTEVÉSEK, ALAPVETŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK című szakasz röviden ismerteti a feladattal kapcsolatos alapvető összefüggéseket és a rúdelméletben szokásos egyszerűsítő feltevéseket. A 3. A VIRTUÁLIS MUNKA ELV című szakasz az egyensúlyi egyenletek és dinamikai peremfeltételek levezetése a stabilitásvesztés előtti és utáni állapotra mindkét végén rugalmasan (spirálrugóval és csuklóval) megtámasztott, koncentrált és megoszló erőkkel terhelt rúd esetén. A gondolatmenet követő koncentrált erőt feltételez. A 4. STABILITÁSVIZSGÁLAT VEGYES PEREMFELTÉTELEK ESETÉN című szakasz merev koncentrált erő esetén határozza meg a kritikus terhelést lineáris és nemlineáris modell felhasználásával. A dolgozatot ÖSSZEFOGLALÁS, IRODALOMJEGYZÉK és a hosszabb átalakításokat tartalmazó FÜGGELÉK zárja.

Rugalmas Flow Shop ütemezési feladatok modellezése és számítógépes megoldása

Modeling and solving flexible flow shop scheduling problems

Egy termelővállalat működését több cél együttese határozza meg. Ilyen célok lehetnek például a profit növelése, a szállítókészség növelése, a selejtszint csökkentése, a raktárkészlet csökkentése, az erőforrás-kihasználtság növelése, további hatékonysági mutatók javítása, stb. A célok együttese – a korlátfeltételekkel együtt – egy nagyon összetett optimalizálási feladatot határoz meg, amelynek megoldásához a kiinduló probléma lebontásaként több optimalizálási probléma megoldása válik szükségessé. Ilyen feladat többek között a termelés ütemezése is. Diszkrét termelési folyamatok esetén a munkadarabokon végzett műveletek és a szükséges erőforrások egymáshoz rendelése, továbbá a műveletek sorrendjének és időbeli lefutásának pontos meghatározása a komplex sokparaméteres kombinatorikus optimalizálási feladatok körébe tartozik.

Az alkalmazási területtől függően az ütemezési feladatok sokfélék és igen változatosak lehetnek. Egy-egy kiválasztott ütemezési modellt tekintve számos eljárás létezik „viszonylag jó” lehetséges megoldás előállítására, azonban ezek közül csak nagyon kevés eredményez optimális vagy optimum-közeli megoldást. Az ütemezési feladat méretének növelésével vagy az ütemezési modell kiterjesztésével az egzakt és az egyszerű heurisztikus módszerek egyre kevésbé képesek a feladat hatékony megoldására. Ilyen NP-hard problémák esetében célszerű bevetni az optimum-közeli megoldások megtalálását hatékonyan támogató mesterséges intelligencia módszereket. Dolgozatomban az ütemezési feladatot, mint diszkrét termelési folyamattal kapcsolatos kombinatorikus optimalizálási problémát közelítem meg és a termelésütemezés egy jellegzetes modelljén keresztül mutatom be. Ismertetem a Flow Shop és a Flexible Flow Shop ütemezési feladatosztályokat és azok néhány tipikus megoldási módszerét. Ezt követően bemutatom az intervallum-korlátos erőforrások kezelését támogató kiterjesztett modelleket, és a megoldására kifejlesztett számítógépi alkalmazásomat. Tesztfeladatokon végzett futási eredményekre alapozva értékelem a javasolt megoldási módszerek hatékonyságát és a paraméterek változtatásának hatását. Végezetül, ismertetem a továbbfejlesztési elképzeléseimet és a gyakorlati alkalmazás lehetőségeit.

Kővágó Máté
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Takács György
egyetemi docens, tanszékvezető
Hegedűs György
egyetemi adjunktus

Nullpont rendszerű készülékcsalád tervezése

Development of Zero-based equipment-family

A dolgozat célja bemutatni a megfogás technikában alkalmazott nullpont rendszerű készülék elemek, alkalmazási területét, és a hozzájuk kapcsolódó követelmény rendszert. Az első rész az eszközök megismerésével foglalkozik, bemutatja a szabadalom és piac kutatás során feltárt változatokat.

A megismert elemek működése alapján funkcióstruktúrák képezhetők, amelynek célja a további lehetséges változatok képzése, az esetleges tovább fejlesztési irányok meghatározása. A struktúra képzés során feltárássra kerülnek a működéshez szükséges funkciók, az ezeket megvalósító funkcióhordozók és a működés feltételei. Műszaki érték elemzési módszer alapján kiválasztott új típusú eszköz esetén ismertetésre kerül egy készülék-család koncepciója. A készülék-család kialakításának alapja a módszeres tervezés eszköz rendszere, melyen belül a gyártmánysorozatok tervezésének módszere, a megoldáselemek kombinálás adott lehetőséget az új változatok feltárássára.

A gyártmány-sorozat egy jellemző tagján keresztül bemutatásra kerülnek a szilárdságtani méretezés egyes lépései.

A dolgozatban bemutatásra kerülnek CAD rendszerben készült rajzok, modellek. Egyes bonyolult méretezési kérdések elemzésre kerülnek a végeselemes szoftver segítségével is.

A dolgozat végén megfogalmazásra kerülnek tovább fejlesztési irányok a szabadalom, piackutatás és tervezés során feltárt fejlesztési irányokra. Tekintettel az automatizálásra rendszerbe illeszthetőségre valamint intelligens funkciók bevezetésére.

Frekvenciafüggő talajmechanikai paraméterek meghatározása

Determination of frequency dependent soil parameters

TDK dolgozatom azért készült el, hogy megismerjük a ciklikus dinamikai triaxiális talajvizsgáló berendezés működését, a talajmechanikai jellemzők mérésének módszereit. A terhelés frekvenciájának változtatásával lehetőség van a frekvenciafüggő dinamikus talajmechanikai paraméterek vizsgálatára. A mérések bebizonyították, hogy a rugalmassági modulus (E), a nyírási rugalmassági modulus (G), illetve a csillapítási tényező mértéke függ a terhelési frekvencia nagyságától. Három különböző víztartalmú meggyaszói talajmintának hasonlítottuk össze a frekvenciafüggő talajmechanikai paramétereit.

A terhelés paramétereit mindegyik mintán ugyanazok voltak az összehasonlítás érdekében. A berendezéshez tartozó szoftverrel vezérelhetjük a teljes vizsgálati folyamatot. Mivel a mérések egyik célja annak vizsgálata, hogy a víztartalom milyen mértékben befolyásolja a mechanikai talajparamétereket, a szaturációt elhagyjuk a folyamatból.

A mérési folyamat első lépése a *harmadik fejezetben* tárgyalt **izotróp konszolidáció**, amely során a cellanyomás (CP) értékét egy meghatározott szintig növeljük a kívánt tömörség elérése érdekében. Az izotróp konszolidáció alatt az axiális és a radiális terhelés nagysága egyenlő.

Ezután következik a **ciklikus nyírási vizsgálat**. A *negyedik fejezetben* a vizsgálati eredményeket grafikonokkal szemléltettem. A vizsgálat célja:

- A hiszterézis görbe helyzetének vizsgálata, axiális nyúlások összehasonlítása a víztartalom, illetve terhelés függvényében
- Előre beállított nyúlásérték eléréséhez szükséges erő összehasonlítása a víztartalom függvényében
- Rugalmassági modulusok összehasonlítása víztartalom, terhelés nagyság, illetve terhelési frekvencia függvényében
- Nyírási rugalmassági modulusok meghatározása
- Csillapítási tényező meghatározása
- Egymást követő sorozatok hatásának vizsgálata a talaj mechanikai paramétereire

Az *ötödik fejezetben* bemutatott **Bender-elemmel** végzett vizsgálatokkal meghatározható a talaj maximális nyírási rugalmassági modulusát (G_{max}).

A *hatodik fejezetben* **mozgó traktor** talajra gyakorolt dinamikai hatását vizsgáltam. A szimulációba beiktatott több traktor elhaladása ugyanazon a felületen képet ad arról, hogyan viselkedik a talaj mozgó járművek dinamikus erőhatására.

Kujbus Tamás
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Kundrák János
egyetemi tanár, tanszékvezető

A keményesztergálás és a köszörülés összehasonlítása

Comparison of hard cutting and grinding

Az edzett felületeket korábban abrazív eljárásokkal, elsősorban köszörüléssel munkálták meg. A köszörülés régóta használt, elméletében és technikájában jól kidolgozott és megvalósított, széles körben elterjedt és gyakran alkalmazott megmunkáló eljárás.

Az utóbbi évtizedekben a befejező műveletek közül a keményesztergálás azért állt az érdeklődés középpontjában, mert új lehetőségeket teremtett a sokáig egyeduralgó abrazív (elsősorban köszörülő) megmunkálások mellett a keményfelületek megmunkálásában.

A dolgozat első részében ismertetem a keménymegmunkálásoknál alkalmazott szerszámanyagokat és azok szerkezetét, tulajdonságait.

A második részben a köszörüléssel történő megmunkálást elemzem a megmunkálási idő, anyagleválasztási sebesség és felületképzési sebesség szempontjából.

A harmadik részben a keményesztergálással történő megmunkálást vizsgálom megmunkálási idő, anyagleválasztási sebesség és felületképzési sebesség szempontjából.

A negyedik fejezetben összehasonlítom a két eljárásnál kapott eredményeket, majd levonom a következtetést.

Lajtos Gergő
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Takács György
egyetemi docens, tanszékvezető
Szilágyi Attila
egyetemi adjunktus*

Golyós-menetes mozgás-átalakítók előfeszítésének vizsgálata

Analysis of preloaded ball-screw systems

A dolgozat a szerszámgépekben használt golyósorsó konstrukciók anyáinak előfeszítési lehetőségeinek vizsgálatával, és az ehhez kapcsolódó műszaki számítások elvégzéséhez használható módszerek feltárásával foglalkozik.

A tanulmányban az axiális terhelésű ferdehatásvonalú golyóscsapágyak esetén alkalmazott számítási elvek, elméletek felhasználásával oldom meg az előfeszített golyósorsó konstrukció tervezését, elhanyagolva a benne lévő menetemelkedést. Elsőként a Hetz-féle érintkezési feladatot oldom meg, melynek eredményeként az orsó-anya és a golyók közt fellépő érintkezési feszültségeket hasonlítom össze szakirodalmi adatokkal. E számítás elvégzéséhez szükség van az érintkező felületek főgörbületeire, melyek meghatározását differenciálgeometriai eszközökkel végzem el. Majd az előfeszítés megvalósításához szükséges rugalmas deformáció értékét határozom meg. Továbbá ezen bonyolult számítások elvégzésére egy számítógépes programot írtam. A dolgozat további részében ezen számítások igazolása érdekében, egy egyszerűsített modell felhasználásával véges-elemes szimulációt végzek el.

A dolgozat befejezésében egy olyan golyós anya konstrukció kerül bemutatásra, melynél az előfeszítés mértéke felhasználó által módosítható.

Lakatos Dávid
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Simon Gábor
mérnök tanár
Dr. Apró Ferenc
ny. egyetemi docens*

Nagy szabályozhatóságú fokozatmentes hajtások

Large separately controlled, continuously-regulated transmissions

A gépészetben gyakorlatilag minden teljesítmény-hajtást azon cél elérése érdekében alakítanak ki, hogy a hajtó és a hajtott elemek közt - elfogadható veszteségek mellett- létrehozzák a megfelelő kinematikai kapcsolatot.

A megfelelő áttétel-tartományok biztosítása fontos, mert rendre előfordul a hajtástechnikai problémák megoldásánál, hogy míg a motor teljesítménye kielégítő, fordulatszáma nagyobb, hajtónyomatéka pedig kisebb a kívánt értéknél.

Minden hajtástípusra jellemző a motor szemszögéből fellépő fokozott túlterhelés az elindítás pillanatában, ami azonban a rendszer fordulatanak növekedtével egyre csökken, míg be nem áll a normál üzemi állapot.

Az elindítási túlterhelés tompítására több módszert is alkalmaznak. A teljesség igénye nélkül léteznek csúszó tengelykapcsolók, csak az elindítás pillanatában alkalmazott „gyorsító fokozatok”, esetleg külön fokozatos sebesség-váltóval osztják fel a teljes fordulatszám-tartományt. Villamos motoroknál használnak áramkorlátozást a tekercsek túláram védelmére, vagy drága frekvenciaváltókkal oldják meg a leégésmentes indulást, valamint szinte mindenütt szokáscsúszásra alkalmas szíjhajtást beiktatni a hajtásláncba.

A nagyszámú rész megoldás is jelzi a probléma valós voltát. Mindegyik lehetőség csak részben kielégítő, vagy felesleges teherrel, vagy plusz költséggel, esetleg hatásfokbeli megalkuvással jár.

A jelenség kiküszöbölhető lenne olyan hajtómű alkalmazásával, ami képes végtelen nagy (kinematikai) áttétel megvalósítására. Különösen kedvező lenne, ha mindezt fokozatmentesen oldaná meg az $n_{GÉP} = [0 - : -n_{MAX}]$ üzemi fordulatszám intervallumon belül, megadva ezzel a felhasználónak a beállítás teljes szabadságát a legjobb motor- hatásfok, illetve teljesítmény kiaknázására.

Dolgozatomban igazolom, ilyen hajtás építhető, a tervezéséhez szükséges elméletek ismertek, kialakításához szükséges (alkat) részek léteznek, kereskedelmi forgalomból beszerezhetőek.

Térbeli méret- és tűrésláncok

Spatial dimension and tolerance chains

Ahhoz, hogy korszerű alkatrész- és szerelvénygyártást valósítsunk meg, a gyártási és szerelési méretláncok vizsgálata elengedhetetlen. Egy ilyen analízis segítségével egyrészt csökkenthető az előállítási és összeszerelési költség, másrészt jól megalapozott tudást és magasabb szintű tervezést tesz lehetővé. A méret- és tűrésláncok felépítése és vizsgálata fontos szerepet játszik a tervezés, a termelés-tervezés, és a gyártási eljárás során. A tervező fontos információt biztosít a technológiai és materiális folyamat tervezéséhez az által, hogy az egyes alkatrészek rajzainál megadja azok méreteit és tűréseit.

Azon túl, hogy meg kell határozni az alkatrészek morfológiáját, a szerelési méret- és tűrésláncok megvalósítható előállítási módszereket kínálnak, továbbá megadják az előállítási folyamatok sorrendjét csak úgy, mint az alkatrész gyártási költségét. A méret- és tűrésláncok megalkotásának a feladata az, hogy meghatározzuk az összeszerelendő alkatrészek viszonylagos helyzetét úgy, hogy megfeleljen a vele szemben támasztott követelményeknek, vagyis betöltse funkcióját.

A dolgozatban bemutatom a méret-és tűrésláncok típusait és felépítésüket, majd ismertetem a tűrés-analízis legelterjedtebb módszereit. Ezután példákon keresztül mutatom be a tűrés-hozzárendelési módszereket. Ismertetem, hogy a ma népszerű Hat Szigma minőségbiztosítási modell hogyan jelenik meg a tűrések számításában, és mennyiben járul hozzá a gyártási és szerelési költségek és a selejtek számának csökkentéséhez. Ezt követően a térbeli méretláncok könnyebb kezelhetőségének érdekében kifejlesztett közvetlen linearizációs eljárást ismertetem.

Miután a tűrésezéshez kapcsolódó matematikai és statisztikai módszereket megismertük, ezeknek a gyakorlatba való átültetését mutatom be. Az OpTol szoftver alapján látni lehet, hogy miként történik a méret- és tűrésláncok számítógépi reprezentációja, és a különböző tűrés-számítási modellek milyen eredményre vezetnek. Nemrégiben megjelent az iparban egy új módszer, ami a megszokott műszaki rajzok leváltását tűzte ki célul úgy, hogy az alkatrészek minden adatát, beleértve a tűréseit is egy számítógépes 3D-s modellben tárolja. Az ebben rejlő lehetőségeket, és egy ilyen 3D-s CAD rendszert mutatok be.

Méhes László
Miskolci Egyetem
Gépészmérnöki és Informatikai Kar

*Konzulensek: Prof. Dr. Ajtonyi István
egyetemi tanár
Trohák Attila
egyetemi tanársegéd*

Logisztikai rendszerek vezeték nélküli hálózatainak GPS-alapú jelerősség mérése

GPS-based signal strength measurement for wireless networks of logistics systems

Napjainkban a logisztikai rendszerek egyre nagyobb számban alkalmaznak kommunikációs célokra vezeték nélküli megoldásokat. Vezeték nélküli eszközök használatának előnyei egyértelműek a pénz- és időkötségeket figyelembe véve a vezetékes alternatívákkal szemben. Azonban a rádióhullámú kommunikációs eszközök telepítésekor elengedhetetlen, hogy figyelembe vegyünk azok megfelelő térbeli elhelyezését!

Vezeték nélküli kommunikációs hálózati elemek elhelyezésekor, főként külső területeken, ahol nagyobb távolságokkal és közbenső tereptárgyakkal is számolni kell, célszerű jelerősség térképet készíteni. A térkép alapvető jellemzője a pontossága. Ennek érdekében a mérési pontok helyzetének pontos meghatározásához elengedhetetlen, hogy GPS-t használjunk. Azonban egy terület feltérképezésekor komoly nehézséget jelenthet az adott terület nagysága. Ez esetben időigényes és nehézkes lehet a teljes terület bejárása a mérés elvégzése során. Felmerül tehát a kérdés, hogy hogyan határozzuk meg a mérés megkezdése előtt a majdani mérési pontok pozícióját, illetve, a be nem járt területek jelerősségére hogyan tehetünk minél pontosabb becsléseket a már lement adatokból. Dolgozatom egyik célkitűzése, hogy ezeket a kérdéseket a felkutatott módszerek számbavételével megválaszoljam.

Továbbá egy ilyen mérés során fontos magának a jel erősségének és az átvitel minőségének a meghatározási módszere is! Ma az iparban használatos vezeték nélküli kommunikációs eszközök legtöbbje már rendelkezik beépített jelerősség érzékelővel melyből ki lehet nyerni a jel minőségére vonatkozó adatokat. Továbbá a megfelelő illesztőegység segítségével a GPS vevő csatlakoztatása után a koordináta adatok is átküldhetők a mérés alatt álló vezeték nélküli hálózaton keresztül, melynek segítségével nem csupán a jelerősségre vonatkozó adatokat tudjuk hasznosítani, hanem a kommunikáció stabilitására vonatkozó információk is ismertté válnak. Ezt kihasználva lehetőség nyílik olyan mérési eszközök és eljárások kidolgozására, melyet a kihelyezésre szánt konkrét vezeték nélküli eszközhöz, vagy vele megegyező típusúra csatlakoztatva a mérés elvégezhető, így kapva a legpontosabb mérési eredményeket. Dolgozatomban ezen eszközök és eljárások feltárását külön-külön fejezetekben tárgyalom, valamint dolgozatomat mérési eredményekkel alátámasztom.

Miklós Eleonóra
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Tisza Miklós
egyetemi tanár, tanszékvezető*

Inkrementális lemezalakítás

Incremental sheet metal forming

A TDK dolgozat az utóbbi évek egy új, innovatív alakító eljárásának, az inkrementális lemezalakítás bemutatását tűzte ki célul. Ez a forradalmian új eljárás mind technológiai, mind gazdasági szempontból új megoldást jelent a gyártás területén, hiszen azzal, hogy nem igényel speciális szerszámozást, megoldást jelent a lemezalakító eljárások szerszámköltségének csökkentésére.

A dolgozat első részében bemutatom az eljárás főbb jellemzői, technológiai változatait, legfontosabb technológiai paramétereit és azok munkadarabra gyakorolt hatását, illetve a technológia megvalósításához szükséges gép és szerszám szükségletet. Röviden megemlítem az eljárás jelenlegi helyzetét és fejlődési trendjét.

A dolgozat másik felében a szakmai gyakorlatom során vizsgált komplex munkadarab inkrementális alakításának folyamatát mutatom be. Az így alakított munkadarab alakváltozási és feszültségi eloszlásának kiértékelésére szolgáló Autogrid optikai alakváltozás mérő és kiértékelő rendszerrel illetve a hozzá tartozó Vialux szoftverrel történő vizsgálat egyes szakaszait is röviden részletezem.

A dolgozat utolsó része a vizsgálat eredményeit összegzi, és levonja a megfelelő következtetéseket.

Molnár Gábor
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kamondi László
egyetemi docens, tanszékvezető*

Speciális célú tetőgerenda fejlesztés személygépkocsira

Development of special-purpose roof beams for passenger cars

A téma indokoltságát a nyári időszak szélsőséges időjárási viszonyai jelentik, nevezetesen a jégeső lehetősége. A tetőgerenda a beépítet kinyíló szerkezet segítségével jégesőtől meg tudja védeni a járművet.

Jelen dolgozat foglalkozik a probléma általános feladat kitűzésének kidolgozásával, a feladat megoldásához vezető megoldási módszerekkel, a fellelhető megoldások értékelésével és egy konkrét megoldásra történő javaslattal.

A feladat kidolgozása során ügyelni kell a nem elhanyagolható követelményekre, miszerint a szerkezetnek olyan kialakításúnak kell lenni, hogy a jármű energiaforrását alkalmazza automatikus működésének biztosításához. A nyitáshoz emberi beavatkozás nem vehető igénybe és azt a jármű belsejéből kell tudni vezérelni. A záráshoz emberi beavatkozás igénybe vehető. A szerkezet légellenállása minimális legyen. Legyen alkalmas más tetőelem szerkezetek fogadására is.

A dolgozat elsőként-részeként megfogalmaztam a szerkezettel szemben elvárt követelményjegyzéket, és funkcióit. Megvizsgáltam, hogy egy adott méretű jégdarab mekkora erővel csapódik be az autóba, és, hogy milyen sérüléseket okozhat.

A dolgozat második részében megoldásváltozatok állítottam fel, miszerint milyen anyagból készüljön, milyen lehetőségekkel lehet létrehozni az autó karosszériájának védelmét a jégesővel szemben, és, hogy milyen kialakítású legyen, hogy minél kisebb legyen a légellenállás. Ezeket a megoldásváltozatokat értékeltem.

A dolgozat harmadik lépésében az általam megalkotott koncepció kialakításának megrajzolása.

Az elért eredmények és a felvetődő újabb problémák kapcsán a kutatás folytatásának további iránya a személygépkocsira szerelt tetőgerenda légellenállásának csökkentése.

Veit Eszter
Molnár Márta
Nagy Dominik
Szilágyi Szabolcs
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Barabás Péter
egyetemi tanársegéd

Korszerű web fejlesztési technológiák

Advanced web development technologies

A Miskolci Egyetem beiskolázási weblapjának a fejlesztése. A leendő diákoknak az egyetem bemutatása a korszerű webes technológiák segítségével. Az egyetem minden napjairól és különleges eseményeiről egy átfogó képet fog adni a weblap. A weblap fiatalos megjelenésű lesz, és ki fogja használni a közösségi szolgáltatások lehetőségeit is.

Nagy László
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Takács György
egyetemi docens, tanszékvezető
Hegedűs György
tanszéki mérnök

Intelligens modellek felépítése autóiipari lyukasztó készülékekhez CatiaV5 tervezőrendszer használatával

Creation intelligent models for cutting devices in car industry by application of CATIA V5

A múlt évszázadban és napjainkban, az iparban és gyártásban egyaránt egyre nagyobb teret hódít a sorozat-, és tömeggyártás. A technikai fejlődések hatására a 21. századra a gyártási folyamatok szinte teljesen átalakultak, és folyamatosan fejlődnek. Az automatizálás és robotizálás megjelenése jelentősen megnövelte a termékek előállítás sebességét a minőségjavulás mellett, ami a folyamatosan növekvő vevői igényeket igyekszik kielégíteni.

Az autógyártás területén is jelentős változások figyelhetők meg. Ahhoz, hogy a gyártók versenyképesek maradjanak, folyamatosan fejleszteni kell folyamataikat.

Az autó-, repülőgép- és hajóiparban egyaránt használatos Catia V5 tervezőrendszer asszociatív és magas parametrizáltsági fokú, ami azért jelentős, mert a korábban elkészített modellek utólagos módosítását teszi lehetővé, így ezek felhasználhatóvá válnak más konstrukciókban is és akár korlátozott intelligenciával is rendelkezhetnek. Ez a rendszer jelentősen csökkenti a tervezésre fordított energiát és munkaórát.

A TDK dolgozat célja egy többszörösen felhasználható intelligens készülék-részegység kidolgozása volt autókarosszéria oldalfal lyukasztó készülékhez.

Az egységek felépítésénél különlegesen fontos szempont volt az, hogy beépítésük néhány lépéssel megvalósítható legyen és rugalmasan (intelligensen) idomuljanak az adott karosszéria lemezhez. Ezen intelligens modellek felépítésének lényege, hogy néhány, a lemezmodellen megtalálható referencia lecserélésével automatikusan a helyükre kerüljenek és minimális utólagos módosítással a kívánt konstrukció megszülessen.

A konstrukciók kidolgozása alatt az alábbi lehetőségek lettek felhasználva a CatiaV5 eszköztárából: paraméterek, Powercopy, publikáció, valamint különböző függvények és szabályok.

A dolgozat elkészítése során különböző típusú részegység-modellek kerültek megtervezésre a tipizálható lemezalakokhoz igazítva.

Az intelligens modellek hatékonysága a korábban elkészített lyukasztókészülékeken lett elemezve. A vizsgálatból kiderült, hogy a felépített modellek alkalmazásával jelentős konstrukciós idő (80%), ezáltal tervezési költség is megtakarítható. A többszörösen kipróbált és ellenőrzött modellek használata által nagymértékben csökkenthető a hibalehetőség, hiszen a modellek előre ki vannak dolgozva.

Németh Alexandra Kitti
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Marosné dr. Berkes Mária
egyetemi docens*

Öntömörödő betonok minőségi követelményei és alkalmazhatóságának lehetőségei

Quality standards and the opportunities of applicability of the self-compressing concrete

Jelen dolgozat célja, hogy feltárja az öntömörödő betonok minőségi követelményeit és alkalmazhatóságának lehetőségeit. Az öntömörödő beton 10-15 évvel ezelőtt jelent meg az építőiparban, és forradalmi változást hozott a betontechnológiában. Az adalékanyag csökkentésével különös reológiai viselkedést értek el a szakemberek: a beton sűrű vasalás ellenére is jól pumpálható, a zsalun belül vibrálás nélkül is minden üreget kitölt. Ezt a jelenségeket nevezik öntömörödésnek. A dolgozatom egyik fő témája a még friss beton tulajdonságainak vizsgálata, a vizsgálati módszerek számbavétele, illetve a megfelelő konzisztencia eléréséhez szükséges feltételek biztosításának módja, különös tekintettel a folyósítók alkalmazására. Továbbá említésre kerülnek a már megszilárdult betonon végzett vizsgálatok, például a Schmidt kalapács használata, vagy a Hilti szögbelövő alkalmazása.

Dolgozatom során bemutatom a beton gyártásának fázisait, az adalékanyag tárolásától kezdve, egészen a zsaluzat leválasztásáig. Az egész betonozási folyamat nagy figyelmet igényel, ugyanis az öntömörödő betonok egyik legelterjedtebb alkalmazási területe a látszóbeton felületek létrehozása. Sajnos Magyarországon ritkán találkozhatunk ilyen felületekkel, így az öntömörödő betonok alkalmazása is háttérbe szorul a nagy pontosságot és szigorú munkarendet igénylő technológia miatt. Remélem dolgozatom által nagyobb ismertségre tesz szert e különleges betontípus.

Ocsovai Gabriella
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Illés Béla
egyetemi tanár, tanszékvezető*

Beszállítási termékstruktúra csomagolásának logisztikai problémái

Logistical problems of packaging of the supplier product structure

Adott, vizsgált beszállítói termékstruktúra esetén a termékek kezelése fontos szerepet tölt be.

A csomagolás, ami megvédi a termék értékét, elősegíti a termék azonosítását, valamint a logisztikai folyamatban a termék kezelését. Napjainkban fontos szempont a csomagolás környezetre gyakorolt hatása is.

TDK munkámban egy nagyvállalat adott beszállítói termékstruktúrája esetében feltárom a csomagolással szemben támasztott követelményrendszert, vizsgálom ennek megfelelően és adott célfüggvények szerint az optimális csomagolás kialakítás lehetőségeit.

Olasz Attila

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Szabó Tamás
egyetemi docens, tanszékvezető*

Négy szabadságfokú robot kinematikai és dinamikai vizsgálata

Kinematical and dynamical analysis of a four degrees of freedom robot

A Miskolci Egyetem Szerszámgépek Tanszéke rendelkezik egy saját készítésű, hidraulikusan vezérelt robottal, mely négy szabadságfokú. A dolgozatban az adott robot direkt kinematikai és az inverz kinematikai feladat analitikus megoldásával, valamint a dinamikai feladatával foglalkozunk. A kinematikai leíráshoz a Denavit-Hartenberg paramétereket alkalmazzuk. A robot négy szabadságfokú mozgását négy csukló valósítja meg, melynek szimbolikus jelölése: RRRR (R- **R**otation). A kinematikai leírás végső célja a robot vezérlés működtetése.

A dolgozat lényegi része négy pontban kerül kidolgozásra. Az első pontban a Denavit-Hartenberg paraméterek felhasználásával előállítjuk a robot helyzetét meghatározó helyzetmátrixokat. A helyzet ismeretében származtatjuk a sebesség- és gyorsulásállapotokat. A második pontban a robot inverz kinematikai feladatát analitikusan vizsgáljuk. A csuklók szögét egyszerű geometriai megfontolások alapján állítjuk elő trigonometrikus függvények segítségével. A harmadik pont a robot dinamikai vizsgálatát mutatja be a Newton-Euler egyenletek felhasználásával. A robot tagokat merevnek tekintjük.

Az utolsó pontban a fent ismertetett elméletek alapján bemutatjuk azt a számítógépi programot, amely a kidolgozott elméletek alapján készült Scilab programrendszer alatt. A program a robot egy kiszolgáló feladat során végzett mozgását szimulálja.

Először az inverz kinematikai feladatot oldja meg oly módon, hogy egyenközű időlépéseket feltételezve előállítja a robot helyzetét meghatározó csuklók szögelfordulásait diszkrét időpontokban. A kiszámolt adatok alapján vezérelhető a robot csuklóinak szögelfordulása az adott mozgás megvalósítása céljából.

Másodszor, a középponti differencia módszerét alkalmazva meghatározzuk a csuklók szögsebességeit és szöggyorsulásait. Ezek ismeretében előállítjuk a robot sebesség- és gyorsulásállapotát a direkt kinematikai feladat összefüggéseinek felhasználásával. A sebességek és gyorsulások ismeretében vizsgáljuk a robot dinamikai feladatát. A kapott értékek mutatják meg számunkra azt, hogy a robot adott mozgása során az egyes csuklóban mekkora nyomatékértékek ébrednek. Az eredményeket, azaz a robot helyzetét, a csuklók szögelfordulásait, szögsebességeit, szöggyorsulásait és nyomatékait grafikusán szemléltetjük.

Pap Gábor

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Kundrák János
egyetemi tanár, tanszékvezető*

Megmunkálás hatékonyság vizsgálata kombinált eljárásnál

Test of machining process effectiveness at combined process

A TDK dolgozatom a megmunkálás hatékonyságát vizsgálja keménymegmunkálásnál. A keménymegmunkálási eljárások alkalmazása egyre szélesebb körben történik, mert az alkatrészeken a kemény felületek száma és azok keménysége folyamatosan növekszik.

Dolgozatom első részében bemutatom az iparban használt leggyakoribb keménymegmunkálási technológiákat furatok befejező megmunkálására.

A dolgozat második részében ismertetem a vizsgálat feltételeit. A feltételek vonatkoznak a munkadarabra előírt követelményekre, a két eljárás technikai és technológiai feltételeire, szerszámokra és szerszámbeállításra.

A következő fejezetben a megmunkálás hatékonyságának az elemzésére került sor. Keménysztergáló eljárást és kombinált eljárást alkalmazva meghatároztuk az anyagleválasztási és a felületképzési sebességeket. A vizsgálatot egy fogaskerék befejező megmunkálására végeztük el.

A vizsgálatban a gyakorlati értékekre határoztuk meg az értékeket, mert azok jobban kifejezik az eljárások hatékonyságát.

Az utolsó részben kiértékelem a kapott eredményeket, majd elemzem a két eljárás hatékonyságának különbségének a miértjét.

Piller Imre

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Vincze Dávid
egyetemi tanársegéd*

Alternatív processz állapot és statisztika lekérdezési módszer a Linux kernelben

An alternative method for process monitoring in the Linux kernel

A GNU Linux egy igen elterjedt operációs rendszer. Számos architektúrát támogat, és a kernel forráskódja is szabadon hozzáférhető. Manapság már asztali gépeken is használják, de még mindig túlnyomórészt a kiszolgálókon, kiszolgálórendszeren van jelen. Különböző alkalmazások futtathatók rajta, amelyek többnyire több processzt is használnak működésük során. Webszerverek, adatbázisok esetében például a több ezer párhuzamosan futó processz is gyakori jelenség.

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy leterhelt, időszakosan túlterhelt kiszolgálók esetén ezeknek a figyelése, monitorozása nehézkes lehet. Alkalmanként maguknak a processzeknek a monitorozása is figyelemreméltó erőforrásigényű, így elfogadhatatlan válaszidőket eredményez. Ennek a problémának az enyhítésére mutat be a dolgozat egy lehetőséget.

Érdeemes tüzetesebben szemügyre venni a kernel felépítését és működését, még a változtatások, bővítések részletezése előtt. A kernel fejlesztése során mindig több kívánalmat is egyidejűleg szem előtt kell tartaniuk a fejlesztőknek, amik időnként ellentmondásosak, így fényt kell deríteni azokra az ok-okozati összefüggésekre, amik a konkrét implementációig elvezettek. Ez a dolgozat szempontjából különösen a processzek, illetve a modulok tekintetében érdekes.

Jelenleg a processzek megfigyelése azt az elvet követi, hogy az adataik egy külön virtuális fájlrendszerben kapnak helyet, majd onnan az adatok lekérdezéséhez használt program azokat szöveges fájlok formájában dolgozza fel. Ennek a kiváltására egy új, egyszerű interfész került definiálásra a kernel és a felhasználói tér között, amelynek segítségével minimális rendszerhívás használatával elérhetővé válik a szükséges információ. Szükség van még továbbá az interfészt használó felhasználói programokra is. A dolgozat bemutat egy elkészült alkalmazást is, amely segítségével az új interfészt használva a rendszer processzeiről információkat lehet kinyerni

Pintér Judit Mária
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Czap László
egyetemi docens, tanszékvezető*

Beszéd felismerés hatékonyságának vizsgálata különböző nyelvtanokkal

Assessment of speech recognition with different grammars

A beszéd az emberek közötti legtermészetesebb információátviteli forma. Ezen állítást szem előtt tartva a beszéd felismerés létrejöttét, és technikájának fejlődését számos szakterület támogatja. Az akusztikus beszéd felismerés esetén a fő cél olyan szoftvert/hardvert létrehozása, amely a beszédjelet írott alakra konvertálja. Fejlődése során több módszert is kifejlesztettek ennek megvalósítására.

A **Hidden Markov- modell** (HMM) máig használatos módszer az akusztikus beszéd felismerésben, melynek bemenetét a jellegvektorok vagy lényegvektorok (Feature vector) képezik. Nehézségeket jelent, ha a bemenet bizonytalan, vagy zajjal terhelt, ha sok a hasonló fonéma, vagy fellelhetőek nyelvtani hasonlóságok, továbbá a mindig problémát jelentő kiejtésbeli eltérések.

A magyar, mint toldalékoló nyelv igen sok problémát vet fel egy megfelelő beszéd felismerő megalkotása esetén, az agglutináló (ragozó) jelleg toldalékok halmozását is lehetővé teszi.

Munkám során különböző nyelvtani eseteket alkalmazok egy Rejtett Markov-modelleket alkalmazó folyamatos beszélőfüggő beszéd felismerő betanítása esetén. Ugyanazon tesztelő anyag felhasználásával kapott hatékonyságra vonatkozó adatokat, elemzem és összehasonlítom az egyes eseteket. Céлом, hogy a vizsgálatok segítségével elérjem a lehető legjobb hatékonyságot, illetve általános szabályokat, törvényszerűségeket fogalmazzak meg magyar nyelvre a beszéd felismerő beállításaira vonatkozóan.

Szénhidrogén-szállító csővezetékek automatizált hegesztése

Automated welding of the hydrocarbon transfer pipelines

A cső-távvezeték építés meghatározó része a hegesztés. Egy távvezeték hegesztett varratainak 80-90%-át vonalhegesztő csoportok készítik, 75-90%-ban talajszint felett. Munkájuk determinálja az egész vezeték építés teljesítményét és gazdaságosságát, valamint a megépült vezeték minőségét.

A vonalhegesztő csoport teljesítményét gyakorlatilag a gyökvarrat készítés ciklusideje határozza meg. A ciklusidő két részből áll, az illesztés (előkészítés) idejéből és a gyökvarrat hegesztési idejéből. A gyökvarrat készítésére az egész világon érvényes igen szigorú előírások vannak. Az alkalmazott hegesztési eljárás és technológia, jelentősen befolyásolja a vonalhegesztőcsoport teljesítményét.

Mivel a vonalhegesztőcsoport teljesítményét elsősorban az elkészített gyökök száma határozza meg, és mivel a gyökhegesztés a legkényesebb művelete a cső-távvezetékek létesítésének, ezért célszerű a technológiának erre a mozzanatára összpontosítani a fejlesztés szempontjából.

Az elmúlt évek műszaki fejlődése előirányozta egy új technológia kidolgozását. Elsősorban a gyökvarrat készítésének megfelelő automatizálása lenne a cél, mivel a létező eljárások és az alkalmazható gépek magas költségei miatt viszonylag gazdaságtalanok.

A mai felgyorsult világ, a fejlődő technológiák és az egyre bővülő anyagválaszték megalapozzák és meg is követelik a cső-távvezeték építés fejlesztését is. Nagyon fontos, hogy egy adott vezeték szakasz lefektetése a lehető legrövidebb idő alatt megvalósuljon, a lehető legpontosabban tervezhető legyen. Elkészültét nem csak az alkalmazott technológia, a szakképzett munkaerő, hanem a környezeti tényezők is komolyan befolyásolják, amiket sajnos nem lehet mindig előre tervezni. Szükséges hát, hogy az alkalmazott eljárás és a szakemberek maximálisan megbízhatóak legyenek.

Dolgozatomban ismertetem a szénhidrogén-szállító csővezetékek fektetése során ma alkalmazott gyökhegesztő eljárásokat, valamint bemutatok egy kísérleti hegesztést, amely ezen eljárások korszerűsítését célozza meg, automatizálva a gyökhegesztést. Végezetül kiértékelem a hegesztés során rögzített adatokat, valamint a hegesztett kötés tulajdonságait az elvégzett vizsgálatok tükrében.

Rónai László

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Szabó Tamás
egyetemi docens, tanszékvezető
Nagy Lajos
egyetemi tanársegéd*

A vasúti kocsik külső ajtajának pneumatikus modellezése

Pneumatic modeling of a wagon external door

A pneumatika kifejezés a görög pneuma (levegő, lélegzés) szóból eredeztethető. A sűrített levegőt már az ókorban ismerték és használták szerkezetek működtetésére pl. Ktesibios víziorgonája. Korunkban az alkalmazásának célja a nehéz, monoton fizikai munka felváltása. Segítségével a nagyobb mennyiségben gyártott termékek sokkal gyorsabban előállíthatóak. A műszaki élet szinte minden területén előfordul pl. hajózás, egészségügy, haditechnika, bányászat és vasúti közlekedés stb. Manapság már szinte mindenhol sűrített levegővel működtetik az ajtók nyitó-záró mechanizmusait. Ebben a dolgozatban a vasúti ajtók pneumatikus elven történő működtetését fogom vizsgálni. A modellezést a Robert Bosch Mechatronikai Tanszék Bosch Rexroth gyártmányú pneumatika eszközeivel valósítottam meg. Egy forgalomban használt vasúti ajtó működését megvizsgáltam, majd ellenőrző számításokat végeztem és a későbbiekben összehasonlítottam a laboratóriumi megoldással.

Simon Csaba

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Tóth Tibor
egyetemi tanár*

Intenzitás-alapú optimalizálási módszer fejlesztése nagyoló homlokmarás technológiai adatainak meghatározásához

Development of Material Removal Rate based optimising method for determining data for vertical milling

Az optimális forgácsolási paraméterek meghatározása a gépgyártástechnológiában ma három hierarchiai szinten különösen aktuális:

- A technológiai folyammattervezés szintjén;
- A rugalmas gyártócellák (FMC) és a gyártórendszerek (FMS) termelésprogramozásának szintjén;
- A gyártási folyamatirányítás szintjén, beleértve az adaptív irányítást (AC) is.

Az optimalizálás végrehajtására mindhárom szinten növekvő mértékben alkalmazzák a számítógéptudomány és a számítástechnika eredményeit, de az alkalmazott algoritmusok és adatbázisok az egyes szintek esetében erősen különböznek.

Az intenzitás-alapú optimalizálási módszer a forgácsolási paraméterek optimalizálását analitikusan, de a szakirodalomban ismertetett eljárásoktól jelentősen eltérő elvi megfontolásokra építve, sajátosan új módon közelíti meg. Alapgondolatát Prof. Dr. Tóth Tibor már 1982-ben megfogalmazta, de a kidolgozásra csak 1987-ben került sor. *(forrás: Tóth Tibor: Tervezési elvek, modellek és módszerek a számítógéppel integrált gyártásban. Miskolci Egyetemi Kiadó 2006)*

A korábbi optimalizálási módszerek a változók sokasága miatt nagyon összetettek, voltak, ábrázolásuk háromdimenziós koordináta rendszerben nem volt lehetséges. Az új módszer lényege, hogy a változók sokasága helyett, csak egy fizikai fogalommal, dolgozik, a forgácsleválasztás (a térfogatáram) intenzitásával. Ennek következtében az optimalizálási feladat egyszerűsödik, és ábrázolhatóvá válik. A megoldás módszere a gyakorlatban alkalmazott feltételrendszerek esetében eléggé egyszerű és jól algoritmizálható.

A dolgozat első részében szakirodalmi elemzés alapján tanulmányoztam a marási megmunkálási eljárás sajátosságait, és a marási megmunkálási módok technológiai adatainak meghatározását. A második részben irodalomkutatást végeztem az intenzitás-alapú optimalizálási módszer témakörében, majd a kutatási eredmények felhasználásával elkészítettem az optimális anyagleválasztási intenzitás értékét visszaadó algoritmust nagyoló homlokmarás esetére.

Soltész Gábor

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Deszpoth István
mérnök tanár*

Ellenőrző készülékek tervezése sebességváltó szereléséhez

Planning of monitoring appliances for assembly of gearshift

A dolgozatom témája egy 6S- 420 típusú mechanikus kapcsolású sebességváltónál használatos tűgörgős csapágy beszerelés utáni helyzetének ellenőrzése, és ezt végrehajtó készülékek tervezése. A vizsgálandó csapágy a főtengelyre kerül felsajtolással, amit egy biztosítógyűrűvel rögzítenek, majd ezek után a csapágyra nyeleskerék kerül.

Az ellenőrzést három készülékkel oldottam meg, amelyek használatával teljes mértékben kizárható a későbbi meghibásodás esélye.

A vizsgálatnál a seeger gyűrű hornya fontos szerepet játszik, mivel az első készülék ezt a hézagot méri a csapágy felsajtolása után. A mért érték alapján kiválasztjuk a megfelelő vastagságú biztosítógyűrűt, amelyet úgyszintén felsajtolnak a tengelyre. Illetve méréssel megállapíthatjuk a művelet sikerességét.

Mielőtt a seeger gyűrűt felsajtolnánk második készülékkel megmérjük a vastagságát. Erre azért van szükség, hogy meggyőződjünk a biztosítógyűrű mérete megfelelő-e, ezzel kizárva a gyártási hibát vagy az esetleges kiszállítási hibát.

A harmadik készülékkel a már felsajtolt biztosítógyűrű és a csapágy közötti távolságot mérjük. Ez tulajdonképpen, mint a készülék nevében is benne van, visszaellenőrzi a sajtolási műveletek sikerességét.

Ezen három készülék egy számítógépes rendszerrel van összeköttetésben, amely segíti a dolgozók munkáját, és biztosítja a szerelési folyamat tökéletes véghezvitelét.

Spisák Mária

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Siménfalvi Zoltán
egyetemi docens, tanszékvezető*

Porrobbanás elleni védelem tervezési előírásainak összehasonlítása, síklapú készülékek teherviselő képességének vizsgálata

Comparison of dust explosion protection design requirements, investigation of planar-plate load capacity

Mindennapi életünkben pótolhatatlan szerepet tölt be a vegyipar, fontos szerepe a gazdaságban és más iparágak számára is nélkülözhetetlen. A vegyipari technológiák folyamatosan fejlődnek, manapság az elsődleges szempontok a tervezésnél a gazdagosság és termelékenység. A technológiák nagy részében (aprítás, őrlés, szűrés, szállítás) a porrobbanás, mint veszélyforrás jelen van, bekövetkezése hatalmas anyagi kárral, esetenként emberáldozattal járhat.

TDK dolgozatom első részében bemutatom a porrobbanást kiváltó okokat, befolyásoló tényezőit, néhány esettanulmányt, majd a védekezési módszerekről esik szó. Összehasonlítom a porrobbanás elleni védelem tervezési előírásait, az amerikai NFPA, a német VDI, és a magyar MSZ EN szabványokat. Mindegyik előírásnak vannak sajátosságai, de vannak pontok, amelyben mindhárom szabvány egyetért.

A porrobbanás veszélyes technológiákban alkalmazott berendezések döntő részben vékonyfalú, síklapú készülékek (szállítószalagok, szűrők, stb.). Ezekben a berendezésekben a környezetitől jelentősen eltérő nyomás normál üzemi körülmények között nem alakulhat ki (maximun néhány 10 millibár). Porrobbanás bekövetkezésekor alapvető feladat, hogy a készüléken elhelyezett védelmi eszköz úgy legyen képes a robbanási túlnyomás elvezetésére, hogy eközben a berendezés szilárdságilag ne károsodjon. A dolgozat második felében síklapú készülékek alapelemét jelentő befogott lemezmező teherviselő képességét vizsgálom, laboratóriumi kísérletekkel és szimulációs szoftverrel végzett számításokkal határozom meg a lemez lehajlását.

Szilágyi Norbert
Miskolci Egyetem
Gépészmérnöki és Informatikai Kar

Konzulensek: Dr. Takács György
egyetemi docens, tanszékvezető
Hegedűs György
egyetemi adjunktus

Szerszámgépek karbantartását támogató programrendszer kidolgozása

Development of a computer aided maintenance

Korunk műszaki fejlődése és a piaci verseny éleződő helyzete következtében egyre modernebb berendezések és technológiák jelennek meg a szerszámgép-gyártás területein, amelyek egyre nagyobb biztonságot és megbízhatóságot követelnek. A karbantartás egyre fontosabb szerepet tölt be a tervezés, gyártás és termelés-szervezés folyamatában. A gazdaságos működés érdekében legalább olyan fontos tényezőként kell számon tartani, mint a termelést, a fejlesztést és a marketinget. Ezen modern technológiákkal kapcsolatos elvárásokhoz és követelményekhez azonban a hagyományos karbantartási módszerek már nem elegendőek, új eljárások használata szükséges.

A dolgozat első fejezete röviden összefoglalja a legismertebb karbantartási rendszereket, azok fő jellemzőinek bemutatásával. Külön hangsúlyt fektet a modern eljárások részletezésére, ezen belül is különösképpen a CMMS (*Computerized Maintenance Management System*) rendszerek bemutatására.

A második fejezetben ezeket a gyakorlatban alkalmazott néhány szoftver ismertetésén és összehasonlításán keresztül mutatja be a dolgozat. Megfogalmazza azon funkciókat, amelyek egy egyénileg tervezett CMMS rendszer vázát alkotják, illetve azokat, amelyek a hatékonyság növelését szolgálják. A kivitelezés és a program tesztelhető verziójának elkészítése Visual Basic fejlesztői környezetben történt.

A szoftver bemutatása, és a rendszer működésének ismertetése a harmadik fejezetben történik. A program részletekbe menő nyilvántartást tartalmaz az adott üzem területén alkalmazott, termelésben részt vevő szerszámgépekről, illetve a karbantartási és javítási műveletekről, amelyek ezáltal jól áttekinthetők és ütemezhetők. Kimutatások segítségével átlátható képet kapunk az egyes szerszámgépek hatékonyságáról, a rajtuk felmerülő hibák gyakoriságáról, illetve összehasonlítást készíthetünk különböző berendezések hatékonysága között. A két-szintű belépési rendszernek köszönhetően az egyes alkalmazottak is elérik a program bizonyos funkcióit, megtekinthetik a rájuk kiosztott műveleteket, illetve jelenthetik a berendezéseken tapasztalt hibákat.

A program hatékonyságának növelése egy belső, illetve internetes hálózaton történő működést biztosító funkció kivitelezésével képzelhető el. Ily módon az egyes berendezéseken elhelyezett diagnosztikai eszközök segítségével szervezhetőbbé válna a karbantartás, a meghibásodások pedig jobban megelőzhetőek lennének.

Tihor József

Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Tolvaj Béla
egyetemi docens*

**Stirling gépekben zajló folyamatok vizsgálata, matematikai
modellkészítés, egy adott típus numerikus vizsgálata**

**Stirling machines testing processes, mathematical modeling,
numerical analysis of a given type**

*“A jövő képzett és ambiciózus gépészeire marad az a feladat, hogy előnyösebb feltételek mellett reprodukálják ,
és teljes sikerre vigyék a megkezdett fejlesztésemet...” (Robert Stirling)*

Stirling 1816-ban kapott szabadalmat hőlégmotorjára. Ennek a motornak a munkaközege levegő volt, atmoszférikus nyomáson üzemelt és 2% körüli hatásfokkal dolgozott, mivel az örvénylés nélkül áramló levegőnek csak a hengerfalakkal érintkező része melegedett fel illetve hűlt le. Két évvel a szabadalom elnyerése után elkészült az első hőlégmotor melyet hosszú ideig víz szivattyúzására használtak. Ezután több ilyen motort gyártottak főleg Angliában és Amerikában. Az utána következő években a hőlégmotor nem volt képes együtt haladni vetélytársaival (a gázmotor, a gőzgép, majd az Otto- és a Diesel-motorral), mert ezekhez képest a fajlagos teljesítménye kicsi, üzeme pedig gazdaságtalan volt. Ezért lassan kiszorult a használatból. A Stirling motor reneszánszát a levegő tisztaságvédelmének köszönheti. Mivel a Stirling motor külsőégésű, ezért az üzemanyag elégetése a motoron kívül történik. Ebből kifolyólag az égés könnyebben kontrolálható a belsőégésű motorokhoz képest. Ennek eredménye a nagyon tiszta kipufogó gáz. Ezenkívül a Stirling hőlégmotor tömegkiegyensúlyozottsága tökéletes. Hangtompító nélkül is igen csendesen fut, olajat alig fogyaszt, karbantartást és gondozást alig igényel, tetszés szerinti hőenergiával üzemeltethető, a szilárd, a folyékony és gáznemű anyagoktól kezdve az atom- és a napenergiáig. Ennyi jó tulajdonsága miatt a felhasználási köre is széles, nem csak a földi-, a vízi járművekben és stabil berendezésekben használható, hanem ott is, ahol a levegő oxigénje nem áll rendelkezésre (pl. tengeraalattjárókban, űrhajókban). Továbbá a Stirling ciklus megfordításával mélyhűtés is végezhető, mellyel abszolút nulla fokot megközelítő hőmérséklet is elérhető.

Dolgozatom megírásakor arra törekedtem, hogy a számítási módszerek bemutatásával jobban átláthatóak legyenek ezen gépek energetikai folyamatai. Egy adott gép és egy adott módszer kiválasztásával a gép fontosabb paramétereinek megadása után tudunk következtetni a hatásfokra és az előállítható teljesítményre. Vizsgálódásom elsődleges célja egy szemléletes modell megalkotása, melyen keresztül valósághűen reprodukálható egy adott hőlégmotor. Az anyagtudomány fejlődésével igen nagy változáson ment át a Stirling gép. Lehetővé vált az, hogy minél nagyobb legyen ezen motorok teljesítmény-tömeg aránya, olyan gázok is használhatóak legyenek munkaközegnek, mint pl. a hélium, illetve a megfelelő anyagból elkészített regenerátor és hőcserélő alkalmazása nagyban hozzájárult a hatásfok növekedéséhez. Dolgozatomban ki fogok térni a már legyártott motorokra, ezek teszteredményeire, továbbá említést teszek még a legújabb fejlesztésekről is.

Török András
Pribula Péter Balázs
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: dr. habil Kovács László
egyetemi docens*

Matematikai formulák leírásának egyszerűsítése DocBook környezetben

Simplifying the description of mathematical formula sin DocBook environment

A dolgozat témaköre az informatika területén belül egy matematikai formulákat leíró nyelv létrehozatala az XML alapú DocBook XML nyelvhez.

DocBook egy szemantikai jelölőnyelv, mely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy a dokumentum tartalmát bemutattassa semleges formában, ami jelöli a logikai szerkezetet, s a tartalmat. Az új DocBook verziókba be lehet ágyazni MathML formulákat.

A **LaTeX** egy TeX-en alapuló szövegformázó rendszer. Nagy előnye LaTeX-ben szereplő függvény könyvtárak, csomagok által biztosított funkciók széles skálája. Amennyiben html formátumra konvertáljuk a dokumentumunkat, a képletek képekké konvertálódnak, ezzel romlik a minőség, nehézkes a frissítés, módosítás.

Az új **Microsoft Word** szerkesztők már matematikai képleteket meglepően jól tudnak kezelni, de számos hiányossággal is küzd, minthogy a képletek megjelenítésébe nem szólhatunk bele, kötött a szerkesztő, a konvertálás során a képletek minősége romlik és az interneten nem terjeszthető jól.

A Mathematical Markup Language (MathML, matematikai leíró nyelv) egy XML alapú, matematikai lejegyzést leíró nyelv. Célja a matematikai formalizmust szabványos módon beágyazni a világhálón található dokumentumokba. A MathML-t megjelenítése már böngészők által is elérhetővé váltak (pl.: Firefox 7). A MathML hiányossága, hogy bár logikusan építi fel a nyelvezetét, mégis elkészítése nehézkes, bonyolult az átláthatósága, hosszú kód keletkezik és elkészítése ezen tulajdonságok miatt időigényes.

Célunk az, hogy a MathML korlátait, hiányosságát megszüntessük, feloldjuk. A hosszú, nehezen átlátható formalizmus felváltása, egyszerűsítése, a kódolás idejének lerövidítése, szem előtt tartva a személyre szabhatóságot és kényelmi funkciókat.

Munkánk során létrehoztunk egy leíró nyelvet (prefixes formula) a matematikai formulák leírásához és megalkottuk az ehhez szükséges szabályrendszert. A nyelv jelölésrendszere függvény-szerű, beszélő neveket használ, melyek tetszőlegesen testre szabhatóak. Egy *helyesen formált formula* jól mutatja a precedencia szinteket, és egyszerűen konvertálható egy fa szerkezetté, mely alapján a fordító egyszerűen elő tudja állítani a megfelelő MathML kódot. A fordító szótára tetszőlegesen szerkeszthető, bővíthető a felhasználó által a megfelelő szabályok betartásával.

Török Tamás
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Patkó Gyula
egyetemi tanár, rektor
Dr. Faragó Károly
ny. egyetemi docens
Simon Gábor
mérnök-tanár

**Szíjak dinamikai tulajdonságainak meghatározására szolgáló
mérőberendezés tervezése, mérés és kiértékelés**

**Designing of measuring equipment for the determination of dynamical
properties of belts, measurement and evaluation**

A szíjhajtás forgó tengelyek közötti teljesítmény, forgatónyomaték és forgó mozgás közvetítésére alkalmas hajtás, mikor a tengelyek relatív nagy távolságra vannak egymástól. A tengelyekre egy-egy megfelelően kialakított tárcsát erősítenek. Az energiaközlés egy végtelenített rugalmas elem, a szíj segítségével történik, amit átvetnek a tárcsákon és így megfeszül. A forgatónyomaték és a forgó mozgás átvitele létrehozható súrlódással, de előfordul, hogy ezt a szíj és a tárcsa alakja valósítja meg. Előnye, hogy felhasználásuk egyszerű, igénytelen üzemű és esetleges túlterhelésnél a szíj megcsúszhat, így védi a kapcsolódó berendezést a tönkremeneteltől.

Ez utóbbi előny hátulütője, hogy dinamikailag érzékenyvé teszi a gép főhajtását. Emiatt a lehető legpontosabb képet kell kapnunk a főhajtás dinamikai tulajdonságairól, még a tervezés előtt. A tapasztalat szerint, ezek meghatározására két féle dinamikai vizsgálat alkalmazható: a csavaró lengések vizsgálata és a szíjak lengéseinek vizsgálata. Ez utóbbinál tudjuk, hogy a szíjak egyes szíjsebességeknél elveszítik stabilitásukat és erős transzverzális lengéseket végeznek. A tervezés során tudnunk kell, hogy ezek az instabil állapotok felléphetnek-e a főhajtás működése közben, valamint hogy a konstrukciós paraméterek mennyire befolyásolják ezen tartományok helyzetét és nagyságát. További kérdés, hogy a transzverzális lengésekre milyen hatással van a levegő csillapításából származó csillapító erők.

A mérőberendezés tervezésénél, illetve a mérés lebonyolítása közben ez utóbbi tényezőt helyzetük szem elé és próbáltuk meg a lehető legpontosabban meghatározni.

Hegesztett T-kötések összehasonlító vizsgálata

Comparative examination of welded T-joints

A védőgázos fogyóelektródás ívhegesztés alkalmazása az ipari termelésben már az elmúlt évtizedekben is, de főleg napjainkban vált nagy arányúvá más hegesztőeljárásokkal szemben. Ennek oka természetesen a technológia folyamatos fejlődése, hiszen mára már olyan feladatok megoldására is alkalmazható, amelyeket korábban csak a „rivális” bevontelektródás kézi ívhegesztéssel vagy a semlegesvédőgázos wolfrámelektródos ívhegesztéssel tudtak megoldani. Az eljárás további előnyeit az évtizedek folyamán sikerült tovább növelni, mely előnyök közül a termelékenység az egyik legfontosabb. Ezen előnyök növeléséhez elengedhetetlen feltétele volt az, hogy megjelentek az inverteres áramforrások. Az elmúlt években újabb áttörést jelentettek a szinergikus vezérlésű hegesztő-berendezések.

Dolgozatom célja ezen szinergikus vezérlésű hegesztő-berendezések bemutatása és összehasonlítása hagyományos védőgázos fogyóelektródás ívhegesztéssel (MAG), továbbá fedett ívű hegesztéssel. Kísérleteimhez az MCE Nyíregyháza Kft. üzemi körülményeit veszem alapul, ahol az elmúlt időkben beszerzésre kerültek ezek az újgenerációs hegesztőgépek. Az összehasonlításhoz a próbák sarokvarratos T-kötések. A dolgozat első részében a védőgázos fogyóelektródás ívhegesztés eljárását mutatom be:

- Az eljárás kialakulása, elve, változatai
- Az eljárás előnyei, hátrányai

Ezeket fogja követni a dolgozat második részében az új berendezés, és magának a hegesztőszoftvernek a bemutatása:

- Az Impulzussal szabályozott szórt ívű (PCS) program ismertetése
- A Fronius TransSteel 5000 hegesztőgép bemutatása

A dolgozat harmadik részében pedig a kísérletek bemutatása fog következni, a számításokkal (költség- és időszámítások), kiértékelésekkel (minőségi kritériumoknak való megfelelés) és összehasonlításokkal (termelékenység és költség szempontjából):

- PF pozícióban való kézi hegesztés összehasonlítása
- PB pozícióban való hegesztés összehasonlítása, mind a kézi, mind az automatizált eljárásváltozatokkal

Az elért eredmények és a felvetődő újabb problémák kapcsán a kutatás folytatásának további iránya a kísérletek folytatása más pozíciókban és más körülmények között, továbbá hosszú távú tartóssági vizsgálat az új készülék és technológia eredményességének igazolására.

Veres Viktória
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Kovács Péter Zoltán
egyetemi adjunktus

Lemezek korszerű alakíthatósági vizsgálata

Modern formability examination of sheet metals

A különféle alakító eljárások során megvalósítható alakváltozások megbízható előrejelzése a korszerű anyag- és energia-takarékos képlékenyalakító eljárások sikeres alkalmazásának egyik kulcskérdése. Az elmúlt évtizedekben jelentős kutatómunka folyt az alakítási határállapotok elméleti és kísérleti meghatározása érdekében, különösen a lemezalakítás területén. Kiváltképp kiemelt feladat ez az olyan nagyméretű és bonyolult lemezalkatrészek alakításánál, amelyek gyártása gyakran százmilliós nagyságrendű szerszámozási költségeket jelent. Az ilyen alakításoknál a technológiai eljárás és az alakító szerszámok helyes megtervezésében az alakítási határdiagramoknak kiemelt jelentősége van.

ÁLLAM- ÉS JOGDUTOMÁNYI KAR

Balogh Nikoletta
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Szilágyi János Ede
adjunktus*

**Az ügyész környezetvédelmi tevékenysége- különös tekintettel a
közigazgatási- és magánjogi szakági intézkedésekre**

**The environmental issues of the attorney's job- especially the
administrative and the civil jurisdiction**

„A természet hatalmas, az ember parányi. Ezért aztán az ember léte attól függ, milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel, mennyire érti meg, és hogyan használja fel erőit saját hasznára...” (Dr. Szent-Györgyi Albert)

Napjaink egyik leggyorsabban növekvő jelentőségű témája a környezetvédelem, amely kétségtelenül egyre nagyobb szerepet vív ki magának. Életterünkben bekövetkezett és ezután várhatóan bekövetkező változások arra figyelmeztetnek bennünket, hogy nem lehet eleget foglalkozni a környezetünk védelmével. Az ügyészek törvényi lehetőségeikkel élve évek óta kiemelt feladatnak tekintik a környezetvédelemmel kapcsolatos ügyészi teendőket. Dolgozatomban ezt a napjainkban még kevésbé közismert, ám annál nagyobb jelentőségű munkát kívánom elemezni, bemutatni.

A legfontosabb kérdés annak ismerete, hogy mely jogszabályok alapján látják el a környezet védelmét szolgáló feladataikat a büntető-, közigazgatási- és magánjogi szakágak. Utóbbi két tevékenység részletes kifejtésére töreksem gyakorlati példákon, jogeseteken keresztül.

Bemutatom az alkalmazható ügyészi módszereket és a rendelkezésre álló eszközöket, a gyakorlatban felmerülő problémákat.

Egy fejezetben kitérek Európa más ügyészségeinek gyakorlatára, a külföldi megoldásokra, eltérésekre.

Gyakorlati tapasztalatokon alapuló összehasonlítást mutatok be a főváros mellett- környezetvédelmi területen- országosan legnagyobb ügyforgalommal bíró két megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye és Borsod-Abaúj-Zemplén Megye tekintetében.

Végül összegzésként az ügyészek véleményén és egyéni véleményemen alapuló megoldásokat, szükséges változtatásokat foglalom össze- megemlítve e kiemelkedően fontos tevékenység eredményeit, hiányosságait.

Barta Ferenc
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Koncz Ibolya Katalin
egyetemi docens*

A Nürnbergi törvényszék és a magyar népbíróságok

The Nurnberg Tribunal and the Hungarian people's tribunal

Dolgozatom célja a második világháborút követő felelősségre vonás német és magyar szabályozásának összehasonlítása. Fontos kiemelni az összevetés kapcsán, hogy a népbírósági rendelet megalkotása időben megelőzte a nürnbergi katonai törvényszék státútumát, tehát a nemzetközi jogforrás nem szolgálhatott mintaképpen a magyar jogalkotók számára. Az összehasonlítást mégis indokoltá teszi a szabályozás közös tárgya, a háborús bűncselekmények, valamint az a tény, hogy mindkét szabályozás közös gyökerekből ered.

A dolgozat elméleti megalapozása során ki kívánok térni a politikai igazságszolgáltatás, a háborús bűncselekmények, és a koncepciók peres fogalmának elemzésére. A bevezető részben tárgyalom a nürnbergi státútum és a magyar népbírósági rendelet közös gyökereit és előzményeit, külön kitérve a hágai és genfi egyezményekre.

Részletes vizsgálat alá veszem a második világháborút követő háborús felelősségre vonással kapcsolatos jogi aggályokat, nevezetesen a visszaható hatályú jogalkotás (*nullum crimen sine lege*, *nulla poena sine lege* elvek), és a kollektív bűnösség problémakörét.

Ezen részeket követően a dolgozat további céljának a magyar és német pozitív jogszabályok összehasonlítását, és részletes elemzését tekintem. Ki kívánok térni ezen belül a bíróságok összetételének, a tényállások, és a kiszabható büntetési tételek kérdésére is.

Összességében a dolgozat célja, hogy rámutasson arra a tényre, hogy a nemzetközi jogforrásként számon tartott nürnbergi státútumhoz képest a magyar szabályozás gerincét alkotó népbírósági rendelet jóval szigorúbb rendelkezéseket tartalmazott.

Barta Ferenc
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Jakab Nóra
egyetemi tanársegéd*

A közmunka kritikája–A tisztos munka ára: a teljes foglalkoztatás utópia vagy valóság?

Communal work and the price of the respectful labour: Is the overall employment an utopia, or is it real?

„A munka mint szocializációs forma és tartalom e generáció életében elveszítette központi funkcióját, s nem vette át ezt a szerepet semmilyen hasonló súlyú társadalomszervező elv..” (Rifkin, 1995)

A munkanélküliség mára napi szintű témája lett életünknek, politikai csatározásoknak, akció-terveknek. Küzdünk ellene, elfogadjuk, tagadjuk; de semmiféleképpen sem hagyjuk szó nélkül. A munka, mint társadalomformáló központi motívum az utóbbi évtizedekben hanyatlott, mára vitathatatlanul válságba került. A 21-dik század gazdasági és társadalmi változása, ezekkel párhuzamosan a verseny kiéleződése miatt háttérbe szoruló munkavállalói érdekek, valamint a „dolgozó szegények” rétegének megjelenése és felduzzadása, mind-mind sürgős lépésekre kellene, hogy sarkalja a munkaerőpiac kereteinek formálóját. A változást elodáztuk, így most rohamléptekben próbálja hazánk a problémát orvosolni. Vajon a kínált lehetőségek alkalmasak-e a probléma megoldására? Ezek azok az eszközök, amelyekre szükség van, és ha igen, vajon ilyen formában?

Pályamunkám kidolgozása során a 2011-es új közmunka törvény kapcsán felmerült viták, kérdések, konfliktusok azok melyek motiválnak. Álláspontom szerint a munkanélküliség ellen folytatott sziszifuszi küzdelem egyik mérföldköve, valamint egyik alkalmas eszköze lenne, lehetne a közmunka. Górcső alá kívánom venni a régi és új közmunka szabályozást kifejezetten, mint a munkaerőpiac élénkítésének eszközt, a hazai munkaerőpiac sajátosságait, Európai és külföldi példákat, célkitűzéseket. Céлом a jelenlegi program áttekintése gazdasági és munkajogi szempontból

Béres Attila
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kirs Eszter
adjunktus*

Az immunitás jogintézménye a nemzetközi közjogban, különös tekintettel az államfők immunitására

Immunity in Public International Law with Special Regard to Heads of States

Az államok belső jogában létező mentelmi joghoz hasonlatos jogintézmény a nemzetközi közjogban fellelhető immunitás. A két jogintézmény nagyvonalakban ugyanolyan joghatás kiváltására – vagy bizonyos jogi természetű események kizárására – alkalmas, ám részleteikbe menően különböznek egymástól.

Dolgozatomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy az államfőknek biztosított nemzetközi jogi immunitás milyen forrásokból ered, milyen célt szolgál, és milyen módon realizálódik a konkrét jogesetekben. Ahhoz, hogy az államfői immunitást értelmezzük és megismerjük, szót kell ejteni a részleteiben szabályozott diplomáciai és konzuli mentességgel közös aspektusairól, valamint az állam magas rangú tisztviselőit megillető immunitásról is. Az állam tisztviselőit és az államfőket megillető immunitás két, sokban hasonló jogintézmény, és annak eldöntése, hogy e személyeket perbe lehet-e fogni, véleményem szerint egy kiemelkedő jelentőségű és izgalmas kérdést jelenthet.

Az abszolút állami szuverenitás tételéből eredő államfői sérthetlenség tana a XXI. századra megdőlni látszik, hisz nyilvánvalóan léteznek olyan körülmények és esetek, mikor a törvény előtt egy hivatalban lévő, vagy hivataláról leköszönt államfőt is terhelhet büntetőjogi felelősség. A nemzetközi büntetőjog fejlődésével a nemzetközi közösség eljutott arra a szintre, hogy olyan törvényszékeket hozzon létre, és olyan hatáskört biztosítson számukra, amelyek révén egy büntetőjogi felelősséggel bíró államfő vád alá helyezése lehetséges.

Mivel a nemzeti és nemzetközi bíróságok előtti eljárás komoly problémákat, ellene és mellette szóló érveket felvető témakör, ezért dolgozatomban igyekszem pontról pontra bemutatni az immunitás elemeit, illetve a vizsgálatának esetlegesen eltérő szempontjait. Bár az államfői felelősség és immunitás gyakran politikai érdekekkel tarkított jogintézmények, dolgozatomban legfőképp a nemzetközi jogi mibenlétével foglalkoztam.

Bernáth Bernadett
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Nagy Anita
egyetemi docens*

Emberi jogok a büntetés-végrehajtási jogban

Human rights in law enforcement

Napjainkban talán már kevésbé számít érdekes témának a börtönrendszer, és e terület kutatás alá vonása, hiszen sok szempontból kimerítő jellegű forrásmunkák dolgozták már fel vizsgálódásom tárgyát. A fogvatartottak jogait és magatartásbeli kötelességeit is sok helyről, sok esetből ismerhetjük. Mégis úgy gondolom, hogy e témával való foglalkozás, az érdeklődésnek mindig egy jelentős részét képezte, hiszen más és más aspektusból is megvilágítható az adott témakör.

Ez az én esetben sincs most másként. Igyekszem a büntetés-végrehajtási szabályrendszer egy olyan oldalát bemutatni, ami talán még nem kapott akkora hangsúlyt, mint amekkorát érdemelne.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságáról már sokat hallhattunk, hiszen hazánkkal szemben sem csekély mennyiségű ügyben kellett már döntést hoznia. Dolgozatomban szeretném bemutatni a bíróság jelentőségét és működését, azonban a fő hangsúlyt jelen esetben nem az intézményre szeretném helyezni, hanem azon ítéleteire melyekben Magyarországot marasztalta, büntetés-végrehajtási szabálysértések miatt.

A strasbourgi bíróság tekintélyt érdemlő mennyiségű büntetés-végrehajtást érintő döntéseket magába foglaló esetjoga elsősorban a fogvatartottak élethez – és emberi méltóságához való jogával, polgári és politikai szabadságjogaival, valamint ezek mellett a gazdasági, szociális és kulturális jogaikkal foglalkozik. Dolgozatomban próbálok főként a magyar ügyekre koncentrálni, de a felmerülő nagyobb horderejű külföldi ügyekről is említést kívánok tenni.

Segítségül hívom a témában érintett három legfontosabb jogforrást, melyek segítségével könnyebb lesz a bíróság ítéletinek szemléltetése és megértése. E három jogforrás, az Emberi Jogok Európai Egyezménye, a Büntetés-végrehajtási kódex (1979. évi 11. számú törvényerejű rendelet) és az Európai Börtönszabályok, melyek rövid bemutatása után kívánok rátérni a jogesetek elemzésére.

Célom, hogy egy olyan átfogó képet adjak a büntetés-végrehajtási intézményekben történt emberi jogsérelmekről, ahol a strasbourgi bíróság ítéleti adnak bizonyosságot arról, hogy hiába a sok lefektetett jogszabály – mind hazai, mind nemzetközi szinten – még mindig számos hiányosság érzékelhető ezek betartása terén.

A nemzetközi tengeri csatornázás problematikája Közép-Amerikában

The problems of the international sea canal in Central Africa

Közép-Amerika legfontosabb gazdasági tényezője a Panama-csatorna, melynek megépítése, és az üzemeltetése körüli jogi problematikák képezik dolgozatom alapját. A csatorna megépítésére vonatkozó több elképzelés is napvilágot látott, melyek közül végül a nagyobb gazdasági potenciállal rendelkező építető nyert. A mesterséges vízi útvonal megépítése meglehetősen érdekesen mutatja meg a korabeli hatalmi- és érdekviszonyokat.

A csatorna megépítésének lehetősége teremtette meg a lehetőségeit egy önálló köztársaság létrehozatalának, mely az Amerikai Egyesült Államok érdekszférájába tartozott. A Kolumbiával való tárgyalások sikertelensége, és a tartományban kirobbant szeparatista felkelés nyomán 1903-ban a kikiáltották a Panamai államot. Az Egyesült Államok által pár napon belül elismerte az újonnan alakult államot. Az új kormány készséggel írta alá azt a szerződést, amely megteremtette az amerikai területen kívüli zónát a megépülő csatorna két partján. A szerződés egy szuverén államban egy másik állam szuverenitását biztosította egy hatalmas jelentőségű mesterséges csatorna kapcsán mely felségjogi kérdéseket vet fel.

A Panama-csatorna története további érdekes nemzetközi jogi problémát is szolgáltat a nemzetközi jog területén. Az 1977-es Carter-Torrijos-megállapodás a két állam között megszüntette az amerikai területen kívüli zónát, mely kétoldalú szerződéshez az USA egyoldalú fenntartást fűzött. Ugyanis a szerződés ratifikálásának folyamatában az ún. De Concini Amendement egyoldalúan a 2000-es évekre vonatkozóan is megfogalmazza az USA jogát, hogy szükség esetén a katonai lépéseket tegyen a csatornán való szabad hajózás biztosítása érdekében. Ebben a tekintetben szerződésjogi problematika is keletkezik, hiszen a kétoldalú szerződéskehez általános szabály szerint nem fűznek fenntartást az államok.

A Panama-csatorna története közvetve azonban a jövőben is szolgáltat számunkra számos érdekes jogi helyzetet kezdve a Nicaragua által építtetni kívánt új és nagyobb vízkiszorítású hajók befogadására képes csatorna megépítését tekintve a San Juan folyón.

A közösségi oldalak árnyoldalai

The seamy sides of the community portals

Az utóbbi évtizedben az adatvédelemmel kapcsolatos problémák száma jelentősen megnőtt. Ennek legfőbb oka az, hogy információs társadalom gyors fejlődésével nem fejlődtek párhuzamosan az adatok védelmére szolgáló tűzfalak, vírusirtók, különböző fajta biztonságtechnikai eszközök. Egyetemi éveim során a közigazgatási jog tantárgyon belül eddig az adatvédelem és az információs társadalom mibenléte az a téma, ami legjobban megragadta a figyelmemet. Azon felül, hogy a téma számomra kedves, aktuális is és a köztudatban is folyton kering. Célomnak tekintem, hogy dolgozatom felhívja mindazon Internet használók figyelmét arra a tényre, hogy személyes adataik megvédését nem a tűzfalak és nem is a különböző közösségi oldalak biztonsági hálózatai biztosítják számukra, hanem csakis a saját döntésük arról, hogy milyen mértékben kívánják adataikat közzétenni az Internetezők nagy „családja” előtt. Ezekről a problémákról sok elismert weboldal napi szinten jelentet meg cikkeket és a magyar adatvédelmi biztosi hivatal is számos problémát publikál.

Az adatvédelem a mostani információs társadalomban központi kérdés, s ennek ellenére az emberek tudása erről a témáról minimális, sőt sokaknak a fogalom tisztázásával is problémái akadnak. Pedig ha mindenki megfelelő módon tájékozódna a hackerek és adathalászok elleni védekezési módszerekről és meg is próbálná azokat megvalósítani, akkor valószínűsíthetően kevesebb adatlopással találkozának a rendvédelmi szervek.

Az információs társadalmat több szempontból is vizsgálni fogom, mint például a fogalma vagy a főbb jellemzői. Az adatvédelem témáján belül foglalkozom a téma alapjával, fejlődési tendenciáival és az új adatvédelmi törvény tárgyalásával. Még mielőtt konkrétan a Facebookra terelődne a téma, meghatározom a WEB 2.0 és a közösségi oldalak fogalmát.

A Facebook adatvédelmi irányelveinek vannak olyan hiányosságai, amik könnyen utat engednek az adathalászok mesterkedéseinek. Ha az alapító és a karbantartók ezeket kijavítják, és megpróbálják a jelen kor legfejlettebb technikai vívmányaival tökéletesíteni akkor sok felhasználó nem lesz bizalmatlan az oldal biztonságtechnikájával kapcsolatban.

Remélem dolgozatommal sikerül rávilágítanom az adatvédelmi szabályozás lényegi vonásaira és a Facebookal való kapcsolatára. A példák leírásával mindinkább törekedem arra, hogy az adott jogszerű vagy éppen jogellenes aktus vagy cselekmény könnyebben érthetővé váljon, és a törvényi rendelkezések vagy a privacy policy megértése ne okozzon annyi fejtörést a felhasználó vagy éppen az érdeklődő számára.

Csordás Levente
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Bíró György
egyetemi tanár

A zálogházak a mai szabályozásban

Pawnshops in the present day regulation

A dolgozat a hazai zálogházak jogi szabályozásával foglalkozik. Külön elemzi az egyes üzemeltetési módokat, illetve azok jogszabályi háttérét. Jogi szemszögből részletesen foglalkozik az elzálogosítás folyamatával az ügyfélkapcsolat létesítésétől a zálogtárgy kiváltásáig, illetve a lejárt követelés követő kényszerértékesítéséig. Részletesen kifejti a szerződésben, vagy annak megkötésében résztvevő személyek, jogi személyek jogállását, jogait és kötelezettségeit. Megismerkedhetünk továbbá a tárgyban előforduló szerződésekkel és egyéb jogi megoldásokkal, amelyek a terület különlegessége miatt máshol csak elvétve találhatók meg. A dolgozaton végighaladva megismerkedhetünk a hazai szabályozás buktatóival, annak kritikájával.

A dolgozat célja, hogy a témában egy átfogó képet adjon a pénz- és hitelpiac erről a területéről. Ennek indoka, hogy az elnehezülő gazdasági helyzet miatt egyre többeknek lesz választott rövidtávú finanszírozási útja a kézzizálog fedezetű hitel. Továbbá a piaci szereplők – meglátva a táguló piaci lehetőséget – növekvő érdeklődéssel fordulnak e terület felé. Mindkét fél számára máshonnan csak nehezen és aprólékosan összeszedhető ismereteket kínál a dolgozat, amelynek ismerete a nagy ütemben változó piacon olyan előny lehet, amely a zálogházat a kezdeti nehézségeken könnyedén átsegíti, ill. az adós számára is útmutatást ad a jogai és kötelezettségei gyakorlása során.

A dolgozat témája a pénz- és hitelpiacnak egy rendkívül szűk, de nagy társadalmi jelentőségét érinti. Éppen ezért a téma eddigi szakirodalma rendkívül szűkös, a fellelhető munkák nagy része csak általánosságban foglalkozik a zálogjoggal, amely szűkítésben is túlnyomórészt a jelzálogról esik szó. A dolgozattal ez a szakirodalmi rés jó eséllyel bezárul, és esetleg a szakmát a téma mélyebb feltárására ösztönzi.

Divinyi Katalin
Állam-és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Görgényi Ilona
egyetemi tanár

Mediáció és resztoratív igazságszolgáltatás a büntetés-végrehajtási intézetekben

Mediation and restorative justice in the prison settings

A legutóbbi két évtizedben a resztoratív igazságszolgáltatás és intézményei széles körben kerültek befogadásra az európai jogrendszerben, és számos projekt vizsgálta hatásukat az áldozatokra, elkövetőkre, és közösségekre. Azonban ezen projektek többsége a resztoratív igazságszolgáltatás ítélelhozatal előtti szerepére koncentrált, mint lehetséges elterelő módszerre a kevésbé súlyos bűncselekmények esetében, annak ellenére, hogy kutatások bizonyították, hogy a resztoratív intézmények a súlyos bűncselekmények esetében képesek leginkább pozitív hatásukat kifejteni és látványos eredményt elérni.

A további célok között szerepel annak vizsgálata, hogy ezek az eljárások hozzájárulnak-e az áldozatok segítéséhez, az elkövetők felelősségvállalásához, a bv. személyzet és az elítéltek konfliktusainak hatékonyabb feloldásához, és az elítéltek társadalmi reintegrációjához szabadulásuk után.

A helyreállító igazságszolgáltatás eszközeinek börtönkörnyezetben történő tesztelése lehetőséget nyújt hatékonyságuk vizsgálatára a legsúlyosabb bűncselekmények esetében is. A büntetés-végrehajtás egyik alternatívája a mediáció amit nevezhetünk resztoratív (helyreállító) igazságszolgáltatásnak is. A mediáció úgy zajlik, hogy valamilyen sérelem helyreáll, és lehetőleg másmilyen sérelem nem keletkezik vagy lehetőleg ne keletkezzen másmilyen sérelem. (A börtönben egyértelműen keletkezik sérelem; börtönártalmak.). Úgy gondolom, hogy a mediáció és a büntetés-végrehajtás nem választható el egymástól, az elítéltek részéről jó lenne ha a lelkiismeretük felébredne, (így talán elejét lehet venni annak hogy újra elkövessék az adott bűncselekményt). Az áldozatoknak is lehetőséget kell adni olyan kérdések megválaszolására amelyekre a büntetőeljárás során nem derült fény, pl.: mert jogilag nem voltak releváns tények, ugyanakkor az áldozatnak lehet számítanak.

Másrésről szeretném azt is felmérni, hogyan lehet alkalmazni a mediációs módszert a börtönön belüli konfliktusok feloldására. Magyarországon a börtönök helykihasználtsága átl. 120-140%-os, kis helyen kell összezárni olyan embereket, akiknek nagyobb a személyes térszükséglete, illetve akiknél a fenyítés nem feltétlenül hatásos. Ezeknek az embereknek meg kell tanulniuk, hogy felnőtt emberként tudják megbeszélni egymással problémáikat, vállaljanak felelősséget tetteikért, konfliktusaikat pedig ne erőszakkal próbálják megoldani.

Dornfeld László
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Sály Pál
egyetemi docens

Sabinianusok és proculianusok a principatus kori Rómában

Sabinians and Proculians in the Roman Principate

Dolgozatom megírásának célja az, hogy a klasszikus kori római iskolák, a schola Proculiana és Sabiniana (vagy Cassinana) eltéréseit bemutassam és a fontosabbakat részletesen ismertessem. A témát különösen fontosnak érzem azért is, mert a korai principatus minden jelentős jogtudósa tagja volt ezeknek, és az ő munkásságuknak köszönhető az, hogy a jog alkalmazkodni tudott a változó életviszonyokhoz. Az ő segítségükkel létrejött klasszikus jog pedig mind a mai napig érezteti hatását Európában, hiszen a jogrendszerek alapjává vált. A dolgozatban megpróbálok választ találni arra a sokat kutatott kérdésre, hogy van-e valamilyen ideológiai háttere, elvi alapja az irányzatok versengésének. Valamelyest hiánypótlónak is érzem a téma összegzését, hiszen magyar nyelven eddig nem született még részletes összefoglalás.

A dolgozat első része a két iskoláról tudható információkat összegzi, köztük a vezetőiknek listáját és a fontosabb jogtudósok életrajzait, ezen kívül megtalálhatóak benne a fontosabb elméletek az ellentétek okairól. A dolgozat második és egyben legnagyobb részét a konkrét eltérések jelentik, melyek kategóriánként, rendszerbe állítva jelennek meg benne. A harmadik része a konkrét jogesetek alapján levonható tanulságokat tartalmazza, cáfolva, illetve alátámasztva az első részben felsorolt elméleteket. A dolgozat főként az ókori forrásokra támaszkodik, kiegészítve azokat az elérhető későbbi értelmezésekkel, hogy így segítsen közelebb jutni a két iskola nézeteltéréseinek gyökeréhez. A dolgozatban a jobb érthetőség kedvéért elsődlegesen a magyar elnevezések használtak, ám mindenütt megtalálható az adott fogalom latin neve is, és ezzel együtt annak rövid magyarázata is.

Hamburgeradó, avagy a népegészségügyi termékadó

Fat tax

Az elmúlt évtizedekben étkezési szokásaink, kultúránk nagymértékben megváltozott. Sajnos nem pozitív, hanem negatív irányba ugyanis egyre nagyobb teret hódítanak világszerte – így hazánkban is- a különböző gyorséttermek, a rendkívül magas energiatartalommal rendelkező ún. energiatitalok, az instant készítmények vagy a nagy mennyiségű cukor hozzáadásával készült üdítőitalok. Ezen termékek fogyasztása nemcsak egészségünkre gyakorol komoly hatást, hanem meghatározó tényezőt jelent a költségvetés részét képező egészségügyi kiadásokban is. Sajnos a média által népszerűsített programok, jó tanácsok amelyek egészségünk megőrzésére szolgálnak nem bizonyultak elegendőnek, szükségesnek mutatkozott ezen terület állam általi szabályozása is.

A szabályozás eszközeként szolgált a szeptember 1-én életbelépett, A népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény. A törvényjavaslat benyújtói azzal indokolták, hogy a magyar lakosság egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban rendkívül kedvezőtlen, ezáltal szükség van egy intézkedésre, amely a lakosságot egy tudatos fogyasztás felé tereli, amely által lehetőség nyílik egy egészségesebb életmód folytatására, csökkentve több súlyos betegség kialakulásának kockázatát.

De vajon tényleg ilyen figyelemreméltó tényező vezérelte a törvény megalkotóit, hogy egészségünk megőrzése céljából hozták ezt az intézkedést nem pedig csak egy újabb olyan külön adóról van szó, amelytől jelentős bevételt várnak? Céлом, hogy dolgozatomon keresztül rávilágítsak ezen kérdés válaszára, a törvény elemzésén, várható hatásainak ill. külföldi tapasztalatok segítségével.

Farkas Gergő
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Varga Zoltán
egyetemi tanársegéd*

A közbeszerzések pénzügyi ellenőrzései

The financial supervision of the public procurements

TDK dolgozatomban a közbeszerzések pénzügyi ellenőrzéseit vettem górcső alá. Azért választottam ezt a témát, mert ugyan a közbeszerzés valamilyen formájáról már az államok kialakulásától kezdve beszélhetünk, de szerepe a mai világban megkérdőjelezhetetlen. Célom egy olyan dolgozat megírása volt, amely egy átláthatóbb képet adhat a közbeszerzések ellenőrzéséhez, a szabályozás esetleges hiányosságainak felderítésére és azok okainak feltárása, valamint, hogy mely szervek vesznek részt az eljárások során.

Dolgozatomban hangsúlyt fektettem az Állami Számvevőszék ellenőrzéseire és az esetleges szabálytalanságok esetén felhasználható „fegyverekre”, mivel az ÁSZ alapvető feladata a közpénzügyi folyamatok átláthatóságának, a közpénzekkel és köztulajdonnal való gazdálkodás elszámoltathatóságának ellenőrzése.

Hangsúlyos pontot képez a közbeszerzési eljárás bemutatása a közbeszerzés során közreműködő szervek, amelyek hatékonyan közreműködnek a közbeszerzési politika alakításában, a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakításában és elterjesztésében, elősegítve a közpénzek nyilvános és átlátható módon történő elköltését.

A közbeszerzések kiemelt szerepet töltenek be a közpénzek és a köztulajdon törvényes és ésszerű módon történő felhasználásának, működésének és ellenőrzésének garanciarendszerében. A magyar szabályozás bemutatása mellett górcső alá vettem az Európai Unió hasonló szabályozásait és más nemzetközi szabályozásokat is. Mindezekre tekintettel úgy gondolom, hogy a közpénzek sorsának a követése, azok felülvizsgálata társadalmi érdek is, amely az állam demokratikus működésébe vetett hit fontos követelménye.

A szerződési szabadság korlátai a versenyjogban

Limits of Freedom of Contract in Competition Law

A dolgozatom megírásának célja, hogy a szerződési szabadságnak, mint a kötetmi jogban érvényesülő jogelvnek, valamint az állam által történő korlátozásának bemutatása a piaci magatartásokkal kapcsolatosan. Tárgya a verseny jogon belül elsősorban a kartelljogban fellelhető felek szerződési szabadságát korlátozó rendelkezések részletesebb feltárása. A kutatáshoz különböző hazai és nemzetközi forrásokat - többségében saját fordításban - szakirodalmakat használtam fel. Néhol statisztikákkal is szemléltettem a dolgozatot.

A szerződési szabadság rövid intézménytörténetének a felvázolása képezi az első nagyobb részt, hiszen a gyökerei, mint a legtöbb magánjogi jogintézménynek a római korig nyúlnak vissza. Ezt követően térek rá magának a szerződési szabadságnak és a korlátainak a fogalmi meghatározására a magánjog teoretikus nézőpontjából, majd kitérek a hazai és az Európai Unió szabályozására. Érdekes tanulságokat vonhatunk le az uniós és a magyar szabályozás összehasonlítása során, hiszen mind a szabályozás tárgyában és módszerében különbségeket fedezhetünk fel. A dolgozatom nem tartja céljának a jog összehasonlító elemzés készítését, csak a tárgya szempontjából lényeges összefüggések kiemelésére szorítkozik. A jogintézmény meghatározását, a jogrendszerben való elhelyezését követően térek rá a szerződési szabadság egyes korlátainak felvázolására elkülönítve a szerződéskötési szabadságra, a partnerválasztás szabadságára, a típuszabadságra illetve a tartalomzabadságra vonatkozó korlátokat, mégpedig a versenyjogi szabályokban megjelenő egyes példákon keresztül.

A dolgozat célját szem előtt tartva, ezt követően az „antitröszt” jogra fókuszálva részletesebben mutatom be a kartelljogi szabályokban megjelenő a felek szerződési szabadságát korlátozó rendelkezéseket. Hiszen a kartellben résztvevő piaci szereplők az objektív piaci verseny alól igyekeznek kivonni magukat, méghozzá oly módon, hogy versenyt kizáró, korlátozó illetve torzító feltétel rendszert alakítanak ki maguk között. A verseny a gazdaság által védendő érték ezért az állam fellép az előbb említett versenyt sértő magatartások ellen, amelyet elsődlegesen a versenytörvényen keresztül valósít meg, úgy, hogy tilosnak nyilvánítja (azonban léteznek kivételek a jogi tilalom alól) és szankciókat fűz hozzá, tehát a szabályozást áthatja a felek szerződési szabadságát korlátozó szemlélet. Mivel Magyarország az Európai Unió egyik tagállama, melynek köszönhetően kettős szabályozás érvényesül a versenyjogban (így a kartellekre vonatkozó joganyagban is), ezért ebben a részben is érintem mind a magyar mind az uniós szabályozást. Elsődlegesen a szerződési szabadság korlátozása szempontjából releváns szabályokra koncentrálni kerül bemutatásra a joganyag. A szabályozást a joggyakorlatban megjelenő jogesetekkel szemléltetném, hogy egy adott esetben az európai uniós vagy a magyar versenyhatóság a kartell-megállapodást jogsértőnek minősítette-e vagy sem.

Fülöp Ádám Máté
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kirs Eszter
adjunktus*

VAE VICTIS!- Jaj a legyőzötteknek, azaz a háborús bűntettek fogalma a nemzetközi jogban

Vae Victis- Woe to the vanquished, The Notion of War Crimes in International Criminal Law

A latin szállóige arra utal, hogy a háborúban győztes fél korlátok nélkül rendelkezhet a legyőzöttek felett. Vajon a benne megfogalmazott elv, még ma is él, és alkalmazható? A válasz erre, hogy természetesen nem, még akkor sem, ha a történelem és napjaink történései, olykor megcáfolják ezt. A háború, bár maga is egy látszólag kaotikus állapot, amelyben bizonyos feltételek megléte mellett jogszerű az emberölés, sőt kivánatos, úgyszintén kivánatos, elvárt az ellenfél hadieszközeinek, stratégiai eszközeinek javainak elpusztítása. Mégsem nélkülözi a törvényt, mégsem eredményez jog nélküli teret.

Számos nemzeti jogszabály és nemzetközi szerződés született a fegyveres konfliktus során betartandó szabályokról, ahogyan az azt követő felelősségre vonásról is. Dolgozatom megírásakor arra törekedtem, hogy betekintést nyújtsak a háborús bűncselekmények történeti fejlődésébe és nemzetközi rendszerébe. A jogterület összetettségére tekintettel, a tanulmány első részében felvázolom a nemzetközi humanitárius jog rövid történeti fejlődését és a háborús bűncselekmények fogalmának történeti fejlődését. Ezt követően a dolgozat központi részében a Nemzetközi Büntetőbíróság Statútumának 8. cikke által lefektetett rendszert kívánom elemezni, összehasonlítva a hazai Büntető törvénykönyv szerinti szabályozással. Majd igyekszem bemutatni a jogterület szabályozásának alakulását más európai és ázsiai országok viszonylatában, hogy ezáltal felvázolásra kerülhessenek a háborús bűncselekmények fejlődési tendenciái és azok hiányosságai.

Fontosnak tartom leszögezni, hogy bár hazánk területén a második világháborút követően nem dült háború, a jogterület elhanyagolása szerencsétlen döntés lehet több szempontból is. Először is azért, mert 1999. óta teljes jogú NATO-tagként terhel bennünket a kollektív védelmi kötelezettség, másodsorban ENSZ-tagként pedig esetleges békefenntartói és humanitárius kötelezettség. Mindezekre tekintettel, honvédségünk akár érintett is lehet, sőt, ahogyan azt az elmúlt évtizedekben tapasztaltuk, érintett is, bizonyos fegyveres konfliktusokban. Joggal felelhetjük erre, hogy ezek a konfliktusok kicsiny országunktól távol esnek, és sok esetben tényleges katonai akciókat nem folytatunk. De akár békefenntartó szolgálatot, akár újjáépítési munkálatokat teljesítő katonáinknak ismerniük kell a vonatkozó szabályanyagot, hiszen több nemzetközi szerződésben is részes államként kötelezettségünk és köteleességünk betartani és betartatni a nemzetközi humanitárius jog szabályait.

**A borászati melléktermékek kötelező lepárlásával keletkező
mezőgazdasági melléktermékek energiacélú felhasználásának lehetőségei és
a vidékre gyakorolt hatásai a jogi szabályozás szempontjából**

**Opportunities for the energy use of agricultural by-products produced as a
result of the compulsory distillation of wine by-products and their effect
exerted on the rural environment in terms of legislation**

Évek óta aktuális kérdés mind politikai, mind pedig szakmai körökben a bio-energiahordozók felhasználásának kérdésköre. Ennek ellenére a benne rejlő lehetőségek kiaknázása csak kritikus helyzetekben merül fel: az agrárpiaci helyzet súlyos változásai, a kitűzött klímavédelmi céloknak való megfelelni akarás mind-mind előrevetítik az alkalmazás lehetőségeit, jószérivel azonban csak jövőbeli megoldásként tekintve rá. Egy, 2011 októberében elfogadott Európai Parlament elé terjesztett és elfogadott magyar jelentés szerint pedig a mezőgazdaság jelentős mértékben hozzájárulhat az Európai Unió szén-dioxid kibocsátásának csökkentéséhez. Ezen túlmenően azonban a mezőgazdasági termékek energiacélú felhasználása jelentős hatásokat hozna magával a vidékfejlesztés területén is.

A minőségi magyar bortermelés létjogosultságába vetett őszinte hitem vezetett elsődlegesen arra, hogy dolgozatomban kifejezetten a borászati melléktermékek kötelező lepárlásának szabályozásával foglalkozzam. Teszem ezt abból a célból is, mert a benne rejlő kihívások nemcsak az előbb említett energetikai célú felhasználás miatt szignifikáns jelentőségűek, hanem magukban hordozzák a piaci visszaéléseket a borhamisítás és az olcsó, gyenge minőségű borok előállításának nyomán.

A szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek lepárlás útján történő kivonásáról szóló aktuális szabályozás célja a bor ágazat (és nem mellékesen a környezetünk) védelme azáltal, hogy a borászati termékek előállítása során keletkező melléktermékek kötelező hasznosításával megakadályozzák, hogy gyenge minőségű borokat állítsanak elő. A borászatok érdekeit szolgáló intézkedés ez, amely az asztali borok túltermelését igyekszik megakadályozni, hogy ezáltal a minőségi borok piaci helyzetét erősítse meg. A borászati melléktermékek feldolgozása során egyaránt cél, hogy mind az alkohol, mind a melléktermékben lévő értékes anyagok hasznosuljanak és ne a hulladék mennyiségét növeljék.

Hiszem, hogy a bor napjainkra már nemcsak egy, a hétköznapi mezőgazdasági termékek sorában. Különleges értékkel bír, mert önazonossá válik a borász keze munkája, a termőhelye, a szőlőfajtája, a palackozása, a címkéje, a forgalmazója által. De egy sor „kiegészítő” szolgáltatás is kapcsolódik hozzá, növelve hozzáadott értékét, ezzel magasabb áron lehet a piacon értékesíteni, több munkaerőt foglalkoztat, még inkább hozzájárul kapcsolódó iparágak fejlődéséhez, így a teljes nemzetgazdaság kibocsátásának növekedéséhez.

Abból kiindulva pedig, hogy a bor egy régió identitásának meghatározó részét képezheti, dolgozatomban a vidékfejlesztés aspektusából is megvizsgálom, hogy a bor és a hozzá kapcsolódó – elsősorban energetikai céllal hasznosított- melléktermékek milyen alternatívákat kínálhatnak a magyar vidék jövőképeben.

Gonda Éva
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: dr. Jánosi Andrea
egyetemi tanársegéd

A Nemzeti Védelmi Szolgálat és a megbízhatósági vizsgálat

The National Protective Service and reliability test

Azért választottam dolgozatom témájának a Nemzeti Védelmi Szolgálatot és a megbízhatósági vizsgálatot, mert napjainkban ez egy aktuális és fontos kérdés, hiszen olyan területet érint, amellyel nap mint nap bármelyikünk találkozhat. A tisztességes és fair eljárás elengedhetetlen követelmény, melynek valamennyi eljárási cselekmény, adott esetben rendőri intézkedés folyamán érvényre kell jutnia. Számomra, de szerintem mások számára is fontos, hogy biztonságban érezhessük magunkat a nap bármelyik pillanatában. Véleményem szerint ez azzal jár, hogy úgy egy rendőrben, mint tűzoltóban vagy hivatalnokban, teljes mértékben megbízhatunk, ez pedig csak úgy lehetséges, ha ezek a személyek feddhetetlenek munkájuk során. Ebben nyújt segítséget a Nemzeti Védelmi Szolgálat, hiszen kiszűri azokat a korrumpálható személyeket, akik szégyent hoznak hivatásukra, szervezetükre.

A Nemzeti Védelmi Szolgálat össze is hangolja a különböző szervek munkáját, hiszen ezek a szervek eddig is rendelkeztek saját belső védelmi vagy biztonsági szervezettel és sokszor egymás eljárásáról nem tudva jártak el akár ugyanazon ügyben is, így gyakran volt felesleges munkavégzés. Az NVSZ megalakulásával ez a felesleges munkavégzés – hogy egy adott ügyben többen is nyomoznak – megszűnt, ezáltal ezek a szervek ténylegesen azzal foglalkozhatnak, amely ügyekben hatáskörrel, ill. illetékességgel rendelkeznek.

Dolgozatomban bemutatom többek között a Nemzeti Védelmi Szolgálat szervezetét; munkáját; azokat a szerveket, amelyeket védelmez; bemutatom a fő feladatait, illetve ezek közül is bővebben kifejtem a megbízhatósági vizsgálatot.

Guzi Zsuzsanna
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Nagy Anita
egyetemi docens

Állat-asszisztált terápiák a büntetés-végrehajtási intézetekben

Animal-assisted therapies in the law-enforcement institutes

Dolgozatom célja bemutatni az egyre nagyobb figyelmet és elismerést kapó állat-asszisztált terápiás foglalkozásokat, melyek Magyarországon is új lehetőséget kínálnak a büntetés-végrehajtási intézetek mindennapjai során az elítéltek körében – mind az egyénileg, mind a közösségben - felmerülő problémák hatékonyabb kezelését, megoldását illetően. Segítséget nyújthat a végrehajtandó szabadságvesztésüket töltő elkövetők reszocializálásában, tehát a társadalomba történő visszavezetésben, a későbbi bűnisméltés megelőzésében, mindezt a legkülönbözőbb készségek fejlesztés során.

A kutatómunka ezen kérdéskör kapcsán kihívást jelentett számomra, hiszen kifejezetten a büntetés végrehajtási intézetekben folytatott állatasszisztált programokról nem készült ez idáig összefoglaló szakirodalom, ezért azon büntetés-végrehajtási intézetekkel próbáltam meg felvenni a kapcsolatot, ahol már lezajlott, illetve folyamatban van valamilyen állatterápiás foglalkozás. Ez ügyben kerestem fel a szirmabesenyői fiataikorúak Büntetés-végrehajtási Intézetét, a tököli Fiataikorúak Büntetés-végrehajtási Intézetét, illetve a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetét. Ezen Intézetekben folyó, és néhány külföldi példa segítségével kerülnek bemutatásra a büntetés-végrehajtási intézetekben alkalmazott állat-asszisztált terápiás foglalkozások.

Gyovai Márk
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Hegyi Szabolcs
adjunktus*

Jog és Közgazdaságtan a Magyar Polgári Jogban

Law and Economics in the Hungarian Civil Law

A jelen dolgozat témája a jog gazdasági elemzése (JGE), amely az elmúlt évtizedekben az Amerikai Egyesült Államokban az egyik, ha nem a legmeghatározóbb jogelméleti irányzattá fejlődött és a nyolcvanas évekre már a jogalkalmazásban is éreztette a hatását. A common-law jogrendszerek közös ismertetőjegye a precedensek rendszere, vagyis a bíró alkotta jog. A kontinentális jogcsaládhoz tartozó (a legtöbb Európai Unióhoz tartozó állam) államok jogrendszereiben is nagy szerepet játszik a bíróságok kvázi-jogalkotó tevékenysége, tehát a bírói gyakorlat. Gondolhatunk itt a hazánkban ismert LB állásfoglalásokra, véleményekre, jogegységi határozatokra, elvi bírósági határozatokra, de ami egyértelműen precedens-rendszerként értelmezhető, az Európai Unió Bíróságának számos területen végzett jogfejlesztő tevékenysége az elé kerülő jogeseteken keresztül, amely az Európai Unió jogalkotó tevékenysége által közvetlenül, vagy közvetve, de hatással van hazánk jogszabályaira is. Tehát igaznak bizonyul az az állítás, hogy a két jogcsalád (common-law és kontinentális) közeledik egymáshoz, „korábbi különbségeik kiegyenlítődtek”. Dolgozatomban arra vállalkozok, hogy bizonyítsam azt, hogy egy common-law rendszerben kialakult és abban fejlődő „jog gazdasági elemzésének” eredményeit, állításait, következtetéseit lehetséges alkalmazni egy kontinentális jogcsaládhoz tartozó ország (Magyarország) jogrendszerében is. Természetesen a JGE-t minden jogágban lehetséges alkalmazni, hiszen minden jogszabályt elemezhetünk az ésszerűség és a hatékonyság szempontjából. Vizsgálataimat most a polgári jog rendszerére korlátozom, indokolva ezt azzal, hogy az elmélet is a magánjog elemzésével vette kezdetét, hiszen ezen a területen találkozunk leginkább diszpozitív szabályozással, így hát ezen a rendszeren keresztül vizsgálhatóak a személyek egyéni döntései és mutatható be a leginkább hatékony döntés. Egy elméleti bevezető után a dolgozat első részében a Polgári Törvénykönyv egyes rendelkezéseinek elemzésén keresztül próbálom bebizonyítani, hogy a magyar polgári jog szabályai is a hatékony megoldásokra való törekvésre ösztönzik az egyéneket. Tehát a Posner-tétel nem csak a common-law országokban lesz igaz, hanem igaz lehet megfelelő értelmezéssel a magyar jogrendszerben is. A dolgozatomban megvizsgálom néhány hazai bírósági határozatot a gazdasági elemzés szempontjából, mely eseteket a vizsgált jogszabályhelyekre hivatkozva döntött el a bíróság. A JGE alapvető feltevéseit és fogalmait (hatékonyság (annak fajtái), Coase-tétel, Posner-tétel, ésszerűen gongolkodó (racionális ember), költség - haszon elemzés stb.), azok elemeinek ismeretét adottnak tekintem és részletes kifejtésük a jelen munkában elmarad. Dolgozatom forrásait képezik a JGE jeles képviselőinek könyvei tanulmányai mind angol, mind magyar nyelven, a magyar Ptk. rendelkezései és különböző bírósági határozatok.

Az illeték alapjának megállapítása

The basis for determining fees

“Ezen a világon semmiről sem mondhatjuk, hogy biztos, kivéve a halált és az adót.”
(Benjamin Franklin)

A híreket olvasva szinte hetente találhatunk ingatlanok értékével kapcsolatos hírt, legyen az egy belvárosi önkormányzati épület, egy vidéki tóparti telek, vagy egy külföldi diplomáciai épület értékesítése. A gazdasági válság kezdete óta ugyancsak sokan teheték fel a kérdést, hogyan értékelhették ennyire túl a hitel biztosítékaul szolgáló ingatlanokat a hitelintézetek. Az előző év elején a média a vagyonadó kapcsán tette fel számtalanszor a kérdést, hogy mi alapján állapítható meg egy ingatlan forgalmi értéke, illetve képes-e ezt a feladatot az állami adóhatóság elvégezni?

A magyarországi lakáspiac sajátossága, hogy a saját tulajdonú lakóingatlanok aránya becslések szerint meghaladja a 90 %-ot. Ebből következik, hogy előbb vagy utóbb szinte mindenki vásárol magának egy lakóingatlant. A lakás vétele után visszterhes vagyonátruházási illetékkötelezettség keletkezik, vagyis a vagyonszerzés után az adóhatóság is jelentkezni fog.

Az illetéket csak felületesen ismerők gyakran esnek abba a hibába, hogy annak kiszabása – még ingatlanok szerzése esetén is – nagyon egyszerű: az illeték alapját beszorozzuk az ingatlan típusához kapcsolódó illetékkulccsal és meg is kapjuk a fizetendő illeték összegét. Nem vitás, hogy számos egyszerű megítélésű illetéküggyel találkozunk az adóhatóság, a fent nevezett leegyszerűsítés azonban még ezekben az esetekben sem biztos, hogy megállja a helyét.

Egy ingatlan vagyonszerzése után indult illetékügy csak akkor lehet jogszerű – függetlenül az illeték kiszabásának helyességétől – ha az illeték alapját képező forgalmi érték is megfelel a jogszabályi követelményeknek. Tanulmányomban azokat a jogszabályi és szakmai követelményeket tekintem át, melyek az illeték alapjának megállapítására vonatkoznak.

Az illeték alapját képező forgalmi érték megállapítását az állami adóhatóság végzi, így a témát elsősorban az adóhatóság munkáján keresztül kívánom bemutatni. Különösen érdekesnek mutatkozik az a jogszabályi lehetőség, amikor a NAV a bejelentett értéktől magasabb összegben állapítja meg a forgalmi értéket.

Előző évben, a témában írt évfolyamdolgozatomban, annak a reményemnek adtam hangot, hogy az illetéktörvény forgalmi érték megállapítására vonatkozó része is módosításra kerül. Erre egyelőre még nem került sor, éppen ezért remélem, hogy a témában írt értekezésem a jogalkalmazók mellett akár a jogalkotónak is segítséget jelenthet egy új szabályozás kialakítása során.

Jámbor Adrienn
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Prof. Dr. Paulovics Anita
egyetemi tanár
Prof. Dr. Bragyova András
egyetemi tanár

Ebrendészet és állatvédelem

Dog policing and protection of animals

Dolgozatomban az ebekkel és a rájuk vonatkozó jogi szabályozási, illetve szabályozatlansági problémákkal foglalkozom. A téma azért is aktuális, mert az állatvédelmi törvény módosítása éppen most folyik és ez kutatási témámat is több helyen érinti. A Parlament előtt fekvő Ávt. módosítást beledolgoztam a dolgozatba, értékelve, hogy mennyire ad megoldást a problémákra.

A témát az ebtartás körére korlátoztam. Egyrészt azért, mert öt éve segítem a Miskolci Állatsegítő Alapítvány munkáját önkéntesként, így rengeteg gyakorlati problémával találkoztam, amelyek megfelelő jogalkotással és végrehajtással megoldhatóak lennének. Másrészt a szívemhez legközelebb az állatfajok közül a kutyák állnak. A kutya régóta társa az embernek, ám a XX. századig főként valamilyen feladatot látott el mellette. Mára ez megváltozott, a fejlett, jóléti társadalmakban inkább kedvtelésből tartanak az emberek kutyát. Mivel magyarázható ez? Véleményem szerint ennek több oka van. A kutya megfigyelése kapcsolatot kínál a természettel, amire a városokban egyre kevesebb lehetőség adódik. A legtöbb embernek szüksége van a tudatra, hogy valakinek gondját viselheti, és nagyobb biztonságban érzi magát, ha kutya van körülötte. Ez ugyanakkor komoly problémákat eredményez, így például a kóbor kutyák elterjedését. Sok ember amikor kutyát kezd tartani, nem tudja mekkora felelősség hárul rá. Az ebet minden nap táplálni, ápolni, nevelni kell továbbá biztosítani a megfelelő egészségügyi ellátást számára. Eleinte ezek a feladatok élvezetesebbek, de idővel teherré válnak, és sokszor egyszerűbb az ebet beadni egy állatmenhelyre, kidobni az autóból, az út szélén hagyni, legrosszabb esetben agyonütni. Elítélendő az is, ha a gazda ugyan nem hagyja el az állatot, de láncra verve, vagy csöppnyi helyre bezárva tartja, nem mozgatja, és nem táplálja. Fontos megkülönböztetni az állatkínzást mint bűncselekményt és a tartási szabályok megsértését, de mindkét esetet valamilyen módon szankcionálni kell.

Dolgozatomban ezen problémák megoldási lehetőségeit vázolom fel a hatályos jogszabályok elemzésével és ahol szükséges bírálatával. A témámhoz szorosan kapcsolódó magyar nyelvű szakirodalom alig van, az idegen nyelvű szakirodalom is szűkös, ezért főleg jogszabályokra, internetes forrásokra, állatorvosi szakvéleményekre, a médiában elhíresült jogesetekre és saját gyakorlati tapasztalataimra hivatkozom.

Kádas Dalma
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Görgényi Ilona
egyetemi tanár

**A „fogyasztóvédelmi büntetőjog” és az élelmiszer-büntetőjog kapcsolata,
különös tekintettel az élelmiszer-és a borhamisításra**

Criminal law of the consumer protection

„Az élelmiszerhamisítás büntetendő cselekmény. A történelemhamisítás büntetlen?”

Gyakorló, illetve leendő jogászként vajon tisztában vagyunk-e azzal, hogy mit is takarnak pontosan a következő kifejezések: „élelmiszer-büntetőjog”, „fogyasztóvédelmi büntetőjog”? Legtöbbször válasz helyett, csak kérdő tekinteteket látni, pedig a büntetőjognak, - annak ellenére, hogy jogrendszerünkben nincs jogágilag elkülönült része-, mégis ez egy olyan területe, amely mindannyiunkat érint, hiszen a vásárlás már egy mindennapos rutinná vált a hétköznapjaink során. Számtalanszor kerülünk olyan helyzetbe, hogy rossz minőségű vagy egészségre ártalmas termék kerül forgalomba, esetleg egy általunk megvásárolt élelmiszer, illetve áru minősége, mennyisége, összetétele, származási helye, címkézése stb. nem felel meg a valóságnak. Lényegében ez az a pont, ahol összekapcsolódik a szóban forgó két jogterület. Napjainkban pedig az előbb felsorolt problémák számottevő hátrányt jelentenek a fogyasztók számára, de nemcsak Magyarországon, hanem Európa szerte a világon. De hogy miért is nehéz mind a tagállamon belüli, mind pedig a közösségi jog lépcsőjén ennek a kérdéskörnek a szankcionálása és a fogyasztói megtévesztések, továbbá a vásárlói megkárosítások számának visszaszorítása, arra röviden azt a választ adhatjuk, hogy míg az egyéb jogterületeken az Európai Unió tagállamai viszonylag egységes szabályozást tudhattak magukénak, addig a tisztességtelen piaci magatartás terén teljesen eltérő megítélés alá estek. Ezeknek a különbözőségeknél az ellensúlyozására hozták létre a 2005. május 11-én hatályba lépett 2005/29/EK Irányelvet. Az Irányelv hellyel-közzel elérte célját, de tudjuk, halljuk és tapasztaljuk, hogy mai napig nem sikerült teljes mértékben felszámolnia a fentiekben is említett bűncselekmények sorát. Az utóbbi években jó párszor hangos volt a sajtó egy-egy hungarikumnak számító élelmiszer vagy különböző adalékanyagokkal feldúsított pancsolt bor értékesítése kapcsán. Dolgozatomban elkészítéskor ezeket példákkal is igyekeztem szemléltetni. Megítélésem szerint pályamunkám legalább annyira speciális és összetett területet érint, mint amilyen az ezen hamisítások további következményei. Méghozzá azért, mert azontúl, hogy fogyasztói oldalról egyrészt megtévesztik a vásárlókat, másrészt milliárdos károkat okoznak az államnak, a mérleg másik oldalán a becsületes borászok helyzete és a magyar borok széles körben ismert és elismert hírneve kerül egyre nagyobb veszélybe. Addig azonban, amíg van kereslet az olcsó „tablettás” és minőségileg kifogásolható, hamisított borok iránt, addig gyártó és forgalmazó is lesz, különösen akkor, hogyha a hamisításból bejövő profit értéke jóval tekintélyesebb, mint a büntetésért kiszabható felelősségre vonás mértéke.

Kerpely Ádám
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Leszkoven László
egyetemi docens

Közhatalmi jogkörben okozott károkért való felelősség

For harms caused in an executive jurisdiction truth responsibility /or/ Public powers, caused damages

A közhatalmat gyakorló állami szervekkel szemben a polgárok gyakran tehetetlennek érzik magukat. Kényszereszközöket alkalmazhatnak, korlátozhatják személyes szabadságukat, olyan dolgokra kényszeríthetnek, amiket nem akarnak megtenni és maguktól nem tennék meg.

A legtöbb ember nem tudja érvényesíteni érdekeit a bíróságok és más hatóságok cselekedeteivel, döntéseivel szemben, még akkor sem, ha olykor igazságtalannak vagy jogtalanul érzi őket. A közhatalmat gyakorló állami szervek nagyok, szervezetten és összehangoltan működnek, jogtanácsosaik révén felkészültek, nehezen megközelíthetőek, minden oldalról körül vannak bástyázva. Hatalmas erőfölénnyel bírnak a magánszemélyekkel szemben. Ha tévednek, hibáznak, vagy szándékosan igazságtalannul bánnak velünk, állampolgárokkal és ezzel jogosan vagy jogtalanul kárt okoznak, rendkívül nehéz bizonyítani igazunkat, érvényesíteni kárigényünket.

„A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.”

/Magyar Alkotmány 57.§ (1)/

Magasztosan hangzik Alkotmányunk szakasza, mégis jól felkészült és bátor ügyvédre van szükségünk egy ilyen perhez, ami önmagában is költséges lehet, a bírósági illetékről – melyet a felperesnek kell előre megfizetni – nem is beszélve.

Túlnyomó részben a megfelelő jogi ismeretek hiánya, a nehéz bizonyíthatóság, a köztudottan bonyolult, gyakran évekig elhúzódó kártérítési perek miatt az esetek többségében az emberek nem vállalják a pereskedéssel járó megpróbáltatásokat és jobb híján a „casus nocet domino” elve érvényesül, ami azt jelenti, hogy ha kárunk megtérítésére mást kötelezni nem lehet, magunk viseljük azt.

Mit tehetünk, ha nem tudjuk, vagy nem akarjuk viselni a nekünk jogtalanul okozott kárt? Van-e értelme a küzdelemnek, az erőfeszítéseknek? Jelen munkám keretében erre keresem a választ

Kiss Dorottya
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Nagy Zoltán
egyetemi docens

A gazdasági válság hatása a lakossági hitelezés jogi szabályozására

The impact of the economic crisis on retail lending legislation

Gazdasági válság, eladósodottság, kilátástalanság. Ezek azok a szavak, melyekkel a legtöbbet találkozunk napjainkban a médiában, a pénzügyi elemzésekben és a családi beszélgetésekben.

A globális gazdasági és pénzügyi válság 2007-ben, az USA-ban kezdődött a másodrendű jelzálogpiacon, majd fokozatosan áterjedt a pénzügyi piac más területeire és más országokra is. A szakemberek kezdetben úgy vélték, hogy hazánkat elkerüli a válság, hiszen a hazai hitelintézetek többsége nyugat-európai anyabankok tulajdonában van, ám sajnos tévedtek.

A bankközi piacon kialakult bizalmi válság hatására csökkent a bankok egymással szembeni hitelezési hajlandósága, a likviditás szűkülése pedig hátrányosan érintette a vállalati és lakossági hitelezést. Magyarország tekintetében tovább nehezítette a helyzetet, hogy a külföldi befektetők igyekeztek minél gyorsabban megszabadulni a kockázatos forintbetétektől és állampapíroktól, és a biztonságosabb befektetési formák felé fordultak.

A kínálat növekedése pedig a forint árának folyamatos csökkenéséhez vezetett. Ez még súlyosabb problémákat okozott a hitelezés területén, hiszen napjainkban a magyar háztartások jelentős hányadának van valamilyen, többnyire deviza alapú hitele. A törlesztés egyre nehezebbé válik a forint árfolyamának ingadozása és ez által a havi törlesztő-részletek emelkedése miatt, valamint azért, mert a megélhetés is egyre nehezebb. Ennek okaként említhető többek között a bérek stagnálása, a munkanélküliség növekedése, az alapvető élelmiszerek és a gáz árának, valamint az adó- és járulékkerheknek az emelkedése.

Ebben az igen súlyossá váló helyzetben jelentős állami beavatkozásra volt szükség az adósok és a gazdaság védelme érdekében, amely jogszabályok hosszú sorával valósult meg. A dolgozatomban a – terjedelmi korlátozások miatt – a teljesség igénye nélkül kíséreltem meg ezeket elemezni.

Kiss Gergely Attila
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Lévainé Prof. Dr. Fazekas Judit
egyetemi tanár*

**Az uniós fellépés lehetőségei és kilátásai a nemzetközi politikai szintéren,
különös tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat működésének
tapasztalataira**

**Perspectives and possible actions of the Union at international political
level, having special regard to the experiences of the European External
Action Service**

Dolgozatom célja bemutatni az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) eddigi működésének tapasztalatait, felépítését, és nem utolsósorban létrehozásának nagy horderejét. Ahhoz azonban, hogy átlássuk és meg tudjuk érteni a hihetetlen nagy jelentőségét annak, amit a Lisszaboni Szerződés újításként vezetett be a külkapcsolatok terén, elengedhetetlen, hogy tegyünk egy kis kitérőt az Európai Unió megalakulása felé és megvizsgáljuk, hogy az integráció fejlődése során hogyan alakult, formálódott az Európai Unió külkapcsolati rendszere és hogyan vált egyre jelentősebbé a tagállamok együttműködése külkapcsolataikban. Górcső alá vettem, hogy hogyan mondtak le a tagállamok egyre jobban szuverenitásukról a külpolitika szférájában, illetőleg hogyan engedtek át egyre több hatáskört az Uniónak abban a reményben, hogy kialakulhat egy egységes, az egész Európai Uniót meghatározó külpolitikai szabályrendszer, ami az integráció végső kiteljesedéséhez vezethet. Ez a folyamat nem volt zökkenőmentes, sőt még most sem az, mivel az államok görcsösen ragaszkodtak/ragaszkodnak ahhoz, hogy megtartsák szuverenitásukat a külpolitika területén, azonban az a nagy volumenű lépés, amivel létrehozták az Európai Külügyi Szolgálatot, már az enyhülés egyik jeleként fogható fel és véleményem szerint az integráció folyamatának egyik legmeghatározóbb újítása is, mellyel a tagállamok egy olyan útra léptek rá, ami ténylegesen elvezethet az Unió kiteljesedéséhez.

Mindezek mellett a hangsúlyt mégis az Európai Külügyi Szolgálat bemutatására fektettem, megvizsgálva az EKSZ kapcsolatát más Uniós intézményekkel, különös figyelmet szentelve az Európai Tanács, a Tanács és a Bizottság szerepére a külpolitikában, valamint nem utolsósorban az EKSZ működésében. Függetlenül attól, hogy az EKSZ felállása óta alig telt el egy év – tehát egy nagyon fiatal intézményről van szó –, mégis az mondható el róla, hogy igencsak meghatározó jelentőségű az Unió életében, és az az ingoványos terület, melyen tevékenykedik, bővelkedik új kihívásokban és megoldandó feladatokban az Európai Unió politikusai, sőt meg merem kockáztatni, hogy az ebbe belenövő leendő értelmiség számára is.

Klemm Dávid
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Paulovics Anita
egyetemi tanár

Jogorvoslat a közigazgatási eljárásban

Legal remedy in the administrative procedure

A közigazgatási hatósági jogalkalmazói jogviszonyok alanyai nem mellérendeltek. Az ügyfél alá-fölérendeltségi viszonyba kerül az állam nevében eljáró közigazgatási szervvel szemben. Az eljáró szerv közhatalmi jogosítvánnyal rendelkezik, döntései kikényszeríthetők, ezért garanciális feltételekre van szükség annak érdekében, hogy ne történhessen visszaélés a közhatalommal a hatóság részéről. A közigazgatási eljárás jogorvoslati rendszere biztosítja azt, hogy az érintettek a közigazgatási döntés valamely hibája esetén ezen hiba orvoslását kezdeményezhessék, és a kérelmük alapján a jogszabálysértő döntés korrigálása megtörténjen.

Tanulmányomban kitértem a közigazgatási jogorvoslati rendszer történeti fejlődésének elemzésére, mely alapján elmondható, hogy a közigazgatási eljárás általános szabályozása először a jogorvoslati szakaszra vonatkozóan alakult ki. A jogorvoslatok fontosságát bizonyítja, hogy a jogorvoslathoz való jogot mind a hatályos Alkotmányunk, mind pedig a 2012. január 1-ével hatályba lépő új Alaptörvényünk rögzíti.

A hatályos a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló mód. 2004. évi CXL. törvényünk (Ket.) elemzése során kitértem a törvény által szabályozott jogorvoslati rendszer vizsgálatára. Ebből a szempontból a jogerő általános érvényű vizsgálata is lényeges, valamint a jogorvoslathoz való jog érvényesülése a közigazgatási eljárásban. A vizsgált jogintézményekkel kapcsolatban hozott Alkotmánybírósági határozatok is kiemelt szerepet kaptak a dolgozatomban. A magyar nyelvű szakirodalom mellett feldolgoztam idegen nyelvű forrásokat és a témához kapcsolódó jogszabályokat is.

A dolgozatban arra törekedtem, hogy feltárjam a közigazgatási eljárás jogorvoslati rendszerében fellelhető szabályozási hibákat, hiányosságokat és kritikai szemlélettel értékeljem azokat. Az általam felvetett problémákra „de lege ferenda” megoldási javaslatokat dolgoztam ki.

Kós Gergő
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Farkas Ákos
egyetemi tanár

Daktiloszkópia- A bűnüldözés szolgálatában

Dactiloscopia- In the service of criminal investigation

„Minden ember kezét lepecsételi, hogy megismerje minden halandó, hogy az Ő műve.”
(Jób, 37, 6-13)

Amikor meghalljuk a daktiloszkópia kifejezést, sokan nem is gondolnák, hogy nap mint nap találkozunk vele. Akár a híradóban, akár kikapcsolódás során egy-egy helyszínelős műsor közben, de az ujjlenyomat azonosítás benne él a mindennapjainkban.

Egy adott bűncselekmény felderítése során a helyszínen talált ujjnyom, akár megdönthetetlen bizonyítékként szolgálhat a nyomozó hatóságok kezében. Alátámaszthatja a bűnösséget, de akár az ártatlanságot is igazolhatja.

A daktiloszkópiát már több, mint egy évszázada alkalmazzák személyazonosításra, és az eljárás azóta őrzi abszolút megbízhatóságát. Ez két alapvető biológiai törvényre épül: az ujjnyomok egyediségére és változatlanságára. Mindez azt jelenti, hogy konkrét kéztől származó nyom forrása csakis egyetlen ember lehet. E tényt a gyakorlat is megnyugtatóan alátámasztja, hiszen két ember ujjnyomai nagyfokú hasonlóságot mutathatnak, de azonosak semmiképpen sem lehetnek.

A dolgozatomban a daktiloszkópia alaptörvényein túlmenően kifejtésre kerülnek az azonosítási módszerek, a helyszíni nyom azonosításának gyakorlati szempontjai, de körbejáró az Automatikus Ujj- és Tenyéryomat-azonosító Rendszer térhódításának körülményeit is. Mindeközben olyan hibákra is felhívom a figyelmet, amely a 2004-es madridi terrorcselekmény után nagy visszhangot keltett, és egy időre megkérdőjelezte a daktiloszkópia megbízhatóságát. Bár a XXI. században egyre modernebb azonosítási módszerek jelennek meg a kriminalisztika palettáján, gondolok itt elsősorban a DNS alapú azonosítási eljárásra, dolgozatom mégis megpróbál rávilágítani arra, hogy a daktiloszkópia méltán foglal helyet a bűnüldözés piedesztálján.

Kovács József
Állam-és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Barta Judit
egyetemi docens*

A bankkölcsönszerződések aktuális jogkérdései, különös tekintettel az egyoldalú szerződésmódosítás jogára és az előtörlesztésre

Actual issues of bank loan agreement, especially the law of the unilateral contract amendment and preliminary redemption

A bankok által a lakosság számára nyújtott kölcsönök a gazdaságra és társadalomra meghatározó befolyással bírnak. Sok-sok család, s ezen keresztül több millió ember életét determinálja a bankok felé történt eladósodás, elég csak a svájci frank alapú hitelekre gondolni.

A hitelintézetek az erősebb és szakmailag felkészültebb fél pozíciójában vannak, így az általuk megfogalmazott általános szerződési feltételek gyakran tartalmazznak a másik, kiszolgáltatottabb fél számára előnytelen, akár tisztességtelen kikötéseket. Ennek egyik legjellemzőbb területe, a bankok előre kikötött, szerződésbe foglalt egyoldalú szerződésmódosítási joga. Ha, az adós pozíciójába került gyengébb fél meg is próbálna hamarabb szabadulni a szorító ölelésből, azzal, hogy hamarabb visszatörlesztené nagy nehézségek árán összeszedett összeggel adósságát, a bankok ezt is igyekeznek különböző trükkökkel gátolni, mint az igen, akár aránytalanul magas összegre rúgó szerződésmódosítási díj.

A dolgozat elsősorban két aktuális jogi problémával kíván foglalkozni, egyrészt a bankok egyoldalú szerződésmódosítási jogának határaival, másrészt az adósokat a Ptk. alapján megillető előtörlesztés lehetőségét a gyakorlatban nehezítő hitelintézeti magatartásokkal. A bankok „való világban” tanúsított magatartása sokszor járt a közvélemény felháborodásával, szakfelügyeleti, bírósági eljárás indításával, de emellett a Gazdasági Versenyhivatalt is olykor tatamira hívta. A dolgozat épp ezért törekszik arra, hogy akár több szempontból is fókuszáljon az elítélendő hitelintézeti magatartásokra.

Guatemala – Az Emberi Jogok Amerikaközi Bírósága és ítéletei

Guatemala – The Inter-American Court of Human Rights and its judgments

Írásom első oldalain az amerikaközi emberi jogvédelmi rendszert, az Amerikaközi Bíróságot és annak működési rendjét mutatom be. Ezután Guatemalát és néhány, az országot érintő ítéletet fogok közelebbről vizsgálni az Amerikaközi Bíróság kontextusában. Dolgozatom összeállításakor igyekeztem az emberi jogok megsértése tárgyában hozott ítéletek közül úgy válogatni, hogy az a lehetőségekhez mérten a legnagyobb rálátást biztosítsa azok változatosságára. Kitérek az alapvető emberi jogokra, az élethez való jog mibenlétére, ehhez kapcsolódva pedig a halálbüntetés alkalmazási gyakorlatára.

Reményeim szerint a dolgozat végére választ kaphatunk arra a kérdésre, hogy az Amerikaközi Bíróság mennyire képes a joghatósága alá tartozó ország jogalkalmazását befolyásolni, illetve, hogy az állam nevében elkövetett jogsértéseket, valóban az állami politika részének tudhatjuk-e be. Ezen kívül keresem a választ arra, hogy Guatemala megtett-e mindent az elmúlt időkben az emberi jogok védelmének érvényesítése érdekében.

A tízparancsolat hatodik parancsa: *“Ne ölj!”* A keresztény kultúra az egyik alapvető emberi jognak az élethez való jogot tekinti. Az alapvető emberi jogok megsértése az 1970-es évekre tragikus méreteket öltött. Az emberi jogok amerikaközi rendszere hívta fel a világ figyelmét erre a súlyos problémára. Az Amerikaközi Bíróság egyike annak a három regionális bíróságnak, melyek alapvető célja az emberi jogok védelmezése. Három legfontosabb funkciója a döntéshozatali, jogalkalmazói és a tanácsadói jogkör, melyekhez hozzátartozik az ideiglenes intézkedések megtételéhez való jog is.

Guatemalát tekintve joggal tehető fel a kérdés, hogy lehet-e igazi demokráciáról beszélni olyan országban, ahol katonai erők osztják meg a hatalmat a civil kormánnyal. Az ENSZ megbékélési bizottsága úgy véli, hogy az emberi jogok megsértésének 93%-át az állam által is támogatott paramilitáris erők követték el a háború folyamán. Az emberi jogok erőszakos megsértése általában büntetlenül marad Guatemalában. Mivel a kiskorúak élethez való jogai is rendszeresen sérülnek ebben a térségben, ez véleményem szerint az élet értékének súlyos csökkenéseként értelmezhető. Az ilyen jellegű jogsértések kapcsán kifejtem a „project of life” elvét is.

Polgári és politikai jogok területén az országnak még jelentős fejlődésre van szüksége, mert hiányosságai mindkét tekintetben számottevőek.

Maksó Bianka

Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Majtényi László
egyetemi docens*

Kivert biztosíték? - A döntés megalapozását szolgáló adatok nyilvánossága

Unenforced guarantees? - Limited disclosure of decision-making documents

Mára nem vitatott közhely: információs társadalomban élünk, mely igényli és megköveteli a tudatos információs önrendelkezés minden pólusának érvényre juttatását. A személyes adatok védelme kiemelt szerepet kap a tudatos állampolgár életében, ám a közérdekű adatok megismerésének joga - alkotmányosan deklarált alapjogként - nem kap hasonló tiszteletet, noha nem korunk újdonsága a közérdekű adatok nyilvánosságának igénye.

Az információs jogok alapvetése, hogy lehetőség szerint az államot és annak működését átláthatóvá és nyílttá, míg annak polgárát átláthatatlanná kell tenni. Az információs szabadság ezen alapfilozófiának az eszközét jelenti, hiszen az állampolgár számára bírói úton érvényesíthető jogosultságot biztosít a közhatalom demokratikus ellenőrzésére. Mi történik akkor, ha ezt a biztosítékot „kiveri” a jogalkotó?

Az információs jogokat úgy is értékelhetjük, melyek nem elkülönült szabadságjogok, hanem az egyén köré épülő alapjogok egy-egy részlete, s így tekinthetők a jogállamiság garanciáinak. Ma természetesnek tekintjük, hogy megismerhetjük a közhatalom tevékenységét, de el kell ismernünk, hogy vannak legitim indokok, melyek ezt a jogosultságot korlátozhatják. Ám felmerül a kérdés, hogy milyen indokkal, pontosan milyen adatokat és meddig tarthat vissza az állam.

Növekvő számú jogviták alapját képezik a közérdekű adatok megismerhetőségére irányuló igények. A hatályos és a jövő évtől hatályba lépő törvény is diszkrecionális jogkörbe helyezi a döntés előkészítése során felhasznált és keletkezett, a döntés megalapozását szolgáló, csupán a belső használatra készült adatok megismerhetőségét. Nem tisztázott és a joggyakorlat is eltérő abban, hogy hol húzódik a határ ezen nem nyilvános és a közérdekből nyilvános adatok között, hogy mi minősül döntésnek egy folyamatban, valamint, hogy meddig indokolható a nyilvánosság korlátozása az állami szervek, hatóságok befolyásmentes működéséhez.

Dolgozatomban törekszem arra, hogy a teljesség igénye nélkül számba vegyem az információs szabadság, kiemelten a döntés megalapozását szolgáló adatok területén létrejött tudományos eredményeket, hatóságok, döntéshozók állásfoglalásait illetve külföldi államok vonatkozó jogszabályainak önálló feldolgozása során rávilágítsak a hasonlóságokra és eltérésekre. A feldolgozott problémakör vizsgálata során céлом kiemelni azt, hogy nehéz feladat azt a kényes egyensúlyt megtalálni és megtartani, ami a nyilvánosság és annak korlátozhatósága között kívánatos. Következtetéseimből tükröződik, hogy a döntés megalapozását szolgáló adat fogalomköre és szabályozása komplex megítélést feltételez, s nemcsak a magyar jogalkalmazónak okoz esetről esetre fejtörést.

Miklós István
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Hallók Tamás
adjunktus

Nemzet és önrendelkezés

Nation and Autonomy

Nemzet és önrendelkezés. A dolgozatom címében szereplő két kifejezés és annak tartalma a mindennapi politikai diskurzusokban minduntalanul előkerülő, és gyakran parázs vitákat generáló fogalmak, melyek mellett nem lehet úgy elmenni mintha nem is léteznének. A nemzeteszme 18-19. századi térhódítása után sokan azt gondolták, hogy a nacionalizmus elavult ideológia, és csak idő kérdése mikor fog végleg eltűnni a közgondolkodásból. Az azóta eltelt idő azonban egyre inkább ennek a felfogásnak az ellenkezőjét bizonyította be, megmutatva, hogy a nemzeti érzület a modern államok egyik nagyon komoly összetartó ereje. Amikor a világ egyre jobban egységesül, globalizálódik, érthető módon minden nemzet számára fontossá válik önmeghatározása, nemzeti léte. Különösképpen igaz ez azokra a nemzetekre, amelyek tagjait, vagy azok egy részét a történelem viharai idegen államok területére, kisebbségi sorba sodorták. Az ő esetükben – és ilyen a magyar nemzet helyzete is – kiemelt fontosságú a nemzethez tartozni akarás és ezzel együtt az önrendelkezés igénye.

Mindezen okok miatt úgy gondolom, hogy fontos a nemzet, és a megmaradásához elengedhetetlen önrendelkezés témakörének részletesebb megismerése. Dolgozatomat elméleti alapvetéssel kezdem, megpróbálom tisztázni a téma szempontjából kulcsfontosságú fogalmakat, majd a kisebbségek védelme érdekében hozott rendelkezések fejlődését veszem számba, kiemelt helyet biztosítva az autonómiának, mint az öngazgatás egy lehetséges formájának. A dél-tiroli példaértékű autonómia tárgyalása után végezetül számba veszem a külhoni magyarság két csoportjának – az erdélyi és a felvidéki magyarságnak- a lehetőségeit, autonómiatörekvéseit.

Vizsgálatom célja, hogy a kisebbségvédelem szempontjából kiemelkedő jelentőségű területi autonómia témakörét körbejárva rávilágítsak annak fontosságára, létjogosultságára, és a határokon kívül rekedt magyarság nemzeti identitása megőrzésének egyik lehetséges eszközeként mutassam be.

Molnár Tamás
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Olajos István PhD.
egyetemi docens*

A vadászterület kialakításának jogi problémái

Legal problems of formation of hunting grounds

A történelem századai során a világ és benne Európa is folyamatosan változott. Fejlődött az emberiség, eszközei egyre tökéletesedtek, egyre nagyobb területet volt képes a világból megérteni és uralma alá hajtani. A változásokban az állandóságot az ember vadászat iránt érzett szenvedélye jelenthette, amely ha változott is, legfeljebb csak annyiban, hogy a vadász vágyai eléréséhez egyre modernebb eszközöket vehetett igénybe. A létfenntartáshoz szükséges vadászat szertartássá nemesedett, hamar rituálé lett: erről tanúskodnak a barlangrajzok is. A zsákmányszerzés szenvedélye változatlanágában a fejlődést a vadászati módok tökéletesedése mellett a vadászat személyi feltételeinek folytonos alakulása jelentette a kor előrehaladtával és az aktuális uralkodó dekrétumai szerint. A személyi feltételek között azonban van egy örökké visszatérő, stabil motívum, amely a vadászati jogot – mint a ma is hatályos jogi szabályozás – a földtulajdonhoz köti. Dolgozatomban a vadászati jogfejlődés történelmi korszakainak rövid bemutatását követően a Magyar Köztársaság vadászterület kialakítására vonatkozó joganyagának hatályosulásával, némely esetben a hatósági (vadászati hatósági, bírói) gyakorlat bemutatásával a kapcsolódó problémák felfedését és elemzését tűztem ki célul, mely feladatot a gyakorló vadász és joghallgató szemszögéből kívánom megoldani.

2003. óta vagyok aktív vadász, nagyvadas jellegű területet bérlő vadásztársaság tagjaként (melyből 4 évet a vadásztársaság titkáráként töltöttem) 2007-től elmélyülhettem a 10 éves bérleti ciklusok lejártát követő „területszerzésért folyó harcba”, sok negatív tapasztalatot szerezve. Vadásztársaságunk a negyedik földtulajdonosi gyűlés összehívását és megtartását követően elkészült okiratok benyújtásakor került csak a Vadászati Hatóság által újra bejegyzésre és ekkor került sor a kissé ugyan megcsappant, de így is csodálatos 3.525 ha-os vadászterület kijelölésére. A dolgozatban fel kívánom tárnai az egyes földtulajdonosi gyűlések – jogi szempontú – sikertelenségének okait, rávilágítva a „perdöntő” kérdésekre, amelyek miatt újra és újra meghatalmazásokat kellett gyűjteni, újabb kitűzéseket kellett eszközölni, míg visszaállt a régi rend és a korábbi bérlő újra vadászhatott az általa már jól ismert vadászterületen. A saját tapasztalatok mellett Borsod-Abaúj-Zemplén Megye vadászterületeinek kialakításával kapcsolatos főbb jogi problémákat egy, a dolgozatban elemzett, megyei vadászati felügyelővel általam készített interjú keretein belül kívánom feldolgozni, kitekintve a megye vadászterületeinek kialakításával kapcsolatos adatokra. Az elemzés során a jog-összehasonlítás módszerét is alkalmazom, a magyar joggyakorlat és a környező európai országok vadászterület kialakítására vonatkozó joggyakorlatának párhuzamba állításával.

A munka zárásaként a hatályos jogi norma által generált feszültségeket kívánom bemutatni, mely feszültségek sajnos nagyon jellemzik a mai vadászatot, a mai vadásztársadalmat.

Muskovits András
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: dr. Hallók Tamás
adjunktus

A magyar választási rendszer az arányosság tükrében

The Hungarian election system in the view of proportionality

A magyar választási rendszer nem mindenki számára bír akkora jelentőséggel, mint amekkorával valójában rendelkezik egy állam társadalmának életében. Így céлом, hogy a választási rendszer megváltoztatására vonatkozó elképzeléseket számba vegyem és ezeket az arányosság szempontjából értékeljem. Kiemelkedő jelentőséggel bír ez a problémakör a magyar jogi szabályozáson belül, mert a modern demokráciák kialakulásával az állampolgárok számára magától értetődő, hogy meghatározott időközönként megkérdezik őket politikai véleményükről. Az általuk leadott szavazatokban megnyilvánuló álláspontok milliói azonban egy nagyon bonyolult és szövevényes úton, különböző pártokra leadott voksok útján tudják csak végső rendeltetésüket elnyerni.

A dolgozat tárgyául a mai hatályos magyar választási rendszer reformjának lehetséges változatait állítottam. Vizsgálatom középpontjában áll a témával kapcsolatos fogalmak elméleti megalapozása, a kapcsolódó történelmi kérdések vizsgálata, a fennálló rendszer görcső alá vétele, a nemzetközi jogi életben kialakult gyakorlatok áttekintése és az 1990 óta felmerült reformgondolatok alapos átvizsgálása. Kutatásom eredményeként a választási rendszerekkel kapcsolatos alapvető tudásanyag rögzítését követően egy összefüggő képet alkotok a demokratikus átalakulást követő évek hazai törekvéseiről, amelyek minden bizonnyal megalapozzák egy későbbiekben megalkotásra kerülő új választási rendszer alapvető elemeit. A dolgozat középpontjába kívánom állítani azt, hogy az újonnan létrejövő szisztéma az elvi feltételeknek való megfelelés mellett az arányosság követelményeit sem hagyja figyelmen kívül.

A kutatás során megpróbáltam minél szélesebb irodalomra támaszkodva pontos és jól meghatározható, önálló véleményt is tükröző gondolatmenetet felépíteni. Ennek során több, a témához kapcsolódó folyóiratot, jogszabályt, törvénytervezetet, országgyűlési bizottsági anyagokat, valamint e témában elismert jogtudósok elképzeléseit is felhasználva jutottam saját következtetésekre.

Munkám során egy olyan rendszer részleteinek felvázolására törekedtem, ami a magyar és a kelet-közép európai sajátosságoknak megfelelően - figyelembe véve a hazai szabályozástörténetet és a társadalmi igényeket - kerül meghatározásra. A magyar választási rendszernek valamelyest az arányos szisztéma irányába kell elmozdulnia a későbbiekben, s e követelmény részletes kifejtése és a felsorakoztatott érvek megfelelő alátámasztása adta a motivációt a dolgozat megírásához.

Nagy Ádám
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gula József
egyetemi docens*

Jogos védelem a bírói gyakorlatban

Self defence in the judicial practice

Dolgozatom célja a jogos védelmet övező elméleti és gyakorlati problémák vizsgálata abban a tekintetben, hogy az ön-és tulajdonvédelem joga a jelen szabályozás alapján mennyiben képes eleget tenni a társadalom elvárásainak. A dolgozat tartalmát tekintve viszonylag átfogó képet próbál adni a jogintézmény egészéről, figyelembe véve a 2009-es módosítások eddigi gyakorlati megvalósulását, az elmélet és a gyakorlat kettősségében megjelenő általam aggályosnak vélt kérdéskörök elemzését, illetve a jelen Kormányzat által tervezett szigorítás lehetséges alternatíváiként megjelenő azon módosítási javaslatokat, melyek a jogalkotást és a jogalkalmazást egyaránt érinthetik. Az egyes elméletek illetve feltevések szemléltetését bírói ítéletek, valamint a téma vonatkozásában ismert és elismert szerzők álláspontjai segítik elő.

A tartalom részét képezik a teljesség igénye nélkül:

Az ön-és tulajdonvédelem Alaptörvényi szabályozásának várható, gyakorlati relevanciáinak vizsgálata.

A rendszertan keretében a büntetőjogi felelősség alakulása a jogellenesség és társadalomra veszélyesség viszonylatában, valamint az elhatárolás egyes szélsőséges eseteinek bemutatása a végszükség és a vélt jogos védelemből adódó tévedés kapcsán. A fogalmi elemek és feltételek keretén belül a személyhez fűződő jogok védelme, illetve a tisztán vagyon elleni támadás kérdésköre a jogos védelem tárgyaként.

A szükségesség- arányosság viszonya, különös tekintettel az arányosság szükségességére.

A speciális helyzetek vonatkozásában például az üldözés folyamatának büntetőjogi, polgári jogi, valamint büntető eljárásjogi vizsgálata, a provokáció és kölcsönös bántalmazás tekintetében a jogos védelem indokoltsága a provokátor oldalán. Ebben a kérdéskörben olyan kérdések is taglalásra kerülnek, mint a közérdek és a kölcsönös tettelegesség egymás közötti viszonya abban az értelemben, hogy az érintettek felelőssége dogmatikailag miként alakul, ha egyszerre több jogtárgy sérelme is felvetődik.

Végezetül, de nem utolsó sorban dolgozatomat a megelőző jogos védelem aktuális kérdéseivel zárom.

Nagy Kinga
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: dr. Varga Zoltán
egyetemi tanársegéd*

Visszterhes vagyónátruházási illeték elméletben és gyakorlatban

Dues in the theory and in the practice

Az adózás olyan, mint a libatépés, annak tudománya, hogyan lehet a legtöbb tollat a legkevesebb gágogás útján megszerezni.
(Jean-Baptiste Colbert)

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 1991. január 1-én lépett hatályba. Igen, már húsz éve. Sok mindent átélt ez a jogszabály. Jót és rosszat is. 2007. január 1-től az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal látja el ezzel az adónemmel kapcsolatos feladatokat, melyet, mint jogutód, 2011- január 1-től a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végez.

Dolgozatomban be kívánom mutatni az illeték történetét, a visszterhes vagyónátruházási illeték mértékének változását. Az illeték mértékének változása mindig gazdasági eseményekhez volt kapcsolható. Eleinte azért emelték az illetékkulcsokat, mert az államháztartás nehéz pénzügyi helyzetben volt. Most azért csökkentik, mert az emberek nehéz gazdasági helyzetben vannak. Mindkét helyzetet meg lehet érteni. Munkámmal nem kívánom elérni a lehetetlent, nem fogom feloldani az illetéktörvényben található ellentmondásokat. Gyakorlati szakemberként gyakran szembesülök azzal, hogy egy jogszabályváltozás után nem lesz egységes a jogalkalmazás. Munkám során felbukkant eseteken keresztül kívánom bemutatni a visszterhes vagyónátruházási illeték alkalmazását. Igyekszem bemutatni az illetéktörvény viszonyát más jogágak jogszabályaihoz. Mindezt a teljesség igénye nélkül, hiszen csak a visszterhes vagyónátruházási illeték dolgozatom témája.

Évekkel ezelőtt megkérdezték tőlem, hogy mi lesz a jövője az illetéktörvénynek. Akkor azt mondtam, hogy a vagyonszerző évente egyszer ad majd számot a vagyonszerzéseiről. Saját maga állapítja meg a fizetendő illeték mértékét. Ma már nem vagyok biztos, hogy ez lesz a következő állomás. Azonban kétségtelen, hogy az új illeték jogszabályra szükség van.

Németh Nóra
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Hegyi Szabolcs
adjunktus

A szabadságkorlátozó elvek rendszere **Restrictive system of principles of freedom**

A szabadságkorlátozó elvek rendszere a magyar tudományos élet mostohán kezelt területét képezik. E négy elv (kár-elv, sérelem-elv, jogi paternalizmus, jogi moralizmus) segítségével mutatkozik meg az, hogy miként kerül korlátozásra az egyén autonómiája vagy milyen életformákat tekinthetünk bűnösnek, károsnak. A téma kiemelkedő kutatója volt Joel Feinberg, akinek munkássága nyomán (*The moral limits of the criminal law I-IV. kötet*) gyakorlati életben játszott szerepükre is fény derül.

Dolgozatom négy fejezetből épül fel, követvén Feinberg tipológiáját. Az első fejezetben a kár-elvet jelenítem meg, amelyen belül nagy szerepet kapnak a kár-elv nehéz esetei (erkölcsi kár, közvetett kár, születés előtti kár, halál mint kár, halál utáni kár, „a túlélő hasznok”) A második fejezetben a sérelem-elv kerül gorcsó alá. A témán belül kiemelkedik az offenzív háborgatás, „a ride on the bus” modellje és központi helyet foglal el a sérelem-elv érvényesülésének legfőbb esetei (holttestek meggyalázása, önkényuralmi jelképek használata, obszcenitás és pornográfia). A harmadik fejezetben a paternalizmus elvével ismerkedhetünk meg (a paternalizmus gyakorlati megvalósulása) míg a negyedik fejezetben a jogi moralizmus foglal helyet. A szabadságkorlátozó elvek rendszerében egy gyakorlati probléma is megjelenik: autonómia és autoritás viszonya.

Ezért vizsgálódásom célja, hogy egymás mellett elemezzem az elveket és megvizsgáljam, hogy hogyan valósul meg az egyéni cselekvés az elvek tükrében a hazai és külföldi példák segítségével, mennyire korlátozza az állam, törvény vagy a közösség az egyén cselekvési autonómiáját, mind a törvényhozás mind a hétköznapi élet színterén.

Nyebehaj Csilla
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Olajos István
egyetemi docens*

A csernelyi biomassza fűtőműhöz kapcsolódó foglalkoztatáspolitikai kérdések

Employment policy issues for the biomass heating plant of Csernely

TDK dolgozatomban foglalkoztatáspolitikai kérdéseket vizsgálok. Ezt a kutatást egy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található kis településen (Csernely) folyó biomassza fűtőműhöz kapcsolódó projekt, és az azt megelőző kérdőíves felmérés alapján végzem.

A munkámban több foglalkoztatáspolitikához kapcsolódó kérdést érintek jogi, közgazdaságtani és szociológiai szempontokat is figyelembe véve. Felmérem a jövedelmi viszonyokat, a település adottságait, a lakosság összetételét, a kihasználható forrásokat, a lakók kompetenciáit. Elemzem, hogy a lehetséges fejlesztések hogyan hatnának a településen élők anyagi helyzetére, foglalkoztatottságára, a biomassza-erőmű létesítésével milyen más kapcsolódó projektek indíthatóak el, az épületek fűtésén kívül még mire használható fel a megtermelt hő, a projekteknek milyen hatásai lehetségesek hosszú távon, milyen feltételek megvalósulására van szükség ezek elindításához.

Említem, hogy az energianövény termesztésére alkalmatlan, de eddig ki nem használt földterületeket hogyan lehet úgy használni, hogy munkát adjon a helyieknek. Felvetek olyan lehetőségeket, amelyekkel nem csak időszakosan, és nem csak rövidtávon biztosítható az ott élők foglalkoztatása. Kitérek a hátrányos helyzetűek lehetséges integrálására is. Vizsgálom, hogy a beindult termelést követően milyen marketing stratégiákra van szükség a felvevőpiac kialakításához. Összefoglalom, hogy ez a projekt, esetleg projektsorozat hogyan illeszkedik az Európai Unió által meghatározott célkitűzésekbe.

Az imént említett kérdésekre kitérve összegzem a jelenlegi helyzetet és következtetek a várható lehetőségekre és eredményekre, azok foglalkoztatáspolitikai hatására.

Orsós András
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Farkas Ákos
egyetemi tanár

A büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának problémái a korrupció elleni fellépésben

Efficiency problems of criminal justice system against corruption

Farkas Ákos professzor kandidátusi értekezése a büntető igazságszolgáltatás egy új értelmezési keretének az alapjait fektette le. Ez az újszerű megközelítés a büntető igazságszolgáltatásra, mint egy (nyitott) rendszerre tekint, amelynek gerincét a büntetőeljárás törvény adja. Számos fontos következtetés vonható le ebből. Egyrészt például e rendszer hatékonyságának a fejlesztése nem képzelhető el szegmentáltan, illetve partikuláris érdekek mentén.

Másrészt, ha a büntető igazságszolgáltatásra, mint rendszerre tekintünk, akkor ez a rendszer lehet akár egy nagyobb rendszer egyik eleme is. Erre az összekapcsolódására hierarchikus rendszerként utal a szakirodalom, melyben a „kisebbik” rendszert nevezhetik akár alrendszernek is. A téma szempontjából ennek fundamentális jelentőséget kell tulajdonítanunk, indokait pedig alább mutatom be.

A professzor a büntető igazságszolgáltatáshoz általános jelleggel és rendszerszemléletű módon közelít, mely lehetővé teszi, hogy minden különös hatékonyságbeli problémához alkalmas keretet nyújtson. Ez a feldolgozandó téma szempontjából azért bír hangsúllyal, mert a büntető igazságszolgáltatás egy specifikus kérdésének a feltárására törekszem, illetve arra, hogy igazolni vagy cáfolni tudjam az ezzel kapcsolatban megfogalmazott hipotéziseimet. Ebből a szemszögből nézve tehát egy szűkebb jellegű problémával foglalkozom a dolgozatban, mint azt tette Farkas Ákos.

Ugyanakkor mégsem igaz a fenti, a téma szűk voltára vonatkozó kijelentésem, mert egy speciális bűncselekmény-csoporttal, a korrupciós deliktumokkal kívánok foglalkozni, amelyek olyan kriminalisztikai sajátosságokkal bírnak, melyek nem teszik lehetővé, hogy bárki fényt derítsen ezekre. Ilyen szemszögből nézve viszont az előbbinél ambiciózusabb megközelítéssel szembesülünk.

A büntető igazságszolgáltatás a nemzeti integritás rendszerének alrendszere, vagy eleme. Mint elem – intézményi oldalról közelítve – osztozik más elemekkel a munkában, például egyéb állami vagy önkormányzati szervekkel, gazdasági és civil szervezetekkel. Ez olvasatomban azt jelenti, hogy ezeknek a szervezeteknek és szervezeteknek nem csupán együttműködési kötelezettsége van ezen a téren, hanem egyenesen egymásra vannak utalva. Ezek belső működése, illetve kapcsolódásaik egymáshoz, lényegesen túlmutatnak a dolgozatban középpontba állított büntető igazságszolgáltatáson.

A dolgozat megírása során tehát mindvégig a büntető igazságszolgáltatásra fókuszálva, anélkül, hogy kiragadnám a környezetéből, teszek kísérletet arra, hogy feltárjam a korrupciós bűncselekményekkel szembeni eljárás nehézségeit.

Ország Márta
Állam-és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Róth Erika
egyetemi docens*

A büntetőeljárás törvény módosításának hatása az eljárási garanciákra

The effect of the modification of the prosecution law onto the procedure guarantees

„ A büntetőeljárás jognak - hacsak nem akar a féktelen elnyomás eszközévé vagy a bűnöző tehetetlen bűnpártolójává lenni – kényes egyensúly megteremtésére kell törekednie. ”

Prof. Dr. Király Tibor

Tudományos diákköri dolgozatom, mint a címből is kiderül, a büntetőeljárás törvényt ért módosítások eljárási garanciákra gyakorolt hatásának bemutatásáról szól. Témaválasztásom indoka annak aktualitásában rejlik, hiszen a közelmúltban is nagy vitát kiváltó törvényt módosításra került sor.

A garanciarendszer kifejezés minden jogágban azokat a rendelkezéseket jelöli, amelyek meghatározzák a jogalkalmazás irányát, kereteit, a jogterület szabályait előreláthatóvá, kiszámíthatóvá teszik.

A büntetőeljárás garanciarendszer a büntetőeljárás jog azon szabályait tartalmazza, amelyek az eljárás törvényessége felett őrködnek, szabályozzák a hatóságok és a résztvevők (terhelt, védő) eljárási cselekményeit.

A legfontosabb alapelveket a különböző nemzetközi emberi jogi dokumentumok és az alkotmányok is tartalmazzák, másokat csak a büntetőeljárás törvények.

A büntetőeljárás garanciáinak megvan a maga értelme, megvan az alkotmányos alapjogvédelmi funkciója, de ugyanúgy a büntetőeljárások hatékonyságához, gyorsabbá tételéhez is legitim érdekek fűződnek.

Dolgozatomban arra kívánok rávilágítani, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt érintő változtatások – különös tekintettel a legújabb módosításra - mennyiben tartották szem előtt az eljárási garanciák fontosságát, sérthetlenségét.

A szerzett jogok alkotmányos védelme

Constitutional protection of vested rights

A dolgozatomban célja a jogbiztonság egyik eleme a szerzett jogok bemutatása, valamint az erre vonatkozó szabályozás egy lehetséges módjának megfogalmazása.

A téma jelentősége abban áll, hogy bár konkrétan nem szerepel az alaptörvényben a szerzett jogok védelme, mégis olyan jelentős alapjogokhoz kapcsolódik, mint a foglalkozáshoz való jog vagy a szociális biztonsághoz való jog.

A téma feldolgozásánál nehézséget jelentett a kapcsolódó szakirodalom hiánya, ezért főleg szakfolyóiratokra, külföldi szakirodalomra és Alkotmánybírósági határozatokra támaszkodom. Ezeket egészítettem ki saját gondolataimmal és szabályozási javaslataimmal.

Fontosnak tartottam először a jogállamiság kérdéskörét szigorúan a szerzett jogok szemszögéből megvizsgálni. Ezt ábrával igyekeztem szemléletesebbé tenni. Ezután a szerzett jogok rövid magyarországi történetét mutatom be.

Ezt követően az általam széles körben feldolgozott alkotmánybírósági határozatokat 3 fő csoportba, majd további 3-3 alcsoportba osztottam és ez alapján bontottam ki a szerzett jogok tulajdonságait. (szociális biztonság: családtámogatás, nyugdíjrendszer, tb járulékok; Foglalkozáshoz való jog: közsféra munkaviszony, általános munkaviszony, járulékok jövedelmek adók; Kivételek).

Majd mindezek figyelembe vételével megkíséreltem a szerzett jogok fogalmát meghatározni, definiálni, mivel ilyen fogalmat sem az AB gyakorlata, sem a szakirodalom nem említ. Fontosnak tartottam a szerzett jogok kapcsolatát bemutatni a tulajdonhoz való joggal (itt egyfajta testvérjog terminológiát állítok fel) valamint az ügyészi óvással, és a szerzett jogokhoz szorosan kapcsolódó várományt összevetni a polgári jogi várománnyal.

A dolgozat utolsó előtti fejezetében a szerzett jogok korlátozásának saját magam által készített terminológiáját mutatom be. (Alkotmányos és polgári jogi korlátok.) Végül „de lege ferenda” javaslatként egy - a jogalkotó számára iránymutatásul szolgáló - szabályozási koncepciót dolgoztam ki.

Polgáry Enikő
Állam-és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: dr. Leszkoven László
egyetemi docens

A végrendeletek érvénytelenségének vizsgálata, különös tekintettel a magánvégrendeletek érvénytelenségére

The examination of the invalidity of testaments, especially the invalidity of private testaments

A TDK dolgozatom megírásának célja, hogy a végrendeletek érvénytelenségét elsősorban általánosságban ismertessem a különböző szempontok (alaki, tartalmi, végrendelkezési képesség) alapján, majd a későbbiekben rátérek a magánvégrendeletek érvényességének átfogó ismertetésére. Tárgya, a végrendeletek hatályos szabályozásának vizsgálata azon szempontból, hogy a különböző jogforrások hogyan rendelkeznek az érvénytelenség kapcsán. A kutatást az e kérdést érintő hazai joganyag és szakirodalom alapulvételével végeztem.

A dolgozatom első nagyobb témáját, a végrendeletek érvénytelenségét először csak általánosságban mutatom be. Nem árt már az elején tisztázni magának a vizsgálódásnak a tárgyát, vagyis a végrendelet fogalmát, hiszen ez a kiindulópont a további elemzések irányába. A fogalom tisztázását követően részletesebben bemutatásra kerülnek az érvénytelenség esetei, mégpedig a különböző jogforrások és szakirodalmak álláspontja alapján. Nagyon fontosnak tartom ezen kérdés vizsgálatát, hiszen ez öröklési jogi kérdés lévén vagyoni jogi kérdéseket rendez, ezért kiemelkedő jelentőségű, hogy az örökhagyó megfelelő formájú végrendeletet tegyen és azt a megfelelő kellékekkel lássa el.

A címből is jól látható, hogy a dolgozatom középpontjában a magánvégrendeletek kérdésköre áll, amelyet szintén az érvénytelenség szemszögéből ismertetek. Ennek keretében tisztázni kell, hogy mit is tekinthető magánvégrendeletnek, annak milyen típusai vannak, hiszen minden típusnál más-más érvényességi kelléket ír elő a törvény. Ezen kérdés tekintetében részletesebben elemzem a különböző érvénytelenségi okokat és a könnyebb megértés érdekében, különböző jogeseteket hívok segítségül. Majd a későbbiekben azt is kifejtem, hogy a modern technika vívmányainak használata (pl. elektronikus aláírás) milyen hatással lehet az okirat érvényességére, hiszen a mai világban egy jóhiszeműen tett végrendelet is csak akkor éri el a célját, ha a jog területén is megállja a helyét. Azon szempontokat, amelyek elősegítik, hogy ezen folyamat megvalósuljon, ezért kell nagyító alá venni.

Prieger Adrienn
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Raisz Anikó
adjunktus*

A nők helyzete az iszlám jogban

The position of the women in the Islam law

„Mindaz, amit a férfiak írtak a nőkről, gyanús kell, hogy legyen, mert ők egy személyben bírók és peres felek.” (Poulain de la Barre)

Napjainkban a muszlim nők életéről alkotott vélemény rendkívül eltérő. Rengeteg hatása befolyásolja véleményünket, mint például a média és az előítéletek.

Minden nap találkozunk különböző hírekkel, mely alapján értesülünk mi zajlik a Közel-Keleten. Szaúd-Arábiában korbácsolást kaphat még mai is egy nő azért mert autót vezet, és az alapvető jogaikban korlátozzák őket. Gyámjuk nélkül nem nyithatnak bankszámlát, nem utazhatnak, nem írathatják be gyermekeiket az iskolába, és bizonyítványukat sem kérhetik el a tanáruktól. Rengeteg korlát szerint kell élniük, ez kihat mindennapi életükre, öltözködésükre, családi kapcsolataikra. Az iszlám uralma és a férfiak elnyomása alatt élik napjaikat. Európai szemmel nézve ez elfogadhatatlannak tűnik. Azonban van-e jogunk beleavatkozni egy másik kultúrába vagy sem? Dolgozatomban szeretném bemutatni a muszlim nők életét, azt hogy milyen korlátok közé szorítják őket, valamint az iszlámot és az iszlám jogot a nők vonatkozásában. Szeretnék ismertetni pár fontos hírt, mely rámutat a téma aktualitására.

Ahhoz, hogy megértsünk egy másik kultúrát, meg kell ismernünk az ő szemszögüket is, és nem csak a "rémhírek" alapján ítélni.

Ráczkevy Gábor Dániel
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Varga Zoltán
egyetemi tanársegéd*

Az egyéni vállalkozó adózása

The taxation of private entrepreneurs

„A dolgokat jó végiggondolni; az ember a legtöbbször elérkezik valahová, ha nem is egészen oda, ahová kívánt.”

Hamvas Béla

Az egyéni vállalkozók nemzetgazdaságban betöltött szerepe vitathatatlan. Ez a vállalkozási forma egyszerre lehet olcsó az alapítás és a működés tekintetében, valamint népszerű, ami annak is betudható, hogy a regisztrációt követően rögtön számlaképes lesz valaki.

Dolgozatomban először röviden bemutatom az egyéni vállalkozóvá válás rövid folyamatát, azon elengedhetetlen formai eljárási feladatokat, amelyek ehhez szükségesek. Ezt követően, miután valaki az egyéni vállalkozói engedély birtokába került azt, hogy milyen adók, az adózással összefüggésben milyen feladatok terhelik. Természetesen kitérve minden olyan adóra, adó jellegű elvonásra, amely érinti az egyéni vállalkozót, pusztán azáltal, hogy birtokolja engedélyét. Majd a megszűnés és az ehhez kapcsolódó adózási kérdések. A dolgozat során bemutatok néhány rövid példát, megoldást, amelyek a gyakorlatban a jogszabályok értelmezése miatt jelenthetnek gondot. Végezetül összefoglalva, egy olyan dolgozatot kívánok készíteni, amely nem kizárólag egy részfeladatra, egy adónemre koncentrálna, hanem az egyéni vállalkozásra, annak működtetésére, azokra a minimálisan elvárható jogszabályokra, amelyek ismerete nélkül eredményesen nem lehet valakiből sikeres egyéni vállalkozó.

Radóczné Fekete Anikó
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Raisz Anikó
adjunktus*

Állatok jogai a nemzetközi jogban

Animal rights in international law

„Minden állat egyenlő, de egyes állatok egyenlőbbek a többinél.” (Orwell)

Az ember, mint az állatok közül kiemelkedett fő faj, hatása saját környezetére óriási. Mára már bebizonyosodott, hogy az emberiség tevékenysége a bolygón visszafordíthatatlan károkat okozott, a környezetben és az élővilágban egyaránt az elmúl alig 100 évben.

Azon tanulmányok, amik rávilágítottak ezen problémára, 4 fő okot jelölnek meg forrásként. Egyrészt a legsúlyosabbnak az emberiség egyeduralmát tartják a Földön. Hatalmas lélekszámával az emberiség versenytársait kilátástalan helyzetbe sodorta, sőt egyes fajokat a kihalás szélére sodort vagy már ki is pusztított. További okként jelenik meg a hatalmas egyedszámhoz kapcsolódóan, az egyedek élelmiszerral és ivóvízzel történő ellátása, valamint az egyedek egyedi szükségleteinek kielégítése. Mely igények kielégítésével környezetének pusztulását idézte elő. Negyedrészt ezen szükségletek kielégítése érdekében az egyes nemzetek mindent megtesznek, melyért képesek más nemzeteket is leigázni, nyomorba dönteni. Mindezzel újabb és újabb problémákat generálva, mely megoldására sokan csak a háborút tekintik az egyetlen kiútnak. A háborúkkal már nem csak saját környezetét és természetét teszi tönkre az ember, de fajtársait is elpusztítja, leigázza.

Mindez már nem nevezhető egyes nemzetek egyéni problémájának, hanem fel kell ismerni és el is kell fogadni, hogy ezen problémák globális szintűek, ezért megoldásuk is csak globális összefogással oldható meg. A globális egyezmények elfogadása azonban nehéz probléma, mert mindig lesz valaki, akit az egyezmény elfogadása rosszabb helyzetbe sodorna mint a másikat.

Dolgozatomban bemutatom a problémára eddig született megoldásokat és azok hiányosságait, valamint egy területet – a kísérleti állatok jogait – ahol eddig megoldás nem nagyon született, sőt a probléma felett inkább szemet hunyunk, főként azért mert, azt valljuk, hogy az emberiségnek mindebből nagyobb haszna származik mint amekkora kárt okoz. De vajon ez tényleg így van vagy csak struccpolitikát folytatunk?

Ristowski Mirjam
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: dr. Turkovicsné Dr. Koncz Ibolya Katalin
egyetemi docens*

Jó szerencsét! – Segít a bányatársláda

Good Luck! – Friendly society of mine will help

Sok évszázada ismeretesek már a Kárpát-medencében a nemesfémek, mint az arany, az ezüst, valamint a vas- és a nehéz-színesfémek hajdan gazdag előfordulási helyei. Elmondható, hogy már az ember megjelenésével egy időben kezdődtek meg a bányászati munkák a térségben és a 16. századra már kiemelkedő nemzetközi jelentőségűvé vált a magyar fémtermelés, hiszen Európában az első helyen is állt. A nemesfémek érceit ekkorra már számos bányavidéken termelték.

A központi hatalom kiépítése során a királyi magángazdaság egyik legkiemelkedőbb része lett a nemesfémtermelés, melynek fontosságát mi sem emelhetné ki jobban, mint a fokozatosan kialakuló bányászati felségjog. Hiszen egy ilyen fontos monopóliumról – és az ezzel együtt járó adóztatásokból befolyó összegekről – még az uralkodók sem mondtak le.

A valaha európai jelentőségű magyar bányászat ásványvagyon-bázisának hazánk mai területén fekvő részét kedvezőtlen természeti adottságok jellemzik: a szén- és ércvagyon minősége gyöngye, a nyersanyagok kitermelési költségét befolyásoló tényezők pedig nagyon rosszak. Ezért az ország hajdani ásványvagyongazdagságával szemben ma elmondható: gazdagok vagyunk szegényes ásványi nyersanyagokban.

A bányászat annak ellenére, hogy az egyik legveszélyesebb, legköltségesebb és legembertelenebb ágazatnak számított, nélkülözhetlenné vált a Kárpát-medencében.

A bányászatban a kezdetekben az emberi munkaerőre, a nyers fizikumra helyeződött a hangsúly a kitermelés minden fázisában és háttérbe szorult a technológiai fejlesztés, ill. gépesítés is. A kitermelés folyamán sok olyan veszélyforrás adódott, amely a bányászat velejárója, mint például sújtólégrobbanás, a kőzetomlás, a vízbetörés, a tárnabeomlás és a támfal szakadás. A munkavégzés mind a mai napig az egyik legveszélyesebb munkafolyamat.

A bányában dolgozók kezdetekben munkabérükön túl semmilyen szociális ellátásban nem részesültek, még akkor sem, ha balesetet szenvedtek, és tartós fogyatékoságuk okán munkaképességüket elvesztették.

A tarthatatlan állapotok feloldására évszázadokat kellett várni, hiszen csak a 13. században jelent meg Selmec városában az első városi kórház, amely kifejezetten a bányabalesetek áldozatainak ellátására jött létre.

Majd pedig 1496-ban Körmöcbányán alapították meg a szolidaritás egyik formájaként a munkások önszegélyező szervezetét „társláda” néven, amelyhez a bánya tulajdonosa Thurzó János is hozzájárult.

Dolgozatomban egy olyan jogilag rendezett, intézményesített, valamint a térségre jellemző egyedülálló ellátási formának a kialakulását szeretném feltárni, amely a mai állami gondoskodás legmagasabb szintű ellátásának jogelődjeként vonult be a történelemkönyvekbe. Jó szerencsét!

Rózsahegyi Nóra
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: dr. Nagy Andrea
egyetemi adjunktus

Valóban a magánjog perifériáján? - Az ügyész feltűnése a polgári peres és nemperes eljárásokban

Indeed at the periphery of the private law? – The appearance of the prosecutor in the suit procedure and in the non-suit procedure

„Az ügyész nem peres fél, aki ellenesén minden áron diadalmaskodni akar, hanem közege azon erkölcsi hatalomnak, amely igazságot kutat és követel”.
(Kozma Sándor)

Talán nem tekinthető szokványosnak az ügyészséget kapcsolatba hozni a polgári eljárásjoggal, hiszen alkotmányos helyzetét tekintve elsősorban a vádfunkciót ellátó szervezetről van szó nem csak hazánkban, hanem a demokratikusan működő államok nagy többségében is. Mindazonáltal nem hagyhatjuk figyelmen kívül az ügyészi szervezet azon jogkörét, amely arra törekszik, hogy az érdekeik érvényesítésére képtelen személyek részére jogvédelmet nyújtson, és peres eljárást kezdeményezzen, továbbá nem peres eljárásaiban törvényességi felügyeletet gyakoroljon például a bejegyzett cégek, alapítványok, társadalmi szervezetek és az egyházak felett.

Dolgozatomban az ügyészség magánjogi tevékenységének feltérképezése mellett arra keresem a választ, mely indokok szolgáltattak alapot az Alkotmánybíróság számára az ügyészség ezen jogkörének számottevő csökkentésére, illetve elegendőnek – avagy éppen túl soknak, vagy túl kevésnek - tekinthetjük-e a csak nem fél száz külön törvényt, amely rendelkezik az ügyész polgári eljárásban való részvételi lehetőségéről.

Vizsgálódásom tárgyát képezi továbbá a jogkör gyakorlati érvényesülése, az Európai Unió egyes tagállamaiban megvalósuló szabályozás, valamint érintőlegesen néhány vita és javaslat az esetleges további - illetve adott esetben már hatályon kívül helyezett - eljárási lehetőség kapcsán.

Igen vitatott területről lévén szó, az mindenképpen kijelenthető, hogy nem elhanyagolható az ügyészi kar tevékenysége a magánjog területén, hiszen számos fontos jogot és érdeket véd a hatályos szabályozásunk szerint.

Rózsavölgyi Tibor
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Olajos István
egyetemi docens*

A csernelyi biomassza fűtőműhöz kapcsolódó támogatási lehetőségek

Support options for the biomass plant of Csernely

TDK dolgozatom az Európa jövőjének építésében jelentős helyet elfoglaló zöldenergia forrásokhoz kapcsolódik.

Mivel a fosszilis energiahordozók készletei kimerülőben vannak az egész Földön, mind Magyarországon, mind az egész Európai Unióban szükség van olyan technológiák telepítésére, melyek a felmerülő problémákat kezelik, esetleg megelőzik.

Az Európai Unióban nagy hangsúlyt fektetnek ennek a területnek a támogatására, a cselekvési tervekben prioritást élvez ez a kérdés. Vizsgálom, hogy jelenleg hazánkban hogyan tudunk élni az Unió által kínált lehetőségekkel, milyen speciális projektek állnak rendelkezésünkre a zöldenergia felhasználásának bevezetésére, milyen támogatások vehetőek igénybe egy új rendszer kiépítéséhez, valamint milyen tevékenységek kapcsolhatóak össze ezekben a projektekben.

Dolgozatomban végigkísérek egy teljes projektet, annak feltételeinek vizsgálatát, azt, hogy hogyan valósítható meg Csernelyben egy biomassza fűtőmű létesítése. Részletesen elemzem a projekt elemeit, azt, hogy a település adta lehetőségek hogyan illeszthetőek be a projektbe. Ehhez felhasználom az eddigi eredményeket, valamint egy előzetes kérdőíves kutatást.

A dolgozat végén elemzem a projekt esélyeit egy vidékfejlesztési pályázat beadása kapcsán.

Sándor Diána
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Erdős Éva
egyetemi docens*

**Az adóhatóság átalakulásáról, különös tekintettel a NAV létrejöttére és
gyakorlati működésére**

**The transformation of the internal revenue service especially the
establishment and working of the NAV**

Dolgozatomban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létrejöttéről, ehhez szorosan kapcsolódva pedig az APEH, mint szerv átalakulásáról (történeti résszel, törvényelemzéssel), módosulásáról kívánok írni, rámutatva az esetleges hibákra, hiányosságokra. Fontos része továbbá dolgozatomnak az átalakult APEH szervezete, illetve a jogszabályi változásokkal bekövetkezett módosulások az adóhatóság működésében. Külön fejezetet szentelnék az olyan hasznos információknak, mint hogyan zajlik a felvétel a NAV-hoz (és az APEH-hoz), milyen előnyöket élvez a végzett joghallgató, illetve milyen követelményeknek kell, hogy megfeleljen.

Kitekintésként egy több-régiós, saját készítésű kérdőívvel igyekszem felmérni, mennyire változtatta meg az APEH dolgozók munkáját az összevonás, észleltek-e hibákat, tapasztaltak-e új kihívásokat a módosítás óta. Ennek része egy Európai Unió kitekintő rész, mely pedig arra ad választ, mennyire ismerik a dolgozók az EU elsődleges jogforrásait, alkalmazzák-e őket stb. Ennek a fejezetnek nagy valószínűséggel részét fogja képezni több, uniós jogeset, mely választ adhat többet között arra is, hogy miért van szükség az Uniós jogszabályok ismeretére.

A kérdőív segítséget nyújt majd a befejezéshez, a konklúzió levonásához is, mellyel dolgozatomat zárnám.

A hálózatelmélet jog(elmélet)i alkalmazása

The Application of Network Theory – Law and Jurisprudence

„A társadalom: a nagy boszorkány igazmondó tükre ez,
nem jó belenézni, csak annak, aki Hófehérke.” *(Zeke László)*

A hálózatelmélet egy napjainkban szárnyát próbálgató új interdiszciplináris kutatási irány. Barabási Albert-László professzor kutatócsoportja eredendően az internet világát kezdte el vizsgálni a 90-es évek derekán. A világháló kapcsolódásait elemezve egy olyan hálózatmodellt sikerült feltárniuk, aminek törvényszerűségei a való élet számtalan szintjén és rendszerében megmutatható és működik. A hálózat egy speciális rendszer, melyben csomópontok vannak, melyeket nem véletlenszerűen erős és gyenge kapcsolatok kötnek össze. A világunkat alkotó hálózatok valódi természetének megértésével olyan, az emberiséget foglalkoztató kérdésekben kerülhetünk közelebb a válaszhoz, mint a vírusok leküzdése, a gazdasági válságok kezelése, a terrorizmus visszaszorítása, vagy akár az emberi társadalom különböző egyéb gondjainak megoldása. A hálózatelmélet ma már ettől is több: alkalmas a jövő megkísértésére is. Barabási professzorék egy nagy telefontársaság hívásadatait és egy nagy egyetem levelezési adatait elemezve nem csupán arra jutottak, hogy lényegében bármelyikünkről tudható évekre visszamenően, hogy mikor és hol voltunk, hogy mit csináltunk, hogy kivel talákoztunk, de ezek ismeretében az is megmondható, hogy holnap hol leszünk és mit fogunk csinálni. Látszólag tudatosan élünk, megfontolásokkal, döntésekkel – a mögöttes igazság ugyanakkor az, hogy mély hálózati törvényszerűségek szerint működünk, nagyon is kiszámíthatóak vagyunk.

TDK-dolgozat szerzője bemutatja a hálózatelmélet történetét, elérhető kutatói és szakirodalmi hátterét, tudományos előzményeit, a hálózatok törvényszerűségeit, ismert alkalmazási területeit. Mindez még távollévőnek látszik a jogtól. Mindezek után azonban a hálózatelmélet ismeretkörét a jog világára alkalmazza. Megmutatva, hogy a hálózatelmélet törvényszerűségei megjelennek a jogban – mind az anyagi jogban (itt csomópontoknak a jogintézményeket tekinti, kapcsolatoknak a szöveg logikai elemzésével feltárható mögöttes szálakat: a jogelveket, a jogalkotói akaratot), mind az eljárási jogokban (ahol csomópontokként foghatóak fel a felek, maga a konfliktus, a tényállás, a jogszabály, az eljárás intézményei és egyéb szereplői, kapcsolódási pontok pedig a tény- és jogértelmezések, az eljárási szakaszok, a döntéshez vezető út). A hálózatelmélet módszereinek átvételével megkísérli – mintegy a szociológia és a közgazdaságtani jogelméletek mintájára – egy hálózatelméleti jogelmélet kereteit felvázolni. Rámutat, hogy a jognak akkor is számolnia kellene hálózatok értésével és szabályozásával, ha önmagára nem alkalmazná a hálózatelméletet (a világ körülöttünk hálózat, és a jog egyfajta reflexió a világunkra). E vonatkozásban külön is szól a hálózatelmélet alkalmazásával összefüggő személyes adatbiztonság kérdésköréről.

Sápi Edit
Állam-és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Juhász Ágnes
egyetemi tanársegéd*

Az Athenaeum pertől a Médiatörvényig, avagy a sajtó-helyreigazítás mint személyiségvédelmi eszköz

From the Athenaeum action to the Media Act, namely press correction as the instrument of protection of the personal rights

A társadalom alapvető joga a tájékozódás és az információhoz, egész pontosan a hiteles és pontos információhoz való jog. Az egyének joga, hogy személyhez fűződő jogait környezetük tartsa tiszteletben.

A sajtó oldaláról alapvető jog a sajtószabadság, kötelessége pedig, hogy az általa szolgáltatott információk a valóságnak megfelelők és helytállóak legyenek, de sajnos ezen kötelezettségének nem mindig tesz eleget, ilyenkor pedig belép a sajtó-helyreigazítás intézménye.

Az első sajtópert az Athenaeum folyóirat ellen indították, melynek hatására megszületett az első sajtótörvény is. Az idő múlásával a sajtó-helyreigazítás szabályai változtak, finomodtak, a szabályozás bekerült a Ptk.-ba, és a Pp.-be.

2010-ben azonban a jogfejlődés más irányt vett: az Országgyűlés megalkotta a médiatörvény, médiaalkotmány néven elhíresült 2010. évi CIV. törvényt a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól, valamint a 2010. évi CLXXXV. törvényt a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról. Dolgozatom elkészítése során mindkét jogszabályt vizsgáltam, különösen azoknak a szabályozásra kifejtett hatását. Mint arra a dolgozatban is kitérek, személy szerint nem egyet azzal a megoldással, hogy a Ptk-ból kikerült a sajtó-helyreigazításra vonatkozó szabályozás. Noha a jogalkotó a Médiatörvény megalkotásával vélhetően egy egységesebb szabályozást akar megalkotni, úgy tűnik, éppen az ellenkező célt sikerült elérni.

Dolgozatom elkészítéséhez felhasználtam a vonatkozó jogszabályokat, kollégiumi véleményeket, valamint bírósági döntéseket, amelyeket feldolgozva, véleményemmel is kiegészítve igyekszem rámutatni a szabályozás hiányosságaira, pozitívumaira, valamint a gyakorlati alkalmazásra.

Soltész Bertalan
Állam-és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Sántha Ferenc
egyetemi docens*

A kábítószer-bűnözés tendenciái- A magyar és a német drogtörvény összehasonítása

The tendencies of the drug-crime – The comparison of the Hungarian and German drug act

„A kábítószer probléma összetettségére való tekintettel egy ország drogpolitikájának ideális esetben csak egyik eleme a büntetőjogi szabályozás... Ugyanakkor a büntetőjog lényegéből, jogrendszerbeli helyéből fakadóan a kábítószer problémával kapcsolatos büntetőjogi rendelkezések alapvetően befolyásolják az egyéb drogpolitikai eszközök szerepét, mozgásterét a drogfogyasztás és az azzal összefüggő jelenségek visszaszorításában, a káros következmények csökkentésében.” (Lévay Miklós: Héják, baglyok, galambok. Fundamentum,2001/1.)

A társadalom fontos szerepet tölt be az egyének szocializálásában, értékrendjének kialakításában. Rendkívül fontos tehát, hogy a társadalom egészséges életképet mutasson az egyén számára fejlődése során, hiszen ezzel elősegíti a helyes életforma megteremtését. Napjaink egyik központi problémája a kábítószer abúzus, ami mind hazánk számára, mind nemzetközi szinten fontos, megoldandó kérdésként jelentkezik. Ezen kérdésre az egyes államok által adott válaszok számos pontban eltérő jellegzetességeket hordoznak, de álláspontjaik közös eleme a kábítószerre épülő bűnözés kriminalizálása. Az Európai Unió(s így 2004-es csatlakozása révén hazánk) sajátos szerepet tölt be ezen tekintetben, hiszen a belső államhatárok szabad átjárhatóságával a kábítószer kereskedelem megfékezése még komolyabb feladatot ró a Közösség tagjaira. Ugyanakkor lehetővé teszi az államok számára a közös fellépést a kábítószer bűnözés visszaszorítására. Dolgozatom célja egyrészt a kábítószer bűnözés jelenkori tendenciáinak feltárása, másrészt az, hogy bemutassam a magyar és a német szabályozás fő elemeit. Mindeközben kitekintést teszek a kábítószer bűnözés nemzetközi, elsősorban amerikai egyesült államokbeli és latin-amerikai helyzetére. Véleményem szerint Magyarország számára fontos a nemzetközi tapasztalatok és tanulságok összegzése, mely nagyban hozzájárulhat a hazai szabályozás fejlesztéséhez és a hazai bűnözés hatékonyságának fokozásához.

Az áldozatok a nemzetközi büntetőeljárásban

The Status of Victims in International Criminal Proceedings

Ki az áldozat? Részt vehet-e a perben, illetőleg milyen jogok illetik meg a nemzetközi büntetőeljárás során? Számos kérdés vár válaszra, amelyekre dolgozatomban megpróbálok választ találni.

Az áldozatok „általános” fogalmát a Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC) 85. Eljárási és Bizonyítási Szabálya fogalmazza meg, mely szerint „áldozat az a természetes személy, aki a bűncselekmény elkövetése következtében kárt szenvedett”. A részvétel kapcsán szintén az ICC Eljárási és Bizonyítási Szabályt kell megemlíteni, amely biztosítja az áldozatok részvételét a perben. Azonban ezen jogok érvényesítésének módja nem került részletes szabályozásra, azt a Nemzetközi Bíróság joggyakorlata hivatott meghatározni. Az áldozatok részvételének alkalmasnak kell lennie. A folyamat különböző szakaszaiban nem korlátozott a részvétel, de valószínű, hogy vannak lényeges különbségek a különböző szakaszok között.

A Római Statútum által meghatározott néhány áldozatokat érintő jog: *tájékoztatáshoz való jog, részvétel joga, jogi képviselőhöz, védelemhez, támogatáshoz, kártérítéshez való jog.*

Az áldozatok és a tanúk védelméről is gondoskodik az ICC. Különböző védőintézkedéseket alkalmaznak.

Fontos szerepet játszik három intézmény, nevezetesen: az Áldozatok és Tanúk Egysége, az áldozatok jogtanácsosi hivatala és az Áldozatok Pénzalapja, amelyek biztosítják az áldozatok jogait és érdekeit.

Különösen fontos és mondhatni egyedi az „áldozatok eljárásba való belépése”.

A 89. szabály mondja ki, hogy egy részvételi kérvényt kell benyújtani. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy e folyamat hosszú és nehézkes az összes résztvevő számára, beleértve az áldozatokat is.

A jóvátétel kérdését illetően lényeges megemlíteni, hogy az ICC az első nemzetközi bíróság, amely kényszeríthet egy egyént, hogy a másiknak kárpótlást fizessen.

Dolgozatomban ezen fontos kérdéseken felül szeretném felvázolni miként fejlődött az áldozatok státusza általában véve a nemzetközi büntetőbíráskodás színterén.

Szilágyi Blanka
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Bodnár Norbert
egyetemi tanársegéd*

Járások múltja, jelene és jövője

The past, present and future of the townships

Azért választottam ezt a témát, mert napjainkban a közigazgatás reformálása kiemelkedően fontos kérdés lett. A Kormány szükségesnek tartja a járás, mint az állam szervezetének legalacsonyabb szintű területi és szervezeti egysége kialakítását a hatékonyabb, költségtakarékosabb és ügyfélközpontú területi közigazgatás megteremtése érdekében.

A járások a XIX. században alakultak meg Magyarországon. A nevüket általában a földrajzi helyükről, illetve néprajzi csoportokról kapták. A járás egy közigazgatási területi egység volt, amely a megye részét alkotta, a vármegyék idején igazgatási és igazságszolgáltatási fórum volt. Ez a rendszer egyedinek mutatkozott, méghozzá ez abban nyilvánult meg, hogy a vármegye feladatait a szolgabírák, majd a járási főjegyzők útján látta el. A járások száma egyre jobban megfogyatkozott. Ez a történelmi tényezőre vezethető vissza (mint például Trianon). 1983. december 31-én a tanácsrendszer bevezetésével Magyarországon megszűntek a járások.

Napjainkban a járások kialakításának tervezett időpontja 2013. január 1. A cél, hogy területi, alsó szintű államigazgatási egységek jöjjenek létre figyelembe véve az országon belüli településszerkezeti különbségeket tekintettel többek között a járás területének más állami, államigazgatási területi egységekkel, illetékességi területekkel való összhangjára.

Mint joghallgatót, kíváncsivá tett ez a témakör ezért a múltat a jelent és a jövőt figyelembe véve végeztem ebben a témakörben kutatást.

Szilágyi Szabolcs
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Olajos István
egyetemi docens

A csernelyi biomassza alapú energetikai rendszer kidolgozásának jogi problémái

The legal problems of the development of the Csernely's biomass energetic system

A Miskolci Egyetem Fenntartható Természeti Erőforrás Gazdálkodás Kiválósági Központja a TÁMOP-4.2.1.B-10/2 KONV-2010-0001 pályázat keretében vesz részt a "Biomassza alapú településenergetikai rendszer kidolgozása 2011-2013" című projektben. A projekt célja, hogy Csernely település energiagazdálkodási modelljét kidolgozza. Komplex programról van szó: a településen a biomassza erőmű működéséhez szükséges technikai, környezetvédelmi, gazdaságossági, jogi és szociokulturális feltételrendszer kialakítása a cél. A projekt vezetői egy szemléletformáló modellben gondolkodnak, ami más településekre is adaptálható. A lényeg az, hogy a falu a saját energiafüggetlenségét legyen képes megteremteni és fenntartani.

Dolgozatomban bemutatom a csernelyi projektet, valamint részletesen megvizsgálom az esetlegesen felmerülő jogi problémákat. A megújuló energiákról és a biomasszáról szóló általános tájékoztató után górcső alá veszem többek között a biomassza fűtőművek engedélyezési eljárásaival kapcsolatos jogi problémákat, valamint vizsgálatom alá kerülnek természetesen az ezen fűtőművekkel kapcsolatosan felmerülő környezetvédelmi szabályok is. Dolgozatomban továbbá bemutatom azokat a pályázatokat, amelyek az önerő mellett segítséget nyújthatnak a csernelyi önkormányzatnak ahhoz, hogy a településen kiépíthessék a biomassza alapú távhőrendszert. Munkám végén összefoglalom az egyes fejezetekben leírtakat és felvázolom a teljes, összetett rendszert.

Tantó Csilla
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Turkovics István
egyetemi tanársegéd
Külső konzulens: Dr. Tisza Tamás
Borsod – Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség
főügyész

A miskolci paneltűz – szerencsétlen véletlenek végjátéka vagy...?

The town house fire of Miskolc – unfortunate coincidence endgame or...?

Nincs is jobb az otthon melegénél, tartja a mondás, de vajon, ha expressis verbis kell értelmeznünk ezt a szókapcsolatot, akkor is így gondolnánk? Bizonyára egy jó darabig élni fog még a köztudatban a két évvel ezelőtti miskolci paneltűz, amely sajnos halálos áldozatokat is követelt. Máig lezáratlan ezen ügy „aktája”, és valószínű, hogy még sokáig nyitott kérdés lesz mindenki számára, vajon ki tehet mind erről?

Az állam, az önkormányzat, a lakóközösség, a kivitelező, a tűzoltóság, a katasztrófavédelem, az ügyészség... és a sornak még koránt sincs vége, ami a résztvevőket, érintetteket illeti. Többszereplőssé duzzadt ez a téma, amelyben az alanyok próbálják menteni a menthetetlent, hiszen a történelemből már kitörölhetetlen ez a szomorú eset, viszont dolgozatom célja elsősorban a figyelem felhívás a megelőzésre, hogy a történelem ne ismétlje meg önmagát. A központi kérdés megválaszolásához, számos aspektusból vizsgálni kell az ügyet, felkutatni a témához kapcsolódó hatásköri, jogalkotási hibákat, nem utolsósorban azt is tisztázni, ki minősül ügyfélnek ebben a szituációban.

A napjainkban igen nagy népszerűségnek örvendő, panel felújítási program keretei között elengedhetetlen, hogy tudatában legyünk az építésügyi igazgatással, azon belül is az építésügyi hatósági engedélyezésekkel, mivel ebben rejlik a titok nyitja: honnantól és meddig engedélyköteles egy lakás felújítás, és hogyan alakulnak akkor a hatásköri kérdések? Ezekre a kérdésekre próbálom a potenciális alternatívákat felsorakoztatni és levonni a konzekvenciát, hogy hol a hiba.

Szöveget üthet a fejünkben, hogy a korrekt jogi szabályozás ellenére is bekövetkezett volna a tragédia, mint a fatális sors, de vajon tényleg ennyin múltott volna? A dolgozatomból kiderül.

Toma Barbara
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Gula József
egyetemi docens*

Változások a jogos védelem területén, avagy a védelmi jog határainak kiterjesztése

Changes in the area of the legitimate self-defence or the extension of the borders of right of defence

A jogos védelem szabályozása az utóbbi idők folyamán nagy változásokon ment keresztül, melyet véleményem szerint a társadalom fejlődése, a társadalom tagjainak a jogos védelmi helyzettel kapcsolatos erkölcsi megítélésének alakulása teljes mértékben indokoltá tett.

Kutatásom célja annak bemutatása, hogy milyen módon változtak meg az állam által a megtámadottnak biztosított védelmi jog határai a 2009.évi LXXX. törvény hatályba lépése után. A korábbi szabályozással szemben egyre inkább az az elv érvényesül, hogy a jogszabálynak elsődlegesen a védekező érdekeit kell szem előtt tartania, ennek érdekében pedig egyre nagyobb mozgástér nyílik számára védekezési cselekményének kifejtése körében.

Jelen dolgozat elkészítéséhez főként a hazai büntetőjogi szabályozást és gyakorlatot vettem alapul, emellett bemutatásra kerül a jogos védelem a német jogrendszer tükrében is. A témához kapcsolódó hazai szakirodalom feldolgozásával a jogos védelmi helyzet, illetőleg az ezzel összefüggő problémák és aktuális kérdések bemutatására, az új törvényi tényállás adta lehetőségek ismertetésére törekedtem.

A tárgyhoz kapcsolódó írások – könyvek, tanulmányok, szakfolyóiratokban megjelent cikkek- és a széleskörű bírói gyakorlat feldolgozásának és értékelésének segítségével szeretnék rámutatni a jogos védelem intézményének fontosságára, ám emellett a konkrét esetek vitatható voltára is, amely a nem egyértelmű megítélhetőségük problémájából fakad.

Tóth Gergő József
Állam - és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Bíró György
egyetemi tanár

Az értékarányosság vizsgálata a bizalmi ügyletekben

Proportionality of value in the trust business

Karl Marx szerint az értéknek nincs a homlokára írva, hogy micsoda. A nehezen meghatározható viszonyok gyakran komoly jogi problémákat szülnek. Különösen igaz ez olyan helyzetekre, amikor a kötelem nem egy konkrétan meghatározható eredményre irányul: gondossági, bizalmi helyzetekben a lényeg éppen az általunk választott személy ügyvitele. Az ilyen jellegű szerződésekben az elvárt magatartás általában olyan hétköznapi dolgok láncolata, mint a tudás, a tapasztalat, a tekintély, vagy egyszerűen csak az általunk megbízott fél személyisége.

A mai kor viszonyai között sokak szerint a Polgári Törvénykönyv értékarányosságra vonatkozó megállapításai idejétmúltak. Jelenlegi Alkotmányunk és a jövőre hatályba lépő Alaptörvényünk is a szabad magyar piacgazdaságot foglalja jogi keretek közé. Ezt az elvet bontja ki a Ptk., amikor kimondja, hogy a felek szerződéskötési akarataiban teljesen szabadok. Eldönthetik, hogy kivel kötnek szerződést és azt is, hogy milyen tartalommal. Ez a szolgáltatásra és annak ellenértékére is vonatkozik. Ha a fentieket vesszük alapul, talán valóban meghaladott bármilyen jellegű beavatkozás a magánszemélyek vagyoni viszonyaiba.

Az értékaránytalanság megjelenése minden esetben egy adott társadalmi-gazdasági rendhez igazodott. Az ókori Rómában a cézároknak kénytelenek voltak beavatkozni, hogy a római föld római kézben maradjon. A történelem folyamán a jog mindig igyekezett a társadalomhoz igazodni és alkalmazkodni a felgyorsult társadalmi igényekhez, hogy valóban a modern kapitalista piacgazdaság alapja legyen. Ez a dolgot a kialakult bírói gyakorlatot szem előtt tartva arra tesz kísérletet, hogy olyan szerződéseket vegyen alapul, ahol nehéz meghatározni azt az egyensúlyi helyzetet, amikor kijelenthetjük egy ellenértékről, - ha tetszik összegekről -, hogy jogos, "igazságos".

Tóth Ladislav
Állam- és Jogtudományi kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Barta Judit
egyetemi docens*

Információs megállapodások az uniós jog tükrében

Informational agreements under EU competition law

Az információ, amit hasznos új tudásnak tekintünk hatalmas kincs, amely birtokában az emberek mindenkori képesek voltak politikai, társadalmi, vagy gazdasági érdekeiket előmozdítani. A gazdasági életben, mint tudjuk a legfőbb cél a profit, a nyereség maximalizálása, mely cél eléréshez elengedhetetlen, hogy a gazdaság szereplői hasznos tudással rendelkezzenek. Ahhoz, hogy a piacon egy vállalkozás a leghatékonyabb működést is elérje szüksége lehet a versenytársai féltve őrzött, bizalmas adataira is.

Dolgozatomban a vállalkozások pont ezen törekvései kerülnek előtérbe, és elsősorban az egymással kötendő információcserére irányuló megállapodásaikat boncolgatom. Az információcsere funkciói mellett részletesen bemutatom az idevágó uniós joggyakorlatot is. Az eddigi jelentősebb esetek összefoglalását azért is fontosnak tartom, mert sem az uniós jog, sem a nemzeti jogok a kartellekre vonatkozó általános szabályokon kívül nem fogalmazzak meg konkrét előírásokat. A horizontális megállapodások ezen típusai azért is nagyon érdekesek, mert a jogszerűség határán táncolnak, és pár kivételtől eltekintve a gyakorlat nagyon változó. Természetesen az információcserek piaci hatásait is vizsgálni kell, és a fogyasztókra gyakorolt hatásuk áttekintése sem nélkülözhető. Végül röviden bemutatom az ilyen megállapodások technikai hátterét is.

Dolgozatom célja elsősorban az, hogy egy átfogó képet adjak a horizontális megállapodások ezen szegmenséről, amely véleményem szerint nagyon hiányosan van áttekintve a magyar jogban. Meglátásom szerint ugyanis egy olyan területről van szó, amely szinte az összes kartell-megállapodásnál jelen van, és a megállapodások megkötésétől kezdve egészen a megállapodások betartásáig fontos szerepet játszik.

Török Erzsébet Zsuzsanna
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Paulovics Anita
egyetemi tanár

A betegjogok alkotmányos kérdései

Constitutional questions of patient's rights

Salus aegroti suprema lex eterna-A beteg java a legfőbb törvény
/Hippokratész jelmondata/

Azért választottam a betegjogokat témának, mert szerintem nagyon aktuális, sokakat érintő kérdés és a jövőben valószínűleg több figyelmet érdemel. Ezért úgy gondolom érdemes szétnézni, hogy a környezetünk hogyan viszonyul ehhez a kérdéshez. Dolgozatom célja, hogy átfogó képet adjon a hazai és külföldi jogszabályok és gyakorlat bemutatásán keresztül a hatályos betegjogi szabályozásról. Célja továbbá, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a betegjogok érvényesülése elmarad az alapelvekben kifejtett standardtól, a jogosultak elvárásaitól, mondhatni szociológiai érvényességük csekély. Ezen oknál fogva, a jelen állapot kritikai vizsgálata céljából vetem össze az Alkotmányt az egészségügyről szóló törvénnyel. Az egyes betegjogok bemutatását követően az esetleges problémákra is felhívom a figyelmet. Kardinális jelentőségüknél fogva - ugyanis mindannyian lebetegedhetünk - eme alapjogok pontosabb szabályozást, precízebb végrehajtást és nagyobb figyelmet érdemelnének. A dolgozatban bemutatásra kerülnek olyan fontos intézmények, megoldások, amelyek tárgyalása, szabályozása és – nehézkesen megvalósítható – konzisztens megítélése esszenciális elemét kell, hogy képezze a diskurzusnak, mint például az élethez és az önrendelkezéshez való jog határán billegő eutanázia.

Rávilágítok a betegjogok speciális területére is, amelyet a pszichiátriai betegek jogai jelentenek, amely azért is kiemelkedően fontos, mert talán itt található a gyakorlatban a legtöbb visszásság.

Fontos hangsúlyozni, hogy az élethez való joggal a betegjogok komplex egészet alkotnak. Itt lenne az ideje, hogy a hatályos szabályozás is a betegeket helyezze a középpontba, hiszen ezek a jogok értük vannak, ezt a célt szolgálná, ha az orvosok több időt tölthetnének velük, mint az adminisztrációval. Ezzel a területtel való törődés annál is fontosabbnak tűnik, mivel napjainkban ezzel ellentétes folyamatok körvonalazódnak az egészségügyben. A beteg és az orvos kapcsolata néha túlzottan technikai jellegűvé válik, ahol a kivizsgálás elemeit már csak a gépek alkotják. A beteg így sokszor magára marad kiszolgáltatva a technikai eszközöknek. Az eljárások és vizsgálatok eredményeit nem minden esetben magyarázzák meg számára. Így sajnos a fenti ősi orvosi figyelmeztetés sok esetben kívánni valót hagy maga után. Ezen problémákat tárom fel és keresem rájuk a megoldásokat, melyek együttesen szolgálják a beteg és a beteggel kapcsolatban álló egészségügyi személyzet érdekeit.

Virágh Ágnes
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Varga Zoltán
egyetemi tanársegéd

A zálogház, mint pénzügyi vállalkozás

The Pawnshop as a Financial Enterprise

Dolgozatom alapjául a 2010-ben született „Zálogházak alapítása, ellenőrzése, megszűnése és megszüntetése Magyarországon” című Tudományos Diákköri munkám szolgált, hiszen a 2008-ban kezdődött, azóta is tartó gazdasági- és pénzügyi válság hatásait napjainkban is érezzük, s e folyamatok következményei további kérdéseket vetettek fel bennem, melyek megválaszolására teszek kísérletet.

Az emberek átmenti pénzzavarainak kiküszöbölésében a zálogház volt az első olyan intézmény, amely legális keretek között segített, ahogy ma is, bár a pénzpiac ilyen helyzetekre kínált termékei között is igen erős a verseny.

A jogirodalom szűk szakirodalmi háttéranyaggal rendelkezik a zálogházak szabályozását illetően, s így a témában való elmélyülést saját, több mint egy éve tartó kutatásaim is segítették. A tárgykör tanulmányozása során rendszeresen falakba ütköztem, a kudarok mégsem tántorítottak el abbéli szándékomtól, hogy e területet behatóbban tanulmányozzam, további kérdések generáltak bennem.

Anyaggyűjtés céljából szakmai, és érdekképviselői szerveket kerestem meg, akik speciális háttér információkkal és támogatásukkal segítették munkámat.

Szándékom a zálogházat, mint intézményt bemutatni, kezdve jogtörténeti előzményeitől, fontos fejlődési állomásain át eljutni a hatályos szabályozáshoz, ahol a zálogház egy, a pénzpiac kisebb szeletét képező, de annál fontosabb és egyre jelentősebb szegmense, amelyre szignifikatív helyzete ellenére sem vonatkozik szinguláris jogszabály. Kutatásomat zálogintézményekre koncentrálok, amelyek zálogházi tevékenységet folytatnak, ahogy erre dolgozatomban is kitérek e tevékenység nemcsak főtevékenységi körben végezhető, ezért szinte lehetetlen számuk változásának pontos nyomon követése, dacára annak, hogy e máig hiányzó adatok akár egyfajta piac-előrejelző funkciót tölthetnének be. Fontosnak tartom, hogy a jelen problémáinak, esetleges hiányosságai bemutatása és elemzése, külföldi minták szemrevételezésének folyamányaként elméleti síkon javaslatot igyekezzek tenni, a szabályozás megújítására.

Zakar Annamária
Állam- és Jogtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Leszkoven László
egyetemi docens

The medical examinations, interventions and the potentially hazardous activity relationship

Az orvosi vizsgálatok, beavatkozások és a veszélyes üzemi tevékenység kapcsolata

A szerző tudományos diákköri dolgozatának létrejöttét a gyógyító tevékenységben is egyre inkább előtérbe kerülő gépek alkalmazása adta.

Gondolatébresztőként szolgált az a tény, hogy fokozott veszéllyel járó tevékenységnek tekinti a bírói gyakorlat bizonyos gépek alkalmazását, azonban az orvosi műszerek használatát jellemzően nem.

Ez az álláspont elgondolkodtatta a szerzőt. Hiszen, ha a gépi erővel működő üzemek, a villamos energiát termelő berendezések, illetve bizonyos gépek használata veszélyes üzemnek minősül, a legfontosabb emberi értéket, az egészséget esetlegesen károsító műszer, berendezés alkalmazása miért nem?

Nyilvánvalóan a veszélyes üzemi felelősség csak abban az esetben állná meg a helyét, ha a gyógyítást vagy beavatkozást követően a beteg egészségi állapotában károsodás keletkezik. Ugyanakkor az egészségügyi intézmény a kár bekövetkezése után a felelősség alól kimentheti magát azzal az okkal, ha az egészségkárosítás, tehát a fokozott veszéllyel járó tevékenység már elháríthatatlan és kívül esik a veszélyes üzemi tevékenység körén.

A szerző dolgozatában nagymértékben foglalkozik az altató – és lélegeztetőgépek, az érzéstelenítési eljárások, a sugárzó hatású orvosi műszerek, és a bármilyen veszélyforrást magában rejtő berendezések használatának kockázatával. Kísérletet tesz feldolgozni egy-egy egészségügyi dolgozó véleményét is. Természetesen hangsúlyt kapnak olyan témakörök is, mint az orvos jogai és kötelezettségei, a beteg jogai és kötelezettségei.

A téma feldolgozása nemcsak a hatályos Polgári Törvénykönyv, Bírósági Határozatok, Polgári Kollégiumok, folyóiratok, internetes portálok böngészéséből állt, hanem minél inkább a szerző személyes gondolatainak kibontakoztatásából és az adott helyzetben történő probléma – megoldó készségének bemutatásából.

A témához kapcsolódó szakirodalom rendkívül szűk, ugyanakkor a szerző reméli, hogy a szakma iránt érdeklődőket mélyen elgondolkodtatja.

GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

„Tuti ár a TutiCar-nál” – egy induló vállalkozás marketing terve

„Good price at GoodCar” – the marketing plan of a new company

Egy induló vállalkozás mindig nagy kihívást jelent a befektetők, a működtetők, az alkalmazottak számára. A kihívás abban rejlik, hogy vajon sikerül-e megtalálni azt a piaci rést, azt az igényt vagy azt az új terméket vagy szolgáltatást, amellyel, a mai információkkal és lehetőségekkel túlterhelt fogyasztókat meg lehet hódítani

Dolgozatomban egy olyan induló vállalkozást mutatok be, melynek alapötlete már évek óta megfogalmazódott. A piaci változások, az idő közben megszerzett szaktudás és az összegyűlt információk valamint anyagi tőke lehetővé teszik, hogy az ötlet megvalósuljon, és új vállalkozás szülessen.

Egy jó alapötlet azonban nem garantálja a piaci sikert. Egy olyan tervre van szükség, melynek központi kérdései, hogy mit, hol, kinek, miért, hogyan, mennyiért, hányszor, milyen feltételek mellett, és meddig szeretnénk értékesíteni. Az üzleti terv e kérdések többségére választ ad, a marketing terv azonban annyival több, hogy azokat a lehetőségeket igyekszik megtalálni, melyekkel elérhető, hogy a vállalat egyidejűleg maximalizálja a fogyasztói elégedettséget és a vállalati profitot.

A TutiCar egy olyan használatautó-kereskedés, melynek fő profilja az olcsóbb árkategóriákba tartozó használt-személyautók eladása. A cél egy olyan piaci rés kihasználása, melyet a 2008-as világgazdasági válság teremtett, egy olyan régióban, amely a válság előtt is az országon belül gazdaságilag visszamaradott területnek számított, egy olyan család által, amely tagjainak birtokában van a szükséges elméleti és gyakorlati szaktudás, az autók iránti rajongás és a vállalkozáshoz szükséges anyagi tőke és lelkesedés.

A vállalkozás terve az alábbi hét feltételezésen alapszik, melyek beigazolása, avagy megcáfolása, valamint a sikerhez vezető út megtalálása a marketing terv feladata.

1. Az emberek többsége vásárolna használtautót.
2. Autó vásárláskor a legfontosabb szempont az ár és a fogyasztás.
3. Az emberek legalább 50%-a 5 éven belül tervez autóvásárlást
4. A következő 1 éven belül autót vásárolni szándékozók maximum 500.000 Ft-ot szánnak vásárlásra.
5. Az emberek többsége a következő 5 évben nem venne fel hitelt autóvásárlásra.
6. A legtöbben az autóvásárláshoz szükséges információkat az internetről szerzik.
7. Az emberek legalább fele szívesen igénybe venne vevőközvetítő-szolgáltatást.

A lakossági bankhitelezés változásai és a banki magatartás alakulása

The changes in retail banking and bank lending behavior

Az elmúlt időkbén a lakossági hitelezés jelentős változásokon ment át, mind Magyarország, mind a régió más országai tekintetében. Ahogy az elmúlt években emelkedett az államadósság 2002-ben a GDP 53%-a volt, 2010-re 80%-ra nőtt. A gazdasági megszorítások következtében a lakosság egyre nagyobb számban mozdult el a hitel felvételek irányába. Egyre többen próbáltak meg élni a mérsékelt eladósodottság érzésével, ezáltal egyre nagyobb intenzitással kereste a lakosság a hitelfelvétel lehetőségeit. A kínálati oldalt a bankok képviselik. A hitelfeltevőkért vívott versenyben a következő eszközöket használták fel: szélesebb termékkör, egyre jobb médiakampányok, és egyre kifinomultabb kockázatkezelés. 2004 évet megelőző időkbén a lakosság teljese lakáshitel állománya 1220 milliárd forint volt. Mára ez az érték több mint 6300 milliárd forint. 2002 és 2010 köztes idejében a devizahitelek összege a 140 szerezésére emelkedett. Magyarországon 2011 júniusában 1225419 jelzálog fedezetű szerződés volt, és ezek negyedénél már van valamilyen késedelmi probléma. A nemzetközi válság hatására, jelentősen visszaesett a hazai hitelezési piac. A visszaesés annak is köszönhető, hogy a hitelt nyújtó bankok óvatosabbak lettek. A hitelezési feltételek szigorúbbak lettek. Másrészt a háztartások is visszafogták magukat. A kockázatok tartósságának köszönhetően a hitelek költségei is egyre magasabbak lettek. Ez a lakosság számára azt eredményezi, hogy magasabb kamatokkal és díjakkal juthatnak hitelhez.

Azt szeretném vizsgálni, hogy változott meg a bankok fedezetvizsgálata? Magatartási kódex hogyan befolyásolt a banki magatartást? Pozitív adós lista bevezetésének hatása. Árfolyamrögzítés hatásai. Hitelfelvételek aránya, nagysága, és hitel díjak alakulása.

Vállalkozások demográfiája

Demography of SME's

Vállalkozásnak tekintünk minden olyan önálló piaci kapcsolatokkal rendelkező gazdálkodó szervezetet, amely tevékenységét profitorientáltan végzi és jövedelemtermelést folytat.

Magyarországon a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény szabályozza a kis- és középvállalkozások körét.

Magyarország gazdasági növekedésének egyik legfontosabb lehetősége a kis- és középvállalkozások fejlődési tartalékaiban rejlik. Ezek a vállalkozások foglalkoztatják ugyanis a magyar munkavállalók kétharmadát, ők állítják elő a hazai GDP felét. Több területen csökkentették lemaradásukat a fejlett országok kisvállalkozóihoz képest, teljesítményükben azonban elmaradnak azoktól. Szükséges, hogy versenyképességük minden területen javuljon. A magyar kis- és középvállalkozásoknak segítségre van szükségük ahhoz, hogy növekedni tudjanak és az egyre kiélezettebb versenyben talpon tudjanak maradni. A Magyar Kormány különös figyelmet fordít a hazai KKV-k támogatására. A Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium is kiemelt feladatként kezeli a KKV- szektor fejlesztését.

Magyarország népessége közel tízmillió főre tehető, ehhez képest körülbelül egymillió-hatszázötvenezer vállalkozás működik, Rt- k, Kft- k, Bt- k, egyéni vállalkozások, stb. Ez Európában egyedülálló arány. Magyarország gazdasági fejlettsége azonban ezt a helyzetet nem indokolja.

A dolgozat célja az elmúlt 10-15 év tendenciáinak elemzése, vállalkozás alapítás és megszüntetés tekintetében. A kutatás módszere szekunder kutatás, mely elsősorban a KSH adatok elemzésén alapul.

Bihari Péter
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kádárné Dr. Horváth Ágnes
egyetemi adjunktus*

A footballstadionok helyzete Magyarországon

The situation of football-establishments in Hungary

Tudományos dolgozatom célja, hogy bemutassam a magyar football létesítmények működtetésének sajátosságait, a létesítménygazdálkodás legfontosabb feladatait a DVTK Sporttelep példáján keresztül, továbbá összehasonlítsam a vizsgált sportlétesítmény fejlettségi szintjét az UEFA által előírt követelményekkel. A magyar hivatásos labdarúgás üzleti működése és intézményi struktúrája igen összetett. Dolgozatomban rámutatok arra a sajátos helyzetre és az ebből adódó problematikus területekre, miszerint a hivatásos labdarúgó csapatok működtetése és a footballstadionok üzemeltetése, fejlesztése egymástól elkülönülten, eltérő tulajdonosi háttérrel, eltérő gazdasági elvek alapján történik. Az előbbi esetben egy magánérdek által vezérelt gazdasági társaság, míg az utóbbi esetben egy önkormányzati tulajdonú nonprofit szervezet látja el a kapcsolódó feladatokat, mely két szereplőt sajátos szerződéses kapcsolat köt össze. Az ebből a helyzetből fakadó körülményeket az önkormányzat szempontjából vizsgálom részletesen.

Dolgozatom szerves részét képezi a bevételek és a felmerülő költségek vizsgálata, majd elemzést készítek azzal kapcsolatban, hogy van-e lehetőség a bevételek növelésére, esetleg a költségek csökkentésére. Ezután felmérem, hogy milyen fejlesztési beruházások lennének elengedhetetlenül fontosak ahhoz, hogy a kor követelményeinek megfeleljen a létesítmény, és azt is, hogy milyen lehetőségek nyílnak az új beruházások finanszírozására, azaz honnan lehetne előteremteni az ehhez szükséges tőkeforintokat. Ebben a részben kitekintést teszek a pályázati lehetőségek körében, és felmérem, hogy van-e kiépített apparátus egy esetleges komolyabb volumenű pályázat elkészítéséhez. Kutatásomban nagy hangsúlyt fektetek arra is, hogy ha elegendő pénz állna rendelkezésre, akkor lennének-e olyan fejlesztési tervek, melyek megvalósításához azonnal hozzá tudnának kezdeni a kivitelezők. A dolgozat során felmerülő problémás kérdésekre javaslatokat fogalmazok meg, melyekkel csökkenthetőek az infrastrukturális elmaradottságok. Ezen felül azt is felvázolom, hogy egy esetleges világtorna megrendezése vagy egy-egy hazai csapat kijutása a nemzetközi porondra, milyen óriási kitörési lehetőséget biztosítana az ország football létesítményeinek és lakosságának egyaránt, hiszen egy jól ismert szurkolói ritmust idézve: „Álmaimban csak arra vágytam, játszunk a Bajnokok Ligájában”

Bobcsák Gréta
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Tóthné dr. Szita Klára
egyetemi tanár*

**A környezeti, társadalmi és gazdasági életciklus-elemzés
alkalmazhatóságának vizsgálata – avagy mekkora ökológiai lábnyomot ró a
környezetre egy csésze kávé elfogyasztása?-**

**Application of the environmental, social and economic life-cycle
assessment-
a cup of coffee consumption how much ecological footprint imposes on the
our environment**

Életünk mindennapjait áthatja a folytonos versengés szellemisége, az előbbre jutás motivációja, valamint igyekszünk kitűnni a sokaságból. A rivalizálás tehát alappillére a cégek életének is. Egy vállalat számára versenyelőnyt jelenthet, ha környezettudatosan működik. Tehát minden tőle telhetőt meg kell tennie annak érdekében, hogy olyan terméket, szolgáltatást, technológiát nyújtson a társadalom, a fogyasztók számára, mely a környezetünket a lehető legkisebb mértékben károsítja. Manapság számos elemzés, vizsgálat közül választhatunk, melyek segítségével átfogó képet kaphatunk cégünk környezetgazdálkodásáról. Ha az általunk gyártott termék, szolgáltatás vagy technológia teljes életútja során a környezetre gyakorolt hatását, eredményességét illetve a befektetésünk megtérülését szeretnénk megfigyelni és vizsgálat alá vonni, akkor a legcélszerűbb elemzési módszer, amelyet választhatunk az életciklus-elemzés (Life Cycle Assessment).

Ezt a vizsgálatot tűztem ki dolgozatom témájául, mert nemcsak saját életemet szervezem környezettudatosan, hanem majd a munkaerőpiacra történő integrálódásom során is egy természetbarát cégnél szeretnék mindenképpen elhelyezkedni.

Dolgozatom során szeretném részletesen bemutatni Önöknek az életciklus-elemzés pozitívumait, esetleges hiányosságait alkalmazási területeit a gyakorlatban, céljait és jellegzetességeit. Az LCA szakaszain keresztül megvizsgálom egy általam választott terméknek – a kávénak az életútját „bölcstől a koporsóig”, társadalmi és gazdasági alkalmazhatósága szerint.

Valamint termékem életútjának vizsgálata mellett szeretnék választ kapni fő kutatási kérdéseimre, hogy: „*Mekkora ökológiai lábnyomot ró a környezetre egy csésze kávé elfogyasztása?*”

Bódi Szabina
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Lipták Katalin
egyetemi tanársegéd*

**Atipikus foglalkoztatási formák magyarországi és európai trendje –
Tipikus-e az atipikus?**

**Hungarian and European trends of atypical employment forms - Atypical is
typical?**

Az atipikus foglalkoztatás egyre nagyobb népszerűségnek örvend mind a munkavállalók, mind a munkáltatók körében. Elsősorban a Nyugat-Európában, különösen a Benelux államokban, valamint a Skandináv országokban a legelterjedtebb ez a munkavégzési forma. Magyarországon bár egyre elfogadottabbá válnak a hagyományos – napi nyolc órás – munkavégzés mellett a különböző atipikus foglalkoztatási formák, azonban jelenleg jórészt kihasználatlan marad.

Az atipikus foglalkoztatás elsősorban a nők körében elterjedt. Az atipikus foglalkoztatás előnye, hogy a dolgozók hatékonysága növelhető, valamint a tartós munkanélküliség kialakulásának megelőzése és a munkaképesség megőrzése érdekében is fontos lehet. Dolgozatomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy az atipikus foglalkoztatási formák szélesebb körű használatával csökkenthető-e a munkanélküliség és megoldhatóvá válhatnak-e a munkaerő piaci problémák.

Bodnár Tibor
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Réthi Gábor
egyetemi tanársegéd

Ázsiai vállalkozások kereskedelmének elemzése, különös tekintettel Kínára nézve

The examination of the trade of the asian companies, especially the Chinese ones

A XX. században elképzelhetetlennek tűnt, hogy az Amerikai Egyesült Államok mellett más országnak is lehet olyan gazdasági ereje, mint az államoknak. Ennek a trendnek a megváltozása a XXI. század közeledtével egyre világosabbá vált. A távol-keleti országok soha nem látott ütemben kezdtek fejlődni, így az addig „fejletlen” része a világnak egyre nagyobb ütemben kezdte utolérni a nyugatot. A fejlődő technika mellett átalakulnak a belső piacok is. Olyan gazdasági politika kezd kialakulni, ami az eddig zárt piacokat megnyitja a külföldi piac felé. Nem csak, hogy rohamosan elkezdenek fejlődni az ázsiai országok gazdasága, de a világ gazdasága átrendeződik. Ez az átrendeződés térben és súlyozás szempontjából is értendő. Az addig nyugat központú világgazdasági akciócentrumok most már keleten is megtalálhatóak. A távol-keleti országok közül is kiemelkedő fejlődést tudhatott magának Kína. A 1980-as évektől 10%-os gazdasági növekedést tudhatnak magukévé minden évben. Mára a világ legnagyobb kereskedelmi nagyhatalmává vált.

Dolgozatomban szeretném elemezni Kína kereskedelmének alakulását, gazdasági változását. Szeretnék kitérni bővebben gazdaságpolitikájára is. A tervgazdálkodás óta rendkívül nagyot lépett előre a gazdasági fejlődés, mely a külföldi befektetett tőkének is köszönhető. Úgy gondolom, hogy ezek a fejlődések hatással voltak a vállalati életre is. Ezért meg fogom vizsgálni a mai Kínai vállalati struktúrákat, vállalati kultúrákat. Mélyinterjú keretében egy kínai vállalat komplex elemzését is el kívánom végezni. Kitérek majd az adott vállalat kulturális szintjeire, versenyképességére, a kormányzattal kapcsolatos szerepére. Fel szeretném mérni, hogy milyen nehéz illetve könnyű más országba beültetni a kínai kultúra központú cégeket. Ezzel kapcsolatosan szeretném vizsgálni Kína terjeszkedésének irányait, azok okait illetve céljait is.

Úgy gondolom, hogy a jelenlegi világgazdaságban elengedhetetlen, hogy ne vizsgáljuk a legnagyobb erővel bíró szereplőt, mely mindannyiunk életét már nagymértékben befolyásolja.

Bubenkó Tamás
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Sasvári Péter
egyetemi docens

IT- előny vagy lételem?
A magyar és az olasz kkv szektor IT ellátottsága

IT- advantage or existence?
The Hungarian and the Italian SMEs supplied with IT

Az információ a XX. század végére önálló gazdasági erőforrássá vált. Egyre bonyolultabbá váló világunk döntési bizonytalanságának fokozódása kényszerítette ki gazdasági szerepének megnövekedését. A számítástechnika ugrásszerű fejlődése pedig lehetőséget biztosított számára. Az információs technológiai forradalom és a kommunikációban végbement forradalmi változások valamint ezek egymásra gyakorolt hatása megváltoztatta világunkat. Olyan hagyományos erőforrások, mint az emberi erőforrás hatékony felhasználása függ attól, hogy a vele kapcsolatos információk a megfelelő helyen és a megfelelő időben és a megfelelő módon rendelkezésre állnak-e. Ezt a globalizálódó, információs társadalmat az ismeretek, az adatok végelemláthatatlan bősége, rendkívül gyors, világméretű terjedése és az - ezek kezelését leegyszerűsítő – informatika, uralkodó módon hatják át. Az információs technológiák biztosítják a megfelelő reagálási képességet a piac állandó és gyors változásaira és ez által a folyamatos üzletmenetet is. Úgy gondolom, hogy ebben a helyzetben manapság a vállalkozások jelentős része nem engedheti meg magának azt, hogy minimális IT felszereltség nélkül lépjen a piacra.

A dolgozatom célja, hogy felvázolja és összehasonlítsa egymással a technológiai fejlődésnek köszönhetően egyre elterjedtebbé váló üzleti információs rendszerek használatát két ország – Olaszország, Magyarország - KKV szektorában. Ezáltal képet kaphatunk az információs rendszer bevezetéséről szóló döntések körülményeiről, a bevezetés során felmerülő esetleges problémákról és az üzleti információs rendszer használati szokásairól. Továbbá megfigyelhetjük a két ország területi adottságaiból származó esetleges különbségeket a szektort illetően. További célkitűzés, hogy feltárja a vállalati működés eredményessége és a vállalatok informatikai fejlettsége közötti kapcsolatokat is. Mindezeket primer és szekunder kutatások segítségével valamint a kapott információk és adatok feldolgozásával kívánom alátámasztani.

Buczko Anett

Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Bozsik Sándor
egyetemi docens*

Az önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítások jelentősége

The relevance of the voluntary pension savings

Az Országgyűlés 1993. november 6-án elfogadta az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló törvényt, amely alapján Magyarországon is lehetőség nyílt arra, hogy önkéntes nyugdíjpénztárakhoz történő csatlakozással az emberek maguk gondoskodjanak nyugdíjas éveik anyagi biztonságáról, a tb által nyújtott nyugdíjszolgáltatások kiegészítéseként.

Az Országgyűlés 1997. július 15-én elfogadta az új nyugdíjrendszert szabályozó törvénycsomagot, amely során 3 pillér jött létre; a finanszírozás ettől kezdve vegyes rendszerben történik. Az első pillér a felosztó-kirovó társadalombiztosítási rendszerben működő nyugdíjellátás, a második pillér a tőkefedezeti elven működő magánnyugdíjrendszer, a harmadik pillér a szintén tőkefedezeti elv alapján működő, de önkéntes csatlakozást lehetővé tevő önkéntes nyugdíjpénztárak.

Ez utóbbiakban az állampolgárok a kötelező (részben az állami, részben a magánnyugdíjpénztári) nyugellátáson kívül előre, (speciális takarékoskodás formájában) saját maguk gondoskodnak időskori megélhetésükről. Az önkéntes nyugdíjpénztárak a tagok közti szolidaritást felvállalják, mögöttük nincs állami garancia, nem részei a társadalombiztosítási rendszernek, csupán kiegészítik azt. A Magyarországon létrehozott önkéntes nyugdíjpénztárak ily módon nem képezik részét az államháztartásnak, noha kapcsolatban állhatnak vele (állampapírba való befektetés, befektetési kedvezmények révén). 1994 óta megalakult önkéntes nyugdíjpénztárak kedvelt és dinamikusan fejlődő öngondoskodási formává váltak mind a foglalkoztatók, mind a foglalkoztatottak körében. Az önkéntes nyugdíjpénztárak száma a csúcson 300 körül járt, 2010 végére azonban már csak 60 pénztár maradt fenn.

A dolgozatomban azt fogom bemutatni, hogy milyen sok előnnyel jár a megtakarítások ezen formájának választása. Főleg ha azt is figyelembe vesszük, hogy a mostani bruttó kereseteket mindössze 40-50%-a lesz várhatóan a tb nyugdíj összege.

A fiatal férfiak szegmens élelmiszer vásárlási szokásainak vizsgálata

Analysis of food purchasing habits of the young men segment

A fogyasztói magatartás vizsgálatának központjában maga az ember áll. A potenciális vásárló, kinek figyelméért, s nem utolsó sorban pénzéért szolgáltatók sora küzd meg egymással. Azonban mi hat elsősorban erővel a potenciális fogyasztóra? Mi az, ami miatt azt a terméket veszi meg, melyet „meg kell vennie”? S legfőképpen ugyan az érvényes nőre és férfira, fiatalra és időse egyaránt?

Magyarországon 4.789.565 férfi él. Dolgozatomban közülük is a 18-25 év közötti korosztály élelmiszervásárlási szokásait vizsgálom meg közelebbről. A vásárlás döntési folyamata alapján veszem sorra, mikor, mi alapján és hogyan dönt a férfi. A vizsgálatba bevonom a referenciacsoportok fogyasztókra gyakorolt hatását is, hiszen egyes kutatások ebben a korosztályban igen nagy jelentőséget tulajdonítanak, e csoport befolyásoló tényezőjének. Kutatásom során továbbá szeretnék kitérni arra is, a fiatal férfiak, a probléma felismerését követően azonnali problémamegoldást választanak-e, hogy az alternatívák értékelésekor kompenzációs vagy nem kompenzációs döntési szabályok szerint viselkednek, illetve a választás során milyen impulzusokat fogadnak be, mi miatt döntenek a végsőként kiválasztott termék mellett. Végül pedig, mikor minden lépés teljesíti maga feladatát a folyamaton belül, eredményül kapjuk, arányaiban milyen típusúnak mondhatjuk a 18-25 év közötti férfiak vásárlói döntését.

Számomra azért érdekes ez a téma, mert ha felteszem azt a kérdést egy férfinak: „Hogyan zajlik neked egy vásárlás?”, megvonja vállát és azt mondja: „Egyszerűen! Elmegyek a boltba, és megveszem, ami kell.”. Dolgozatom során szeretnék fényt deríteni arra, mégis mi rejtőzhet e mondat mögött. Milyen az a folyamat, melyen nem csak mi nők, de a férfiak is átesnek, csupán a tudtuk nélkül. Vagy talán rájuk tényleg más szabályok vonatkoznak?

Csuhaj Milán
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kelemen Imre Gábor
egyetemi tanársegéd*

Business marketing egy építőipari vállalatnál

Business marketing at a construction company

Napjainkban minden területre hatással van a gazdasági válság, de különösképpen is jelentős visszaesést okozott az építőiparban. Ebben a helyzetben minden vállalatnál a korábbinál is nagyobb szerepet kap a hatékony marketingtevékenység.

Dolgozatom bázisvállalata az EKS service Kft. A vállalat 1991-ben alakult meg a Magyar Villamos Művek Rt. és az EON-ENACO németországi cég közös tulajdonú vegyesvállalataként, budapesti székhellyel. Ekkor egy ágazattal, a magasfeszültségű oszlopok korrózió védelmével foglalkozott. Mára még két szakterülettel egészült ki, az építészetrel és a térinformatikával.

Dolgozatomban szeretnék egy mélyinterjút készíteni a cég ügyvezető igazgatójával, ezáltal is mélyebb betekintést nyerni, miként jut el a vállalat, egy ajánlattól a kész munka elvégzéséig. Hogyan lehet több száz embert és számos tevékenységet úgy összehangolni, hogy több ezer tonna vasszerkezet három réteggel történő lefestését meg tudják oldani, és mindehhez 5 év garanciát vállalni? A lehető legkisebb hibát sem szabad elkövetni, mert milliókba kerülhet, és a megrendelő elvesztésével járhat, ami pedig a cég megszűnését okozhatja. Minden területen a lehető legprofibb emberek alkalmazása szükséges. Hogyan kap meg egy cég egy ilyen hatalmas felelősséggel járó munkát, és milyen kritériumoknak kell megfelelnie? Milyen marketing tevékenységet kell folytatni egy B2B vállalatnak a siker érdekében? Ezekre a kérdésekre szeretném megkapni a válaszokat, és kifejtani véleményemet.

Dolgozatom témaválasztásának oka az építőipar iránti érdeklődésem volt, valamint édesapám 16 éve a cég középvezetője, így az ő tapasztalatával és segítségével megfelelően ki tudom meríteni az általam választott témát.

Csontos Péter
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Molnár László
egyetemi adjunktus*

Marketing jelentősége a Labdarúgó Klubok bevételi forrásaiban

Marketing significant source of revenue in a Football Clubs

A labdarúgás a világ legnépszerűbb sportja és a föld minden részén űzik és nézik ezt a sportot. A labdarúgás olyan hatással van az emberekre hogy sokak szerint a labdarúgás egy vallás. Nagy a fogyasztói bázis és ezt értendő az összetételére, hiszen a szurkolók között jelen van minden korból és a társadalmi rétegből így marketing szerepe nagyon fontos a labdarúgásban. A labdarúgás a kitalálása óta sokat változott és alakult. A mai labdarúgás a szórakoztató ipar része így a labdarúgás nagyon nagy üzleté nőtte ki magát. Az egyes Labdarúgó klubok évente olyan költségvetésekkel dolgoznak, ami meghaladja egy kisebb országét. A dolgozatomban megíráskor arra törekedtem, hogy bemutassam az Európai top bajnokságaiban szereplő Labdarúgó Klubok bevételi forrásaiban a marketing fontosságát. Azért választottam az Európai elit labdarúgást vizsgálandó területként, mert a magyar labdarúgásban a klubok bevételek forrása, összetétele és mértéke nagyban eltér az Európai átlagtól. A Labdarúgó Klubok marketing bevételi forrása három fő kategóriába sorolható. Ezek pedig jegy és árbevétel, TV közvetítés jogokból származó bevételek és a Kereskedelmi jogokból származó bevételek. A vizsgálandóságom elsődleges célja az imént felsorolt bevételi források külön-külön vizsgálva bemutassam a piacát és annak legfőbb jellemzőit és működését.

A kutatásom során szó fog esni a leggazdagabb Labdarúgó Klubokról. Az elmúlt évek alatt kiadott leggazdagabb klubok listája alapján vizsgálva lesznek az egyes klubok helyezésének változásnak okai. Ezek a listák alapján látható, hogy a labdarúgás folyamatosan fejlődik és egyre népszerűbb és ezt a tendenciát tartva jövőben még nagyobb befolyásolási tényező lesz gazdasági és társadalmi oldalról.

Új termék bevezetése a piacon

Introduction of a new product into the market

Az én témám úgy hangzik, hogy: Új termék bevezetése a piacon/ Introduction of new product into the market. Az új termék, amit választottam az a TÚRÓ RUDI táblás kivitelben. A dolgozatomon keresztül be fogok mutatni elméletben az elkészülésétől kezdve a különböző marketingfolyamatokon a vevők véleményét feldolgozom statisztikában, valamint kérdőívvel fogom ezt szemléltetni. Ezt a témát azért választottam, mert a csokoládét mindenki szereti, és szerintem az újdonságoknak is van erejük a piacon. Az én érdeklődési körömben nagy helyet foglal el az új termékek piacra való bevezetése és azok alakulása. Legfőképpen ezért választottam. Nagyon érdekel, hogy egy „ismeretlen” terméket hogyan és miképpen lehet ismertté tenni. Ezzel az a célom, hogy minél többet megtudjak erről a szakirányról és ha a jövőben ilyen munkát kapok, könnyedén véghez tudjam vinni a feladatot.

Először is csinállok egy kérdőívet amivel, különböző korosztályokat fogok megkérdezni (kik ők? miért vesznek csokit? hogyan választanak? stb.), valamint személyesen is meg fogom figyelni a fogyasztók csokoládéfogyasztását (milyen csokit vesznek, mennyit, milyen márkájúakat, stb.). Szeretnék még személyes mélyinterjút is lebonyolítani, mert szerintem ez sokkal lényegesebb és így jobban kibontakozik a gondolatuk a fogyasztóknak a termékkel kapcsolatban. Valamint a dolgozatomhoz felhasználom az előző évi adatokat, véleményeket, szakvéleményeket.

A szekunder kutatásomban fontos szerepet fognak játszani a fogyasztói vélemények, piackutatási adatok, valamint a csokoládé piaci versenytársai. Ugyanis a fogyasztók megismerése adja a legfontosabb alapot marketingünknek és értékesítésünk sikerének. Az új termék bevezetését is ők befolyásolják nagy mennyiségben, például, hogy meg fog-e élni a piacon, mennyire fogják venni a fogyasztók és stb.

A primer kutatásom a kérdőívekre fog épülni valamint a megfigyelésre és személyes interjúk feldolgozási adataira. Ezek után a javaslatokat fogom bővebben kifejteni. Statisztikai szemléltetéssel, vevői ajánlásokkal, véleményekkel. Az összegzésben pedig összefoglalom a termék előnyeit, hátrányait, valamint a kutatásom eredményét fogom véleményezni és a vevők véleményét, hogy megvonnák-e ezt a terméket, ha megjelenne a piacon.

Fekete Zoltán
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Tóthné dr. Szita Klára
egyetemi tanár
Roncz Judit
egyetemi tanársegéd*

Környezeti és gazdasági megtakarítások összehasonlító vizsgálata a világító rendszerek területén

The comparative examination of environmental and economic savings on the area of the lighting systems

Napjainkban egyre jobban előtérbe helyeződnek a fenntarthatósági problémák, amelynek egyik központi eleme az energiafelhasználás (energia túlfogyasztás) kérdése. Ez importfüggőségi (gazdasági), és környezeti problémákat egyaránt felvet. A fosszilis energiák kimerülése a gazdasági tevékenységünk fenntarthatóságát veszélyezteti, miközben CO₂ kibocsátásunkkal a Föld klímáját változtatja meg. A téma fontosságát nem csak a kutatók hangsúlyozzák, de már a hazai és nemzetközi politika tükrözi. Az energiahatékonyság, energiatakarékosság, megújuló energiák fejlesztésének és környezeti fenntarthatóság kérdése horizontális elvként beépül a stratégiákba és a döntéshozatalba.

A jelenleg érvényben lévő környezet- és energiapolitika ösztönzi az energiahatékonyság növelését és megújuló energiák felhasználását. A megújuló energiák hasznosítása csak komplementer válasz lehet, mivel az alternatív technológiák környezeti hatásait még nem ismerjük pontosan (pl. biomassa).

Véleményem szerint a legnagyobb problémát a pazarló energiafogyasztás jelenti: legjobb az az energia, amit meg sem kell termelni a felhasználás csökkenése miatt. Így TDK dolgozatomnak is az energiatakarékosság áll a középpontjában: az energiafogyasztás egy szűk, de jelentős területén, a világítási rendszerek vizsgálatában.

Dolgozatomban célja tehát annak vizsgálata, hogy milyen alternatív lehetőségek vannak a világításra fordított energiafelhasználás csökkentésére, illetve milyen gazdasági és környezeti hasznokkal járhat ezek alkalmazása. Ezért összehasonlító elemzéssel megvizsgálom a jelenleg gyakorlatban használt világítási rendszerek gazdasági és környezeti nyereségeit és hatásait. Bár a vizsgálat egy alternatív világítási technológia energiaköltség-csökkentésének lehetőségeit tárja fel, a hazai energiastatisztikáinak elemzésével arra is becslést adok, hogy a különböző technológiák alkalmazása milyen kiváltási lehetőséget, gazdasági és társadalmi hasznot biztosíthat a hazai háztartások és az állam számára.

Feksz Kinga
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dabasi Halász Zsuzsanna
egyetemi docens*

Ipari depressziós területek – depressziós munkaerőpiac Borsod-Abaúj-Zemplén megyében?!

Depressed industrial areas - depressed labor market in Borsod-Abaúj-Zemplén County?!

A depressziós iparvidékekről általában elmondhatjuk, hogy alulhasznosított területek, melyek településszerkezeti problémát okoznak, ez pedig a társadalmi problémák melegágya lehet, komoly gondot jelentve ezzel a munkaerőpiacon. Az ilyen területeken fokozottabban jelen van a szlömösödés, a társadalmi szegregáció; megjelennek a különféle szegénységi kultúrák, melyek többségében demoralizációt, deviáns viselkedéseket generálnak. Jellemző munkaerőpiaci probléma a tartós munkanélküliség, hiszen a megszűnt munkahelyek helyére nem hoztak létre újakat. Ha a térségben történt munkahelyteremtő beruházás, az is elkerülte a rozsdáöveket, mert a befektetők számára a zöldmezős területek jóval vonzóbbnak bizonyulnak, mint a barnamezők. Furcsa paradoxon, hogy az észak-magyarországi térségben a cégek számára nincs megfelelő szakember a feladatok elvégzésére.

Kutatási kérdésem arra irányult, milyen összefüggés mutatható ki Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a rozsdáövezetek és a munkaerőpiaci depressziós övezetek között. Feltételezésem, hogy a barnamezős területek elmaradt revitalizációja munkaerőpiaci problémákat okoz. Azaz: az ipari területek leépülése következtében depresszióssá válhat a munkaerőpiac? Kutatásom módszertana a releváns szakirodalom elemzése, az ipari és munkaerőpiaci statisztikák szekunder elemzése, és primer felmérés készítése kérdőívezési technikával - a barnamezős önkormányzatok megkérdezése - volt.

Vizsgálataim eredményeként megállapítottam, hogy feltételezésem beigazolódott: a rozsdáövezetek kialakulásának következménye a munkaerőpiaci depresszió. Az elmúlt 20 év revitalizációs politikája megyénkben hatástalan, amelynek fő okát abban látom, hogy eseti, elkülönült akciók jellemezték. A kutatás eredményeként azt a konklúziót fogalmaztam meg, hogy megoldást a problémára egy integrált stratégia jelenthet, melyhez szükséges a rozsdáövezetek eltüntetése, amelyben kiemelt szerepet kap a társadalmi aspektus. Ezen térségek új növekedési pályára állásának feltétele a munkaerőpiaci depresszió kezelése, a szocio-kulturális környezet javítása.

Az egészségtudatosság vásárlási döntésekre gyakorolt hatásának vizsgálata

Examination of the effect of the health consciousness on the purchasing decisions

1948-as megalakulásakor a World Health Organization (WHO) az egészséget a következőképpen definiálta: „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékoság hiánya”. Bár mindennapi életünk szerves része az egészség, mégis sokaknak gondot okozna, ha mint definíciót kellene megfogalmaznia. Mit is jelent az egészség, ki számít egészségesnek, és egyáltalán milyen tényezők befolyásolhatják? A mai magyar társadalom egyik legaktuálisabb kérdése az egészségügy. Egyre több szakirodalom foglalkozik ezzel a témával, és úgy gondolom, az emberek is egyre nagyobb százalékban érdeklődnek iránta. Dolgozatom témájának éppen ezért választottam az egészséget, egészségtudatosságot. Azt szeretném vizsgálni, mi az egészség, milyen tényezők vannak rá hatással, illetve még fontosabb, hogy az emberek mennyire vannak tisztában ezekkel a tényezőkkel, és vásárlásaik alkalmával mennyire hasznosítják ezen tudásukat. Arra is ki szeretnék térni, hogy Magyarország, illetve az Európai Unió mennyire foglalkozik ezzel a témával, illetve mennyire tartja szükségesnek beépítenie politikájába.

A kiegyensúlyozott étrend és a rendszeres testmozgás az egészség megőrzésének alapja. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) jelentése alapján a globális halálozási okokat a szív- és érrendszeri megbetegedések vezetik. Becslések szerint 17,5 millió ember hal meg évente ennek következtében. Az előrejelzések szerint ez a szám 2015-re 20 millióra emelkedhet. Magyarországon a KSH adatai alapján a halálozások 50%-ért felelős az említett betegség. Az egyik fő kockázati tényező a magas koleszterinszint, ami ma Magyarországon minden második emberre jellemző. Az Országos Egészségfejlesztési Intézet és a Kardiológiai Intézet 2009 évelején kampányt indított, amelynek nyomán számos megjelenés hívta fel a lakosság figyelmét a szív- és érrendszeri betegségekre és a koleszterinproblémákra. Úgy gondolom, mindenképpen a lakosság tudatos felkészítésére és tájékoztatására lenne szükség, amely nyomán az emberek jobban odafigyelnének a táplálkozásra - ami leginkább felelős a magas koleszterinszintért - a dohányzásra, a magas vérnyomás megelőzésére és a rendszeres testmozgásra. Egy korábbi OEFI kutatásból (Kutató Centrum végezte) kiderült, hogy bár az emberek 52%-a tisztában van azzal, hogy a magas koleszterinszint komoly kockázati tényezőt jelent, mégsem tesznek semmilyen konkrét lépést a megelőzés érdekében.

Dolgozatom célja azt kutatni, hogy a különböző korcsoportba tartozó emberek mennyire tartják fontosnak egészségüket és mi mindent tesznek egészségük megőrzése érdekében. Másik célom bebizonyítani, hogy bár sokan tisztában vannak az egészségtelen életmód (helytelen táplálkozás, dohányzás, alkohol) veszélyeivel (magas koleszterinszint, szív- és érrendszeri megbetegedések, daganatos megbetegedések), vásárlási döntéseik folyamán mégsem veszik ezt figyelembe.

Guba Dávid

Miskolci Egyetem
Gazdaságtudományi Kar

*Konzulens: Lukács Edit
egyetemi adjunktus*

Mit fejleszt a Vállalkozásfejlesztés, avagy Készség- és kompetenciavizsgálat a Miskolci Egyetem Vállalkozásfejlesztés Mesterszakos hallgatóinak körében.

What do we mean by business development: Skills and competency research among the University of Miskolc Business Development Msc students

„ A tanuló ne gondolatokat, hanem gondolkozni tanuljon ” (Kant)

Dolgozatom a vállalkozói életpályát vizsgálja, az ahhoz szükséges kompetenciák szemszögéből. A téma napjaink aktualitása, tekintve, hogy a világ fejlett országaihoz képest hazánk lemaradásának a következő néhány év kulcsfontosságú felsőoktatási feladata. Az első fejezet a vállalkozó fogalmának alapos körüljárása, a szakirodalom és egyéni munka alapján, több oldalról megvilágítva a szakma részleteit. A második fejezet a kompetenciakutatásról szól, mind Magyarországon, mind pedig nemzetközi viszonylatban átfogó képet alkot a tudományterület jelenlegi állásáról, annak fejlődési irányairól, és gyakorlati használhatóságáról. A harmadik fejezetben korábbi kutatásaim releváns eredményei kerülnek összevetésre friss kutatási eredményekkel. A negyedik fejezet alapja, a téma egy jelentős szakértőjével készített mélyinterjú. Véleményem szerint tudása nagyban növeli majd dolgozatom szakmai értékét. Az ötödik fejezet szintén kutatáson alapszik, a Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Karának, Vállalkozásfejlesztés Mesterszakos hallgatóinak véleményét elemzi dolgozatom témáját érintő kérdésekben. Az eredmények statisztikákon keresztül elemzésre kerülnek, így az irodalmi adatokkal összevethetővé válnak. Véleményem szerint dolgozatom első részének mélysége megadja a téma elemzéséhez és értelmezéséhez szükséges elméleti háttérrel. Munkám második része kutatómunka, amely több részből tevődik össze, hogy átfogóbb képet adjon minden lényeges, dolgozatomat érintő kérdésben. Reményeim szerint, munkám további hasznosítása is lehetségessé válik a jövőben, a témában készült kutatások sorát bővítve ezzel.

Hoffmann Gréta
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Karajz Sándor
intézetigazgató

Dubai, egy világváros felemelkedőben

Dubai, a metropol on the rise

Dubai közel egy évtized alatt hatalmas fejlődésen és változáson esett át. Ezért úgy gondolom, Dubai bemutatása a kezdetektől napjainkig alkalmas dolgozatom témájának. A város különlegességei, érdekességei, valamint a gazdasági fejlődés miatt. Részletesen mutatom be Dubai pénzvilágát, egyben a gazdasági felemelkedését, építészetét illetve jövőbeli terveit. Ezen három fő ponton kívül, számos érdekességet kutatok, és mutatok be a dolgozatomban.

Talán a Közel-Kelet legnyitottabb városa, amely egyszerre üdülőparadicsom és gazdasági központ. A kőolajtermelés az amúgy kevésbé fejlett országot a világ egyik leggazdagabb államává tette. Az energiahordozókból meggazdagodott ország vezetőinek azon határozott törekvéséből alakult ki, hogy az országot Szingapúrhoz és Hong Kong-hoz hasonló regionális pénzügyi központtá változtassák, amely szolgáltatóipara révén hosszú távon is fejlődőképes tud maradni. Dubai a Közel-Kelet leggyorsabban fejlődő gazdasági központja sajátos módon egyszerre vonzza a világ legnagyobb ügyvédi irodáit és a nincstelen, mindenfajta emberi jogától megfosztott délkelet-ázsiai munkavállalókat. A térség tudatos gazdaságélénkítő beruházásainak egyik legfrissebb példája a közelmúltban megnyílt Dubai Nemzetközi Pénzügyi Központ, amelyet úgy hoztak létre, hogy a területén működő bankok, tőzsdei és egyéb befektetési vállalkozások együttesen akár tízezer ember számára is munkát tudjanak biztosítani. Dolgozatom elemzési módszerének statisztikai adatokat dolgozok fel illetve mutatok be diagramok, grafikonok segítségével.

A gazdaság fellendülése mellett, az egész világot érintő gazdasági válság elérte Dubai-t is és több milliárd dollár tartozása lett, viszont ők az európai országokhoz képest ebből a mélypontból könnyen kilábalnak, folytatták hatalmas beruházásaikat és elkezdték megvalósítani jövőbeli terveiket, melyeket a dolgozatomban részletesen fogok bemutatni.

Célom a dolgozat megírásával, hogy fejlesszem íráskészségem és abban a témában kutassak, amely felkelti magam és mások érdeklődését egy állam sajátos fejlődésére, és megismerjék Dubait gazdasági szempontból, ezáltal fejlődő társadalmát, építészetét is.

Homonnai Zsófia
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Nagy Zoltán
egyetemi docens*

Kína és az Európai Unió kereskedelmi kapcsolatainak vizsgálata

Analysis of the China's and European Union's trade relations

Amíg a világgazdaság legtöbb gazdasági hatalma a gazdasági válság problémáival küzd, addig Kína szinte töretlenül fejlődik. Az Európai Unió figyelme sokszor a Kínában rejlő lehetőségek és esélyek felé fordul, kezd megbizonyosodni az a gondolat, hogy „nem csak Kínának van szüksége a világra, de a világnak is Kínára”. Sokakban felmerül a kérdés, hogy nem veszélyes-e szorosabbra fűzni kapcsolatunkat az ázsiai hatalommal és nem vezet-e további gazdasági visszaeséshez? Mások a kínai kapcsolatok erősítésében látják a jövőt, amely bár komoly konkurenciát jelent az európai termelésnek, azonban verseny nélkül a gazdasági fejlődés is várthat magára.

Ez a gondolatkör ihlette dolgozatom témáját, amelyben Kína és az Európai Unió viszonyát vizsgálom meg. Áttekintem a két fél kereskedelmi kapcsolatainak fejlődését. Legfőbbképpen az egymás irányába történő nyitottságra teszem a hangsúlyt, emellett korrelációs és regressziós mutatókkal, szektorális összehasonlítással elemzem, hogy az egymással folytatott kereskedelem milyen hatással van a szereplőkre. Ahhoz, hogy megfelelő gazdasági képet kapjak Kína és az Európai Unió kapcsolatáról az ellentéteket is megvizsgálom, amelyek hátráltathatják az egymás közötti kontaktusokat.

Az utóbbi évek legnagyobb gazdasági problémája a gazdasági válság volt, amely még mindig érezteti hatását szinte az Unió összes országában. Feltételezésem szerint a Kínával kötött gazdasági és politikai kapcsolatok segíthetnek kilábalni ebből a gazdasági „gödörből” és Európa egy újfajta fejlődési útra térhet. Dolgozatomban arra a kérdésre is szeretnék választ kapni, hogy Kelet-Közép-Európa, kiemelve hazánkat, hogyan profitálhat, vagy mit veszíthet az ázsiai országgal kötött megállapodásokkal. Munkám során megpróbálok választ adni a felmerült kérdésekre.

Az euró szerepe és jövője: a konvergencia kritériumok teljesülésének hatása a gazdasági növekedésre

The euro's role and its future: the effects of the convergence criteria on the economic growth.

2004-es Európai Unió csatlakozásunk óta a magyar közvélemény napi szinten foglalkozik azzal, hogy Magyarországnak mikor sikerül megvalósítania azt a célt, hogy bevezessük a közös valutát. Sokan már szinte „szerencsének” titulálják azt a kialakult szituációt, hogy kis hazánk kimaradt a közös pénzből és megőrizte a „jól bevált” forintot, hiszen a görög államcsőd és több más tagállam problémái felvetik azt a kérdést, hogy fenntartható lesz-e, és ha igen akkor meddig, ez a konstelláció. Feltehetjük a kérdést, hogy érdemes-e egyáltalán a magyar vezetőknek a közös pénz bevezetésén gondolkodni, ha pár éven belül az Unió országai visszatérnek „elfeledett” valutájukhoz és a Monetáris Unió felbomlik.

Dolgozatom írásának kezdete előtt számos kérdés felvetődött bennem, amelyre szerettem volna választ kapni. Ilyenek például, hogy milyen hatással lesz a válság az Európai Unió jövőjére, mikorra „lából ki a gödörből” az Unió, a kapcsolatok erősödnek vagy az egyesülés rövid időn belül megszűnik, Németország meddig lesz hajlandó finanszírozni a „csődbe menő” tagállamokat, lesz-e politikai Unió, érdemes-e bevezetnünk az eurót, vagy éppen az, hogy a konvergencia kritériumok elősegítik-e a gazdasági előrehaladást. E kérdések megválaszolása mellett célom volt, hogy a témával kapcsolatban hipotéziseket állítsak fel, amelyeket igazolni vagy cáfolni tudok. Szeretném tanulmányozni az euró bevezetésének pozitív és negatív tulajdonságait, kiemelve az Unió fennmaradásának lehetőségeit és esélyeit. Ezen túlmenően fontosnak tartottam megvizsgálni, hogy a konvergencia kritériumok milyen hatással vannak a gazdasági növekedésre.

Illés Viktória
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Gulyásné dr. Kerekes Rita
egyetemi adjunktus

A belső PR alkalmazásának lehetőségei egy ipari közepvállalatnál

Opportunities for the use of inside PR at a middle-sized industrial company

A belső PR rendszerek vizsgálatának és elemzésének aktualitása folyamatos, hiszen minden vállalat számára alapvetőek az olyan kérdések, minthogy megfelelő-e a szervezeten belüli kommunikáció, eléggé motiváltak-e a dolgozók, megértik-e és azonosulni tudnak-e a vállalat fő stratégiai céljaival, illetve elégedettek-e a körülményeikkel, helyzetükkel. A jó minőségű belső kapcsolatok javítják a munkamorált, ezáltal a termelékenységet, megszüntetik a dolgozók frusztráltságát, csökkentik a fluktuációt és hatással vannak a külső kapcsolatokra is. Összességében megállapítható, hogy a hatékony belső PR lehetőséget ad a vállalatnak, hogy céljait kevesebb idő alatt, és kevesebb költséggel érje el.

Dolgozatom bázisvállalata a Cemgép 50' Ipari Zrt., egy – fémszerkezetgyártással és különböző, elsősorban külföldön végzett ipari bér munkákkal foglalkozó – közepvállalat. A cég méretéből és tevékenységéből adódó sajátosság, hogy nem rendelkezik marketing szervezettel, ezáltal a belső kommunikációval kapcsolatos feladatok is a humánpolitikai vezetőhöz tartoznak. A vállalat rendkívül gyors ütemben való növekedése azonban indokolttá teszi a belső PR eszközeinek hatékonyabb alkalmazását.

Munkám fő célja, hogy a dolgozók elégedettségének felmérését követően egy olyan komplex belső PR eszközrendszer határozzak meg, amely összhangban van a dolgozók és a menedzsment a belső kommunikációval és belső PR-ral kapcsolatos elvárásaival, valamint a vállalat tevékenységéből és működéséből adódó egyedi sajátosságokkal, haszna pedig mérhető a vállalat számára.

Motiváció ereje a sportban

Strenght of motivation in sport

Kisgyermekkoról szeretünk játszani. Már óvodás kortól igyekeznek a gyerekek összemérni magukat, ügyességüket. Serdülőkortól egyre agresszívebben játszanak a gyerekek, valóban le akarják küzdeni egymást, erővel, indulattal. A sport pontos szabályai révén válik a szabálytudat megerősítőjévé. Iskolás kortól világosan kijelölik a küzdelem feltételeit, tartalmát, keretét: mit lehet, mit nem-illetve a szabálytalanság milyen következményekkel jár. A játék keretében megtapasztalják a gyerekek egymás elleni indulataikat. Ezen túl saját képességeink felmérésére is szolgálhatnak a különféle játékos feladatok. Megtanít felismerni saját képességeinket másokkal összevetve és megtanít veszteni is. Képességeink, adottságaink ismeretéhez segít hozzá, önismeretünket gyarapítjuk a játékkal. A másik ember legyőzésének vágyát, a dominanciátörekvést jó esetben fékezi a szabálytudat, korrekt játszótárssá téve a gyerekeket. A sportjáték önmagában is örömet okoz, a gyerek azért játszik, mert magát a folyamatot élvezi. Kisgyermekkorban nem érdekli a gyermeket más, csak az, hogy élvezze a saját ügyességét, a játék fordulatait.

Minél magasabb szinten figyeljük a sportolók motivációját, annál inkább tapasztaljuk, hogy nem a tevékenységért végzik tevékenységüket, hanem az eredményért. Az élsportban kíméletlenül az eredmény válik fontossá, ami igényelhet testi ügyességet, érettséget, jó gondolkodást. Manapság mindenben versenyzünk egymással, életre - halálra! Nem is véletlenül, mivel a legjobb hajtóerő az emberi teljesítményben. Már a gyerekek is versenyeznek, aztán később felnőttként az üzleti életben. A versengés igényét mindenki ismeri, az vonzza a sportba a tömegeket, sportolóként és nézőként egyaránt. A felülkerekedés vágya, a győzelem öröme, ami leginkább motiválja az embereket arra, hogy összemérjék tudásukat, ügyességüket. Még nézőként, szurkolóként is örömet élnek át azáltal, hogy beleélik magukat a versenyző helyzetébe. A versenyben, a kíméletlen versenyfutásban az lesz a győztes, aki minél nagyobb indulati töltéssel, minél rafináltabban harcol a céljaiért. Ám a sportolóknak nem csak a testét, az izmait kell megfelelően edzeni, hanem a fejét, az agyát is fel kell készítenie, hogy jól tudja adagolni azt a testi erőt, tudást, ügyességet, amit összegyűjtött az edzés során.

A lélektan eszközeit az 1950-es évek óta használják az élsportban. A dél-amerikai futball világában alkalmazták először pszichológust egy csapatnál. Nem elég a testet edzeni és felkészíteni, a pszichológiai tényezőket is figyelembe kell venni, sőt pszichológiai ráhatással óriási belső energiatartalékok szabadíthatók fel.

Kiss Gergely
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dabasi Halász Zsuzsanna
egyetemi docens*

**Térségi foglalkoztatási különbségek elemzése, különös tekintettel
Borsod-Abaúj-Zemplén megye munkaerőpiacára**

The regional employment change in the county of Borsod-Abaúj-Zemplén

Dolgozatom a Borsod-Abaúj Zemplén megyei munkaerőpiaci folyamatok bemutatásával foglalkozik különös tekintettel a regionális különbségek által kialakított helyzettel. A regionális magyar foglalkoztatás változása, a munkapiac szerkezete és jellege vizsgálódásával mutatom be a térségben végbe menő változásokat.

A rendszerváltozást követően konzerválódtak a területi különbséget kiváltó okok, újabb és újabb tényezők erősítették és árnyalták a magyar munkaerőpiac területi heterogenitását. A régiót sújtó kedvezőtlen döntések a mai társadalmi, gazdasági életünkre is hatással vannak. Ezért szeretném bemutatni a kor gazdasági viszonyait egyes statisztikai kutatások segítségével, mindezt kiegészítve a saját vizsgálataimmal is. A munkaerőforrás változása, a törvények módosulása, a pénzügyi lehetőségek mind változással szolgálnak a terület fejlődésére.

Dolgozatom szerves részét képezi a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei aktuális munkaerő megoszlása a demográfiai folyamatok elemzése. Például a fiatalok helyzete a 15-35 éves korosztályban, a választási lehetőségeik vizsgálata alapján. Ezen összehasonlító vizsgálatok mellett a különböző gazdaságpolitikai kérdések és irányzatok bemutatásával is szeretném színesíteni a munkámat.

Kutatásom lezárásaként nagy hangsúlyt fektetek a gazdasági nehézségek megoldását célzó javaslatokra, illetve azokra az alkalmazkodási folyamatokra, amelyek segíthetik a régió gazdaságának talpra állását.

Kiss László
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Kántor Béla
egyetemi adjunktus

**A lízing számviteli elszámolásának, könyvvizsgálatának
hazai és nemzetközi szabályozása**

**The lease accounting treatment, an audit of domestic and international
regulations**

A lízing számvitelben betöltött szerepe, jelentősége a beruházásokra gyakorolt pozitív hatásán keresztül nem vitatott. A jogalkotó nemcsak hazánkban, hanem más országokban is követte a gazdasági élet fejlődését, a fejlődés által generált problémák megoldását. Az elmúlt évtizedben tapasztalható volt ez a lízing esetében is. A dolgozatomban arra kerestem a választ, hogy sikerült-e egységesíteni a lízing számviteli és értékelési eljárásait a hazai és a nemzetközi joggyakorlatban? A különböző országok különböző időpontokban, különböző szinten és színvonalon alkottak szabályokat a lízing kezelésére, definiálására. A szabályok között voltak azonos elveken alapuló, de lényegesen eltérőek is.

A dolgozatom megírásakor arra törekedtem, hogy feltárjam azokat a pontokat, ahol a lízingre vonatkozó egyes számviteli definíciók és szabályok eltérőek voltak, de egységesítésük volt indokolt. Célom megvizsgálni, hogy az eltérő szabályok egységesítése a nemzetközi számviteli standardok (IFRS) bevezetése mennyiben járult hozzá az összehangolt szabályozás megvalósításához. A szabályozás összehangján keresztül célom bemutatni, hogy a lízing definíciójának értelmezése miként van hatással az adózásra, elsősorban a társasági adó és az áfa tekintetében.

A tanulmányom megírása során külön bemutatom azokat a gazdasági eseményeket, melyek a 2008-as gazdasági válságnak tulajdoníthatók, kiemelve azt, hogy az árfolyamkockázat hogyan fejté ki nem várt hatását. A hatásvizsgálatokat a könyvvizsgálati standardokra vonatkozóan mutatom be. Szeretném ez által is felhívni a figyelmet, a könyvvizsgálat jelentőségére és az összehangolt szabályozás szükségességére. Bízom abban, hogy e munkám elkészítésével hozzájárulhattam az e témával foglalkozó szakemberek ismereteinek gazdagításához, a kevésbé jártas, érdeklődők számára pedig bemutathattam a lízing körül kialakult dilemmákat, tovább fokozva ezzel érdeklődésüket.

Kovács Eszter
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Harangozó Zsolt
egyetemi tanársegéd*

MICE – a hivatásturizmus térnyerése a magyar szállodaiiparban, különös tekintettel Budapestre

MICE – the expansion of the business tourism in the hungarian hotel industry, especially in Budapest

A csökkenő kereslet hatására a turizmusra napjainkban leginkább a stagnálás jellemző, változtatni már a leépítések és megszorítások után csak a színvonal csökkenése mellett tudnának számos helyen. Ezért szükséges más lehetőségek felé is nyitni.

A 2005-ben elfogadott Nemzeti Turizmusfejlesztési stratégia időtávja 2013-ig szól, így annak megújítása, új célok kitűzése, és a stratégia kialakítása mindenképpen időszerű. A 2014-ben kezdődő hat éves időszak terveiben bár nem minden téren, de számos újszerű megközelítés is felbukkan. Az egyszerű kényelmet és kikapcsolódást jelentő utak mellett megjelennek a termék-specifikus újítások is, melyek között első helyen természetesen az egészségturizmus szerepel, emellett azonban felkerül a listára a kulturális, lovas, kerékpáros, öko, és hivatásturizmus is.

Az üzleti turizmus fogalma nem jelent újat, hisz a nagyvállalatok többsége már szervezte konferenciáit az erre alkalmas szállodák valamelyikében, azonban nem egy konferenciaszervező cég által. A napjainkban Magyarországon megrendezett konferenciák ebből adódóan nem is túl nagyszámúak, a szállodák befogadóképessége nem tesz ki több ezres számot, és a fővárosi legnagyobb helyszínek is általában kétezres konferenciahelyszínekkel rendelkeznek.

A tervek között szerepel egy kongresszusi központ megépítése, és célként megjelenik a hivatásturizmus élénkítése. De vajon mennyire vagyunk vonzó célpont külföldi vállalatoknak? Ha a turizmusfejlesztési stratégia szerint 2020-ra Magyarország Európa legnépszerűbb egészségturisztikai desztinációja lesz, vajon lehetőségünk lesz hatalmas orvosi konferenciák megrendezésére is? Mennyire értesültek a vállalatok a PCO-k, vagyis a professzionális konferenciaszervezők létezéséről, és munkájáról? Mennyire vagyunk értesültek mi magyarok, a külföldön már bevett konferenciaszervező lehetőségekről? Mi az a MICE?

TDK dolgozatomban ezekre a kérdésekre keresem a válaszokat.

Munka vagy család? – A nők helyzete napjainkban

Carrier or family? – The role of women nowadays

Az ember születésétől fogva egyenlőnek teremtett, de sajnos ebben a mai rohanó, kapitalista világban nem mindenhol adottak az egyenlő feltételek. A munkaerőpiacon folyó kiélezett versenyben sokszor a férfiak jobban tudnak érvényesülni, a nők háttérbe szorúlnak. Egy nő nem mindig kapja meg a megfelelő elbírálást, gyakran kevésbé honorálják az elvégzett munkáját, mint egy férfiét.

Dolgozatomban bővebben kifejtem a mai magyarországi helyzetet, milyen lehetőségei vannak, milyen feltételekkel indulnak a nők a piacon. Továbbá fontos megemlíteni egy nő esélyeit a családalapításra és a karrierépítésre. Egy nő nehezebben tud érvényesülni, mert ha fiatal, akkor családalapítás előtt áll és ezt nem tekinti a munkaadó pozitívnak, hiszen bármikor elmehet gyes-re. Ha pedig már családja van, akkor azért (főleg, ha kisgyermekről van szó) mert ha beteg lesz, szabadságot szeretne kivenni, hogy orvoshoz vigye. Azonban ha letelt a maximális 3 év, amit otthon tölthet gyermeknevelés céljából, akkor nehéz visszarázódni és több időt igényel a visszaállás, ami sose lesz olyan, mint előtte. A nő számára előtérbe kerül a család. Ezzel kapcsolatban végeztem egy kutatást is, melyben két generáció véleményét, gondolatait vizsgálva szerettem volna tisztább képet kapni a mai helyzetről. A kutatásban résztvevők egyik fele a korombeli fiatalok, akik néhány éven belül vezető szerephez jutnak a nagyvilágban és lehetőségük nyílik a változtatásra. A másik csoport, mely a kutatásban részt vett, az 55 év feletti idős emberek csoportja, akiknek a válaszaiból a nők helyzetéről a múlt században kaphatunk teljesebb képet. Az esetleges vélemények közti differenciák rávilágíthatnak a mai és a néhány évtizeddel ezelőtti lehetőségekre.

Krajcsik Zsolt
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Sáfrányné dr. Gubik Andrea
egyetemi docens

A Diákhitelről közgazdász szemmel

Student Loans from an economist's point of view

A kutatásom témájául a Diákhitelt választottam. A téma aktualitását mi sem bizonyítja jobban, minthogy a Diákhitelt az elmúlt években egyre több hallgató vette fel, illetve évről évre nőtt a felsőoktatásba részt venni kívánó személyek száma, ugyanakkor a költségek ez idő alatt növekedtek, s ennek fedezésére sokan a diákok számára kidolgozott speciális hitelkonstrukciót választották. Vajon ők most valóban a jövőjüket írják, ahogy a Diákhitel felvételére ösztönző szlogen ígéri?

A dolgozatban leírtakat empirikus kutatásra fogom alapozni, amelynek keretében a Miskolci Egyetem államilag támogatott és költségtérítéses hallgatóit szeretném megkérdezni arról, hogy mi motiválta, vagy gátolta őket abban, hogy éljenek a Diákhitel nyújtotta lehetőséggel. A kérdőív adatainak elemzése után egy reprezentatív egyetemi hallgatót kiválasztva szeretném mélyebben elemezni a hallgatónak az egyetemi oktatásával kapcsolatos költségeit, valamint annak a családi költségvetésre gyakorolt rövid és hosszú távú hatását. Vizsgálni szeretném azokat a tényezőket, melyek hatottak a hallgatókra, a felvett összeg elköltésének motívumait, valamint azt, hogy az összeg felhasználása haszonmaximalizáló módon történik-e.

A kérdőív és interjú tapasztalatai alapján megpróbálok különféle alternatívákat felvázolni, melyekkel a hallgatók az egyetemi éveik során felelősségteljesebb döntést hozhatnak a Diákhitelre vonatkozóan.

Lévay Ádám
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Süveges Gábor
tanársegéd*

Az OTP Bank Nyrt. technikai elemzése és a technikai módszerek hatékonyságvizsgálata

Technical analysis of OTP Bank Plc and effectiveness examination of the technical methods

Magyarország pénzügyi helyzete a 2000-es évektől kezdve egyre gyorsabb ütemben javult. 2005-től egy picit lelassult, de a befektetők így is szép számban jelentek meg a megelőző évekhez képest. A gazdasági válság alapjaiban rengette meg néhány pénzügyi piacon szereplő társaságot. A bankokba vetett bizalom jelentősen csökkent, nőtt a munkanélküliség, aminek következtében sokan eladósodtak. Ezzel nem csak a saját helyzetüket pecsételték meg, hanem a hitelintézetek is válságkezelésre kényszerültek. A tőzsdéken időnként pánikhangulat uralkodott, mély zuhanásba kezdtek az értékpapírok árfolyamai. A befektetők próbálták menteni a menthetőt. A pénzügyi krízis enyhülése után új stratégiával próbálták meg újjáépíteni a lerombolt várat, melynek utómunkáit még mindig tapasztaljuk.

Dolgozatom célja, az OTP Bank példáján keresztül bemutatni a válság előtti, a válság alatti és a napjainkban mutatkozó értékpapír kereskedelem tendenciáit. Különböző technikai elemzésekkel grafikonokon ábrázolni a trendeket és a vételi-eladási jelzéseket. A 3 választott időszak egy-egy évet ölel fel, az első 2006-2007, a második 2008-2009, a harmadik pedig 2010-2011-es évekből kerül ki. A kapott eredményeket hatékonysági elemzéseknek vetem alá, amelyből kiderül, melyik módszer jelezte előre a leghatékonyabban és legpontosabban az alkalmazandó tőzsdei lépéseket. A vizsgálatot azzal fejezem be, hogy a 3 leghatékonyabbnak bizonyult módszert, saját kereskedelemben próbálom ki. Erre a célra egy online tőzsde szimulátort használok. Itt derül majd ki, hogy a múltbeli információkra mennyire lehet egy jövőbeli döntést alapozni, és valóban olyan hatékony-e az adott módszer. A tapasztalataim alapján egy végső értékelést írok le, és levonom a következtetéseket.

Luteránus Emese
Tózsér Anna
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Lukács Edit
egyetemi adjunktus

Miskolci Bosch gyakornokainak kompetencia kiértékelése

Evaluation of Miskolc Bosch intern's competencies

A Bosch csoport 1988 óta működik Magyarországon, 11 itt létesített leányvállalatai között szerepel a 2001-től működő Miskolci székhelyű Bosch telephely is, név szerint a Robert Bosch Power Tool Kft., mely a világpiac-vezető kéziszerszám-üzletág gyára, ahol az ipari felhasználók, a háztartások és a kertészkedők számára fejleszti és gyártja termékeit, valamint a Robert Bosch Energy and Body Systems Kft., az indítómotorok, relék és hajtóművek gépjármű-elektromossági és alkatrész forgalmazó gyára. A közel 130 éves múlttal rendelkező Bosch csoport, különböző technológiák és szolgáltatások vezető nemzetközi szállítójaként van jelen a világpiacon. A Miskolcon működő vállalatuk évek óta szoros kapcsolatot ápol a Miskolci Egyetemmel, emellett különböző funkcionális területeken gyakornoki helyeket biztosít az itt tanuló vagy végzett egyetemistáknak. A kutatásunk az itt dolgozó gyakornokokra és gyakornoki programjukra tér ki.

A német vállalati kultúra egyes elemei mindig is jelen voltak Magyarországon köszönhetően a német-magyar kapcsolatoknak, illetve az Osztrák-Magyar Monarchia egykori működésének hatására. Ezek az elemek nemcsak az oktatásban, hanem egyes részei az úgynevezett magyar habitusban is érezhetőek. Így a német vállalati kultúra jellemzők a magyar vállalatoknál is megjelenhetnek, különösen akkor, ha egy német leányvállalatról van szó, esetünkben a Miskolci Bosch-ról. Dolgozatunkban a fiatal gyakornokok viselkedését, személyiségét, illetve elégedettségét elemezzük. A végén kitérünk arra is, hogy ezek a viselkedési és személyiségi jegyek mennyire felelnek meg a magyar és a német vállalati kultúra jellemzőinek. A kutatást kvalitatív módszerrel, kérdőívek segítségével végezzük, melynek kitöltésében segített a Bosch miskolci csoportja is.

Madura Gábor
Molnár Árpád Endre
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Bozsik Sándor
egyetemi docens

High Frequency Trading piaci hatásai

The influence of the High Frequency Trading on the market

Az online tőzsdei kereskedelem az utóbbi évtizedben egyre fontosabb szerepet kap. Ebben a környezetben jelentkezett először igény a piaci lehetőségeket minél gyorsabban kihasználó eszközökre. A High Frequency Trading programok (HFT) pontosan erre jöttek létre. Alapelvük rendkívül egyszerű: a számítógépek az embernél jobbak a kereskedelemben. Ezredmásodpercek (vagy még rövidebb idő) alatt képesek elemezni hatalmas adatmennyiségeket, majd a kapott eredmények alapján végrehajtják az előre megadott lépéseket, mielőtt egy hétköznapi befektető bármit észrevenne. Céljuk, hogy apró nyereségeket érjenek el – töménytelen mennyiségben. Ebből következően az így elérhető profit is jelentős. A HFT-k a '80-as évek óta jelen vannak, de csak a Goldman Sachs 2009-es botrányában váltak igazán ismertté, amikor egy volt alkalmazott megpróbálta elloponi a „fejős tehenet”.

A HFT rendszerek fejlesztése ugyanis költséges, és a birtokában lévő cégek nem kívánják a tudásukat megosztani a vetélytársaikkal. Ez érthető is, hiszen ha a konkurencia csak pár milliszekundummal gyorsabb (például közelebb vannak a tőzsde szerverfarmjához), máris hatalmas hátrányba kerültek.

2010. május 6-án kiderült, hogy a rendszer önszabályozás nélkül könnyen spirálba kerülhet. A DJIA percek alatt közel 1000 pontot (9%) esett, 1 Mrd dollár tőke tűnt el, hogy aztán pár perc múlva minden helyreálljon. Az amerikai hatóságok 5 hónap múlva nyilvánosságra jelentésében 1 megbízást okoltak a összeomlásért. A SEC és a CFTC jelentését az esetről sokan megkérdőjelezték, illetve felületesnek tartották. Új, a kereskedelmet szabályozó megoldásokat (circuit breaking) vezettek be, amelyek leállították a kereskedelmet, ha egy részvény árfolyama a meghatározottnál jobban ingadozott.

Dolgozatunkban a High Frequency Trading hatását vizsgáljuk az online kereskedelemre, különösen a Flash Crash okaira és következményeire.

Matta Kinga
Somosi Ágnes
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Kelemen Imre Gábor
tanársegéd

A női munkavállalók esélyei a kazincbarcikai kistérség munkaerőpiacán

Prospects of women on the labour market of Kazincbarcika subregion

„Semmi sem fogható a munkához, sem a nők, sem a férfiak esetében. Az egyetlen megbocsáthatatlan bűn a tétlenség.”
(Agatha Christie)

Az első női munkavállalók helyzetéhez képest napjainkra számos dolog megváltozott. A pozitívumokat azonban elhomályosítják az egyre inkább észlelhető nehézségek. Ezek főként a rendszerváltás óta figyelhetők meg, leginkább a már nehéz helyzetből induló területeken. Ilyen például a Borsod – Abaúj – Zemplén megyei Kazincbarcika. A 80 ezres lélekszámú kazincbarcikai kistérségben a helyi munkaügyi kirendeltség 2010-es tájékoztatója alapján 11 362 főnek volt állása a 17 és 74 év közötti aktív korosztályban. Az elszomorító munkaerőpiaci képet tovább árnyalja, hogy az ab ovo rosszabb elhelyezkedési lehetőségekkel rendelkező nők az álláskeresők között jóval kisebb számban voltak jelen, mint a férfiak. Ennek az oka a magyar társadalomban még ma is meglévő tradicionális, ám a gazdasági szükségszerűségnek ellentmondó szemlélet (férfi, mint családfenntartó; nő, mint a családi tűzhely őrzője - egy fizetés nem elég a megélhetéshez) továbbá az a tény, hogy a kistérségben a rendszerváltás után úgy alakult át a gazdaság szerkezete, hogy a jellemzően szakképzetlen vagy alacsony iskolázottságú nőknek munkát adó álláshelyek megszűntek. Nagy sokk volt ez, hiszen a Kádár-korszakban a kiemelt állami dotációt élvező, nem szerves történelmi városfejlődés révén létrejött Kazincbarcikán a szebbik nem képviselőinek is jutott állás.

Van-e esély elhelyezkedni vagy máshol kell letelepedni a munkahely miatt? - teheti fel jogosan a kérdést a mi generációnkhoz tartozó nő, ha már korosztályunk anyáinak, nagyanyáinak sem volt munkája. A kérdés első részére a felelet lehet optimista igen, vagy a nemet determinálja az elmúlt két évtized? A TDK-tanulmányban feldolgozott források segítségével erre keressük a választ. Úgy gondoljuk, ez korunk egyik legmeghatározóbb kérdése, ami a saját munkavállalásunkra is hatással lesz a jövőben. Primer kutatásként szeretnénk készíteni egy mélyinterjút a munkaügyi központ vezetőjével. Továbbá munkaerő-piaci statisztikák elemzésével, valamint tájékoztatók, sajtócikkek felhasználásával próbálunk elmélyülni a munkaerőpiac rejtelmeiben.

Metszősy Gabriella
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Csiszár Csilla Margit
egyetemi tanársegéd*

Védd a fogyasztót! – főleg a weben

Protect consumers! – Chiefly web

Korunk technológiai vívmányai sokszor kiszámíthatatlan változásokat idéznek elő. Ilyen például az Internet világa, mely többek között elindította az elektronikus kereskedelem térnyerését is. A változás és a fejlődés olyan gyors, hogy számos területet, köztük a fogyasztóvédelmet nehéz kihívás elé állítja itt a XXI. század elején. Ezzel a témával kívánok a dolgozatomban részletesebben foglalkozni. A kutatás során szeretnék naprakész képet kapni arról, hogy jelenleg az e-kereskedelemmel kapcsolatban milyen fogyasztóvédelmi vonatkozásokkal találkozhatunk. Először egy általános leírást kívánok nyújtani az e-kerkedelem és a fogyasztóvédelem kapcsolatáról, majd egy olyan kutatást végezni a hazai, a külföldi, illetve a magyarországi fiókteleppel rendelkező külföldi székhelyű e-kereskedelemmel foglalkozó vállalatok körében, mely főként a marketingre, a biztonsági intézkedésekre és a jogokra terjedne ki. Fontosnak tartom a hazai helyzet összehasonlítását egy kiválasztott országgal, esetleg régióval. Ezen keresztül szeretném bemutatni, hogy Magyarország milyen elmaradásokkal rendelkezik, milyen fejlődési lehetőségeink vannak, valamint hogy milyen célokat lehetne kitűzni annak érdekében, hogy javítsunk a jelenlegi helyzeten. Többek között röviden bemutatni kívánom az e-kereskedelmi törvények változását az Európai Unió jogharmonizáció következtében, és azt, hogy ez milyen vonatkozásban érintette a fogyasztóvédelmi előírásokat. A kutatás része lesz a kockázatelemzés is, hogy az egyes fogyasztók milyen mértékű előnnyel illetve hátránnyal szembesülhetnek az e-kereskedelem kapcsán. Fontosnak vélem kitérni az állam szerepére is, így az oktatás, tájékoztatás, valamint a büntetési tényezők vizsgálatára is. Végül szeretnék saját konklúziókat levonni, és esetlegesen feltételezésekbe bocsátkozni azzal kapcsolatban, hogy milyen intézkedésekre lenne szükség a rendszer javítása érdekében.

Molnár Zoltán
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dankó László
egyetemi docens*

Magyarország és a BRIC országok közötti gazdasági kapcsolatok elemzése

Hungary and the economic relations analysis between the BRIC countries

Mindig is nagy érdeklődéssel figyeltem, Brazília, Oroszország, India és persze Kína, hogyan és miként tudnak felzárkózni az USA által diktált tempóhoz, hiszen az elmúlt évtizedben produkált teljesítményük méltán kiérdemelte a többi nagyhatalom elismerését.

Fontos ugyanis tisztában lennünk azzal, hogy ezen országok a világ területének 25, népességének 40 százalékával illetve becslések szerint 15 milliárd dollár GDP-vel (PPP) rendelkeznek. Fontosságukat mi sem bizonyítja jobban, hogy az 1975 óta létező G7/G8 (Oroszország 1998-ban csatlakozott) helyett megszületett 2009 szeptemberében a G20, mely természetesen magába foglalja a fent megnevezett maradék három országokat is.

Az említett országok mindegyike egy-egy külön dolgot érdemelne, de mégis úgy gondolom így együtt, összehasonlítva őket tudjuk meg valójában mekkora hatalmat is képviselnek ezen államok, és hogy milyen változásokon mentek keresztül hazánk gazdasági kapcsolatai (export - import karakterisztikája) a velük folytatott kereskedelemről kifolyólag. Természetesen a legfontosabb változás 2004 május 1-én következett be, mikor is Magyarország az Európai Unió teljes jogú tagjává vált, így hazánknak át kellett vennie az Unió által életbe léptetett kereskedelmi jellegű megállapodásokat.

Mráz Levente
Szabo Michael
Gazdaságtudományi kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Kelemen Imre Gábor
tanársegéd

A bizalmi válság – a bankrendszer társadalmi megítélése és felelőssége

Crisis of trust – society's stance on the banking system and its responsibility

Miközben az egyik legfájdalmasabb világgazdasági válság a történetben még teljes folyamatban van, egy kérdés egyre több embereknek – látványos például az „Occupy Wallstreet”-mozgalom támogatói fergeteges növekedésben – egyre sürgősen merül fel:

Milyen társadalmi funkciók és felelőségek vannak a bankoknak és mennyire töltik ezeket ki?

Ez a kérdés persze nem kizárólag az egyesült államokban merül fel. Miközben ott utolsó pillanatban egy kompromisszummal meg lett emelve az adószághatár és így a kormány működőképessége – egy időig – meg lett mentve, Európában kétségbe esnek a PIGS országok (Portugál, Olaszország, Görögország és Spanyolország) és az euró mint közös valuta mentésén. Hogy nincsen alternatíva ezekhez a cselekményeknek egyre többször a piac bizalmával lesz megmagyarázva és támasztva. A kormányok se ezen az oldalon az Atlantiknak, se a másik oldalon semmiféle képen nem szeretnék elveszteni a piaci bizalmat, és mivel egy nagy része a piaci tőkének banktól lesz irányítva, így azt lehet mondani, hogy a bankok bizalmát nem szeretnék elveszteni. Úgy tűnik, mint hogy ha a bankrendszer a társadalom ellen játszik.

Ugyanakkor a társadalom milliárdokkal segít bankoknak, amelyek segítségre szorultak, és sokan azt állítják, hogy felelőtlenség miatt jöttek ebbe a pozícióba.

De akkor milyen felelőssége van a bankrendszernek? Milyen funkciót tölt be?

Ebben a TDK-ban egy első lépésben a bankrendszer történelmi kialakulást és fejlődést fogjuk vizsgálni. Fontos lesznek az alapvető funkciók, amik ebből a fejlődésből adódnak. Ezen tovább többféle koncepciókat az bankrendszer társadalmi felelősségérzet fogunk vagyis ezt a fejlődését egyáltalán lehetségessé tették.

A fő részben a mai, modern társasági megítéléseket és elvárásokat a bankok funkciók és felelőségei felé fogjuk keresni, Magyarországon mint külföldön is. Megpróbáljuk kideríteni, hogy a bankok a saját felelősségüket hogy definiálják és elemezzük a már megtörtént, a még tervezésben lévő és a csak elméletben létező szabályozási módosításokat, amik a válság kezelésére lettek létre hozva.

Nagy Edina
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Berényi László
egyetemi adjunktus

„A minőség kincs” – Elégedettség vizsgálat az EFQM alapján

„The quality is treasure” – Satisfaction examination on the basis of EFQM

A XXI. században a piaci környezet állandóan változik, ez hatalmas kihívást jelent minden piaci résztvevőnek mérettől, iparától, régiótól függetlenül. A vállalatoknak folyamatosan fejlődniük, javulniuk kell, működésüket hatékonyabbá, korszerűbbé kell tenniük. A vállalati működés rendjében a minőségirányítás következetes alkalmazása a piaci megfelelést nagymértékben elősegítheti. A jó színvonal a nyereség elérésének egyik legfontosabb eszköze.

Kutatásom témaválasztása során elsődleges szempont volt, hogy gyakorlatorientáltan, egy létező vállalat működésén keresztül vizsgálhassam a legújabb eredményeket. Ezért döntöttem a NORRIA Észak-Magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Közhasznú Kft. partnerei elégedettségének a vizsgálatánál. Gyakorlatomat a NORRIA Nonprofit Közhasznú Kft-nél sikerült eltöltenem, illetve az egyetem mellett már korábban is dolgoztam itt 3 hónapot. A cég hatékony működését az EFQM segíti elő, kutatásaimat ennek alapján végzem. A vevői elégedettség vizsgálatát rendkívül fontosnak tartom, hiszen a vevőszám növelése alapvető és létérdeke egy vállalatnak, elvesztése pedig komoly károkat okozhat. A Kft. minden segítséget megadott, így alapos és reális képet tudok felvázolni mind a belső, mind a külső vevők elégedettségi szintjéről.

Dolgozatom célja, hogy összehasonlítsam a 2009-ben elvégzett elégedettségi felmérést az általam elvégzett kutatások eredményeivel. Kutatásomat kérdőíves felmérések segítségével és interjúk készítésével végzem. Megvizsgálom azt is, hogy az eltelt időszakban milyen változások mentek végbe, milyen változtatások lettek bevezetve a jobb minőség elérése érdekében.

Nem csak a külső, hanem a belső partnerek elégedettségét is fel kívánom térképezni. A dolgozói elégedettség és elkötelezettség mérése lehetővé teszi, hogy a vállalat megismerje alkalmazottainak valódi igényeit, ami az üzleti hatékonyság egyik lényeges eleme. A vállalat vezetése információt kaphat arról, miként ítélik meg a dolgozók munkahelyüket, milyen időtávon gondolkodnak a vállalatban, mennyire érzik motiválva magukat, esetleg milyen ötletekkel, javaslatokkal rendelkeznek a hatékonyabb működés érdekében.

Ocsovai Gabriella
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Illés Béla
tanszékvezető, egyetemi tanár*

Beszállítási termékstruktúra csomagolásának logisztikai problémái

Logistical problems of packaging of the supplier product structure

Adott, vizsgált beszállítói termékstruktúra esetén a termékek kezelése fontos szerepet tölt be.

A csomagolás, ami megvédi a termék értékét, elősegíti a termék azonosítását, valamint a logisztikai folyamatban a termék kezelését. Napjainkban fontos szempont a csomagolás környezetre gyakorolt hatása is.

TDK munkámban egy nagyvállalat adott beszállítói termékstruktúrája esetében feltárom a csomagolással szemben támasztott követelményrendszert, vizsgálom ennek megfelelően és adott célfüggvények szerint az optimális csomagolás kialakítás lehetőségeit.

Oláh Gábor
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Lukács Edit
egyetemi adjunktus*

Megújuló energiaforrások helyzete és jövője Magyarországon

The situation of renewable energy sources in Hungary now and in the future

Az emberiség növekvő energia igényét túlnyomó részt a véges készletekkel rendelkező fosszilis energiahordozók szolgáltatják. A hosszú távú és fenntartható fejlődés kulcsfontosságú eleme, hogy ezeket helyettesíteni lehessen. Erre a problémára jelentenek megoldást a megújuló energiaforrások, melyek emberi léptékkal tekintve kimeríthetetlennek tekinthetők.

A tanulmányban ismertetésre kerülnek a különböző megújuló energiaforrások, lehetséges alkalmazási módjaik előnyeikkel és hátrányaikkal egyaránt. Bemutatásra kerülnek a működési elveik, költség igényeik és környezeti hatásaik, valamint a törvények biztosította lehetőségek, előnyök. A dolgozat fő célja a különböző megoldások gazdasági lehetőségei és hatásainak vizsgálata.

A közösségi hálózatok fogyasztókra gyakorolt hatása

The impact of social networks on consumers

Napjainkban kezd átértékelődni az emberi kapcsolatok hagyományos hálózata, egyre több és nagyobb hálózatoknak vagyunk a tagjai. A közösségi honlapok térnyerésével a meglévő média, mint a TV, újságok, hagyományos hirdetési formák egyre inkább veszítenek hatékonyságukból, szerepük leértékelődik. Az emberek ma már a szükséges információkat, interaktív módon, az interneten „gyűjtik” be.

Újabban pedig az információt egymás között is terjesztik. A közösségi honlapok ebben pedig óriási szerepet kapnak. Napjainkban több mint 750 millió ember tagja valamilyen közösségi webhelynek és ezek az emberek nem csak fiókot nyitnak, hanem aktívan is használják, rendszeresen be is jelentkeznek, naponta akár többször is. Csak a facebookon napi 20 milliárdnál is több percet töltenek el. Ezt felismerve az üzletei vállalkozások, kereskedelmi cégek is kezdenek átállni egy új marketing stratégiára, mely egyre inkább a fogyasztókkal való személyes kapcsolattartást helyezi előtérbe.

Újabban megjelentek kizárólagosan a közösségi web helyekre specializálódott marketing cégek, melyek kreatív tevékenységüket új területeken alkalmazva korábban sosem használt eszközökkel érik el a fogyasztók figyelmét. Munkájukkal üzleti facebook profilokat fejlesztenek, vírus videókat/(mém) gyártanak, ezek a különböző vicces/érdekes videók vagy képek, nem feltétlenül direkt, többnyire indirekt módon utalnak a termékre. Egy ilyen videó akár sokkal nagyobb hatékonyságú is lehet, mint egy jóval költségesebb televízió reklám, mivel ha felkelti a fogyasztók figyelmét egyediségével, legjobb esetben maguk a felhasználók kezdik el vírusszerűen terjeszteni egymás közt. Sok esetben a felhasználók már nem a gyártó tol, hanem saját barátaiktól ismerőseik által értesülnek és kapnak kedvet egy-egy termék megvásárlására vagy szolgáltatás elfogyasztására. Így egyre inkább elengedhetetlen, hogy megértsük e kapcsolati hálózatok (Social Web) működését felépítését, kialakulásának fázisait. Illetve, hogy feltérképezzük a különböző szegmensek, hogyan kapcsolódnak egymáshoz, hogyan lesz egy nagyméretű heterogén embercsoport, egyszer csak egy dinamikus együttmozgó és összekapcsolódó egész. Nyilvánvaló tehát, hogy ízlésünket és döntéseinket milyen nagymértékben határozzák meg mások, még ha ezt tudatosan nem is érzékeljük. Nem tudhatjuk, hogy döntéseink, milyen befolyással lesznek egy ismerősünkre, barátunkra vagy akár egy ismeretlenre. Egy kép, amit felteszünk akár a facebookra vagy kiírunk valamit a twitterre, lehet, hogy visszhang nélkül marad, de lehet, hogy tudunk nélkül másnál, máshol egy döntést megváltoztat. Ezek a döntések pedig mind befolyásolhatók, ha ismerjük a hálózat működését és ki tudjuk aknázni a benne rejlő lehetőségeket.

Pardi Viktória
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Lipták Katalin
egyetemi tanársegéd*

A munkaerőpiaci helyzet és a versenyképesség alakulása a visegrádi országokban

Labour market status and competitiveness development in Visegrad Four countries

Dolgozatom első részében a visegrádi négyek általános gazdasági helyzetét mutatom be és megvizsgálom a munkaerőpiaci folyamatok alakulását a 2000-tól 2009-ig tartó időszakban. Fő kutatási kérdésem, hogy miért különböző a vizsgált országok munkaerőpiaci helyzete, milyen problémákkal kellett szembenézniük és milyen foglalkoztatáspolitikai eszközökkel kezelték azokat.

Dolgozatom további részében kitérek a demográfiai trendek munkaerőpiaci hatásának vizsgálatára, (a születési-, a halálozási-, a foglalkoztatási-, a munkanélküliségi- és az aktivitási ráta összefüggéseinek elemzésére). Megvizsgálom, hogy az előregedő társadalom két velejárója a meghosszabbodott élettartam és a születések számának csökkenése, hogyan hat a munkaerőpiaci folyamatokra.

Végül rátérek az egyes országok versenyhelyzetének elemzésére. Céлом megvizsgálni, hogy hogyan változott az egyes országok versenypozíciója nemzetközi szinten, néhány versenyképességi mutató alakulását figyelembe véve. Az összehasonlítás egyrészt a fejlettségi szintre, másrészt a versenyképesség néhány tényezőjére és azok változására terjed ki, különös tekintettel a termelékenységre. A kérdés, hogy mennyiben és hogyan befolyásolja a foglalkoztatottság és a munkatermelékenység a versenyképesség alakulását.

Pataki Zita
Lupkovics Gabriella
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr Fellegi Miklós
egyetemi docens
Süveges Gábor
tanársegéd

Fiktív számlákkal elkövetett visszaélések

The abuses with the pro forma invoices

A témaválasztást aktuálissá teszi, hogy gazdasági fejlődésünk következtében egyre többen kísérelnek meg törvénytelen úton többletjövedelemre szert tenni, csökkentve ezzel az állami bevételeket.

Nem igényel hosszabb bizonyítást, hogy az adózási fegyelem mai állapotában milyen jelentős szerepe van az ellenőrzésnek, amely az aktuális adópolitikai célok elérése mellett hosszabb távon mind egyedileg, mind általános jelleggel hatást gyakorol a jogsértő magatartástól való tartózkodásra is.

Dolgozatunk célja, hogy bemutassuk a fiktív számlákkal történő visszaélések eseteit, előfordulási gyakoriságukat, hibatípusokat. Az első fejezetben bemutatjuk, hogy milyen gazdasági okokra vezethető vissza a visszaélések egyre növekvő aránya. Külön fejezetben foglalkozunk az erre irányuló ellenőrzési tevékenységgel, a fiktív számlák felismerésével, bizonyításával, illetve a nem jogkövető adózót terhelő felelősséggel. Mélyinterjút készítünk egy kormánytisztviselővel, aki az elmúlt évek tapasztalatai alapján betekintést nyújt az ellenőrzési tevékenységbe, típusaiba, valamint az azt követő büntetőfeljelentések alakulásának elemzésébe. Több esettanulmány, gyakorlati példa segítségével szeretnénk szemléltetni az előforduló visszaéléseket, amely nagyrészt az ÁFA adónemet érinteni. Kitérünk az ehhez kapcsolódó különféle jogesetekre, elemezve a joggyakorlatban előforduló problémákat, ellentmondásokat, és az ezek megoldásának számító döntéseket. Részletezzük, hogy az utóbbi években mely tevékenységi területen fordult elő legnagyobb arányban a fiktív számla kibocsátás. Magyarország uniós csatlakozása óta a csalások kiterjedtek a közösségen belüli piacokra is. Megvizsgáljuk, hogy az adóhatóságnak milyen jogi lehetőségei, korlátai vannak a közösségen belüli visszaélések feltárására. Kutatómunkákkal megoldási javaslatokat is bemutatunk, hogyan lehetne a visszaéléseket visszaszorítani, milyen intézkedésekkel lehetne a gazdálkodókat törvényes és legális működésre bírni.

Pavlik Ádám
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Lukács Edit
egyetemi adjunktus

Ifjúság egészségtudatosságának mérése

Measurement of youth health awareness

Mindig is foglalkoztatott az egészségem és meglepődve láttam a környezetemben, hogy nagyon sokféle elképzelés van az egészségről, meg az egészséges életmódról. Arra gondoltam, hogy készíték a velem hasonlókorú fiatalok körében egy kérdőívet, hogy jobban megértsem, hogy miért vannak ekkora különbségek az emberek szokásai és életmódjuk között. Tájékozódtam a médiában, hogy mennyire foglalkoznak az egészségünkkel, amikor egy terméket reklámoznak, népszerűsítene. Vajon egyszerűen, ha odafigyelünk arra, amit eszünk és veszünk a boltokban, multikban és a zöldségesnél akkor egészséges életet tudunk folytatni pluszba egy kis testmozgással? Vajon ha ilyen egyszerű lenne a megoldás mennyire érdekel ez minket a mindennapi életben?

Manapság az egészségipar növekvő tendenciát mutat, több profitorientált cég is meglátta benne a lehetőséget. Mennyire jó az nekünk, hogyha az egészségünket szembeállítjuk a nagyobb cégek profitérdekeivel?

Kutatásom során felhasználok pár hivatalos eredményt, felmérést, és részletesen kitérek majd termék és reklám közötti összefüggésre, hogy vajon az egészségünk fontos-e a gyártóknak, vagy csak törekednek a minél kevesebb kiadásra és az annál több bevételre, avagy a profitmaximalizálás mennyire áll szemben az emberiséggel. Ezen belül is arról még, hogy a fiatalok körében mennyire népszerű az energiaital és a kóla fogyasztása, valamint dohányzás és alkoholfogyasztási szokások felmérése.

Pálfi Petra
Szakáts Judit Nóra
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Lukács Edit
egyetemi adjunktus

Lehetőségek hazája Magyarország, avagy kedvez-e a környezet a kis- és középvállalkozások számára?

Hungary, the world of potentials, is the business environment favourable for SMEs?

A kis és középvállalkozások kiemelten fontos szerepet játszanak a magyar gazdaságban. Ez a szektor a hazai vállalkozások 99%-át teszi ki, és a GDP 45 % át termeli meg. Foglalkoztatási szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bír. Éppen ezért nagyon fontos kérdés, hogy a magyar gazdaság e meghatározó szektora – a KKV-k – számára milyen környezet, illetve működési feltételek adottak. Ezen feltételek alapvetően határozzák meg a kis-és közepes vállalkozások versenyképességét, ezáltal pedig hatással vannak a magyar gazdaság teljesítményére.

A nemzetgazdasági versenyképesség erősítése céljából a mindenkori kormány a kis- és középvállalkozások kérdését hosszú ideje kiemelten fontos kérdésként kezeli, legyen szó finanszírozásról, a szabályozási környezetről, vagy akár az infrastrukturális környezet javításáról, fejlesztéséről.

Dolgozatunkban bemutatjuk a magyar kis-és közepes vállalkozások környezetét melyben hatásukat kifejtik, ismertetjük Magyarország KKV-politikáját, illetve azt, hogy az Európai Unió KKV-politikája hogyan befolyásolja azt.

Egy, a KKV- szektorba tartozó konkrét vállalkozás példáján keresztül igyekszünk kideríteni, hogy az elmélet hogyan működik a gyakorlatban, avagy miként tud élni egy vállalkozás a szabályozás adta lehetőségekkel, mit tud ezekből megvalósítani. Így szeretnénk végül közelebb kerülni ahhoz a válaszhoz, mely segít eldönteni, hogy Magyarország valóban a lehetőségek hazája-e egy ma működő KKV számára.

Pásztor Nikolett
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Berényi László
adjunktus*

Nyerünk vagy sem? – avagy a panelprogram vizsgálata klímaérzet szempontjából

Will we win or not? –Examination of the panel-program in the case of climate sense

Az utóbbi időben sokat hallhattunk a panelprogramról, annak fontosságáról, előnyeiről és hátrányairól. Mindennapi témává vált, hogy valóban szükségesek-e ezek a felújítások, megéri-e a lakóközösségeknek ebbe pénzt, energiát fektetni. Én magam is egy panelházban lakom, ahol a vélemények igen megosztottak a panelprogram szükségességéről. Ez adta az ihletet a kutatásomhoz.

Minden háztartásban fontos kérdés, hogy hogyan is tudnak spórolni az energiával, csökkenteni a rezsiköltségeket. Erre szolgál megoldással a panelprogram, melynek keretén belül lehetőség van arra, hogy a panelházak szigetelésével, nyílászárók cseréjével, valamint fűtőkorszerűsítéssel csökkenteni lehessen a költségeken. A felújításoknak köszönhetően megvalósul egyfajta környezetbarát takarékoság, illetve a lakókörnyezet egészét szebbé varázsolja.

Dolgozatomban szeretnék bemutatni két azonos paraméterekkel rendelkező panelházat, ahol az egyikben megvalósították a panelprogramot, míg a másikban elzárkóztak ettől. Kutatásom fő célja a klímaérzetet megvizsgálni és ebből az aspektusból következtetéseket levonni a program sikerességére vonatkozóan.

Petőfi Gábor
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Karajz Sándor
egyetemi docens*

A magyar versenyszabályozás elemzése, tekintettel a monopolhelyzetekre

Analyses of the regulation of competition concerning with monopolies

A mai magyar gazdaságban fontos szerepet kell betöltenie az egyes piacokon kialakult versenynek mivel a gazdaságra élénkítő hatással bír. Minden országban – így Magyarországon is- az államnak élnie kell a versenyszabályozással. Ezt a szerepet Magyarországon a Gazdasági Verseny Hivatal látja el. A versenyszabályozás szükségességét az a példa is alátámasztja, hogy a Hansa-Kontakt Kft. tisztességtelen kereskedelmi magatartása miatt bírságolt a GVH. TDK dolgozatom témájául azért választottam a versenyszabályozást, mert egy jól működő gazdaság elengedhetetlen feltétele az állam ilyen fajta szerep vállalása.

A dolgozatomban bemutatom a jelenlegi magyar versenyszabályozás eszközeit. Továbbá megvizsgálom ezen eszközök működőképességét. Az állam kettős szerepét ismertetem mind a reguláció mind pedig a dereguláció terén. Azon piacok elemzése ahol különösképp oda kell figyelni a versenyszabályozásra, mert az adott piacon néhány nagyobb termelő van jelen és nagyobb a veszély a titkos megegyezéseknek, mint például a kartellek kialakulása. Ezen kívül értelmezem azokat a törvényeket, jogszabályokat, amelyeket a versenyszabályozás érdekében hoztak meg. A második versenytörvény meghozatalának szükségességét is meg kell, hogy említsem. A jól működő verseny élénkíti a gazdaságot. Egy rövid kis példán keresztül szeretném bemutatni a monopólium és a tökéletes verseny közötti különbségeket. A TDK dolgozatban az alábbi elemzési módszereket fogom alkalmazni. Azon törvények értelmezése, amelyeket a verseny szabályozás érdekében hoztak meg. Szekunder kutatás, mellyel egy elméleti képet kapok, és ezt tudom majd a gyakorlattal összevetni. És végül különböző elméleti megközelítéseket fogok összehasonlítani.

A dolgozatom megírásának elsődleges célja, hogy megismerjem és általa megismertessem a magyar versenyszabályozás eszközeit. A kutatásom fő célja szerint szeretnék rávilágítani arra, hogy a tiszta verseny helyzetben a gazdasági növekedés gyorsabb ütemben nő, és a társadalmi jólét is magasabb, mint a monopol piac esetében. Továbbá szeretném elemezni a kartell tevékenység negatív hatásait. Végezetül ismertetném azokat, a piacokat, amelyek esetében a monopólium, mint piaci forma sokkalta előnyösebb, mint a tökéletes verseny.

Prókaj Lilla
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Nagy Szabolcs
egyetemi docens
Hajdú Gaál Noémi
egyetemi tanársegéd*

A környezettudatosság és a fogyasztói magatartás – Az értékek és a vásárlási szokások közötti összefüggés elemzése

Environmentally Consciousness and Consumer Behavior – The Analysis of Relations Between Values and Consumption Habits

A környezettudatosság jelentőségének kialakulása mindössze három évtizedre nyúlik vissza. A társadalmat azóta foglalkoztatja az üvegházhatásnak, a globális felmelegedésnek, a nem megújuló erőforrások kimerülésének és az ökoszisztémák degradálódásának problémája, és azóta mutat nagyobb érdeklődést az újrahasznosítás, az energiatakarékosság és a megújuló energiaforrások nagyobb kihasználtsága iránt. Az emberekben egyre növekvő környezettudatosság és a fenntartható fejlődés iránt kialakuló igény következtében létrejöttek a környezetbarát, más néven zöld termékek. A '80-as években egyre több biotermék, illetve biológiailag lebomló és környezetre ártalmatlan csomagolással ellátott termék jelent meg a piacon.

A társadalom számára szinte divattá vált ezeknek a termékeknek a vásárlása, illetve fogyasztása, de a „zöld” cikkektől várt hatás mégsem akkora, amekkorára szükség lenne a nemes cél elérésének érdekében. Vajon mi ennek az oka? Információhiány? A motiváció hiánya? A megfelelő előterjesztés, tájalás, címkézés hiánya? Az alacsony életszínvonal és átlag jövedelmek? Kutatásomban egy részt ezekre a problémákra próbálok választ, illetve lehetséges megoldásokat keresni. Bemutatom, hogy mit jelent a környezettudatos vásárlói magatartás, és szót ejtek arról is, hogyan befolyásolhatják azt a különböző demográfiai, helyzeti, motivációs és személyes tényezők. Kutatásom középpontjában az a kérdés áll, miszerint a személyes értékek, értékítéletek milyen mértékben hatnak, illetve nem hatnak a vásárlók magatartására. Kezdeképpen bemutatok több értékcsoportosítási alternatívát, melyek szerint a fogyasztók különböző kategóriákba sorolhatók, és melyek segítségével választ kaphatunk magatartásuk indíttatásaira.

Azért választottam ezt a témát, mert szüleim mindig is újrahasznosító és energiatakarékos életmódra, a környezetem és embertársaim tiszteletére neveltek. Amikor tehetjük, környezetbarát termékeket vásárolunk, de mindig is érdekelt, hogy a többi ember hogyan vélekedik erről a témáról. Továbbá ahogy belemélyedtem a kutatásba, egyre érdekesebbnek találtam az értékek és a viselkedés közötti összefüggések pszichológiai hátterét.

Rádi Enikő
Miskolci Egyetem
Gazdaságtudományi Kar

*Konzulens: Dr. Bartha Zoltán
egyetemi docens*

Nemzetközi tőkeáramlás elméletben és gyakorlatban

International capital flow in theory and practice

A 2011-es tudományos diákköri munkám címe „Nemzetközi tőkeáramlás elméletben és gyakorlatban”.

Munkámban a hazánkban kialakuló külföldi működőtőke beáramlás témakörét veszem górcső alá.

Dolgozatom első felében a külföldi működőtőke makrogazdasági hatásaival kapcsolatos főbb elméleteket foglalom össze, a témával foglalkozó hazai és külföldi kutatók vizsgálatai alapján.

A következőkben pedig a külföldi működőtőke-áramlás hatásairól írok, megvizsgálva mind az exportőr, mind a befogadó ország szemszögéből. Ezen pontok ismeretében felsorakoztatom a nemzetközi tőkeáramlás elméleti kritériumait, amelyeket szeretném ütköztetni a német multinacionális vállalatok üzletpolitikájával.

Összegezve, a munkám célja, hogy összehasonlítsam a nemzetközi működőtőke-áramlás elméleti és gyakorlati oldalát. A kutatásom központi kérdése, hogy vajon a gyakorlati példa megerősíti, vagy megcáfolja az elméletet.

Munkám során ennek vizsgálata céljából az érintett területen irodalomkutatást végzek, valamint statisztikai adatokkal vetem össze az elméletet.

Rehabilitációs stratégiák a pannonhalmi borvidéken

Rehabilitation strategies in the Pannonhalma wein region

*„A tétlenség a lélek ellensége. Ezért a testvérek a megállapított időben kézi munkával foglalkozzanak, más időkben viszont szent olvasmányokkal.”
(Szent Benedek regulája 49, 1.fej.)*

„Ora et labora” azaz „Imádkozzál és dolgozzál”- ekképp szól a bencés szerzeteseknek a jelmondata, és mind a mai napig hűen tarják magukat a Szent Benedek regulájában megírtakhoz. Dolgozatomban elsősorban a bencés szerzetesek és a pannonhalmi borvidék több évszázados hagyománnyal rendelkező mezőgazdasági tevékenységét szeretném bemutatni, kiemelve szőlészetét és borászatát. Ez az egyik legrégebbi borvidékünk Magyarországon, és habár az „Év Pincészete 2010” díjjal 2010-ben a Pannonhalmi Apátság Pincészetet tüntették ki, mégsem örvend akkora népszerűségnek, mint a tokaji borvidék. A borvidék történelmében számos fordulat következett be. Az első az 1875-ben kitört filoxéra járvány volt, amely életre hívta a pannonhalmi borvidék első rehabilitációs stratégiáját. Ennek keretében a papok és tanítók segítségével már a szőlőtermesztő kisgazdák is elsajátíthatták a filoxéra elleni védekezés különböző technikáit. A következő fordulatot az államosítás jelentette. Az 1945. VI. törvény megszüntette a nagybirtokrendszert így a főapátság is elvesztette földjeit és szőlőit. A rendszerváltást követően azonban a pannonhalmi borvidék ismét a virágzás útjára léphetett. Azóta a folyamatos technológiai és gazdasági fejlesztéseknek köszönhetően, úgymint a minőségi szőlőfajták telepítése, és egy modern, korszerű pincészet építésével, a borvidék sikeresen beírta magát az ország „bortörténelmébe”.

Dolgozatomban a borvidék piaci megítélését szeretném vizsgálni az alkalmazott rehabilitációs stratégiák tükrében. Munkám során egyrészt szekunder adatokra támaszkodom, amelyek forrásául egyrészt az ágazati statisztikák, másrészt a Pannonhalmi Apátság Levéltárában végzett kutatómunkám szolgálna. Mindemellett saját kérdőíves lekérdezés keretében szeretném felmérni a vizsgált borvidék jelenlegi megítélését és ismertségét, az alkalmazott stratégiák sikerességét. Az összegyűjtött adatok statisztikai elemzésével pedig a kutatásom főbb megállapításait kívánom alátámasztani.

Mivel a jövőben a bormarketinggel szeretnék foglalkozni, ezért hosszú távú célom, hogy a borvidék gazdálkodásának alaposabb megismerését követően a jövőben hozzájárulhassak ezen gazdálkodási terület és az otthonom, Pannonhalma népszerűsítéséhez.

Riczu Zsófia
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci egyetem

*Konzulens: Csiszár Csilla Margit
egyetemi tanársegéd*

VERTEK MÁR ÁT? ÉLJ A JOGAIDDAL!
A fogyasztóvédelem ismerete és jelentőségének vizsgálata egy korcsoporton belül

Are you tricked? Live your rights! Consumer protection and awareness of the importance of examining an age group

Magyarországon a vásárlók nincsenek tisztában a jogaikkal, illetve az őket megillető bánásmóddal. Dolgozatomban szeretném felmérni a fogyasztóvédelem ismeretét az egyetemisták körében. Arra szeretnék választ kapni, hogy mennyire vannak tájékozottak erről, illetve kihasználják –e a lehetőségeket, ha sérelem érte őket, mint fogyasztókat.

Több érdekvédelmi szervezet is működik a vásárlók részére, de közel sem használják ki ezt annyian, mint szükséges lenne. A piacgazdaság tisztességes működéséhez szükség van a fogyasztóvédelemre azért, hogy a gazdasági fölényben lévő vállalatokkal szemben segítse a jogaik képviselésében a fogyasztót.

Dolgozatommal szeretnék rávilágítani az egész társadalomra kiható problémára, amely megoldást kínál mind a fogyasztóknak mind az eladóknak egyaránt. Szeretnék primer kutatást is végezni ebben a témában. A kutatást elsősorban Borsod – Abaúj – Zemplén Megyében szeretném elvégezni, de más nagyobb városok egyetemseit is megkérdezném a témával kapcsolatban.

A kutatás fő célkitűzései, hogy az egyetemisták mennyire vannak tisztában a saját jogaikkal, élnek –e vele, illetve kerültek –e már olyan szituációba, ahol szükségessé vált egy ilyen szervezet felkeresése?

Ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel felépítve ismertetném a fogyasztóvédelem alapelveit, szerepét és célját. Továbbá arra keresem a választ, hogy van –e lehetőség arra, hogy megkönnyítsük a fogyasztók a jogaik érvényesítését egy adott szituáción belül.

Sallai Borbála
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Dabasi Halász Zsuzsanna
egyetemi docens
Hegyi-Kéri Ágnes
doktorandusz*

*„Jó helyen vagyok, mert bőven jut abból a jóból, amit az
ipar nem termel, hanem pusztít: a csendből.”
Lénárd Sándor*

**Miskolc város szociálpolitikája, avagy barnamezős szociálpolitikai
juttatások?!**
The social policy of the city of Miskolc, or brownfield social benefits?!

A kutatás témája annak feltárása, hogy Miskolcon a barnamezős területeken milyen struktúra változás történt? A városban kialakult a társadalmi szegregáció, a barnamezős területek revitalizációjának gátja az ott élők munkaerőpiaci depressziója.

Vizsgálom dolgozatomban hogy, milyen iparszerkezet jött létre a leépült ipari tevékenység helyén? Mennyire alkalmazkodik ez a piaci igények változásához, és mennyire épít az ipari hagyományokra? Milyen támogatást nyújt az Európai Unió és az állam a fejlesztésekhez? Alapvetően az elmúlt évtizedben nem történt változás, több program is célozta a térség új pályára állítását azonban ezek hatása kétséges.

Arra keresem a választ, hogy az ipari területek helyén létrejött kolóniákban hogyan változott a lakosság összetétele? Mi és milyen színvonalon biztosítja az itt élő lakosság megélhetését? A segélyezettek száma megnőtt a barnamezős területeken. Az itt élő lakosság elszegényedése folyamatos. Többségüket a kilátástalanság jellemzi. Alacsony a barnamezős környezetben lakók iskolázottsága és nem használják ki a képzési lehetőségeiket.

Kutatásom módszertana Miskolc város adatainak elemzése, a térségi szociálpolitikai juttatások rendszerének vizsgálata. Interjúk készítése a területen dolgozó szakemberekkel. Esettanulmány fejlesztési projekt bemutatására.

A helyi pénz integrálhatósága Miskolc gazdaságába

Posibilitys to integrate local currency into the economy of Miskolc

"Egy-egy helyi pénz bevezetése, adott esetben a válságból kivezető út is lehet bizonyos közösségek számára. A sokat emlegetett gazdaságélénkítésnél azonban valójában többről van szó, a létfenntartási piac belső megszervezéséről, az önfenntartóvá válás lehetőségéről"- ilyen illetve ehhez hasonló kijelentéseket lehet leginkább hallani a sajtóban a helyi pénzzel kapcsolatosan.

Az elmúlt évben több település, város döntött a helyi pénz rendszerének kialakítása mellett, melynek alapvető célja, hogy a helyi fogyasztást összekösse a helyi termeléssel, ezzel biztosítva az adott régió negatív külső hatásokkal szembeni ellenálló képességét. A sok pozitívum mellett azonban komoly kritika is érte.

Dolgozatom első részében a helyi pénz elméleti hátterét vizsgálom meg, melyben külföldi valamint hazai példák is bemutatásra kerülnek. A helyi pénz a pénzhelyettesítők csoportjába tartozik, igazából egy utalvány, amely a tagok egymás között megkötött üzleteinél szolgál fizetőeszközként, nincs lejárat határideje, így korlátlan ideig felhasználható. A bevezetése mellett pedig az szól, hogy a tagok helyben költik el, így erősítik az adott térség gazdaságát.

Ezt követően pedig Miskolc város helyzetét, kiemelten a Miskolci Órakerék működésével kapcsolatos tapasztalatokat kívánom áttekinteni. A kezdeményezés illetve maga az ötlet jónak bizonyult. Alapja, hogy a kör információs szolgáltatást tart fenn, melynek célja a tagok közti különböző javak és szolgáltatások cseréje. Ennek ellenére a társaság működése nem a várt eredményeket tudta felmutatni.

A dolgozat megírása során kvalitatív és kvantitatív elemzési módszereket kívánok alkalmazni, mely igazolná, azon hipotézisemet, hogy Miskolc esetében is a helyi pénz tényleges bevezetése eredményesen működhetne, támogatva a helyi gazdaság megerősödését.

Transzferár és adózás kapcsolata

Connection of transfer prices and taxes

A regionális, illetve a globális vállalati tevékenység fokozódó térhódításával egyre gyakoribbá és összetettebbé válnak a kapcsolt vállalkozások közötti tranzakciók. Ezzel párhuzamosan az adóhatóságok mindinkább növekvő érdeklődést tanúsítanak az ilyen tranzakciók iránt, valamint egyre inkább képessé válnak az azokból származó nyereség, illetve veszteség megfelelő allokációjának megállapítására. A határokon átnyúló tranzakciók száma egyre nő és az ügyletek is egyre bonyolultabbá válnak, ennek a változásnak része Magyarország is. Hazánk egyre jobban integrálódik az Európai Unió piacába, a nemzetközi társaságok mind gyakrabban választják az országot közös szolgáltatóközpontok, közép- és kelet-európai elosztóközpontok, bér munkát végző, illetve egyéb gyártóközpontok, valamint nemzetközi holdingtársaságok helyszínéül. A globalizáció és az egyre terjedő új üzleti konstrukciók innovatív transzferárazási megoldások kialakítására ösztönzi a multinacionális cégeket. A szigorúbb büntetések, új dokumentációs előírások, az adóhatóságok közötti fokozott információcsere, az adóellenőrök folyamatos továbbképzése és specializálódása csak néhány eszköze az adóhatóságoknak ebben a mára már kialakult „globális árbevétel-versenyben”.

A transzferár szabályok Európában sehol sem olyan fontosak, mint Magyarországon, ugyanis hazánk szabályozási sajátossága, hogy a nemzetközi gyakorlathoz képest szokatlanul magasak a transzferár szabályozás megsértésére vonatkozó bírságok. A csoporttagok közötti számlázás így kiemelt adókockázatnak minősül. Más országok miért nem fektetnek ennyire komoly hangsúlyt a transzferár szabályozás megsértésére? A törvény, illetve az adóhatóság milyen kritériumokat ír elő a transzferár dokumentáció elkészítésére? Milyen mértékben minimalizálja a transzferárral kapcsolatos adókockázatot az előzetes hatósági ármegállapítás (APA – Advanced Pricing Arrangement)?

Szemán Ádám
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Bartha Zoltán
egyetemi docens
Dr. Kuttor Dániel
egyetemi docens*

**Az Európai Unió és Oroszország „gázháborúja”, kelet - közép
európai kitekintéssel**

**„Gaswar” of the EU and Russia, from east – central
europe point of view**

Lassan mindennapos kérdéssé válik az orosz gáztól való függőség. Az elmúlt évek tanulsága szerint nem lehet félelem nélkül számítani az egyik legfontosabb energiaforrásra, a gázra. Emlékezzünk vissza a 2009-ben kirobbant orosz - ukrán gázvitára, Európa nagy részét gázhiány fenyegette a leghidegebb téli hónapokban. Az EU a gáz mennyiségének több mint 50%-át Oroszországból kapja, ez az adat évről évre 2,3 %-al nő, ami azt jelenti h 2020-ra közel 80%-ot jelenthet a függőség mértéke. Az orosz függőség legnagyobb elszenvedői a kelet – közép európai országok(volt szovjetunióhoz tartozó országok), akiket nevezhetünk EU10 országoknak is, mivel 2004-ben csatlakoztak az Európai Unióhoz. Legtöbbjük 100 %-ban függ az oroszgáztól, ezáltal a függőség enyhítését szolgáló intézkedések leginkább az ő helyzetükön segítené. Ez a probléma rámutat az Európai Unió energiapolitikájának gyengeségére, mivel nem egységesek a különböző tagországok álláspontjai és függőségeik mértéke az orosz energiahordozók behozatalától. A közeljövőben fontos kérdéssé válhat az Unió egységesebb energiapolitikájának megteremtése, illetve azoknak az intézkedéseknek a megtétele, amelyek elősegítik Kelet – Közép Európa kiszolgáltatottságának csökkentését.

Dolgozatom kiválasztott témáját releváns irodalom, illetve statisztikai adatok segítségével feltárom továbbá gazdasági és politikai vonzatait is bemutatom. Az eredményeket és következtetéseket levonva javaslatot kívánok tenni a probléma megoldására, a függőség enyhítésére, esetleges versenyhelyzet teremtésére a jövőbeni gázexportőrök között.

Szendrei Anikó
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Berényi László
egyetemi adjunktus

Csillagok, csillagok – A Hotel BorsodChem fejlesztése a vendégek elégedettsége alapján

Starts, stars – Development of the BorsodChem Hotel by the guests satisfaction

A mai versenyorientált piaci környezetben, mérettől és tevékenységi körtől függetlenül nagyon nehéz a vállalkozásoknak talpon maradniuk. A külső környezet folyamatosan mozgásban van, és aki ezekre a változásokra nem tud elég hatékonyan és reflexszerűen reagálni, bizony könnyen lemaradhat, sok esetben pedig a vállalat vesztét is okozhatja. Ezért is fontos a folyamatos ellenőrzés és a különböző területek fejlesztése. Egy megfelelően integrált minőségirányítási rendszerrel ez a folyamat könnyen kézben tartható.

A minőség és a minőségirányítási rendszer témaköre nagyon összetett, mindemellett a fentebb említettek miatt manapság releváns szerepet kapott terület a vállalatok életében. Többek között ezért is választottam ezt a témát. Szakmai gyakorlatomat a Hotel BorsodChemnél töltöttem Kazincbarcikán, ezáltal megismerhettem a szálloda minőségirányítási rendszerét, és sok információt és adatot kaptam a kutatásom elvégzéséhez.

Dolgozatom célja, hogy megvizsgáljam a hotel szolgáltatásait már igénybe vett vendégek tapasztalatait, elégedettségét egy rövid kérdőíven keresztül. Ezen információk mellett még fontos szemügyre venni a szálloda-kihasználtsági mutatóit egyes időszakokban. Ezzel párhuzamosan egy másik kérdőíves megkérdezéssel felmérem, hogy melyek azok a tényezők egy szállodánál, melyek nagymértékben befolyásolják a fogyasztók döntését, melyek azok a tulajdonságok amik figyelembe vételével egy szálloda mellett döntenek. A fennálló helyzet és az elvárt fogyasztói igények ismeretében már objektív képet kapok a jelenlegi helyzetről és az esetleges változtatások irányáról. Természetesen mindemellett figyelembe kell venni a csillagrendszerű besorolás jogszabályban leírt követelményeit is. A szálloda jelenleg ***-os besorolás alatt működik.

A kutatás végső célja tehát az, hogy a hotel jelenlegi helyzetén melyek azok a minőségbeli változtatások, melyeket a vezetőségnek el kell végezni ahhoz, hogy egy magasabb minőségi besorolásba tartozhassanak. Ezeket a változtatási javaslatokat a kérdőíves kutatásaimmal és a statisztikai adatokkal támasztom alá.

Szesze Zsanett
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Orloczki Mónika
egyetemi tanársegéd*

Falvak kitörési lehetőségei a turizmus segítségével

Villages' get over opportunities with help of the tourism

Dolgozatomban Kehidakustányról fogok írni. Ez a település Zala megye északi részén található. A Zala folyó észak-déli völgyében, annak két partján terül el. A nyugati oldalon Kehida, a keletin Kustány községrész fekszik.

Azért választottam ezt a települést, mert nagyszüleim ott élnek. Így már több alkalommal volt lehetőségem ott eltölteni a nyári szünetemet. Véleményem szerint nagyon jól kiépített a turizmus a településen, de úgy vélem, hogy vannak még feltárásra váró adottságai a falunak a turizmus szempontjából.

Először szeretném ismertetni a turizmus fogalmát, majd részletesebben a falusi turizmust. Kitérek a falusi turizmus és az Európai Unió kapcsolatára is, arra, hogy az EU hogyan segíti a kitörést, az előrehaladást. A FATOSZ (Falusi- és Agroturizmus Országos Szövetsége) támogatja a vidéki települések fejlődését, ennek menetét is ismertetem.

A dolgozat második részében egy általános bemutatást adok Kehidakustányról, beleértve történelmét, földrajzát, gazdasági adottságait. A település turisztikai kínálata sokszínű, egész évben változatos programok fogadják az odalátogató vendégeket. A környező falvak segíthetnek a kiemelkedésben, kedvező hatással lehetnek a falu fejlődésére. A SWOT analízis szemlélteti a település turizmusának gyengeségeit, erősségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

Dolgozatomban a falu további fejlesztésére és még vonzóbbá tételére keresem a választ. Az összegzés tartalmazza a megoldási javaslatokat, és a jövőre való kilátásokat.

Szilágyi Zsuzsa
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kása Richárd
tanársegéd*

A projektmenedzsment kultúra fejlődése különös tekintettel az agilis projektmenedzsmentre

The project management culture, in particular the development of agile project management

Gazdálkodás és menedzsment szakos hallgatóként eléggé egyértelmű volt, hogy a leendő TDK-dolgozatom a vezetéselmélet témakörében fog íródni. A Vezetéstudományi Intézet tárgyai közül a projektmenedzsment volt az, amely leginkább felkeltette érdeklődésemet, sarkallva így további kutatómunkára.

A dolgozat címe jól jellemzi a témát. A bevezető részben tárgyalom a projektben való gondolkodás megszületését és elterjedését. Majd rávilágítok ennek a hibáira, amelyek a XX. század utolsó negyedében jelentkeztek először, amikor a technológiai, gazdasági és társadalmi változások a szervezeteket is jelentős változásra ösztönözték. Napjainkra olyan kiszámíthatatlan lett a piac, hogy a középtávú projektek tervezési fázisában a megrendelők még nem képesek pontosan definiálni az igényeiket. A hagyományos projektmenedzsment pedig nem tud mit kezdeni a megváltozott igényekkel, módszertanából eredően képtelen kellőképpen gyorsan reagálni a piac rezdüléseire.

Ez a tétel hívta életre új szemléletmódként az agilis projektmenedzsmentet, amelynek alapjait 2001-ben 17 szoftverfejlesztő fektette le az Agilis kiáltványban (ennek fordítását mellékelem a dolgozathoz). A jobb rálátás érdekében az agilis elvek felsorolása után bemutatom a Scrum szoftverfejlesztési modellt, amely az agilis projektmenedzsment legkiforrottabb keretrendszere. Ebben a fejezetben jól megmutatkozik, hogy hogyan hasznosíthatóak az agilis elvek a mindennapokban. Mivel elég jelentős szervezeti változást igényel a módszertan bevezetése egy vállalatnál, ezért egyelőre nem sok magyar vonatkozású példát tudok kiemelni. De amelyeket mégis, azon cégek közül ötöt megkerestem egy kérdőívvel, melyben lényegében arra adnak választ, hogy milyen változtatásokra volt szükség a bevezetéshez, illetve mennyiben javította a teljesítményüket az újfajta hozzáállás. Hogy ezt a kérdőívet lekérdezhessem, nagy segítségemre volt Böcker Beáta, az Agilis Szoftverfejlesztők Egyesületének és a PMSZ agilis tagozatának alapító tagja, aki rendszeresen tart tréningeket a változtatni kívánó cégeknek. Amely tréningekre szükség van, hiszen a magyar mentalitástól eléggé távol áll ez a fajta szemléletmód, az alkalmazottak - sőt a vezetők is - „agymosás” nélkül kételkednek a módszerben és hajlamosak kompromisszumokat kötni a hagyományos rendszer javára, amelynek az lesz az eredménye, hogy nem érik el a kívánt teljesítménycéljavulást.

Legnagyobb részben ezt a problémát boncolgatom a dolgozatomban. Remélem, felkeltette az Ön érdeklődését is!

Szolnoki Bernadett
Baptisza Beatrix
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Ráczkövy Ágnes
PhD hallgató

A humán tőke vizsgálata

The examination of a human capital

Érdeklődési körünk humán beállítódottsága miatt szeretnénk a humán tőke témájában önálló kutatást végezni. A meglévő szakirodalmak és publikációk áttanulmányozása után, saját modellek alkalmazásával gazdagítanánk az adott témát.

Tudományos Diákköri munkánkban a humán tőke prioritását szeretnénk megvizsgálni. A téma aktualitását fokozza az is, hogy a humán tőke egyre nagyobb szerepet kap mind a verseny-, mind a közsférában működő szervezetekben. Emellett hajtóerő volt számunkra az is, hogy kevés specifikált szakirodalmat, publikációt találtunk az adott témakörben. Gyorsan fejlődő világunkban egyre nagyobb szerepet kap a stratégiai-humán erőforrás szemléletmód, hiszen ez a fajta látásmód előnyére válhat a szervezetek költségeinek csökkentésében, a profit maximalizálásban, az erőforrások allokációjában, valamint a munkavállalók motiválásában, elégedettségüknek növelésében.

Dolgozatunkban éppen ezért szeretnénk mélyebben elmerülni a humán tőke egyes témaköreiben, megvizsgálva a már meglévő modelleket és mérési-, számszerűsítési módszereket. Lehetőségeinkhez mérten szeretnénk primer és szekunder kutatásokat egyaránt végezni. Úgy gondoljuk, alkalmunk nyílik a témán belül újabb modellek kialakítására és ezek tesztelésére általunk választott szervezeteknél.

Tamás Adrienn
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Molnár László
egyetemi adjunktus*

Adott vállalat beszerzési rendszerének elemzése

Analysis of the company's procurement system

„Sikeres üzletmenet láttán mindig gondolj arra, hogy valaki egyszer lépett egy merészet!”

(Peter Ferdinand Drucker)

Az üzleti rendszerek kulcseleme a beszerzés fontossága, hisz manapság minden eddiginél nagyobb szükség, valamint lehetőség van bennük. Nagyon fontos a vállalat életében a beszállítók kiválasztása, a megrendelés, az áruátvitel, a számlaellenőrzés, azaz maga a beszerzés folyamata, amelyekre későbbiekben, a dolgozatomban részletesen is kitérek majd. A témaválasztásomban is elsősorban a szóban forgó kérdés fontossága motivált, mely meghatározó szerepet játszik a vállalat jövőbeni termelési tevékenységében, továbbá, hogy ily módon lehetőségem nyílik arra, hogy egy sajátos betekintést kapjak a TS Hungária Kft. tevékenységéről és működéséről, mely remélhetőleg a további tanulmányaim során vagy esetleg pályakezdőként, szakmai szempontból előnyömre válhat.

Dolgozatom elkészítésének helyszínéül egy miskolci székhelyű, mintegy 150 éve működő, jelenleg osztrák tulajdonosokkal rendelkező céget választottam, a TS Hungaria Kft-t, mely vasúti szerelvényeket - kocsikat, tartozékokat gyárt. Az általam választott téma feldolgozása során igyekszem bemutatni magát a vállalatot az ehhez kapcsolódó érintett területeket is, valamint fő részében egy folyamatban lévő projektről fog szólni, pontosabban 200 db tehervagon gyártásának a beszerzéséről. A vállalat nem működhet anyagok és egyéb alkatrészek nélkül, mert így nem tudnak értékesíthető termékeket előállítani. A vállalat érdekelt a gazdaságos beszerzés megvalósításában, ezért kulcsfontosságú elemének tekintik a vállalati döntéshozatalt. Az előnyök megszerzésére az értékesítési piacok mellett a beszerzési piacok is lehetőséget jelentenek. A beszerzési vezetőknek fontos feladatuk van, ami megköveteli, hogy üzlet orientáltak legyenek, és ismerniük kell a szervezet által végzett munka leglényegesebb szempontjait, tehát az üzleti tevékenység minden egyes lényeges mozzanatával foglalkozniuk kell. Ezért úgy gondoltam, hogy a vállalat beszerzési vezetője által egy mélyinterjú keretében betekintést kapok a vállalat irányításáról és ez alapján kutatásommal fel szeretném tární, hogy milyen más lehetőségek lehetnek a beszerzést illetően, milyen fejlesztéseket lehetne végezni, szükséges e egyáltalán, milyen modellek segítenék az ott dolgozók munkáját valamint, hogy a lehető leghatékonyabban végzik e el a beszerzést.

Tóth Orsolya
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Karajz Sándor
egyetemi docens

A Tobin adóvita

The Tobin tax-debate

Az elmúlt évtized végén kirobbanó globális pénzügyi válság diagnosztikája talán napjaink egyik legkedveltebb publikációs témájává nőtte ki magát. Korábbi munkáimban magam is bővebben foglalkoztam a válság leküzdésének rövidtávú, tűzoltás-szerű módszereivel, amelyek azonban csak átmeneti gyógyszerként járulhattak és járulhatnak hozzá a krízis megoldásához. Számos tanulmány rámutatott arra, hogy korszakunk világgazdasági válsága az 1929-33-as krízishelyzethez hasonlóan súlyos problémákat teremtett a gazdaságban, globális szinten is, és megkérdőjelezte a pénzügyi piacok stabilitását. A válság, bár önmagában kétségtelenül veszélyhelyzetet teremtett, ugyanakkor a kihívás mellett lehetőséget is nyújtott az alapvető közgazdasági szemléletek megváltoztatására. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy 2011-re ismét előtérbe került egy olyan új (de mégis régi) adófajta, amely (indíttatása szerint) nem a válság tüneti megoldására törekedne, hanem hozzájárulna ahhoz, hogy a megfelelő pénzügyi stabilitás megteremtésével ne fordulhasson elő az a helyzet, amellyel az amerikai gazdaságnak és majd az egész világnak szembe kellett néznie. Az úgynevezett Tobin-adó előtérbe kerülése mutatja, hogy a válság nem csupán egy tartós keresletcsökkenésből adódó recesszió, hanem mély bizalmi válság is, amely a pénzügyi szektor szereplői és társadalom között generálódott. Ugyanakkor véleményem szerint vitathatatlan mindkét fél felelőssége a válsághelyzet kialakulásában. James Tobin posztkeynesiánus közgazdász gondolata 1972-ben született meg egy, a nemzetközi devizaügyletekkel kapcsolatos adófajta kialakításáról, amely megfékezheti a rövidtávú spekulációkat, és ezáltal a pénzügyi piacon nagyobb stabilitást biztosíthat. Dolgozatom célja annak felfedése, hogy a korábban már vizsgált és rövidtávúnak ítélt válságkezelő lépések közül a Tobin-adó mivel adhat többet, milyen feszültségeket generálhat spekulánsok és a társadalom többi tagja között, valamint, mivel az adó bevezetése az Európai Unióban merült fel, ezért további kérdések is felmerülhetnek. Mivel a nemzetközi tranzakciókra kivetett adó a tőke beáramlását negatívan érinti, ezért kérdés, hogy az adó bevezetésével milyen feszültségek generálódhatnak az EU tőkeimportőr illetve tőkeexportőr országai között? A dolgozat bevezető részében röviden bemutatja a korábbi megállapításokat és a kutatás folytatásául szolgáló elméleti háttérrel, amely a spekuláció és a válság kialakulásának összefüggéseit mutatja be. A dolgozat ezután részletesen bemutatja a Tobin-adó történetét, lényegét, majd felsorakoztatja az érveket és ellenérveket, ezek mögött pedig okokat és potenciális következményeket keres. A záró rész a kutatási kérdést válaszolja meg: alkalmas lehet-e a válság okozta problémák megoldására az új adófajta bevezetése? A feszültségek lehetővé teszik-e egyáltalán az adófajta bevezetését?

A könyvvizsgálat jövője, avagy élet a megszorításokon túl

Future of the audit, life after the restrictions

Az értékhatár emelés számos egyéni könyvvizsgáló és könyvvizsgáló társaság megélhetését fogja veszélyeztetni. Milyen kormányzati intézkedések vezettek ehhez a döntéshez? Kinek lesz ebből előnye és kinek hátránya? Milyen kiutak, lehetőségek állnak a szakma előtt? A könyvvizsgáló milyen egyéb feladatokat láthatna el? A vállalatok számára jó-e ez a döntés?

Az első fejezetben mutatom be a könyvvizsgálati tevékenység kialakulását, szükségességét és tartalmát, kitérek a jogszabályokra, törvényekre, standardokra is.

A második fejezet a könyvvizsgálat célját, alapelveit és hatókörét tartalmazza.

A kormány 500 milliárd forintos bürokrácia- és adminisztrációs terheket csökkentő csomagról döntött. A vállalkozások terheit csökkentő intézkedések között a kötelező könyvvizsgálat értékhatárának emelése is szerepel. A kötelező könyvvizsgálat jelenlegi 100 millió forintos értékhatárát 200 millió forintra emelték a 2012-2013-as években, 2014 után az értékhatár azonban 300 millió forint lesz. Ebben a fejezetben mutatom be, hogy a Széll Kálmán terv bürokrácia-csökkentő programjának kidolgozásához milyen okok vezettek, milyen elemeket tartalmaz a terv és ennek milyen várható hatásai lesznek. A negyedik fejezetben a könyvvizsgálók által kidolgozott javaslatokat értékelem. 2011. április 25-én megnyitottak a kamara honlapján egy fórumot, ahol bárki elmondhatja véleményét az értékhatár tervezett felemelésével kapcsolatosan, és megteheti javaslatait. Ezeket a javaslatokat tanulmányozom át, és vonok le következtetéseket, értékelem megvalósíthatóság szempontjából. Az ötödik fejezetben az értékhatár emelés előnyeit és hátrányait vázolom a vállalatok szemszögéből. A 200 milliós árbevétel alatti vállalat költségei csökkenni fognak, hiszen nem kell költséget elkülöníteni a könyvvizsgálatra. A kötelező könyvvizsgálat alól kieső vállalatoknál a fegyelmező erő le fog csökkenni a tiszta foglalkoztatás, a nyereség kimutatás, és az adóbefizetés terén. Ez az állam kasszáját fogja megkárosítani.

Végül összegezném a megállapításokat és az eredményeket, majd ezekből következtetést vonok le.

Udvari Judit
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Orloczki Mónika
tanársegéd*

A magyar turizmus fejlesztése, fejlődése a stratégiák vetületében – avagy aki nem játszik, az nem is nyer

Hungarian tourism in the scope of the Tourism Development Strategies – or making attempts to say: *We Are The Champions*

A Tudományos Diákköri Konferenciára dolgozatomban témájaként Magyarország turizmusának fejlesztési stratégiáit választottam, bemutattam, hogy milyen tervezetek születtek, mit sikerült megvalósítani belőlük, illetve ezeket a szektor szereplői hogyan értékelték.

Napjainkban kétségkívül egyre fontosabb szerepet tölt be az országok életében – és főként nyilván gazdaságaikban – a turizmus, mivel számos jövedelemgeneráló tulajdonsággal rendelkezik, tehát aki csak teheti, fejlesztgeti, erősítgeti.

De mi a helyzet nálunk? Köztudottan rengeteg erőforrással rendelkezik országunk e téren, és az utóbbi időkből elég sok vita folyik a kihasználtságukról, vagy éppen a kihasználatlanságukról.

Hogy tisztán lássuk a helyzetet, dolgozatomban először is szeretnék egy elméleti háttérrel ismertetni egy ország turizmusfejlesztésének stratégiai tervezésére vonatkozóan.

A következő részben szeretném bemutatni a hamarosan véget érő magyarországi Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (2005-2013) céljait, elképzeléseit, törekvéseit; illetve azt, hogy ebből mit sikerült idáig megvalósítani. Ezután pedig betekintünk abba, hogy melyek a további tervek a következő turizmusfejlesztési periódusra vonatkozóan.

Továbbá szó lesz az Új Széchenyi Tervről turizmusbeli vonatkozásaiban, különös tekintettel a Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program törekvéseire. Az ÚSZT-vel kapcsolatban még néhány jelentősebb turizmus alágazatra külön kitérek majd (egészségturizmus, lovas turizmus, vízi turizmus, kerékpárturizmus). Szeretnék fényt deríteni a fejlesztési elemekre, a turizmusra közvetetten ható fejlesztésekre is.

Az utolsó részben zárásként a szakmai vélemények segítségével összegzem a magyar turizmus fejlesztési helyzetét.

Varga Anikó
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Siposné Dr. Nándori Eszter
egyetemi tanársegéd*

Be a Change Agent! – Application and Selection in the Local Committees of AIESEC Hungary

AIESEC (*Association Internationale des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales*) is the world's biggest student organization, which has more than 60 000 members in 110+ countries in the world. Its main profile contains the international internship programs, and delivering and organizing them to the students. There is an other direction which AIESEC leads: personal and professional development. In every year more than 10 000 application forms are received worldwide, both for internship, long term membership and leadership positions.

The selection already starts when we are writing our promotional messages: the articles, shout outs and Neptun-messages are written about given characteristic, which helps us in the selection. While the interns need toughness, patience, stability and self-confidence, the long term members (from now on: *LT members*) does not really need these skills. It is the same case for the ones who apply for Leadership position: either they are already members or applying among the university students, they need to have such characteristics which do not really the same as for the other two – of course there are always similarities, but usually not so much of them. Naturally the promotion messages are just the beginning.

In Hungary only this semester more than 500 LT member application forms has been received, the internship program promotion have not even started, but only in Miskolc we have around 16-20 applicants who would like to go to an internship abroad. In the 12 Local Committees there are applicant numbers fitting to the size and the HR capacity (there are some extremities as well: in BGF KKK they received 76 application forms). Because of this huge amount of number the Vice Presidents responsible for Talent Management have to be really strict regarding of the selection to decide who can be members of the committee. They have to consider the Human resource usage despite the fact that it may occur that the new members will quit because they will not get the experience that they wanted, so the local committee members and leaders do not need to invest so much energy in the members who will not be in the organization furthermore.

Varga Kamilla
Miskolci Egyetem
Gazdaságtudományi Kar

*Konzulens: Lukács Edit
egyetemi adjunktus*

Kihívások az európai és magyar borászatokkal szemben a globális piacon

Challenges for the European and Hungarian wineries against the global market

Az európai és ezen belül a magyar szőlő- és borágazat tradíciói évszázadokra nyúlnak vissza. Ez a nagymúlttal rendelkező ágazat azonban számos nehézségeken ment keresztül az elmúlt időszakban. A negatív gazdasági események, a szélsőséges időjárás, a borpiaci trendek átalakulása, és a szigorú európai szabályozások hatására a hagyományos, úgynevezett óvilági borok versenyképessége visszaszorult. Ezzel szemben az ausztrál, dél-afrikai, dél-amerikai, kaliforniai és új-zélandi – összefoglaló néven az újvilági – bortermelők nagymértékű terjeszkedésbe kezdtek.

A különbség nem csak a származási hely különbözőségéből származik, hanem abból hogy az új- és óvilági borok előállítás technológiája és íz világa is eltér egymástól. Sokáig a hagyományos európai borok vezető szerepe megingathatatlan volt, hiszen 1970-es évekig az óvilági borok voltak ismertek és közkedveltek. Az újvilági borok ekkor még ritkán kerültek az importált borok közé. Azonban ez a helyzet mára jelentősen megváltozott, Az újvilági bortermelők egyre több és több bort termeltek, amelyet saját nemzeti piacuk már nem tudott felemészteni, így kénytelenek voltak más kontinensen is értékesíteni termékeiket, ekkor „törték be” az európai piacokra. Ennek hatására, a hazai termelők kezdenek kiszorulni a piacról, még azon országokban is, ahol a fogyasztás magas. Ennek tudatában dolgozatom egyik célja, hogy szemléltessem, milyen helyzetben van jelenleg a nemzetközi borpiac és milyen hatással van erre az újvilági borok elterjedése.

Az elmúlt évek borpiaci változásai nemcsak a nemzetközi, hanem a magyar borok forgalmára is nagy hatással voltak. A magyar borszektor legjelentősebb mértékben befolyásolta a rendszerváltás, az Európai Unióhoz való csatlakozás és a gazdasági világválság. Ezek az események nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy jelenleg a magyar borágazat nehéz korszakát éli. Így vizsgálatom során keresem a választ azokra a kérdésekre is, hogy az elmúlt több mint 2 évtized gazdasági és politikai eseményei hogyan hatottak a magyar borászatokra, a borágazat miként képzei az előrehaladást, és milyen lépésekkel lehetne versenyképesebbé tenni a magyar borokat. Ezen belül szeretném felvázolni a Tokaji Borvidék jelenlegi állapotát, versenyhelyzetét és lehetőségeit.

Várföldi Vivien
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Nagy Szabolcs
egyetemi docens
Hajdú Noémi
egyetemi tanársegéd*

Munkaeszköz vs. státuszszimbólum- avagy kihasználjuk-e az okostelefon funkcióit

Equipment vs. status symbol- or do we take advantage of our smartphone

A 21. század egyik leggyorsabb ütemben fejlődő iparágai közé tartozik az elektronika és a telekommunikáció. Az elmúlt évtizedben világszerte megsokszorozódott a mobiltelefonok és személyi számítógépek száma. A kezdetleges „téglafonnak” a telefonálás és a rövid szöveges üzenet küldése is nehézséget jelentett. A fejlődés azonban töretlen: az elmúlt évek kínálatában a telefonok és az asztali számítógépek mellett megjelentek az új generációs ipod-ok, ipad-ek, laptopok, táblagépek, és a fénykorukat élő okostelefonok. A Magyarországon jelenlévő három nagy telekommunikációs szolgáltató (Vodafone, Telenor, T-Mobile) komoly harcot vív egymással a topcégek által piacra dobott készülékek kizárólagos forgalmazási jogáért.

Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy az okostelefont vásárlókat milyen tényezők motiválják, illetve azt is meg szeretném tudni, hogy milyen mértékben használják ki a telefonok funkcióit, alkalmazásait. Ennek érdekében primer kutatást végzek, kérdőíves módszerrel, az okostelefont használók körében. Kísérletet teszek annak kimutatására, hogy van-e kapcsolat az okostelefon funkcióinak kihasználtsága, illetve a használó társadalmi-demográfiai jellemzői között.

Dolgozatom első szakaszában a témához kapcsolódó, a fogyasztói magatartással foglalkozó szakirodalmat kívánom feldolgozni.

Ezt követően kitérek az elektronika és a telekommunikáció új trendjeire.

Munkám fő részében a primer kutatás eredményeit mutatom be, illetve az eredményekből következtetéseket fogalmazok meg.

Virág Bettina
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Papp Adrienn
tanársegéd*

Európai Unió növekedési stratégiái 2020

Growth strategies of the EU till 2020

Az elmúlt évek válságos időszaka rádöbbsentette az Európai Uniót, hogy működésének és versenyképességének fenntartása érdekében gazdaságpolitikáját új alapokra kell helyeznie. Az „EU 2020” nevet viselő stratégia már nem csak egy, a nemzetek felett álló társadalmi, politikai és gazdasági válságkezelési csomag, hanem a tagállamok közti hosszú távú együttműködést is elősegíti. Már a Lisszaboni Stratégia is megvalósíthatatlannak bizonyult, a kialakult válság pedig a már így is súlyos problémákat tovább mélyítette. 2009 végén a Bizottság elkezdte megvitatni az új átfogó stratégiáját, amely három pilléren nyugszik, amelyek az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedés nevet kapták. Az „EU 2020” ezen három pillér égisze alatt kíván majd megoldást adni a foglalkoztatás, a kutatás és innováció, az éghajlatváltozás és energia, az oktatás és a szegénység problémáira. Megvalósításában nagy szerepet szánnak az egyes nemzetállamoknak is, hiszen ezt a célrendszert az egyes tagállamok szintjén kívánják érvényre juttatni. A terjedelmi korlátokra való tekintettel a dolgozatomban azt kívánom megvizsgálni, hogy Magyarország esetében milyen lehetőségek adódnak a megvalósításra, különös tekintettel az inkluzív növekedésre. A stratégia egyik célja a munkaerőpiac modernizálása, amely a munkavállalók egyre magasabb szintű képesítését jelenti, ezzel is elősegítve a munkaerőpiaci kereslet és a kínálat közti egyensúly megteremtését. A másik fontos tényezője a szegénység elleni küzdelem és a társadalmi kirekesztettségben élők helyzetének javítása. Ezen törekvések együttes megvalósítása elengedhetetlen ahhoz, hogy Európa szembenézhesen az idősödő népesség és a növekvő globális verseny által előidézett problémákkal. Mindezek elérésében, az Unió figyelemmel kíséri a tagállamok gazdaságpolitikáját is, a nemzetállamok közti egyensúly fenntartása érdekében.

Dolgozatomban előbbi két tényezőt együttesen vizsgálom majd meg, amiben a KSH és az EUROSTAT adatait használom fel. Az SPSS 19 statisztikai programcsomag segítségével kívánom elkészíteni az elemzéseimet.

Véleményem szerint mindenki szívesen fogadná, ha ez a stratégia megvalósulna és a háztartások számára megfelelő életkörülményeket biztosítani tudnák, azonban a jövő még számos kihívást tartogat.

Vizkeleti Anna
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Tóthné dr. Szita Klára
egyetemi tanár*

Környezeti erőforrások kiaknázásának kockázata különös tekintettel a recski aranybányászatra¹

Risk of the exploitation of natural resources especially the gold mining at Recsk

Az emberiség története sokoldalúan bizonyítja, hogy a természeti erőforrások igénybevétele együtt járt a környezetbe történő beavatkozással. Az emberi beavatkozás hatása az ipari forradalom óta olyan nagyméretűvé vált, hogy a világ számos területén a környezet pusztulásához vezetett.

Nemcsak hazánkban, de Közép-Kelet-Európa országaiban is a bányászatnak komoly gazdasági és szociális jelentősége van, emellett magán viseli az elmúlt évtizedek környezetvédelmi hibáinak és téves döntéseinek következményeit, és szenved a mulasztások kiváltotta társadalmi ellenérzésektől. Az iparág jövőjét tekintve többféle kimenet is lehetségesnek látszik, figyelembe véve egyrészt a nyersanyagok iránti növekvő keresletet, de a jelentős érdekérvényesítéssel bíró környezetvédelmi csoportok által felvetett jogos környezetvédelmi aggályokat is.

A környezeti hatás lényegében az emberi beavatkozás természeti következményeinek összességét jelenti. A beavatkozás mértéke és annak következményei azonban egy ilyen bonyolult rendszerben nemlineáris kapcsolatban vannak egymással, úgyhogy a beavatkozás különféle hosszú távú következményei valójában kiszámíthatatlanok. A szennyezőanyagok mind a környezetre, ill. azon keresztül az emberi szervezetre gyakorolt ártalmas és összetett hatásainak fokozatos felismerése eredményeképpen először az Egyesült Államokban fogalmazták meg a kockázatelemzés módszertani irányelvét.

Az utóbbi évtizedek súlyos ipari baleseteinek hatására a kockázat alapú döntéshozás a fejlett országokban egyre inkább előtérbe került a megalapozott és szerteágazó tudományos kutatások következtében. A kockázatfelmérés számos területen alkalmazott eljárás, melyet a feladat céljának megfelelően kisebb-nagyobb eltérésekkel alkalmaznak.

Dolgozatomban összefoglalom a kockázat felmérés elméleti hátterét, majd a környezeti erőforrások, ezen belül az ásványi nyersanyagok, az arany kiaknázásának kockázati becslését a recski esettanulmányon keresztül mutatom be.

¹ A bemutatott kutató munka a TÁMOP-4.2.1.B-10/2/KONV-2010-0001 jelű projekt részeként az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg"

Zsiros Gabriella
Gazdaságtudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Nagy Szabolcs
egyetemi docens
Hajdú Noémi
egyetemi tanársegéd*

A fogyasztói magatartás és attitúd vizsgálata online vásárlás esetén

Examination of consumer behavior and attitude in case of online shopping

A technológia rohamos fejlődésével új korszak köszöntött a fogyasztókra a XXI. században: az Internet kora. Mára már életünk elengedhetetlen részévé vált az online világ, és ez jelentősen befolyásolja mindennapi életvitelünket, szokásainkat.

Számtalan egyéb opció és szolgáltatás mellett az Internet lehetőséget nyújt arra, hogy az egyébként időigényes, és körülményes vásárlást felváltva, szinte csak egy kattintással juthassunk hozzá az általunk óhajtott termékekhez és szolgáltatásokhoz. Az Internet, és internetes szolgáltatások sajátosságai azonban eltérő fogyasztói magatartást eredményeznek a „hagyományos” vásárlással szemben.

Dolgozatom célja az online vásárlással kapcsolatos fogyasztói magatartás és az erre hatást gyakorló pszichológiai tényezők, azon belül az attitúd vizsgálata. Ezen cél megvalósítását főként egy szegmentált célcsoporton végzett kutatás, és a kutatás során kapott adatok elemzésének és interpretálásának segítségével kívánom véghezvinni.

BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR

Becze Sára Barbara
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Fekete Sándor
egyetemi tanársegéd*

**Az Európai Unió kül- és biztonságpolitikája: válasz az Arab Tavasz
eseményeire**

**The foreign and security policy of the European Union: answer for the
affairs of Arab Spring**

A külpolitika öröktől fogva jelen van a nemzetközi kapcsolatok rendszerében, mióta csak háborúk léteznek. A biztonságpolitika – mint olyan – tulajdonképpen a második világháború óta jelen van. Innentől egészen a hidegháború időszakán keresztül inkább katonai értelemben vett biztonságpolitikáról beszélhetünk, ma a gazdasági kockázatok és problémák kezdik háttérbe szorítani a katonai értelemben vett „biztonság” kérdését.

A gazdasági világválság okozta problémák, a társadalmi változások válnak jelen világunkban a biztonságpolitika kulcskérdéseivé. Dolgozatom témájaként történeti áttekintést adok az Európai Unió kül- és biztonságpolitika történetéről, átalakulásáról. Katonai szempontból kitérek a NATO-val (Észak-atlanti Szerződés Szervezete) való kapcsolatára is. Továbbá megvizsgálom az Arab Tavasz eseményeit és azok a nyugati világra gyakorolt hatásait illetve, hogy a továbbiakban hogyan befolyásolhatja a nemzetközi politikát a jövőben.

A 2010 decemberében kialakult tunéziai eseményekkel kezdődött el az Arab Tavasz, ami továbbgyűrűzött az egész Közel-Keletre. Demokráciát és az emberi jogok tiszteletben tartását követelve vonultak emberek ezrei az utcákra.

A Nyugat számára égető kérdés, hogy hogyan kezeljék a bevándorlási hullámot. A multikulturalizmus már nem tartható fenn és kérdéses, hogy egy nagyobb mértékű bevándorló embertömeget képes lesz e az európai társadalom elfogadni – itt főként kulturális, vallási különbségek a főszereplő tényezők.

Berta Andrea Iona
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dobos Csilla
egyetemi docens*

Minősítő elvek a fordítástámogató szoftverek eszköztárában

Rating the principles of translation software toolkit

A Miskolci Egyetem által meghirdetett házi TDK versenyen a modern fordítástámogató eszközök által használt minőségellenőrző rendszereket szeretném bemutatni. Részletesen kitérek a Trados fordítástámogató szoftver minőségellenőrző funkciójára, és bizonyítékot keresek arra, hogy a modern fordításminősítő rendszerek ellenőrzési elve összhangban áll-e a fordítástudomány által felvetett problémákkal. A kutatás adatbázisát neves fordítóirodák minőségellenőrző jelentéseinek eredményei adják. A lefordított szövegek a megbízó tulajdonát képezik, ezért jelentések nem mutatják be a ténylegesen elkövetett hibát és annak szöveggörnyezetét, de kitérnek a fordítás körülményeire.

A dolgozat elején röviden bemutatom fordítói piacról készült felméréseket, a fordítóirodák tapasztalatait a megbízások típusára, terjedelmére, körülményeire vonatkozóan, valamint összevetem ezt saját tapasztalataimmal.

A dolgozat fő tárgya a Trados fordítástámogató szoftver minőségellenőrző rendszerének bemutatása. Részletesen leírom, hogy a Trados különböző minőségellenőrző funkciói milyen összehasonlítás alapján végzik a számadatok, speciális karakterek és egyéb szövegelemek ellenőrzését, illetve hogyan hajtható végre segítségével a terminológia és a kötelező szószedet következetes alkalmazásának megléte, valamint hogyan biztosítja az inkonzisztencia kizárását, illetve mikor és miért lehet fontos funkció a szöveg hossz szoftverrel támogatott ellenőrzése. Összevetem a minősítő rendszer működését az MSZ EN 15038:2006-os szabvánnyal, mely a fordítási szolgáltatásokat jelenleg minősítő, leíró dokumentum, és elemzem, hogy a szoftver milyen mértékben felel meg a szabvány által felállított alapelveknek.

Fordítóirodákkal készített interjúkból és szakirodalmi forrásokból következtetek arra, hogy a Trados fordításminősítő funkcióját hogyan és milyen mértékben egészíti ki a lektor tevékenysége, mi a különbség a két ellenőrzési mód között, illetve mikor szükséges lektor felkérése, és mikor elegendő a szoftver minőségellenőrző rendszerének alkalmazása. Elemzem a fordítóirodák által rendelkezésemre bocsátott, Trados által készített hibajelentéseket, és következtetéseket vonok le a hibák típusára, gyakoriságára, körülményeire, javítására, és jövőbeli elkerülésére vonatkozóan.

Dolgozatom végén összegzem az eredményeket, és igazolom, hogy a téma gyakorlati elemzése támogatja az elméleti kutatást, és fordítva: igazolom, hogy az elméleti kutatások eredményeit hasznosítani lehet a fordítástámogató szoftverek fejlesztése során.

Buj Tímea Eszter
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Szigeti Jenő
professor emeritus

**Az 1976-1983 között működő Salgótarjáni Krízis-intervenciók osztály
munkája és tevékenységének társadalmi tanulságai**

**The operation and the social edifications of the Crisis intervention
Department in Salgótarján, which worked by 1976 up to 1983**

A segítő intézmény tevékenységének részletezése, eredményei, társadalmi fogadtatása, szerepe az államszocializmus éveiben. Az akkori népesség problémái, rövid kitekintéssel az azóta lezajlott változásokra. Az állam szerepe eme intézmény megszűnésében, avagy egy „kor-körkép“, áttekintés az akkori korszak jellegzetességeiről.

Az azóta eltelt években lezajlott változások, a rendszerváltozás és hozadékai a társadalomban, új társadalom – új problémák. Az új segítő szervezetek létrejötte és munkája mennyiben folytatta, vagy vette át a Krízis-intervenciók osztály szerepét? Mi történt a Krízisosztály megszűnésekor keletkezett űrről? Milyen – a mai társadalomban létező – intézmények viszik tovább ennek a sokrétű segítő szolgáltatnak az örökségét Salgótarjánban?

Lamentáció a szociális szolgálatokról: kinek, hogyan segíthetünk és kinek, hogyan nem? Észrevételek a „rugalmatlansági tényezőről“, avagy a bürokrácia csapdái a szociális intézmények tevékenységében, azaz miért nem lehet ezt egyszerűen csinálni? Ellenpólus: a Krízisosztály „egyszerű komplexitásának” bemutatása.

Deák Lilla

Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dósa Attila
egyetemi docens*

A titok irodalma: az irodalom titka

The secret to the literature: the Secret of Literature

A mára már földrajzi és etnikai határokat átlépő, ennél fogva nemzetközileg is értelmezhető mesekincs gyökerei mélyre nyúlnak a kultúrában. Ez számos alkalommal bizonyítást nyert kultúrtörténetünk alakulása során. Vándormotívumok, toposzok sokasága bukkant föl újra és újra, különböző műfajokban és az irodalom társművészeiben. Az adaptációk azonban nem csak a múlthoz való kötődésükben élnek és működnek, hanem inkább összekötő szerepet töltenek be múlt és jelen között, ezen felül a jövő felé is mutatnak.

Ez úgy történik, hogy részben a változó befogadói igényekhez, részben pedig a folyamatosan módosuló kontextushoz alkalmazkodva, az alkotók új távlatokat nyitnak meg a már meglévő szűzség számára, és ezekben a távlatokban, gondolatmenetekben, stiláris és egyéb keretekben működtetik is azokat. Mindez a majdani értelmezést és asszociációs hálót határozza meg.

Ez a híd-szerep vagy más néven párbeszéd a posztmodern alkotói mechanizmusoknak különösen markánsan jelen lévő, önként vállalt feladatköre. A hagyományosként számon tartott mesék elfeledett és még fel sem fejtett jelentésrétegeinek kiaknázása az erőssége Angela Carter történeteinek. Ezeket a meséket vagy novellákat felfoghatjuk egyrészt a sémák kifejtéseként és absztrakt gondolati kísérletekként egyaránt.

Ebben a dolgozatban a Piroska és a farkas-mese átirataival szándékozom foglalkozni olyan szempontból, hogy sémákat, illetve a sémák közötti átjárhatóságot igyekszem kimutatni olyan módon, hogy az irodalom világán túlra reflektáló jelenségek viselkedését elemzem. Carternél a szereplők funkcionális váltáson mennek keresztül, ezáltal a történet jelentésszerkezete is megváltozik.

A kulcsszereplők (Piroska, a farkas és a nagymama) a korábbiakhoz képest más viszonyba kerülnek áltál, hogy Piroska kilép az ártatlan gyermek szerepköréből, és sajátos módon száll szembe a farkassal. A farkas szerepe egyesül a vadászéval, aki a hagyományok szerint abszolút pozitív szereplőként lépett fel. A nagymama voltaképpen nem is ember. Piroska sajátos metamorfózisának tükrében a farkas sem tűnik már annyira ártalmasnak, ezáltal nem egyértelműen negatív szereplő, ahogyan Piroska vezető szerepe is megkérdőjeleződik az erkölcsi hierarchiában.

Ezek mellett a fő feldolgozási szempontom a titok minőségének a szereplők jellemének tükrében való értelmezése lesz. A titok szerepe az irodalomban és a valóságban egyaránt különösen kitüntetett, megítélése pedig kétes. A kétségek általános okait szeretném elemzésemben levezetni.

Durbák Eszter

Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Schwendtner Tibor
egyetemi tanár*

Heidegger az építészetben

Heidegger in Architecture

Mint minden alkotó ember, az építész is gyakran keres kritikai-elméleti háttérrel gyakorlati munkájához. Ugyanakkor kevés filozófus szólt valaha is kifejezetten építészetéről vagy építészeknek. Martin Heidegger ezen kevesek egyike. Az 1951-es darmstadti „Mensch und Raum” (Ember és tér) konferencián „Bauen Wohnen Denken” (Építeni lakozni gondolkodni) címmel tartott előadást, mely azóta építészek, teoretikusok és történészek sorára volt hatással. Ebben kifejtett elméletének megértését segíti két másik, ugyanebben az időben született szövege: „A dolog” (1950) és a „... költőien lakozik az ember...” (1951), valamint érinti az építészet kérdését „A műalkotás eredete” (1935), „Lét és idő” (1927) és „A művészet és a tér” (1971) c. műveiben.

Heidegger fenomenológiai megközelítése a tér, a világ megértésének mélyebb, leírásának gazdagabb módját teszi lehetővé, mint a tudományos absztrakció. Az egylényegű, egymást feltételező és kísérő, a négyesség (a föld és az ég, az isteniek és a halandók) által meghatározott és ennek egységét hordozó építés és lakozás valójában gondolkodás – nyelven túli filozófia. Építeni és lakozni végső soron morális kérdés.

Bár Heidegger nem állt személyes kapcsolatban egyetlen építésszel sem hatása mind a gyakorló építészekre, mind az építészteoretikusokra térben és időben igen kiterjedt. Christian Norberg-Schulz norvég építészettörténész Heideggerre támaszkodva alapítja meg a fenomenológiai építészetelméletet. Heideggernél a hely (Ort) az, ahol a négyesség világot strukturáló elemei áthatják egymást – az épített dolog tünteti ki a tér egy pontját és alakítja át helyé. Norberg-Schulznál genius loci már mindig is az adott helyen lakozott, mely szellemmel az embernek szembe kell néznie, és a hely e szelleme határozza meg az építész feladatát. Az építés a genius loci konkretizálása, és az így létrejövő épület egzisztenciális kapaszkodó lesz a világban. Norberg-Schulz mellett Colin St John Wilson brit építész és teoretikus is Heidegger gondolkodásában találta meg azt az ideológiai keretet, melyen belül igyekeztek a modern építészet „másik tradícióját” megírni, kanonizálni, ide sorolva azokat a nézetük szerint humánusabb, jelentéssel teli, hiteles építészetet létrehozó alkotókat (Alvar Aalto, Erik Gunnar Asplund, Hugo Häring, Hans Scharoun, Eileen Gray, Frank Lloyd Wright, Louis Kahn, Reima Pietilä, Paolo Portoghesi, Jorn Utzon), akik mind a modern, mind a posztmodern nyomásának ellenállva érzékenyek és elkötelezettek tudtak maradni a hely és az emberek, a hétköznapok és a rítusok, az idő múlása és a sors, a múlt mint történetek és emlékek a jelen számára is hozzáférhető tárháza iránt. Heidegger a vidéki élet, a „low-tech” kézműves technikák, az anonim építészet iránti romantikus vonzódása nem kizárólag pozitív visszhangra talált: veszélyesen közel került ezzel a fasizmus „vér és föld”-retorikájához. Mégis: a technika büvkörébe került nyugati építészeti gyakorlat és elmélet egyaránt sokat köszönhet Heideggernek.

Egerer Lilla
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Tasi Réka
egyetemi adjunktus

Szent László király: az oroszán

St. Ladislaus King: the Lion

Szent László király a legnépszerűbb uralkodószentjeink egyike. Alakja számos prédikációkban megjelenik, szentté avatásakor legenda készült életéről és csodatételeiről, Illyés András többek között róla is ír Keresztényi életnek példája avagy tüköre, az-az A' szentek élete... c. munkájában, énekek szólnak alakjáról. A szent király külsejének középkori és koraujkori leírásaiban nagy szerepet játszik az oroszánhoz való hasonlítás, a királyt az oroszán tulajdonságaival jellemzi az aktuális szerző. László legendáiban, a róla szóló prédikációkban és énekekben igen gyakori és hangsúlyos elem ez a toposz. Ezek között a leírások között nyilvánvalóan van kapcsolat.

Az összehasonlítás létjogosultságának alátámasztásához ugyanazokat a bibliai helyeket illetve a valamelyik legendaváltozatot hívják segítségül. Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy miben kereshető ennek a toposznak a forrása. Ehhez megvizsgálom az ún. oroszán-fiziognómiát, illetve az oroszán szimbolikus jelentéseit és az, hogy ezek hogyan és milyen mértékben vettek részt a szövegekből kiolvasható Szent László kép alakításában. Hogy ezek állnak-e a Szent Lászlóról kialakult kép háttérében.

Hankó Franciska
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kegyesné dr. Szekeres Erika
egyetemi docens*

Analyse Möglichkeiten der Intertextualität und Intermedialität am Beispiel eines Afro-deutschen Hip-hop Textes

In meiner Abhandlung beschäftige ich mich mit zwei wichtigen Segmenten der angewandten Sprachwissenschaft, mit den Erscheinungen der Intertextualität und der Intermedialität. In dieser schriftlichen Arbeit befaße ich mich mit dem textuellen Zusammenspiel im Zusammenhang mit einem Afro-deutschen Hip-hop Textes der Band Brothers Keepers.

In diesem Kontext widme ich mich im Wesentlichen den verschiedenen Formen der Intertextualität, welche Möglichkeiten genutzt werden, ganze Textteile zu übernehmen oder nur Teile davon, bei denen man auf bestimmte Ereignisse Rückschlüsse ziehen kann. Das Werk beinhaltet sehr viele Formen von Zitaten und Anspielungen, die nachvollziehbar auf bestimmte literarische Texte hinweisen oder auf gesellschaftliche Schwerpunkte aufmerksam machen wollen.

In Bezug auf den Musiktext werde ich auch die Entstehungshintergründe der Band und des Stückes selbst erläutern. Zu diesem Aspekt soll hauptsächlich untersucht werden, wie die Intermedialität auf den Text wirkt, und umgekehrt wie der Text mit bestimmten Wörtern die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit ausnutzen will. In dieser Hinsicht hat er sich bei seiner Veröffentlichung passend in den Medien in Szene gesetzt und nicht nur die deutschen Bürger erreicht sondern auch die Politiker.

Ich beschäftige mich mit dem Musikstück und der Band selbst schon seit seiner Erscheinung im Jahr 2001, zuerst im Zusammenhang mit der Multikulturalität in Deutschland, zurzeit aufgrund meines Studiums auf einer sprachwissenschaftlichen Ebene. Diese Musik ist meiner Meinung nach ein Teil deutscher Alltagskultur, die man nicht außer Acht lassen sollte.

Henczel Ildikó
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kegyesné dr. Szekeres Erika
egyetemi docens*

Textsortenspezifische Analyse der Schemnitzer Stammbücher

Meine Arbeit befasst sich mit den aus der Zeit der Schemnitzer Akademie stammenden studentischen Stammbüchern (eine besondere Art von Album Amicorum). Am Anfang meiner Untersuchung beschäftige ich mich mit der Textsorte des Stammbuchs. Ich stelle kurz dar, welche verschiedenen Typen es hat, und den Haupttyp meiner Arbeit, das studentische Stammbuch, werde ich detaillierter analysieren. Dazu befasse ich mich auch mit der Schemnitzer Studentensprache, die auch die Stammbücher prägte. Ich beschreibe die wichtigsten Traditionen des damaligen Studentenlebens, damit wir die in den Stammbüchern vorkommenden Themen, Sprachstil und Lexik verstehen können.

Bevor ich mich mit den Schemnitzer Stammbüchern befasse, halte ich es für wichtig, auch die kurze Geschichte der Schemnitzer Akademie, die eine Verbindung zu der Universität Miskolc hatte, darzustellen. Darüber hinaus teile ich den Lesern Informationen über das Universitätsarchiv Miskolc mit. Hier stehen uns Stammbücher aus der Zeit der Schemnitzer Akademie zur Verfügung, die ich als Korpus meiner Forschung genommen habe.

In der Untersuchung stellte ich die folgenden Fragen: Wie sehen diese Stammbücher aus? Von wem wurden sie geführt? Wie sind sie strukturiert? Was für Zeichen, Symbole und Kodifizierung sind in ihnen zu finden? Die Fragen, ob die Bildlichkeit wichtig war und welche formalen Elemente sie enthält, wie die Schreiber ihre Sprache benutzt haben, welche Farben in den Zeichnungen dominierten, sowie welche Themen, in welchem Stil auftraten, bilden auch den Gegenstand meiner Untersuchung. Es ist auch wichtig zu wissen, welche Intention die Verfasser dieser Stammbücher beim Schreiben vor Augen gehalten haben. Wir können es behaupten, dass sie auch in unserer modernen Zeit sehr wertvolle und nützliche „Schätze“ sind, denn wir können wichtige Daten über die damaligen Traditionen, die Beziehungen zwischen den Studenten -und noch viele andere Angaben - sammeln, da diese Quellen uns einen Einblick in das damalige Studentenleben gestatten. Mein Ziel ist also, die Tradition des Stammbuchs und das Studentenleben aus der Schemnitzer Akademie, deren Erinnerung an der Universität Miskolc noch heute lebendig ist, zu forschen und dieses Thema den Lesern näher zu bringen.

A szöveg architektúrája. Vitruvius: *Tíz könyv az építészetről*

Structure of the text. Vitruvius: *The ten books on architecture*

Dolgozatom témája az Augustus kor építészenek, Vitruviusnak *Tíz könyv az építészetéről* című munkája. Vitruvius műve a szaktudományos vagy másik szóhasználattal élve a technikai irodalom műfajába tartozik, melynek különlegessége, hogy ötvözi a szaktudományos témát a szépirodalommal, a tényszerű és szakmai információk közlését a művészi próza eszköztárával.

Az antikvitásból szép számmal maradtak fenn olyan művek, amelyek valamely tudományterületnek az ismereteit közlik költői és művészi prózai megfogalmazásban egyaránt. Ez az európai irodalomnak már a kezdetekor, Hésziodosz tankölteményeivel megjelenő műfaj az ókor egészének folyamán jelen volt. Azonban legkésőbb a felvilágosodás korától, amely szétválasztotta a tudományt és az irodalmat, ismeretlen, a mai olvasó számára pedig elképzelhetetlen egy ilyen hibrid mű.

Éppen ezért dolgozatomban áttekintem Vitruvius művének előzményeit, az antik technikai prózairodalom alkotásainak sokaságát. Ezzel összefüggésben vizsgálom azt is, hogy ezek a művek mikor jelentek meg és miért voltak erőteljesebben jelen a római, mint a görög kultúrában.

Dolgozatom fő tárgya Vitruvius *De architecturájának* praefatiói. A mű a szaktudományos irodalomban unicum, ugyanis az építész mind a tíz könyv elé előbeszédet írt. Értelmezni kívánom a műben megjelenő praefatiókat. Vizsgálom az egyes könyveknek előbeszédét, megállapítom az abban alkalmazott szövegfajtákat, narrációs technikákat. Megkísérlem feltárni azt a narratív stratégiát, a praefatiók viszonyát és kapcsolatát, amelyet Vitruvius – mint a jó építész – felépített.

Mindezt azzal a szándékkal, hogy bemutassam: hogyan és miért válhat egy építészeti szakkönyv irodalommá.

Kemény Zsuzsa
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Fekete Sándor
egyetemi tanársegéd

**A politikai nevelés szerepe a civil társadalom kifejlődésében és a vezetők
rekrutációjában Magyarországon a rendszerváltozás után**

**The role of political education and the development of civil society leaders
recrutation in Hungary after the regime change**

Dolgozatom témája a politikai nevelés szerepének értelmezése a rendszerváltozás utáni Magyarországon, annak tükrében, hogy hogyan fejlődött a civil társadalom, illetve mennyiben befolyásolta/befolyásolta-e a pártszervezetek rekrutációját a tudatos politikai nevelés. A politikai nevelés fontos diszciplína a politikatudományon belül, bár kutatása — különösen a harmadik hullámban demokratizálódott országokban — meglehetősen alulreprezentált. Ezzel szemben Nyugat-Európa országaiban, s az Amerika Egyesült Államokban hagyományosan fontos szerepet tölt be, a demokratizálódás magatartási aspektusainak vizsgálata szempontjából.

Előfeltevésem az, hogy Magyarországon nem beszélhetünk ténylegesen tudatos demokráciára nevelésről. Ez abból adódik, hogy a szovjet blokk egyik államaként nyugati beavatkozás, segítség nélkül ment végbe hazánkban a rendszerváltozás, s a vezetők figyelme elsősorban a demokratikus intézményrendszerek kiépítésére vetődött. A rendszerváltozás elsődleges feladata az intézmények átalakítása volt, hiszen a szocialista rendszerekben minden hatalom az állampárt kezében összpontosult, s így olyan alapvető demokratikus lépéseket kellett megtenni, mint a hatalmi ágak elválasztása, a bírói hatalom függetlenségének megteremtése, a szabad pártverseny engedélyezése, a választási rendszer átalakítása, stb. Így elterelődött a hangsúly arról, hogy az embereket megtanítsák arra, hogy hogyan vegyenek részt ezen intézmények hatékony működtetésében.

Dolgozatomban azt kívánom részletesebben feltérképezni, hogy ennek ellenére érezhető-e mégis a kialakulóban lévő civil társadalom aktív tagjain illetve a pártszervezetek támogatóin a tudatos demokratikus értékrend-követés, vagyis pótolta-e a demokráciára nevelésben az állam hiányosságait egy-egy szervezet, írás vagy egyéb.

Kiss Máté István
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Fekete Sándor
egyetemi tanársegéd

Alkotmányos kérdések Magyarországon a XVIII-XIX. század fordulóján

Constitutional questions in Hungary at the turn of the XVIII-XIX. century

„Sokan azt gondolják: Magyarország – volt; én azt szeretném hinni – lesz!”
(Széchenyi István)

Dolgozatom két előfeltevésemen alapszik. Egyrészt, eddigi tanulmányaim során azt kellett tapasztalnom, hogy a magyar történetírás az 1790-1830 évek közötti időszakot egy unalmas, szürke, átmeneti időszaknak értékeli. Átmeneti azon szempontból, mely szerint a felvilágosult abszolútizmus jegyében, Mária Terézia és II.József uralkodása alatt megszületett reformok sora megszakadt, a magyar rendek újító szándéka a jakobinus összeesküvés utáni megtorlást követően abbamaradt egészen a reformkor kezdetéig.

Másik feltételezésem szerint vizsgált időszakom politikai kultúrája rendkívül gazdag. A Habsburg udvar csak a nyílt vitákat tudta elnyomni, azonban a háttérben felsejlik egy parázs összetűzésektől sem mentes politika képe, melyben a rendek a korabeli politikai eseményeket és eszméket tárgyalják.

Dolgozatom célja tehát az, hogy megmutassam az 1790-1830 közé eső időszak korántsem egyhangú és eseménytelen, hanem összekapcsolja a felvilágosodás és a reformkor periódusát.

A kérdések tehát, melyekre a választ keresem, a magyar történeti hagyománytól eltérően színes volt-e az adott korszak politikája, a politika színpadának szereplőit foglalkoztatták-e koruk fejleményei, reflektáltak-e korszakuk szellemi áramlataira, és ha valóban széles látókörű politikusi generációval állunk szemben, ők hogyan viszonyultak a magyar politikai struktúrához.

Mindezeknek alátámasztását úgy szeretném elérni, hogy megvizsgálom hogyan gondolkodtak az alkotmányról. Az alkotmányról való gondolkodás, a jelenlegi alkotmány ideális átalakítása a kortárs európai gondolkodókat, államférfiakat sem hagyta hidegen. Gondoljunk csak Rousseaura vagy Burkere, vagy ha eseményeket vizsgálunk, a francia forradalomra.

Amennyiben tehát a magyar politika nem volt passzív, ezeknek a folyamatoknak, eszmei áramlatoknak érzékeltetniük kellett magukat a magyar vonatkozások között is.

Komoróczy Noémi
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Fekete Sándor
egyetemi tanársegéd*

A 2010-es önkormányzati választások

Municipal elections in 2010

Dolgozatomban a 2010-es önkormányzati választásokkal szeretnék foglalkozni. Ezen belül Miskolc és egy Heves megyei kisközség kampányát, és választói szokásait hasonlítom össze. Azért választottam ezt a témát, mert személyesen is érintett voltam a választásokban, ugyanis a tavalyi évben jelöltettem magam képviselőnek a településünkön. Sajnos nem sikerült bejutnom a testületbe, és ezért a következő kérdésekre kerestem a választ: igaz-e, hogy egy községben azt a jelöltet választják meg az emberek, akinek több ismerőse, rokona van, ezzel ellentétben, egy városban legtöbbször nem a személyes ismeretség, hanem más tényezők alapján tesszük le a voksunkat?

A dolgozat alapjául elsősorban Zsolt Péter: Tömegkommunikációs elméletek, Politikai pszichológia gyakorlatok című művét választottam, mely szerint négy kampányséma: pártséma, személyiségséma, problémáséma, vagy csoportoséma alapján hozzák meg döntésüket a választópolgárok.

Ezek a sémák településenként eltérőek lehetnek, ezért dolgozatomban azt fejtem ki kutatásokkal alátámasztva, hogy egyértelműen kimutatható-e, mely sémát alkalmazzák az állampolgárok egy városban, illetve egy faluban. A kampányok összehasonlításánál pedig megvizsgálom, hogy milyen módon kampányolnak a pártok, jelöltek, szintén településtől függően, és ezek mennyiben térnek el egymástól.

Kovács Kitti
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dallos Csaba
egyetemi tanársegéd*

Látszólagos polaritás? – Nemi szerepek a wicca vallási mozgalomban

Apparent polarity? – Gender roles in the religious movement, wicca

Jelen dolgozatban a magyarországi wicca vallási mozgalom kerül elemzésre a nemi szerepek kontextusában, alapjául egy társadalomtudományi eszközökkel elkészített kutatás szolgál. A kutatást az a vallásantropológiai megközelítés alapozta meg, amely szerint a vallásokat rendszerként kell vizsgálni, elemeit pedig egy olyan viláértelmezés kapcsolja össze, amely nem csak a szakralitásra terjed ki, de kozmológia is egyben. A wiccában ez a polaritás elve, amely a férfi és női archetípusra redukálható le.

Hipotézisem szerint a vallásban minden szinten megtörténik a nemek közti egyensúlyra való törekvés, azonban néhány szinten kialakul a női archetípus dominanciája. A dolgozat célja a wicca vallási rendszer alapja, a polaritás vizsgálata a nemi szerepek, a nőiség megerősödése és a gyakorlók ezekről való vélekedésének problémáján keresztül.

A dolgozatban a magyarországi wicca vallást az istenkép, az ünnepek, a vallásgyakorlás és a vallási státuszok felől vizsgáltam. Ezen kívül a kutatás tárgyát képezte még a vallásválasztás okai a két nemnél, a szexualitás megítélése és szakrális szerepe, a másság valamint a wicca vallás és a feminizmus hatása egymásra.

Módszertanilag interjúkra, terepmunkára és részvevő megfigyelésre alapozott, szakirodalmi forrásokat felhasznált kutatás. A vizsgálat alanyai csoportos illetve egyéni vallásgyakorlók voltak a magyarországi wicca közösségekből.

A dolgozat feltérképezi a polaritás rendszerének értelmezési lehetőségeit a vallás különböző elemeiben. A kutatás eredménye, hogy a nőieség látszólagos dominanciája valójában a polaritás része. A vizsgálat eredményeinek köszönhetően a nemi szerepek kutatása folytatható a wicca rítusok elemzésével.

Major Ágnes
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Prof. Dr. Kabdebó Lóránt
professor emeritus
Dr. Kőrözs Imre
egyetemi adjunktus

Az idő mindent megszépít? – Agatha Christie és Hercule Poirot viszonyának stációi

Gild the pill all the time? – Periods of Agatha Christie's Hercule Poirot and the relationship

Dolgozatomban Agatha Christie és detektívtörténeteinek legismertebb szereplője, Hercule Poirot viszonyát vizsgálom. E szövegszintű elemzés elsődleges kiindulópontja az a szakirodalomban és a különböző életrajzokban elterjedt nézet, mely szerint Christie megunta a belga detektív figuráját.

Az író nő valóban nyilatkozott a Daily Mail 1938. január 15-i számában arról, hogy kételkedik abban, jól tette-e, hogy megteremtette Poirot figuráját, időskorára azonban már másként vélekedett erről. Ezen a ponton egy ennek ellentmondó nyilatkozatot vizsgálok, mely Agatha Christie önéletrajzi művében (Életem, angolul An Autobiography) szerepel. Itt, 1965-ben, tehát tizenegy évvel a halála előtt arról ír, hogy mindig is tudta, ő és Poirot életük végéig együtt maradnak, szinte összeláncolva érezte magát a belga nyomozóval. Szavaiból a detektív iránti mélységes szeretet és hála árad. Ez az ellentmondásosság párhuzamba hozható Reinhardt Koselleck, az egyik legjelentősebb kortárs német gondolkodó elméletével, mely az eufemizmus jelenségét taglalja. A kosellecki tapasztalatból kiindulva dolgozatomban azt vizsgálom, hogyan változott Christie viszonya Poirot-hoz a Daily Mail-nek 1938-ban tett nyilatkozata és az 1965-ös önéletrajzában közölt visszaemlékezés között.

Ez a változás tetten érhető a megfelelő szöveghelyek bemutatásával: az 1938 és 1965 között született regények vizsgálatával – melynek középpontjában az említett időintervallumban tendenciózusan, a kb. három-öt évente napvilágot látott írások állnak – látványosan, fokról-fokra juthatunk el az elidegenedés (Verfremdung) jelenségétől a megszépülés (Euphemismus/Verschönerung) felismeréséig. Azt tapasztalhatjuk, hogy Agatha Christie és Hercule Poirot viszonya folyamatosan javul, és e viszony megszépülését egy-egy művel szeretném reprezentálni.

Meg kell említenünk Agatha Christie narrációs technikáját, mely a maga nemében egészen egyedülálló. Ez pedig jelesül az, ahogyan Agatha Christie Poirot-t Poirot-ról, azaz önmagáról beszélteti. Ezek a sokszor ironikus, önreflexív textusok egyértelmű információt közölnek az író nő Poirot-val kapcsolatos gondolatairól.

Célom az általam elgondolt megszépülő tendenciának a kibontása, s reményeim szerint dolgozatom jól fogja argumentálni azt a feltevésemet, mely szerint hamis kép alakult ki Agatha Christie Poirot-val kapcsolatos megítéléséről.

Makár Ildikó Zsuzsa
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Havasi Virág
egyetemi adjunktus*

Húszmillió évnyi deviancia – A deviancia vizsgálata Csáth Géza műveiben

Twenty million years of deviance – Analysis of deviance in Géza Csáth's artwork

Dolgozatom témája a deviancia előfordulása Csáth Géza alkotásaiban. A szerző művei megdöbbentőek, olykor hátborzongatóak, épp emiatt társadalomkritikaként is felfoghatók. Csáth szavaival élve: „Valami olyat kellene írni, amelyhez hasonló se létezett.” A téma különös érdekességét az adja, hogy a szerző egész életét is végigkísérték a deviancia különböző megjelenési formái.

A témaválasztást két dolog is indokoltá teszi:

1. A deviancia – azaz a társadalmi normáktól való eltérés – súlyos szociológiai probléma, mely az esetek többségében visszavezethető valamilyen interperszonális problémára.
2. Csáth Géza személye és művei az utóbbi időkben ismét nagy népszerűségnek örvendenek, ráadásul életútja és zavart keltő írásai által -véleményem szerint - ő a legalkalmasabb „alanya” az irodalomban előforduló deviancia vizsgálatának.

Szakirodalom segítségével meghatározom a deviancia fogalmát, illetve típusait. Csáth életútjának áttanulmányozásával megvizsgálom az író életében előforduló devianciákat, valamint azok lehetséges kiváltó okait. Tartalomelemzés segítségével vizsgálom az írásaiban előforduló devianciákat, értelmezve azokat, a kiváltó okaikkal összefüggésben. Továbbá a különböző devianciafajták előfordulási gyakoriságára is figyelmet kívánok fordítani.

Úgy vélem, Csáth Géza művei mellett egyetlen olvasó sem mehet el szó nélkül, mert elgondolkodtatóak, felháborítóak, fájdalmasak, furcsák, keserűek. Arra készítetik az olvasót, hogy elmélkedjen, járjon nyitott szemmel a világban, és vegye észre a szörnyűségeket, mert olyan szörnyűségek, mint például a gyilkosság, kegyetlenség, elmebetegség stb. minden társadalomban előfordulnak, és azáltal, hogy olvasunk róluk, ha megelőzni nem is tudjuk azokat, de nyitottabbakká válunk a társadalmi problémákra.

Mátyás Lilla
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Biczó Gábor
egyetemi docens

Együttélési viszonyok vizuális reprezentációja Bősházán

Visual representation of multiethnic coexistence in Biusa

Kutatásomat a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Intézete és az MTA Etnikai-Nemzeti Kisebbségkutató Intézete által szervezett, az „Etnikai egyensúlyhelyzetek, lokális együttélési modellek két vegyes lakosságú kistérségben (Tövishát, Zobor-vidék)” című konzorciális OTKA projekt (78647, 78618) keretei között végeztem.

A projekt célja, hogy a romániai Tövishát és a szlovákiai Zobor-vidék vegyes lakosságú, alapvetően mezőgazdasági jellegű településein kialakult együttélési technikákat leírja. Dolgozatom a tövisháti térségben elhelyezkedő vegyes falu, Bősháza együttélési viszonyainak vizuális reprezentációjával kapcsolatos kérdéseket tanulmányozza.

Szeretném tisztázni, hogy az antropológiai ismeretreprezentáció eszközeként alkalmazott dokumentumfilm az olyan érzékeny témák esetében, mint az etnikai együttélés, miféle általános elméleti és módszertani problémákat vet fel. Munkámban a hosszú távú együttélés vizuális megjelenítéséhez köthető antropológiai filmkészítéssel kapcsolatos problémák elemzését nyújtom.

Molnár Dániel
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Fekete Sándor
egyetemi tanársegéd*

Háború a Közel-Keleten – Az Operation Iraqi Freedom hadművelet

War in the Middle East – The Operation Iraqi Freedom Action –

*„...Nem a múlt megítélésének feladata, sem a kortársak okítása az
eljövendő évek érdekében, egyszerűen csak megmutatni, ahogy valójában
történt...”*

(Leopold von Ranke)

Minden bizonnyal furcsa lehet történész szemmel egy olyan háborúról írni, mely még napjainkban sem ért véget, ugyanakkor a XXI. század egyik legérdekesebb eseménye is ez, mely hasonlóan a modernkor egyik legvéresebb hadműveletéhez, a vietnámi háborúhoz, rendkívül megosztja mind az amerikai, mind az európai társadalmat. A hivatalos álláspont képviselői egy fajta megelőző háborúként tekintenek rá, míg mások (különösen az összeesküvés elméletek hívei) „sötét hatalmi érdekeket” és az olaj lobby nyomását sejtik a háború kirobbantásának hátterében.

Valójában a hivatalos álláspont az, hogy nincs álláspont a háború indítás okaira, hiszen az USA sohasem nevezett meg valódi okokat a hadművelet elindításához. Ugyanakkor mégis megpróbálták alátámasztani az „Operation Iraqi Freedom” (Irak Szabadságáért Hadművelet) és máig tartó jelenlétük jogosságát, gondolhatunk itt „az Irakban lévő tömegpusztító fegyverekre”, melyekről kiderült, hogy valójában nem léteznek (legalábbis nem találták meg ezeket) illetve eszünkbe juthatnak még az akkori védelmi miniszter Donald Rumsfeld által megfogalmazott célok is az önvédelmi-, humanitárius-, politikai és gazdasági jogok biztosításáról.

E dolgozat természetesen nem fog pontot tenni ezen ügy végére és a szerzője nem is kíván benne állást foglalni, hiszen a történész feladata nem az „ítélezés”, hanem a kutatásai alapján megismert adatok és tények feldolgozása és ezáltal az „Operation Iraqi Freedom” és az invázió eddigi történetének minél hitelesebb bemutatása. E tanulmány a releváns hazai és külföldi források mellett, a hadműveletekben résztvevő magyar katonákkal készített interjúkra és a témába vágó elektronikus média megjelenésekre épül és próbál minél inkább megfelelni a Leopold von Ranke által megfogalmazott és egyszerűnek tűnő, bár valójában rendkívüli kihívást jelentő elvnek („wie es eigentlich gewesen”) mely szerint a legfőbb feladat annak a bemutatása, hogy hogyan is történtek a dolgok valójában...

Mudris Anikó
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Simigné dr. Fenyő Sarolta
egyetemi docens*

Az igék jelentésének generalizálása és konkretizálása a fordításban

The Generalization and Concrete Operations of the Meaning of the Verb in the Translation

Bár a fordítás mibenléte az ókortól kezdve foglalkoztatja a kutatókat, sokan vallják, hogy a fordítás lehetetlen. Akik ezt a pesszimista álláspontot képviselik, állításukat azzal indokolják, hogy a nyelvek lexikai és grammatikai rendszerei között jelentős eltérések vannak. Ezen kívül a fordítást a kultúrák közötti különbségek is megnehezítik. Mivel a fordítás az információ közvetítésének nélkülözhetetlen eszköze, keresni kell azokat a megoldásokat, amelyek segítségével a különböző nyelveket beszélő közösségek között a kommunikációs akadályok áthidalhatók.

Jelen dolgozatban a lexikai átváltási műveletek két típusával, a lexikai jelentés generalizálásával és konkretizálásával foglalkozom, azon belül is az igék angolról magyarra, illetve magyarról angolra történő fordítását mutatom be. Célom annak megfigyelése, hogy milyen nyereségekhez juthat az olvasó, ha a fordító az eredeti lexikai jelentést konkretizálja, illetve milyen veszteségeket jelenthet a generalizálás. A dolgozat célja az is, hogy a fordítói döntésekre magyarázatot adjon. Az igék generalizálásának és konkretizálásának a vizsgálatához azonban nem lehet anélkül hozzáfogni, hogy ne érintenék olyan fogalmakat, mint például a szó szerinti fordítás, az ekvivalencia vagy a fordítói norma. Mindeközben azt áll szándékomban igazolni, hogy milyen nagy szükség van az ilyen típusú átváltási műveletekre, valamint a célnyelvi norma követése miként valósul meg az általam felhasznált irodalmi művekben. Az elemezni kívánt irodalmi munkák (két angol és két magyar nyelven íródott regény és hiteles, nyomtatásban megjelent fordításuk) kiválasztásánál ügyeltem arra, hogy mindegyik mű más szerzőtől származzon, és a fordításokat se ugyanaz a személy készítse el. Továbbá, stílusukat tekintve se legyenek hasonlóak. Egyaránt megvizsgálom az angol forrásnyelvi szövegek magyar célnyelvi fordítását és a magyar forrásnyelvi szövegek angol célnyelvi fordítását.

Az irodalmi munkák párhuzamos olvasása során illusztráció céljából keresek olyan átváltási műveleteket, amelyek az éppen tárgyalt kérdésekhez és fogalmakhoz kapcsolódnak. Az igék generalizálását és konkretizálását elsősorban az idéző igék és a létige fordítása kapcsán vizsgálom meg, amelyek az angol és a magyar nyelv sajátosságait nagyon jól tükrözik, valamint a metainformációs igék fordításainál megvizsgálom a szemantikai centrumot és perifériát. Az ilyen jellegű példák gyűjtésével arra kívánok rámutatni, hogy a két nyelv sajátosságai szükségessé teszik a szó szerinti fordítás elvetését, és az azonos értelem átvitelére való törekvést.

Nagy Dóra
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Szűcs Zoltán Gábor
egyetemi tanársegéd*

A japán és a német ellenségkép, valamint a háború ábrázolása a II. világháborús amerikai filmekben

The image of the Japanese and German enemy and representation of the war in the American WW2 films

A 20. század egyik, vagy talán a legfontosabb eseménye a két világháború volt, különös tekintettel a másodikra, főleg ha elfogadjuk azt a, szerintem helyes megállapítást, hogy az első világháborút lezáró békeszerződés magában hordozta a következő háború lehetőségét. Egy országot sem tud semmi annyira összetartani, változtatni, orientálni, mint a háború és a közös ellenségkép kialakítása. A témám pontosan ennek vizsgálata a II. világháborús amerikai filmekben. Két aspektusból vizsgálom meg azt, hogy hogyan is ábrázolják a háborút, a japánokat és a németeket ezekben a filmekben, milyen különbségek fedezhetőek fel a két ellenségképben és az ellenük vívott harc megjelenítésében. Ez a két vizsgálódási keret pedig a politikai kommunikáció és a politikai kultúra.

Nézzük először, hogyan értem azt, hogy politikai kultúra. Hazánkban, sajnos, a filmek kimaradnak a politológusok vizsgálati köréből, pedig hatásuk sokkal nagyobb és tudatformálóbb, mint első olvasatra tűnhet. A média, mint általános vizsgálati keret megtalálható, a politikai kommunikáció, vagy a mediatizált nyilvánosság, a nyelv és a kommunikáció kapcsolata, vagy a kampánykommunikáció témaköreivel behatóan foglalkoznak, de a mindennapi élethez jobban köthető dolgok, mint a zene vagy éppen a filmek háttérbe szorulnak. Pedig, ha jobban belegondolunk a filmkultúra az egyik legelterjedtebb művészeti ág a világban, mely a mozik, a televízió, a VHS-ek és a DVD-k segítségével a legkönnyebben eljuthat a tömegekhez. Elemzésem szempontjából viszont nem a propaganda vagy dokumentum filmeket választottam, hiszen azok az egyértelműbbek. Azt próbálom majd bemutatni, hogy a mindennapokban nézett filmekben sokkal inkább előfordulnak a nemzetek, országok kulturális jegyei és a manipuláció eszközei. A filmeket filmkritikusok által összeállított lista alapján választottam ki.

A másik elemzési keretet a politikai kommunikáció, különös tekintettel Amerika II. világháborúra adott önmeghatározása, a politikai kultúra vizsgálata során róluk megállapított kijelentések adják meg. Ez alatt azt értem, hogy összhangban vannak-e a filmekben látottak a saját magukról, valamint a világnak, a szakmának az amerikaiakról kialakított képével.

Véleményem szerint a globalizmus, a popkultúra, az internet világában igenis releváns és sokatmondó elemzési keretet nyújthatnak a szórakoztató ipar termékeinek vizsgálata az országok kultúrájának, cselekedeteinek megértése érdekében.

Orbán Tímea
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. habil. Kotics József
egyetemi docens*

Motivációs különbségek a mély szegénységben élő cigány tanulók között állami, és alapítványi iskolákban

Motivational differences between Roma pupils live in extreme poverty by state, and foundation schools

Dolgozatomban a *mély szegénységben élő cigány tanulók* tanulási *motivációját* vizsgálom. Ezt azért tartom fontos, vizsgálandó kérdésnek, mert véleményem szerint a mély szegénységben élő cigányok integrációjának sikeressége az oktatásban rejlik. Kitérek az *állami és az alapítványi iskolák* közötti különbségekre is, és arra, hogy a két intézményben mennyiben különbözik a tanulás iránti motiváltság.

A téma kidolgozásához elengedhetetlen tudnunk azt, hogy a mély szegénységben élő cigány tanulók milyen családi körülmények között élnek, a *családi szocializáció* ugyanis meghatározza a gyerek tanúláshoz való viszonyát. A témában íródott szakirodalmak felhasználásának segítségével kifejtem azt a problémát, hogy a mély szegénységben élő cigány tanulók szülei gyakran még a nyolc általánost sem fejezték be, esetleg szakmát tanultak, melyből megpróbálják eltartani családjukat. Az iskolai házi feladatokban gyakran nem tudnak gyerekeik segítségére lenni, továbbá az is problémát okozhat az otthoni tanulásban, hogy egy nyolc-tíz fős családnak egyetlen szobán kell osztozkodnia, amely szintén ellehetetleníti az otthoni felkészülést. Ezeket tapasztalva a cigány tanulók nem tudnak sikeresen beilleszkedni az iskolákban, nem tudnak a nem cigány társaikhoz hasonló módon felkészülni. Ennek eredményeképpen a tanulás iránti motivációjuk csökken, mind addig, míg felesleges problémaként élik meg az iskolai feladatokat és az iskolába járást.

Hipotézisem szerint az alapítványi iskolák képesek motivációváltozást elérni a mély szegénységből érkező cigány tanulók körében, mert az ott dolgozó tanárok figyelembe veszik a cigány tanulók eltérő szocializációs háttérét, és felkészülten kezelik a különbségekből adódó esetleges problémákat. Alternatív tanítási módszerek alkalmazásával próbálják a jobb eredmény elérésére ösztönözni a diákokat. Ezzel ellentétben az állami iskolákban alkalmazott tanárok általában nincsenek tisztában ezekkel a különbségekkel és felkészületlenül éri őket, így nem képesek motiválni a diákokat.

Kutatásom során mindkét említett intézménytípusban készítettem interjúkat, illetve kérdőíves vizsgálatot is alkalmaztam, és ezek elemzésének segítségével vontam le a végső következtetéseket a hipotézisemre vonatkozóan.

Oroszi Borbála
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Biczó Gábor
egyetemi docens*

Egy komplex energetikai innovációs projekt alkalmazott antropológiai dilemmái: Csernely esete

The applied anthropology dilemma of the complex energetic innovation project: Csernely

Csernely község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, az ózdi kistérségben található. A Miskolci Egyetem karainak összefogásával és a helyi önkormányzat támogatásával 2011 nyarán megindult a „biomassza alapú településenergetikai rendszer kidolgozása” című projekt. Ennek keretein belül a falu szociokulturális alapviszonyainak feltérképezése is elkezdődött, de a vizsgálat nem merül ki a község alapvető viszonyainak leírásában, hiszen a biomassza projekt folyamatosan hatással van a lokális társadalom bevett kapcsolatviszonyaira ezért a kutatás célja a csernelyi társadalmi életre gyakorolt hatásainak értelmezése.

Jelentőségteljes kérdés, hogy Csernely lakossága milyen attitűdöt alakít ki a biomassza tüzelésű hőközpont tervével kapcsolatban. Ennek megismerésében fontos volt a kérdés kulturális antropológia szemléletű vizsgálata. A Kulturális és Vizuális Antropológiai Intézet valamint a Szociológia Intézet összefogásában a település minden háztartására kiterjedő kérdőíves lekérdezés módszere mellett döntöttek, melynek időtartalma 5 nap volt és a háztartások közel 85%-ban sikeresen elkészült. A kérdőívek értékelése segítséget nyújt megérteni az alapvetően előregedő Csernely belső viszonyait és az arányait tekintve dinamikus növekvő cigány kisebbség szerepét a falu életében.

Kutatásomban megvizsgálom, hogy a lokális társadalom különböző csoportjai milyen kapcsolatban vannak a projekt megvalósulásával. Módszertanilag interjúkra, terepmunkára és résztvevő megfigyelésre alapozott kutatást fogok végezni.

Petkes Csongor
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Csepeli György
egyetemi tanár

Térfigyelés társadalmi hatásai

The public land observations and social impacts

Ma Magyarországon a közbizalom és a biztonságérzet általános hiánya az egyik legaktuálisabb probléma, amelyen a bűnmegelőzésre tett látványos, mindenki számára észrevehető intézkedések segíthetnek. A közbiztonság, az állampolgárok mindenkori közbiztonság-érzete, látszólag szubjektív, viszont ezt a szubjektivitást jellemzően objektív események és állapotok befolyásolják. A közbiztonságérzet a közvetlen és kommunikációs úton kialakult tapasztalat függvénye, melyet a bűncselekmények valós és vélt száma, az adott lakókörnyezetben élő csoportokkal kapcsolatos előítéletek, közterületek rendje, a büntető igazságszolgáltatás működésének gyorsasága és szankcionális szigora befolyásol.

A bűnmegelőzés – talán a bűnözői rétegek által használt technológiák mögött egy lépéssel – modernizálódó „arzenáljában”, látványos és legújabb generációs „csodafegyverének” a forgalmas közterületek kamerás megfigyelését tartják. A kamerás megfigyelések társadalmi megítélése ezzel szemben koránt sem annyira kedvező, mint a „csodafegyverbe” vetett hit, melynek pozitív imázsát legfőképpen a szakhatóságok és a műszaki telepítő cégek lobbizási tevékenysége erősíti. Ennek érdekében, hogy közelebb jussunk a probléma megértéséhez, meg kell vizsgálnunk azt, hogy a technológia milyen jelenlegi és jövőbeni lehetőségeket nyújt, „felhasználói” részére, kik lehetnek a felhasználók és az érintettek milyen csoportjait különböztethetjük meg. Egyes vélemények szerint a kamerás rendszerek egyáltalán, vagy csak csekély mértékben növelik a legfőbb érintett – azaz a lakosság – szubjektív biztonságérzetét. A technológia telepítői – és egyben terjesztésének, ill. használatuk pozitív hatásaival érvelő legfőbb lobbizói – és annak jogos alkalmazói – rendőrség, közterület felügyelet, polgárőrség – pozitív jellemzői és hatásai mellett érvelnek. A jogvédő civil szervezetek mellett az Ombudsman, az Országos Kriminológiai Intézet állásfoglalásai azt hangsúlyozzák, hogy e rendszerek sértik a személyiségi jogokat, s ezáltal negatív képet sugalmaznak a térfigyelő kamerás rendszerekről. A legfőbb érintettek „véleményéről” mai napig még nem készült hazai, országos, reprezentatívnak mondható felmérés, sem kutatás. A jelenlegi hatályos jogszabályok a köztéri kamerás megfigyelő rendszerek telepítési döntéshozatalát a rendőrség és/ vagy az adott területileg illetékes önkormányzat hatáskörébe helyezi. A döntéshozó intézmények a hatástanulmányok hiánya miatt – és a rájuk bízott döntési kényszer hatása alatt – hozzájárulnak a dekrétumaikat a kamerás rendszerek telepítéséről, ill. a már meglévő rendszerek tovább bővítéséről. A tapasztalataik szerint, a megfigyelt területeken csökken a bűnelkövetések száma. A nem megfigyelt területeken viszont nőhet bűncselekmények száma (amennyiben a nem megfigyelt területek jellege erre módot ad).

Pokrovenszki Krisztián
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Pusztainé dr. Fischl Klára
egyetemi adjunktus*

Előzetes jelentés Dég – Erdősor utca Árpád-kori temetőjének feltárásáról

Preliminary report on the graveyard of the Árpadian-age of Dég – Erdősor street

Dég településéről első írásos adatunk 1138-ból származik, a dömösi prépostság adománylevelében szerepel Degu alakban. Természetesen a terület már korábban is lakott volt, például a római kori szórványleletek és településnyomok is ezt bizonyítják. Kutatásaim szempontjából azonban dolgozatom témája elsősorban az Árpád-korra és középkorra fókuszál, azon belül is Dég templom körüli temetőjére. Magáról a temetőről az 1970-es évektől van tudomásunk. 1973-ban, a vízvezeték árkának ásása közben embercsontok kerültek elő az Erdősor utcában, majd néhány ház alapozása során is hasonló csontokat találtak.

Az utca idősebb lakói ma is emlékeznek a kertjükben talált embercsontokra, melyekre kapálás, ásás közben leltek. Csukás Györgyi régész középkori templom körüli temetőt határozott meg a területen, illetve sikerült feltételezhetően a temetőhöz tartozó templom maradványait is lokalizálnia a 13-as szám alatti telken. 2006-ban újabb adatok kerültek napvilágra a Dég és Lajoskomárom községek tervezett szennyvízhálózatához készített Kulturális Örökségvédelmi Hatástanulmánynak köszönhetően. Ekkor már Árpád-kori és 14-15. századi kerámiatöredékeket is találtak, melyek középkori településre utalnak. A tervezett szennyvízhálózat Erdősor utcai nyomvonalának megelőző régészeti feltárására 2011-ben került sor, mely ásatás vezetésében magam is részt vettem. A feltárás anyaga jelenleg még nincs feldolgozva, de így is áttekintő képet kaphatunk az ott élő emberek szokásaival kapcsolatban.

A feltárt területen nem csak sírok kerültek elő, hanem településnyomokat is találtunk. Ez utóbbi minden bizonnyal fiatalabb eredetű, mivel egyes részei vágják a sírokat. A sírok között is megfigyelhetők bizonyos eltérések, melyek elemzésével, a településnyomok hozzájuk való viszonyával és a településtörténetben való elhelyezéssel foglalkozik dolgozatom a rendelkezésemre álló adatok alapján.

Fontos, hogy egy-egy település történetének meghatározásánál figyelembe vegyük a régészeti feltárások eredményeit, mert e kor szegényes írásos emlékei nem minden esetben nyújtanak kielégítő információkat elődeink mindennapjaival kapcsolatban.

Popovicsné Csernák Orsolya
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulensek: Dr. Simigné dr. Fenyő Sarolta
egyetemi docens
Dr. Dobos Csilla
egyetemi docens

A dialektus fordítási megoldásainak összehasonlítása
Emily Brontë *Wuthering Heights* (Üvöltő Szelek) című regényének
német, magyar és olasz nyelvű fordításaiban

The dialect translation solutions in comparison Emily Brontë's novel
***Wuthering Heights* German, Hungarian and Italian translations of**

Emily Brontë, *Wuthering Heights* (Üvöltő szelek) című klasszikusnak számító regényében a Yorkshire-i dialektus meglehetősen markánsan jelenik meg. A dialektus használatára maga a szerző is felhívja a figyelmet a regény legelején. „*Wuthering*’being a significant provincial adjective, descriptive of the atmospheric tumult to which its station is exposed in stormy weather.” (Brontë, 4)

A dialektus nem csak a leíró részekben olvasható, hanem az egyik szereplő, Joseph, a regény cselekménye során dialektusban szólal meg. Ennek megértése még az anyanyelvi olvasó számára is nagy kihívást jelent. A regényt átható nyelvi változatosság a szereplők társadalmi rangját is érzékelteti. Az egyes szereplők szóhasználatára törekvés, hogy milyen társadalmi osztályba tartoznak. Megfigyelhető, hogy az idős Earnshaw, ha a fiaival beszél, mindig „thou” kifejezést használ az angol sztenderd nyelvváltozatban elfogadott „you” helyett. A vidéki Earnshaw család tagjai máshogy szólalnak meg, mint a városi Linton család tagjai. Catherine másképpen szól Heathcliffhez és a testvéréhez, mint férjéhez, Edgar Lintonhoz.

A dialektus lefordítása nem kis feladat a fordítók számára. A különböző nyelveken, más-más eszközökkel érzékeltethető a dialektusban írt szöveg. A társadalmi rétegnek megfelelő nyelvhasználat is minden fordításban megjelenik.

Dolgozatom célja annak vizsgálata és összehasonlítása, hogy a német, a magyar, illetve az olasz fordításokban a fordítók milyen módszerekkel, milyen átváltási műveletekkel valósították meg a Yorkshire-i dialektus és a társadalmi nyelvhasználat közötti különbség érzékeltetését.

Putz Orsolya
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Illésné dr. Kovács Mária
egyetemi docens

Vizsgálódások a kognitív nyelvészet területén

Investigations in the field of cognitive linguistics

A kognitív nyelvészet egyre nagyobb teret hódít a nyelvészetben. Az 1980-as évekbeli első amerikai tanulmányok megjelenését követve sorra születnek a diszciplína újabb tudományos eredményei a világ minden táján. Hazánkban az utóbbi évtizedekben fordult felé az érdeklődés, amelyet már cikkek, tanulmánygyűjtemények és összefoglaló munkák bizonyítanak.

A dolgozat célja, hogy feltérképezze a kognitív nyelvtudomány elméleti keretét és annak gyakorlati megvalósulását. Így munkámban bemutatom, hogy milyen tudománytörténeti háttér szolgált az új tudomány megszületésének, melyek az alaptételei, milyen kérdésekre keresi a választ, miben nyújt újat az eddigi szemléletekhez képest, illetve körvonalazom eddigi eredményeit. Természetesen – a dolgozat kereteiből adódóan – mindössze egy átfogó, vázlatos kép megfestésére vállalkozhatom.

Ez az elméleti háttér szolgál majd alapul a gyakorlati vizsgálódásaimnak. Ezek célja a világ nyelvi képének reprezentálása különböző kultúrákon keresztül. A nyelvi univerzalitások és unikumok bemutatását egy az angol és a magyar nyelvben meglévő fogalmi metafora segítségével végzem. Ez alapján világossá válik, hogy miben hasonlít és miben különbözik a két nyelvben egy-egy jelenség konceptualizációja.

A dolgozat tehát szervesen kapcsolódik a hazai legújabb kognitív nyelvészeti kutatásokhoz.

Ribb Péter

Bölcsész tudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Borbély Sándor
egyetemi tanársegéd*

A kárpátaljai Beregi Református Egyházmegye szakadása

Rupture of the Reformed Church in Bereg County in Transcarpathia

Kutatásomban, egy eddig kevés társadalomtudományos érdeklődéssel követett problémával foglalkozok, egy kárpátaljai református gyülekezetben történt szakadással. A szakadás 2006-ban történt a Nagyberegi Református Egyházkerületben, melynek nyomán létrejött egy magukat „hitvallóknak” hívó Evangéliumi Keresztyén Egyház. Az eddigi kárpátaljai kutatások főként a magyar görög katolikus, pravoszláv felekezetek konfliktusait, szakadásait írták le, ennek többek közt az is az oka, hogy a kárpátaljai magyarság 70%-át adó református gyülekezet etnikailag látszólag homogénnek tűnik és a rendszerváltás óta nem történtek nagyobb konfliktusok.

A kisegyházi szerveződés funkcionális leírására eddig egy szakdolgozat próbált kísérletet tenni, amely amellett érvel, hogy ez a kisegyházi szerveződés főként társadalmilag marginalizált egyének rekrutációja és ez a periférikus rétegnek egyfajta szimbolikus harcaként értelmezhető, amely által a lokális hatalomban próbál újra nagyobb súllyal megjelenni, tehát a lokális hatalom újrafelosztását végzik. Mivel eddig további kutatás nem történt ezért szeretném bővíteni azokat az aspektusokat az eddigi hatalomelméleti mellett, amelyek alapján egy ilyen vallási mozgalom megmagyarázható. Már csak azért is fontos felülvizsgálni ezt a hipotézist, mert más forrásokból tudható, hogy a „hitvalló” gyülekezet már a felekezeti konfliktus kezdete előtt fennállt, még hozzá a lokális közösségekben megbecsült értelmiségi rétegeiből (gimnáziumi tanárok, hivatalnokok), szemben az állítólagos marginális pozíciójú tagokkal.

Dolgozatomban szeretnék egy funkcionális leírást adni a Kárpátaljai Nagyberegen és a környékbeli falvakban lejátszódó szakadásról, kisegyházi szerveződésről, valamint az adott csoportok tartalmára is rákérdezek, ugyanis a létrejött Evangéliumi Keresztyén Egyház és a Református gyülekezet eltérő deskriptív eszközökkel rendelkeznek, amelyekkel a transzcendensről beszélni tudnak (eltérő szertartások, szentségek). Ezáltal más lesz a kommunikáció is ahogy az egyén próbál kapcsolatba lépni a transzcendenssel, tehát a szakrális kommunikáció csoportonként, közösségenként eltérő. Ezért eltérőek lesznek a motivációk is amelyek létrehozzák, működtetik a különböző közösségeket. Azért tartom fontosnak a két szerveződés szakrális kommunikációjának vizsgálatát, mert ezáltal egy újabb „funkcióra” lelhettünk, amely a kisegyházi szerveződés létrejöttére magyarázatot ad.

Rostás Édua
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Gréczy-Zsoldos Enikő
egyetemi adjunktus

Nyelvhasználat a virtuális környezetben

Language use in the virtual environment

Dolgozatomban egy virtuális környezet, a világháló nyelvhasználatának vizsgálati lehetőségeivel foglalkozom. A technikai eszközök, így a számítógépek, táblagépek, mobilkommunikációs eszközök és a vezeték nélküli hálózatok folyamatos és robbanásszerű fejlődése indokoltá teszi a már meglévő módszertan kiegészítését, mivel az írásbeli mellett egyre nagyobb teret kapnak a szóbeli kommunikációs műfajok. Az eredmények alapján megállapítható, hogy bár a technikai fejlődés jelenlegi pontján a világháló még elsősorban a kiterjesztett írásbeliség nyelvhasználati szintere, ma már számot kell vetnünk azzal, hogy egyre inkább akusztikus térré is válik.

A természetes és mesterséges (kulturális) környezet mellett a virtuális környezet is hatással van a nyelvhasználatra. Itt is megfigyelhetők nyelvhasználati szinterek, nyelvi kontaktusjelenségek és a kommunikációs folyamat során használt kompetitív és kooperatív stratégiák. Azonban a virtuális környezetben a nyelvföldrajzi határok eltérően érvényesülnek, ezért az információterjedés hullámszerű mintázata gyorsabb mint a valós földrajzi környezetben. Dolgozatomban megvizsgálom, hogy az interneten található virtuális hálózatok milyen és mekkora hatással vannak a nyelvhasználatra. Úgy gondolom, ezek alkalmasak olyan nyelvészeti szempontú hálózatelemzések elvégzésére, melyek segítségével a nyelvi változás terjedési mintái, valamint a globális kulturális környezetben megjelenő nyelvi kontaktusjelenségek bemutathatóak.

Kontroll és bliccelés

Control and scallywag

Az emberi együttélés egyik legtársadalmasodottabb helyszínei a közösségi (tömeg) közlekedési eszközök és azok közvetlen környezete. Igénybe vétele csak az egyes személy számára jelent szabad döntést. A nagyvárosiasodás, a munkahelyek és az élhető lakóhelyek közötti távolság-növekedés az időkényszer fokozódása kényszerhelyzetbe hozta az utas-utazót. Csúcsforgalom intim közelsége az ember biológiai oldalának teljes felfüggesztését követeli meg, mivel a munka és a tanulás (mint a börtönszisztémás lét két alapintézményében folytatott tevékenység) a természetes, gyalog bejárható távolságon túlra került.

Középkoroktól a nyugdíjas kor kezdetéig a mindenkori konkrét tevékenységhez kötődő utazási feltételek minősége és tudatformáló ereje egyértelműen politikai. A viteldíj gazdasági jellegének hangsúlyozását a járműveken megjelenített szövegeket (szimbólumokat) pedig a tájékoztatás mögé rejtett dominancia üzeneteknek tekintem.

Dolgozatom tervezett célja, hogy fenti állításomat a szociálpszichológia és a politikai filozófia elfogadott gondolkodóinak a társas pillanatról, a szociális attitűdről, az agresszióról, a manipulációról, az igazságosságról, a hatalomról, a joguralomról, a törvényről, a polgári engedetlenségről szóló tanításai segítségével igazoljam.

Az általam politikainak ítélt ötmondatos, a Budapesti Közlekedési Vállalat járművein megjelenített figyelemfelhívás két változata tökéletesen tükrözi a közlő valós szándékát és az utazás természetéről vallott véleményét. A vállalat tulajdonos közhatalom folyamatos krízisben tartja az általa is a közjó részének tekintett közüzemeket, és általuk azok használóit is. Legerősebb eszköze a köznapi gondolkodáshoz közelítő túlracionalizálás, a konkrét fetisizálása.

A jármű ablakára fóliázott kinyilatkoztatást fenyegetési hangsúllyal elhelyező hatalom semmilyen önreflexióra utaló szövegrészt sem tartott közlésre érdemesnek.

Az együttműködés a hatalom, a tulajdonos és a szolgáltatást igénybe vevő között nem merülhet ki az utóbbi jegyváltási készségében, de az előzőek sem viselkedhetnek tetszésük szerint egyszer választott közhatalomként, máskor pedig profitorientált tulajdonosként.

Sotkó Katalin

Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kegyesné dr. Szekeres Erika
egyetemi docens*

Frauen und Männer in Lehrbüchern

Das Thema meiner Arbeit im wissenschaftlichen Studienkreis ist die verschiedenen Erscheinungs- und Darstellungsformen der Geschlechter in den modernen deutschen Lehrbüchern. Ich habe dieses Thema gewählt, weil ich mich in meinem Studium mit Gender beschäftigt habe, und ich halte es für einen wichtigen Forschungsansatz in unserer Welt. Daneben lerne ich in diesem Semester Pädagogik, weil ich später als Lehrerin arbeiten will. So bin ich zur Entscheidung gekommen, dass ich es prüfen und analysieren werde, wie Gender in der Schule, in dem Sprachunterricht vorkommt. In dieser Forschung möchte ich daneben meine Kenntnisse in dem Themenbereich des Genderlektes vertiefen.

Ein Teilgebiet der Gender- Forschung ist die Untersuchung der Kommunikations- und Verhaltensunterschiede der Frauen und der Männer. Es ist eine interessante Frage, wie diese Kenntnisse über die Geschlechter in der Schule vermittelt und in den Lehrbüchern verarbeitet werden.

In meiner Arbeit möchte ich mich also damit beschäftigen, was Gender über Frauen und Männer sagt und welche Thesen der Forschung in den Lehrbüchern relevant sind. Danach werde ich moderne, also nach 1990 erschienene Bücher, die auch heute benutzt werden, analysieren. Was ich vor meinen Augen halten werde, wie kommunizieren diese Bücher über die biologischen Geschlechter, und ob die Lehrmaterialien auf die Genderthesen aufgebaut werden.

Als Ausgangspunkt meiner Arbeit und Untersuchung habe ich einige interessante Fragen gestellt: Womit beschäftigt sich Gender? Was ist eigentlich Genderlekt? Wie kommen die Frauenrollen und die Männerrollen in den heute benutzten Sprachbücher vor? Wie baut sich dieses Thema in das Lehrmaterial ein? Welche Wirkung hat es auf die Kinder und auf die Lernenden einer Sprache?

A tudatalatti fogalma a jóga tanításában

The concept of the subconscious in the teachings of Joga

A jóga és általában véve az indiai vallási tanítások, abból indulnak ki, hogy létezik egy, egyetemes, erkölcsi jellegű törvény, amelynek alá van vetve az egész világegyetem. Ezt a törvényt karmának nevezik, ez ítéli újjászületések hosszú sorozatára az embereket. Az egyén, az emberi létet, annak tökéletlensége és mulandósága miatt szenvedésként éli meg. A jóga szerint azonban lehetséges a szenvedés megszüntetése és az újjászületések jelentette teher alól való felszabadulás.

A jóga ennek ellenére, ha közelebbről megvizsgáljuk nem pesszimista, nihilista, vagy öngyilkosságra ösztönző filozófia. Az egyén eredetileg purusa, azaz, örökkévaló, szenvedés- és változás nélküli létező. Valamilyen, nem ismert oknál fogva belegabalyodik a mulandó világ hálójába és így jön létre a személyiségünk. Életünk szenvedés jellege abból a metafizikai tévedésből fakad, hogy tudati élményeink láncolatát összekeverjük a purusával, vagyis azt gondoljuk, hogy csak előbbi létezik. Holott mulandó személyiségünk mögött ott áll az örökkévaló szellem.

Ha belátjuk ezt a tévedésünket, megszabadulunk a szenvedéstől, pontosabban, a szenvedés ténye ugyan megmarad, de már nem lesz jelentősége a számunkra és kiszabadulunk a karma jelentette fogságból, azaz nem születünk többé újjá. A mulandó létből visszatérünk ahhoz, ami valójában vagyunk: a szellemhez. (A vallásfilozófia általánosabb fogalmai szerint tehát mondhatjuk, hogy e tanítás követői a tökéletlen profán létet vetik meg és ehelyett egy szent, örökkévaló élet után vágyakoznak.)

Nem elegendő azonban a metafizikai tévedés hamis voltának belátása. A vasának, vagyis tudatalatti vágyak késztetések ugyanis összezavarják elménket, visszahúznak a lét profán módra való szemléléséhez. Meg kell szabadulnunk ezért a vasanaktól és ehhez szükségesek a különféle meditációs technikák.

Dolgozatomhoz Eliade azon kijelentését veszem alapul, amely szerint a jógának alaposan kidolgozott tanítása van a tudatalattiról, ami összevethető a Freudéval, sőt bizonyos szempontból előbbi meg is haladja az utóbbit.

A jóga tanainak rövid összegzése után részletesebben is bemutatom a jóga tudatalatti fogalmát, majd összevetem azt a pszichoanalízisével.

Falusi turizmus, mint településfejlesztési lehetőség Nagybörzsönyben

The rural tourism as a settlement development opportunity in Nagybörzsöny

Nagybörzsöny egy kistelepülés a Szobi kistérségében, Pest megyében. A gyönyörű természeti környezet és a település archaikus arcú rengeteg turistát csábít ide. Rendkívül gazdag történelmi múltját a bányászat, a bortermelés és a német származású lakosság nagyban meghatározta. Számos történelmi emlék és relikvium tanúskodik erről. Népessége a legutóbbi népszámláláskor 795 fő volt, melyből körülbelül 9 %-a roma és 8 %-a német nemzetiségűnek vallotta magát, valamint néhány holland család is él itt. Túlnyomó többségben katolikusok, de evangélikus és református vallású híveket is találunk. Német és roma kisebbségi önkormányzat is működik a településen.

Az itt élő emberek munkalehetőségei igen korlátozottak, megélhetésük bizonytalan, mert kevés a településen a munkalehetőség és ezért sokan vállalnak munkát a környező településeken, nagyvárosokban. A fő kiegészítő jövedelemforrás a turizmusból fakadó tevékenységekből származik. A fiatalok elköltöznek a jobb élet lehetőségek reményében és ezért a falu lakossága elöregedőben van, valamint etnikai, gazdasági és társadalmi szerkezete teljesen átalakul. Ezzel szemben azonban olyan jelenség is tapasztalható, hogy városi vagy értelmiségi rétegből származó emberek költöznek ide és próbálnak meg bekapcsolódni a közösség életébe és turisztikai tevékenységekbe. A település nehézségeit felismerve civil szerveződések jönnek létre a településen, hogy segítsék annak fejlődését és több-kevesebb sikerrel, de működőképesnek tűnnek ezek a kezdeményezések.

Magyarországon sok kistelepülés számára jelent fejlődési lehetőséget a falusi turizmus működtetése és ezek közé a falvak közé tartozik Nagybörzsöny is. A falusi turizmus létrejöttének feltételei a különböző „falusias” szolgáltatások: vendéglátás, szállásadás, gasztronómiai és szabadidő eltöltési lehetőségek biztosítása hagyományos falusias környezetben, tradicionális elemek felhasználásával. Dolgozatomban korábbi kutatásaimat is felhasználva arra próbálom meg fényt deríteni, hogy a falusi turizmusba bekapcsolódó adott település – jelen esetben Nagybörzsöny – hogyan illeszkedik bele a turizmussal kapcsolatos trendekbe és mennyire működőképes ez a helyi viszonyok ismeretében. Gazdaság antropológiai szempontból vizsgálom, lehetséges-e, hogy egy település fejlődése erre alapozódjon és hosszú távon is megoldási stratégiaként működjön, vagy pedig csak kiegészítő jövedelemtermelő tevékenység, melyre nem lehet egy település gazdaságát és fennmaradását alapozni. Kutatási eredményeimnek és megfigyeléseimnek fontos részét képezi a nagybörzsönyi interjúk és kérdőívek elemzése, illetve a vizuális dokumentáció.

Szalai Sára
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Szabó-Tóth Kinga Dóra
egyetemi docens

Családon belüli erőszak – magánügy vagy közügy?

Domestic violence – a private matter or public issue?

Egy létező, egyre nagyobb súllyal bíró, „kézzel fogható” társadalmi jelenség bemutatását tűztem ki célul a dolgozat elkészítésével.

Napjainkban, szinte minden nap hallani a hírekben családon belül történt, családtag által elkövetett bántalmazásokról, halálesetekről. Azt, hogy ezekről az esetekről tudomásunk van, főleg a sajtó szabadságának köszönhetjük, mely szabadságot felfoghatunk negatívnak, vagy akár pozitívnak is.

Szinte nap, mint nap felmerül a kérdés: A családon belüli erőszak nem magánügy?

Ez a kérdés sokkal bonyolultabb annál, minthogy egy igennel vagy egy nemmel meg lehessen válaszolni. Tény, hogy a családon belüli erőszak esetei az évek során magánügyből közüggé, mégpedig társadalmi, népegészségügyi problémává nőttek ki magukat.

De a kérdés az, hogy beavatkozhat-e az állam a magánélet sérthetlenségébe? Szemet hunyhatunk-e az ajtók mögött zajló erőszakos események felett? Közbe léphetünk-e, ha igen, akkor hogyan? Mit tehetünk jelenleg?

Dolgozatom témájának azért választottam a családon belüli erőszakot, hogy ezekre és még sok más kérdésre megtaláljam a választ. A történeti háttér, a jogi szabályozás és az eddigi kutatások, statisztikák eredményeinek ismertetése mellett, a dolgozat egy saját, kérdőíves kutatást is tartalmaz.

Szander Ágnes Katalin
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Havasi Virág
egyetemi adjunktus*

Atom – a feldobott érme

Atom – The Flipped Coin

Napjainkban egyre jobban előtérbe kerül az atomenergia kérdése: hasznos, szükséges vagy „csak a baj van vele”? Sok ország ellenzi az atomenergia használatát, míg néhány országban, köztük Franciaországban is, egyre több pénzt fektet a kormány a fejlesztésekbe.

Dolgozatomban bemutatom az atomenergia történetét, az erőművek jelenlétét az országok energiatermelésében, valamint az atombalesetek hatását a társadalomra (szándékolt és véletlen atombaleseteket egyaránt). Vizsgálom az atomenergia használatának etikai kérdéseit, azt hogy mely országok lakói támogatják és kik ellenzik az atomenergia használatát, atomerőművek fejlesztését, valamint hogyan befolyásolja egy atombaleset a véleményeket.

Behatóbban foglalkozom a francia atomkérdésekkel, mivel az ország rendelkezik atombombával, számos „titkos” atombomba kísérletet hajtottak végre, a közelmúltban történt baleset egy francia atomerőműben és a világon itt a legnagyobb az atomenergia aránya az áramtermelésben.

Kutatásaim során beavatkozás-mentes vizsgálatokat végzek, tartalomelemzés és adatok másodelemezésének módszerével.

Szlávik Mária
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Farkas Zsolt
egyetemi tanársegéd*

**Feljegyzések a bűnösök és szentek házából (Fjodor Mihajlovics
Dosztojevszkij *Bűn és bűnhődés* valamint *A félkegyelmű* című művének
összehasonlító elemzése)**

**Notes from the house of Guilties and Saints (Comparative essay by
Dostoyevsky: *Crime and Punishment*, and *The Idiot*)**

Dolgozatomban Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij művein keresztül, fő hangsúlyt a *Bűn és bűnhődés*, illetve *A félkegyelmű* című alkotásaira helyezve, kívánom elemezni a szerző viszonyát a bűnhöz, a szentséghez, a krisztusi szerephez. Úgy vélem e témák világos kifejtéséhez, megértéséhez a szerző fentebb említett két regényének elemzésével, valamint a művek főszereplőinek összehasonlításával, személyiségük fejlődésének, változásának, s az ezen változásokhoz hozzájáruló egyéb szereplők személyiségének párhuzamba állításával kerülhetünk közelebb.

A tényleges vizsgálat megkezdése előtt betekintést kívánok nyújtani Dosztojevszkij, valamint az ortodox egyház és a keresztény szellemiség viszonyába. Bevezetőmben ezen kívül röviden foglalkozok Dosztojevszkij más műveivel is (például az *Ördögök*, *A Karamazov testvérek*), melyekben szintén jelen van a bűn, az ártatlanság, a pozitív, krisztusi szépség eszménye. Szakirodalmi háttérként többek között Havasi Ágnes, Mihail Bahtyin, Fehér Ferenc és Fejér Ádám írásait kívánom felhasználni.

A dolgozat gerincét Raszkolnyikov és Miskin herceg személyiségének összehasonlítása, illetve a két főszereplő döntései, cselekvései mögött megrejlő motivációk összevetése adja. Ezek precíz, több szempontra is kiterjedő elemzésével elérjük a dolgozat céljával kitűzött feladatot. A két férfi főszereplő mellett kiemelt szerepet szánok írásomban a regényekben feltűnő női szereplőknek. A *félkegyelmű* című regényben Aglaja Ivanovna, Nasztaszja Filippovna, a *Bűn és bűnhődés* című műben pedig Szonya Marmeladova az, aki jelentős szerepet tölt be Raszkolnyikov fejlődéstörténetében. A három nőalak közül egyértelműen Szonya az, aki leghatározottabban köthető a krisztusi, bibliai képhez, hisz személye, foglalkozása egyértelműen összefüggésbe hozható Mária Magdolna alakjával.

Reményeim szerint a dolgozat megírásával közelebb kerülhetünk Dosztojevszkij világképéhez, a vallásról, a szépségről, kegyelemről alkotott nézeteihez, valamint személyes Krisztus-képéhez.

Takács István
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dobos Csilla
egyetemi docens*

**Az anglicizmusok fordításának problémái német és magyar nyelvű
logisztikai szakszövegekben/**

**Translating anglicisms in specialized texts of logistics written in Hungarian
and German language**

Közismert tény, hogy az anglicizmusok használata az élet számos területén egyre jobban elterjedt. Fokozottan igaz ez a gazdasági, kereskedelmi, üzleti és tudományos életre, de ugyanígy megjelenik a mindennapi kommunikáció számos színterén is. Például ha üzletet kötünk valakivel, akkor sokan használják a business (biznisz) szót vagy annak igei változatát (bizniszel). Hasonló példa a vállalati értekezletek meetingelés-ként történő megnevezése az angol nyelvből átvett meeting szó alapján. Megemlíthetjük még a shoppingolást, amely a vásárlás szinonimájaként terjedt el a nyelvhasználatban.

A tudományterületek közül talán az információs technológiában a legszembetűnőbb az angol nyelvből eredeztethető kifejezések használata (pl. hardver, szoftver, renderelés stb.) Természetesen ez a jelenség nem csak a magyar nyelvre jellemző, hanem a világ számos nyelvében megfigyelhető, amely valamilyen kapcsolatban van az angol nyelvvel és kultúrával.

Dolgozatomban azt szeretném kifejteni, hogy milyen hatást gyakorol az angol nyelv a magyar és a német logisztikai szaknyelvre. Kutatásom tárgyát képezi annak vizsgálata, hogy milyen mértékben terjedtek el az említett szaknyelvekben az idegen eredetű kifejezések, és mennyire indokolt a használatuk. Kutatásom korpuszát elsődlegesen Illés B. – Glistau, E. – Machado, N. I. C. Logisztika és minőségmenedzsment című, 2007-ben a Miskolci Egyetemen megjelent könyve, valamint annak német nyelvű változata alkotja: Logistik und Qualitätsmanagement (Illés B. – Glistau, E. – Machado, N. I. C. 2007. Miskolc: Miskolci Egyetem).

A külső megjelenésben rejlő kommunikatív szignálok

The external appearance potential of communicative signals

Jelen dolgozat célja, hogy megvizsgálja, tudunk-e magunkról bármilyen képet kialakítani embertársainkban kizárólag a ruházatunk, a hajviseletünk, egyszóval a külső megjelenésünk alapján. Ha igen, akkor milyen mértékben befolyásolja az emberekről alkotott első benyomásunkat a külső megjelenés, és vajon mit „mond” rólunk? Az öltözködés, és ezzel együtt a divat története egészen az ősidőkre nyúlik vissza. Már az őskorban is próbálgatták az emberek, hogy minél „szebb” állapot bőrét vegyék fel. Díszítették kövekkel, virágokkal, gombákkal és kagylókkal is. A nők már ekkor is sokkal több gondot fordítottak külső megjelenésükre. (<http://csajok2009.oldal.biz/>) Az nyilvánvaló, hogy az öltözködésnek óriási jelentősége van az emberek mindennapi életében, mivel ez egy abszolút kikerülhetetlen tevékenység, ruházkodni ugyanis kell, meztelenül mégsem járhatunk az utcán, bár vannak olyan törzsek, akik egészen kevés ruhadarabot használnak, nagyobb szerepet kap inkább az ékszerek használata. Az öltözködés, divat végigkíséri az emberi élet korszakait, nem is lehet pontosan megmondani, hogy mikor kezdődött el, hiszen mindig is volt és lesz is. Egy örök dolog, ami mégis folyton változik. De mi is tulajdonképpen a divat?

Eröss Ferenc szerint: „A divat célja a benyomáskeltés. A külső megjelenítésével az egész egyéniség prezentálva van. A divatnak is, mint a viselkedésnek is, meg van az alternatívája. Lehet a divatot az egyéniséghez, vagy az egyéniséget a divathoz igazítani. Pl. ízléses, mértéktartó, vagy divatmajmoló, sznob. Az egyéniség minél labilisabb, annál fontosabb a 'külsőség'. A divat folyton változik, hullámozó, szeszélyes. Ha az egyén személyisége bizonytalan, akkor a divat változásaihoz ő is folyamatosan változik, ha nem képes az állandó megújulásra, belefárad, akkor kimegy a 'divatból', s az egyénisége még jobban szétesik. Viszont ha a divatot magunkhoz igazítjuk, akkor individualizálódunk, vagyis felhasználjuk a divat egy elemét az egyéniséghez, amely csak nekünk áll 'jól', s ezzel elérhető a differenciálódás.” (Eröss Ferenc: viselet és viselkedés).

(http://www.vizgazz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=739&Itemid=222)

Legyen az egy szín, vagy egy forma, valami apró részletet árul el a viselőjéről. Buda Béla könyvében azt írja, hogy gyakran találkozunk azzal a felfogással, hogy kommunikációnak vesszük az ember személyes környezetének jellegzetes tárgyait vagy külsőségeit. Így a kommunikáció nem verbális eszközeinek tekintik: a ruhát, a hajviseletet, a test különböző díszzeit, stb. Szerepük a kommunikációban kétségtelen. E szerep magyarázatára Buda Béla a kulturális szignál elnevezést javasolja. A kulturális szignálok általában statikus jelzések, mert a személyiséget az interakció teljes folyamata alatt jellemzik.

Vass Róbertné
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Kappanyos András
egyetemi docens

Ady Endre és a feminizmus

Ady Endre and the feminism

A feminizmus kérdése napjainkra sem jutott nyugvópontra. A nőmozgalmak a XIX. század második felében élték a virágkorukat. Az egyenjogúság elve Európában a felvilágosodás korában merült fel pl: születési jogok, törvény előtti egyenlőség. Az Egyesült Államokban a XIX. század második felében jelennek meg a nőmozgalmak, Európában a XX. század fordulóján.

A feminizmus fogalma és tartalma nagyon sok átalakuláson ment keresztül a századelő óta. Ady korában és napjainkban egészen mást jelent. Dolgozatomban szeretném bemutatni ennek a folyamatnak a változásait, és azt, hogy Ady Endre hogyan vett részt a feminizmus harcában. A nőemancipáció és a feminizmus ügye a társadalmi modernizáció folyamatába illeszkedik.

Az emancipációs kísérletek közül a legjelentősebb a nők és a zsidók emancipációja volt, amelyben Ady aktívan állást foglalt. Ady Endre jól értette az “idők szavát” és tudatosan igyekezett a saját tekintélyét és súlyát felhasználni a jó ügy érdekében. Ennek módját, logikáját, ellentmondásait szeretném feltárni. Ady a hazai modernség meghatározó alakja és viszonyítási pontja.

Fontosnak tartom bemutatni a korszak legfontosabb folyóiratának a Nyugatnak és Adynak a kapcsolatát is, hiszen Ady cikkei a Nyugat által jutottak el az emberek tömegéhez. Ennek következményeként az olvasók bizonyos százalékát a feminizmus oldalára állította, ami a társadalmi modernizáció egyik fontos lépése. Cikkjeiben megfigyelhetjük, hogyan próbál tömegekre hatni, milyen hangnemet üt meg az ügy érdekében.

Sokszor ellentmondásokba is ütközünk az írásaiban, ezért szeretném dolgozatomban bebizonyítani, hogy Ady a feminizmus eszméjének a lelkes támogatója volt. Neki köszönhetően a társadalmi modernizáció folyamata beindult, és ennek végeredményei nem kis jelentőségűek.

Vitéz Ágnes
Bölcsészettudományi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Dobos Csilla
egyetemi docens*

A nonverbális kommunikáció szerepe a magyar jelnyelvben és hangzó nyelvben

The role of nonverbal communication in the Hungarian sign language and spoken language

Közismert tény, hogy a nonverbális jelek a jelnyelvi és a verbális interakcióban egyaránt meghatározó szerepet játszanak. Dolgozatomban a nonverbális kommunikáció egyik legfontosabb és legszembevetőbb komponensének, a szájnak a szerepét szeretném bemutatni. A verbális kommunikáció mellett a nonverbális kommunikációban is alapvető szerepet tölt be a száj. Segítségével szinte minden érzelem kifejezhető, bármilyen kommunikációs szándék megvalósítható.

Két különböző kommunikációs szintéren szeretném bemutatni ezt a kommunikációs formát. Dolgozatom első felében a magyar jelnyelvben betöltött meghatározó szerepét szeretném ismertetni. Akár egy jel kísérőjeként – mintegy megerősítéseként vagy módosítójaként –, akár önmagában szerepelve, a jelnyelv egyik legjellemzőbb kommunikációs megnyilvánulásáról kell beszélnünk.

A dolgozat nagyobb részét a magyar hangzó nyelvben való megjelenésének, megnyilvánulásának vizsgálata teszi ki. A magyar nyelv kísérőjeként is több megközelítésből vizsgálhatjuk a szájjal történő nonverbális kommunikációt. Egyrészt vizsgálhatjuk az érzelmek közvetítőjeként, másrészt meggyőző szerepét sem szabad elhanyagolnunk.

Továbbá azt is vizsgálom, miként vélekednek az emberek egy-egy – az arcról kiemelt – önmagában álló száj kommunikációs üzenetére és miként változik meg a véleményük az általuk felismert kommunikációs értékről, ha látják maguk előtt a non-verbális kommunikáció komplex képét, a teljes arcot.

COMENIUS TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR

Antal Anikó
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Balogh Istvánné
főiskolai docens*

Sárospatak képekben
(képzőművészeti alkotások)

Sárospatak in pictures
(art works)

Művészeti projektemben Sárospatak ábrázolásával foglalkozom.

Ez a város egyrészt mindennapjaim, tanulmányaim helyszíne, másrészt pedig szépsége – másokhoz hasonlóan – engem is magával ragad. Híres, hatalmas épületei és zöld környezete számomra régóta remek ihletforrások.

A Képzőművészeti Tehetséggondozó program keretében korábban a város épületeit körülvevő zöld környezettel, a város fáival foglalkoztam. Most a csodálatos építészeti remekeket örökítem meg.

Ezek az épületek több száz évesek, ilyen például a vár vagy a Comenius főiskola. Régóta Sárospatak városképének részei, hozzájárulnak egyedi légköréhez. Ezért szeretnék nekik rajzaimmal, festményeimmel emléket állítani, meg kívánom örökíteni különleges hangulatukat – a saját szemszögömből, ahogyan én látom.

Vázlatrajzok (szén)

Szintanulmány a főiskola épületéről

Behina Istvánné
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens

Anyaság – Láthatatlan kötelék
(képzőművészeti alkotás, festészet – triptichon)

Maternity-Invisible tie
(art creation, painting-triptych)

Nehéz lenne tömören, egy – két szóval leírni mi is az anyaság, egyáltalán, mikor válik nőből –anya? Szavak, mint szeretet, gyengédség, türelem, bizalom, várakozás, felelősség, vágyakozás, gondozás, gondoskodás és még hosszan folytatva a sort, érzékletesen körülírják, de nem egyértelműen fejtik ki a lényegét. Hogyan lehetséges, hogy anya és gyermeke szavak nélkül értik meg egymást? Mi az az egyedülálló kapcsolat közöttük, ami mindenki más számára érthetetlen?

Hiszem, hogy ez a kapcsolat nem pusztán biológiai alapon nyugszik, létezik valamilyen szabad szemmel nem látható, folytonos kötelék anya és gyermeke között, amellyel örökre összefonódnak, szétválaszthatatlanul, visszavonhatatlanul...

Az anyaság témája már ősidőktől számos, gyönyörű módon megjelenik a művészet történetében, mint például a termékenységszobrok, szoptató női alakok, Madonna - ábrázolások. Az általam ismert alkotások azonban egy meghatározott séma szerint próbálják kifejezni ezt az érzést / állapotot / kapcsolatot. Egyik ilyen séma például az anya, aki gyermekét bal kézzel tartja, és bal mellét kínálja szoptatásra.

Céлом a témával a láthatatlan kötelék kifejezése, a természetfeletti, meg nem érthető viszony, összefonódás leképezése. Kifejtésére egyetlen kép nem volna elég, ezért egy triptichon elkészítésével három mozzanatot szeretnék megragadni. Az első kép egyetlen sejtet ábrázol, a petesejtet, amely kezdetektől fogva megtalálható a leánygyermek testében, s csak saját maga továbbörökítésére vár. A második kép magzatokat jelenít meg, ahol a láthatatlan kötelék mellett a nagyon is látható köldökzsinór is megjelenik. A testben test misztikuma, a várandósság türelmetlenséggel, boldogsággal teli időszaka. A harmadik kép anya és gyermek különválását, és az ölelésben történő újraegyesülését villantja fel. Milyen érdekes, hogy a szülés, két test egymástól való elszakadása fizikai fájdalommal kísérve mégis oly felemelő, egyszeri, soha meg nem ismétlődő pillanat.

A három kép közötti kapcsolat folytonosságát erősíti a kanyargó vonal, amelyről a befogadó fogja eldönteni, hogy egy kijelölt utat, egy köldökzsinórt vagy egy láthatóvá tett láthatatlan köteléket lát-e egy jelen nem lévő anya és gyermeke között. Színeiben a narancs – kék kontraszt dominál: a kék fejezi ki a misztikumot, a természetfelettit, a megfoghatatlant, a narancs az életet, a megfoghatót. Ahogyan e két szín találkozik, vibrál, úgy vibrálja körül a láthatatlan kötelék anyát s gyermekét. A gömbölyded formák a kapcsolat teljességére utalnak, a hullámzó vonalak a gyengédségre asszociálnak.

Bereznayák Réka
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Kiss Ferenc
tanszékvezető, főiskolai docens*

Integrált nevelés a gyakorlatban

Integrated education in practice

*"Nem a tudás, hanem a tanulás, nem a birtoklás, hanem a szerzés, nem az ottlét,
hanem az odaút szerzi a nagyobb örömet."/Carl Friedrich Gauss/*

Együtt nevelni, de hogyan? Az elkülönülő és az integráló nevelés egyaránt lehet helyes út a sérültek nevelésekor. Napjaink pedagógiájának sokszínűségében ez felveti azt a kérdést, hogy milyen esélyei vannak ma Magyarországon az együttnevelésnek? Sérült és egészséges személyek együttnevelésére világszerte valóban egyre több szándék és törekvés van. A megvalósítás módja azonban igen eltérő. A magyar hagyományos intézményrendszerben a mozgássérültek nevelése többnyire - hasonlóan más sérültek neveléséhez - külön, speciális intézetekben folyik. Az elkülönülésnek a számtalan előnye mellett hátrányai is vannak. Az elkülönített nevelés előnyei és hátrányai: önálló életvezetés kialakítása, társadalmi integráció biztosítása, amint ez lehetséges. A speciális nevelési szükségletű gyermekek "felkarolása", fejlesztése hazánkban évtizedek óta speciális pedagógiai intézményekben folyik. Egyénre szabott fejlesztési lehetőségek, programok; szakpedagógus jelenléte; fokozatos felkészítés a társadalomba való beilleszkedésre (ennek fontossága napjainkban mind gyakrabban előtérbe kerül) mellett, azt sem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a nem szakszerű integrálás komoly károkat okozhat egy sérült gyermek fejlődésében. Azáltal azonban, hogy a sérültek speciális intézetbe kerültek, a társadalmi integrálásuk késleltetett vagy egyedi próbálkozások szintjén történt. Így "elszoktunk" sérült társaink jelenlététől és a szokatlanságból adódó rácsodálkozás külön frusztrációs forrás ezeknek az embereknek. Mindezen tényezők akadályozzák az integráló nevelés szervezett kiépítését. A társadalom befogadó-képessége elsősorban attól függ, hogy mennyire alkalmas a "mátság" elfogadására. A "más" szó valakihez, vagy valamihez viszonyítva fejezi ki az eltérést. Az elfogadás mércéje az, hogy valaki mennyire hajlandó a saját értékén emberszámba venni egy sérültet, s mennyire hajlandó beengedni abba a világba, amelyikben valamennyien élünk. Azért is tartom fontos dolognak a gyerekek integrálását, és egy vegyes közösségben nevelni, tanítani, hiszen ezáltal az épp gyerekek hamarabb elfogadják majd a sérülteket.

Drofti Eszter
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kissné Gombos Katalin
főiskolai tanársegéd*

Párkapcsolati viselkedés az általános iskolában - A felvilágosítás lehetőségei

Intimate partner behavior at primary school-information options

"A szerelem az, amikor elmész enni valakivel, és a sült krumplid nagyobb részét neki adod úgy, hogy az övéből nem is eszel."

(ismeretlen gyermek)

Dolgozatom címének hallatán sokan meglepődnek, elpirulnak, vagy csupán megrökönyödnek a furcsa témaválasztáson, ám úgy gondolom bármennyire is "tabutéma" a mai napig, nem szabad elsiklanunk felette.

A témaválasztásnak nem volt konkrét előzménye, csupán a hétköznapiak során egyre többször beszédtemává vált a tizenévesek szexualitása, a média hatása és a véletlenül elcsípett mondatfoszlányok akár egy tömegközlekedési eszközön. Nem ritka a reggeli járatokon a szexuális élményekről pletykáló fiatalok hangja, amelyet nem rejtenek véka alá. A szexuális nevelés nem új keletű dolog, ugyan nem tudatosan, de végigkíséri a történelem minden korát kultúrától függetlenül. Gondoljunk csak a beavatási szertartásokra, nővé vagy épp férfivá avatásokra. Ez mind egyfajta spirituális tanítás, felkészítés a felnőtt létre, esetlegesen szexuális beavatás, vagy szülővé nevelés.

Úgy gondolom a XXI. század égető kérdése ez, s fontos lenne a felkészülés mind a tanárok, mind a diákok, mind a szülők részéről. Tapasztalataim azt mutatják, hogy a legtöbb pedagógus azért nem mer belemerülni, mert nem érzi magát elég felkészültnek, nem tudja hol és mit keressen.

Dolgozatom megpróbáltam minél összetettebben elkészíteni, lehetőleg minden kapcsolódó témakört érintve, hiszen ez egy nagyon tág fogalom. Egy elsődleges strukturált kérdőív tanulságait felhasználva készítettem egy zárt kérdőívet, mely konkrétabb, pontosabb, és az elődjei hibáitól mentes. Az elkészült felmérések alapján célom egy összegzés, tanulság lejegyzése, esetleges kiindulópontot adva a leendő órák tervezéséhez. A dolgozat nem csupán summázat, szó esik történeti visszatekintésről, pszichológiai háttérrel, szexuálpedagógiáról, illetve a szexuális nevelés stratégiájáról és persze a tényekről, statisztikáról. Úgy gondolom fontos, hogy minden apró szegletébe belássunk a témának, hiszen remélhetően így válik mindenki számára fontossá, megértetté. Fontos, hogy kiszakítsuk a tabutémák köréből, hiszen egyre nagyobb az érdeklődés a gyermekek körében.

Hermann Ildikó
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens

Absztrakt képek
(képzőművészeti alkotások)

Abstract pictures
(works of fine art)

Absztrakt alkotásokban a művész játszik a befogadóval: olyan képeket alakít ki, amelyek vibrálnak és pulzálnak. Művészettörténeti vonatkozásban Kandinszkij orosz festőművészre utalok, aki közel áll hozzám. Úgy gondolom, ez a művész lelkének, gondolkodásának belső parancsát követi. Elsősorban festményei színvilága, geometrikus formaelemeinek használata ragadott meg témám kiválasztásakor.

A három alkotásból álló sorozatom geometrikus térbeli elemek egymáshoz kapcsolódására épül. A formák egymást hasítják, mindig új és új darabokra szakadnak, közben valami újat alkotva és a régit megőrizve. Szándékom olyan kompozíciókat alkotni, amelyek a szemlélőt elgondolkodtatásra készítetik.

A térelemek egymásba fonódásában a mozgás különböző pillanatait jelenítem meg. A geometrikus formák folyamatos, rendszertelen mozgásban állnak egymással. A képtérben a konvencionális iránymeghatározások, azaz a jobbra-balra, föl-le értelmüket veszítik. Minden attól függ, honnan, milyen irányból szemléljük a képeket. Az elemek mozgatásával, helyzetváltoztatásával az ábrázolandó tér szűkítésére, tágítására van lehetőségem. Ezt az alkotássorozatomban egymást követő fázisokban valósítom meg.

Képeimet a formák dinamizmusa hatja át és köti össze, a mozgást színhatásokkal erősítem.

Metamorfózis

(képzőművészeti alkotás, szobrászat - műanyag térplasztika)

Metamorphoses

(artwork, plastic sculpture)

A mai fogyasztói társadalmunk meghatározó tárgyává vált a műanyag palack. Egyszerű előállítás, sokoldalú felhasználása tömeges megjelenését eredményezi mindennapjainkban. A hulladék anyaggá vált palackot szerencsére újra tudják hasznosítani.

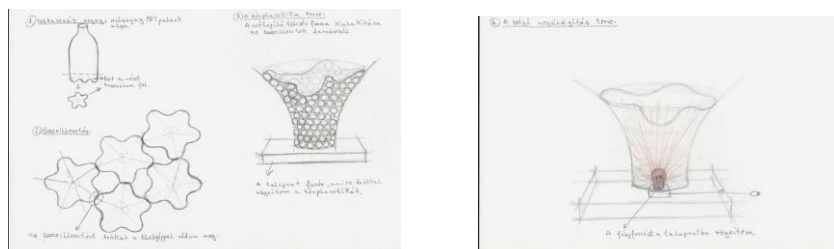
Ez az újrahasznosítás persze nem csak azt jelenti, hogy újból üdítő vagy ásványvizes üveg készül belőle, hanem például praktikus használati tárgy vagy éppen képzőművészeti alkotás.

Bármennyire meglepő, létezik az „újrahasznosítás művészete”. Sok kortárs művész használ fel újra hulladékká vált tárgyakat alkotásaiban, az irányzat neve *recycling art*. A hulladék és a haszontalan kacatok hozzáértő kezek között teljesen új formát öltenek. Létjogosultságot kapnak egy teljesen más értelmezésben. Ismét hasznuk, vagy kiemelkedő művészi értékük lesz. Külföldi példa *Miwa Koziumi* japán formatervező vagy *Aurora Robson*, akik bonyolult szobrokat, installációkat készítenek ebből az anyagból. Sok magyar alkotó csoport is létezik, mint a *Recycle Mission kortárs alkotó csoport*, *Eco-Design Teamt*, *Tájék Tájművészeti Csoport*, stb.

Művészi elképzelésemet ez az irányzat ihlette. Vajon miféle szobrot tudnék készíteni több használhatatlan műanyag palackból? Ebben a feladatban a kísérletezés az, ami kihívást jelent számomra. A sok hasznavehetetlen műanyag palack megmunkálásával, feldolgozásával egy érdekes térplasztikát szeretnék létrehozni. Címe: *Metamorfózis*. Vagyis átalakulás egyik formából a másikba, átváltás, alakváltoztatás, formaváltoztatás. Mi más is jellemezhetné jobban elképzelésemet, hiszen a felhasznált hulladék átalakul valami új formába, egy másfajta értelmezésbe. A hatást fokozni szeretném és egy belső megvilágítást alakítanék ki a szobor belsejében. Ezzel is a felhasznált anyag áttetszhetőségét szeretném kihasználni.

Terveim szerint munkámat a Kar aulájában állítom ki. A térplasztika körülbelül 50 cm magas lesz és egy furnér lapból összeállított talapzaton helyezném el, ami nem csak a stabilitást biztosítja, de a fényforrást is rögzítené.

A megvalósítást a következő tervrajzokkal mutatom be:

Kovács Klaudia
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Kissné Gombos Katalin
főiskolai tanársegéd*

A tanárok kötődési stílusának hatása a tanulókra

The effect of the teachers attachment style on the students

A „Kötődés a tanítóhoz” téma azért áll közel hozzám, mert magam is tanítónak, pedagógusnak készülök és szerettem volna magam jobban beleásni ebbe a témába, hogy későbbi munkám, életem folyamán hasznosítani tudjam az itt megszerzett ismereteket.

A legfontosabb kérdés, ami végigkíséri egész munkámat, hogy hogyan is kötődnek a különböző családi háttérrel, társadalmi viszonyokkal rendelkező gyermekek a tanítójukhoz.

A módszerem egy általam tanórai környezetre átdolgozott Archaikus Bevonódási Skála volt, amit egy általános iskola 2-4. osztályába járó tanulókkal töltöttem ki. Azt vizsgáltam, hogy kialakul-e valamilyen indulatáttételes jellegű archaikus tárgykapcsolat kisgyermekeknél a tanítójukkal kapcsolatosan. Az eredmény igazolta felvetésemet, miszerint a tanulók 87.75%-a a 3. faktorba, azaz a kötődés faktorába tartoznak. A teszt eredménye a tanulók részéről a kutatásom pozitív eredményét igazolja. A tanulóknak fontos a pozitív kötődés, hiszen csak így alakulhat ki szeretetkapcsolat a tanítóval. Ezzel a dolgozattal azt szeretném bebizonyítani, hogy a biztonságosan kötődő tanítók osztályában kevesebb viselkedési problémával találkozhatunk, mint egy szorongó/ellenálló kötődést mutató tanító osztályában. A tanár kötődési stílusa hat a tanulók viselkedésére, teljesítményére.

A vizsgálat, számomra és az érdeklődők számára is bármikor elvégezhető és alkalmazható módszer pályafutásunk során, hiszen ismernünk kell saját tanítványainkat a kötődés, az érzelem felől is. Hiszen csak így alakíthatunk ki a gyermekekkel egy bensőséges, szeretetteljes, ugyanakkor eredményes tanító-tanuló viszonyt. Ez az emberi értékeinket, valamint az oktatás eredményességét is fejleszti, erősíti. Úgy érzem kutatásommal elértem a kitűzött célt, de nagyon sokat kell még tanulnom, tapasztalnom ahhoz, hogy igazi empatikus, tudatos tanító váljak belőlem.

Kovács Zsolt
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Siposné Majtényi Andrea
ügyvivő szakértő, informatika tanár

A hátrányos helyzethez köthető agresszió kimutatása az informatikai szoftverek használatával összefüggésben, kisiskolás korban

Statement of the aggression in underprivileged group by connection of informatics software usage in primary school-ages

Az elmúlt két évben egy globális gazdasági válság részesei voltunk. Ez a válság napjainkban is tart. Erőteljesen érinti az Európai Unió Gazdaságát. Országunkat a jelentős hitelállomány érzékenyvé teszi ezen negatív hatásokkal szemben. Ezért elmondhatjuk, hogy Magyarországon a társadalmi és gazdasági helyzet jelentősen romlik. Ezért fontos foglalkozni a hátrányos helyzetű térségek, családok kérdésével, hiszen a fent említett összefüggések tényében a családok helyzete tovább romlik. Így tehát több család válik majd hátrányos helyzetűvé és az eddig hátrányos helyzetben lévők esélyei a kitörésre szinte lehetetlenné válik. Ez a családtagokban szorongást válthat ki, mely az agresszió egyik fő kiváltó oka lehet.

Napjainkban egyre több híradások újságcikkek, tudományos fejtegetések szólnak az általános iskolákban felmerülő erőszakról. Vizsgálódásom alapjaként feltételezem, hogy ez a jelenség létezik. Szakemberek vették tervbe az iskolai erőszak visszaszorítását, és bár nem jut a rendőrség tudomására minden iskolán belüli erőszak, mivel a kisebb ügyeket igyekeznek az intézmények házon belüli erőszak, mivel a kisebb ügyeket igyekeznek házon belül megoldani, de már a rendőr-főkapitányságok is vezetnek kimutatást, statisztikát az iskolában elkövetett erőszakos cselekedetekről.

Fontos látnunk, hogy az észak-keleti régió és ezen belül is Borsod-Abaúj-Zemplén Megye a leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé tartozik a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által készített leghátrányosabb helyzetű kistérségek térképe szerint Dolgozatom megírásakor arra törekedtem, összefüggést találok a hátrányos helyzet és az agresszió esetleges kialakulása és formája között a kisiskolás korú gyerekek körében, felhasználva azon eljárás mérhetőségét, hogy az agresszió kialakulása összefüggésbe hozható a számítógépes játékokkal.

Meggyőződésem, hogy fontos foglalkozni az említett problémával, hiszen a jelenlegi gazdasági helyzetben mélyülni fognak a társadalmi problémák és egyre többen kerülnek majd szociálisan hátrányos helyzetbe. Az általános iskoláknak és a pedagógusoknak is felkészülnük kell lenniük ezen folyamat hatásaira. Egyik ilyen hatás az agresszió növekedése. Minél inkább felismerjük és megismerjük ezeknek a problémáknak a háttereit, annál könnyebb lesz megfelelő pedagógiai eszközt találni kezelésére

Kurmai Adrienn
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens

Szerelmesek
(képzőművészeti alkotás, festészet)

Lovers
(art creation, painting)

Leegyszerűsített formákkal az ember életéből a párkapcsolat témájának lényeges momentumait jelenítem meg. Műveimet lendületes, szabálytalan formák és vonalvezetés jellemzi.

Emberi érzelmeket szeretnék közölni egy férfi és egy nő szerelmének vizuális megfogalmazásával. Központi szerepet kapnak képsorozatomban a világos, élénk, vidám színek. A művek pasztellkrétával és festékekkel készültek kevert technikával.

Az ihletet elsősorban Edward Robert Hughes munkái adták.

Az első kép egy lány és egy fiú randevúját ábrázolja, első találkozásukat. A pár még szelíden közeledik egymáshoz, hangulatuk nyugodt, akár a park, ahol megismerkednek.

A második képen a mindent elsöprő szerelmet ábrázolom, életútjuk összefonódását, életük összekötését. Itt a vastag- vékony vonalakat váltogatom - a pár a boldogság hevében táncol, szinte a fellegekben járnak.

Harmadik alkotásomat a szerelem jele, a tűz határozza meg. A vonalak és a lobbanó vörös szín a szerelmes nőt érzékeltetik tánca közben. Libbenő szoknyája mozdulatairól, mozgásáról árulkodik.

A negyedik alkotás kapcsolatuk vállalását eleveníti meg: a gyermekáldás a következő gondolati mozzanat. A vonalak nyugodtabban, a színek, pasztellesek, kevésbé élénkek.

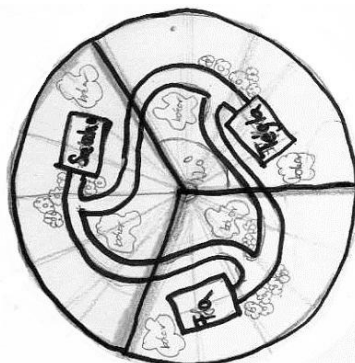
Mándoki Ágnes
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens*

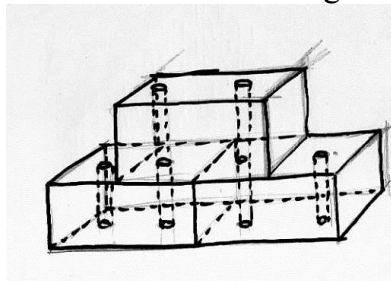
Bábkészítés és bábjáték az óvodában: marionett bábok
(képzőművészeti alkotás, bábművészet)

Puppets in the nursery-school
(art creation, marionette puppet)

Ebben a projektben tovább viszem a marionett bábok készítésének gondolatát. Idén egy másik mesében gondolkodtam. *A három kismalac* szereplőinek és díszletének elkészítésén munkálkodom. A bábok ugyanúgy lesznek kialakítva, mint korábbi munkámban az *Iciri-piciri* kis mese szereplői, ám a díszletben drasztikus változások mentek végbe. Már nem csak szimplán kerámia lapokkal kívánom megjeleníteni a mese jeleneteit, hanem egy komplett forgó színpaddal. Egy 50 cm átmérőjű kerámia körlap lesz három felé választva erdőt megjelenítő 35x25-ös kerámia lapokkal. Felülről itt van a vázlat:

A három kis malac különböző házakat épít a mesében, így én is az anyagoknak megfelelően alakítom ki a házakat. A szalmaház rafiából, szalmából készül, a faház természetesen fából, és a téglaház agyagból készült téglákból fűzöm össze. A téglaház összefűzésének, felépítésének vázlatát mutatom meg az alábbi képen.

Lényeges, hogy minél több anyagot belevonjak az elkészítésbe, ezzel növelve az értékét az óvodában, így a gyerekek minél több anyagot megismerhetnek.

Művészetileg komplex feladatot vállaltam, és igyekszem nem csak a szemet, hanem a hallás érzékünket is aktiválni. Mikor kész a mű, egy színi előadás felvételével mutatom be munkámat, a gyakorlatban alkalmazva a bábokat, mint alkotásokat.

Matisz Andrea
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens

Kifejezések
(képzőművészeti alkotás, festészet)

Expressions
(art creation, painting)

Az alkotói munka során célul tűztem ki, hogy tanulmányozom, hogyan lehet az emberi kapcsolatokat, kifejezéseket, mozdulatokat, mozzanatokot a vizualitás eszközeivel, érzelmekkel átítatva, változatosan, művészi szinten megjeleníteni.

Az elmúlt hónapokban alapos megfigyeléseket végeztem, több művészettörténeti lexikont-, könyvet és kortárs művészeti ábrázolást tanulmányoztam, illetve magam is tanulmányrajzokat készítettem különböző testrészekről, mozdulatokról annak érdekében, hogy minél élethűben, eredményesebben jeleníthessem meg tapasztalataimat.

Az emberi test ábrázolásával már a korábbi tanulmányaim során is sokat foglalkoztam, az érzelmek megjelenítésével, kifejezésekkel ellentétben. Ezért is lett számomra fontos, hogy megfigyeljem különböző helyszínen, akár utazás közben is az emberek kifejezéseit, testtartásait és megjelenítsem azt a vizualitás eszközeivel. Témám manapság is aktuális, hiszen egyre többen elidegenített környezetben, bezárkózva, magányosan élik meg mindennapjaikat. Ezért is tartom fontosnak, ennek vizsgálatát, bemutatását a szemlélők számára. Eddigi kutatásaim során, ami a legjobban megragadta érdeklődésemet, az a szem kifejezőereje, az arc és maga az öregedés szépsége volt, így alkotói munkám utolsó mozzanataként egy olajfestmény elkészítését terveztem egy idős modellem után.

Tények és tévhitek a hiperaktivitásról

Facts and misbeliefs about the hyperactivity

Sokan sokféleképpen értelmezik a hiperaktivitás fogalmát. Nehéz eldönteni, hogy mikor beszélhetünk túlzott motoros aktivitásról. Sok dolog kiválthatja a hiperaktivitást, főleg más tényezőkkel együtt. A tanulási zavarok és a hiperaktivitás ezeknek az okoknak a kölcsönhatásához vezethetők vissza. A hiperaktivitás jellemzői: nem képes végigülni az órákat, gyakran feláll, kimegy az osztályteremből, hosszú ideig nem köti le semmi, nem célvezérelt a mozgása. A hiperaktivitás szempontjából nagyon lényeges a figyelem terjedelme és tartóssága. A gyerek nem képes az életkorának megfelelően figyelni. 1902-ben végeztek egy kutatást, amiben megállapították, hogy minden gyermekkorban elszenvedett agyi károsodás hiperaktivitással járhat együtt. Negatívan hatnak a gyerek fejlődésében az életmódban bekövetkezett változások, és a vizuális kultúra túltengése. Ezek a hiperaktivitás kialakulásában nagy szerepet töltenek be. Pedagógiai, módszertani problémák is fokozhatják a tüneteket. Gyorsan kell elsajátítani a számolás, írás, olvasás alapjait. Alig van idő gyakorlásra, a gyerek nem képes sok dologra figyelni, mivel nem automatizálódnak a tanult ismeretek. Sok esetben a hiperaktivitás a helytelen pedagógiai módszerekkel hozható összefüggésbe.

Sok évvel ezelőtt még nem ismerték fel a hiperaktivitást. A tanárok egyszerűen azt mondták a hiperaktivitás tüneteit hordozó gyerekekre, hogy rossz. Nem látták be azt a tényt, hogy ugyanolyan gyerekek, mint a többi, csak kicsit másképp kell velük bánni. A magyar iskoláskorú népességben 300 ezerre tehető a valamilyen tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanulók száma. Gyakran a tanárok hiperaktívnek tartják azokat a gyerekeket, akik túlmozgásosak, vagy pont ellenkezőleg. Van olyan eset, mikor nem hiperaktívnek mondják a gyereket, hanem egyszerűen azt mondják rá, hogy rossz. Dolgozatomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy mi a hiperaktivitás, és hogyan kell bánni egy hiperaktív gyerekkel. Mivel sok gyerek van egy osztályban, így a tanítónak sok esetben nincs ideje külön foglalkozni egy hiperaktív gyerekkel, aki túlmozgásossága miatt gyakran megzavarja az órát.

Dolgozatom másik részében pedagógusokkal, és leendő pedagógusokkal kitöltött kérdőívet elemzek. A kérdések arra irányulnak, hogy mit tudnak a hiperaktív gyerekekről, és hogy kell velük bánni. Véleményem szerint sok pedagógus nem tudja, hogy hogyan kell egy hiperaktív gyerekkel foglalkozni úgy, hogy közben a többi gyerekekre is figyeljen.

Orlovsky Virág
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens

Akt-sorozat
(képzőművészeti alkotás, festészet)

Nude series
(art creation, painting)

"A művészi érzékelés, egy csendes magába mélyedő természettel párosulva, a legjobb előfeltétele a szellemi képességek kifejlesztésének. Ez az érzékelés ugyanis áthatol a dolgok felszínén s ezáltal a titkukig ér." (Rudolf Steiner)

Ha Steiner gondolatát magunkévá tesszük, rájövünk arra, hogy mennyire igaz van. A művészet az emberiség életében mindig nagyon fontos szerepet töltött be. Gondoljunk csak a zeneművészetre, a szimfóniákra vagy akár egy absztrakt képekre, amelyek mindenkinek mást és mást jelentenek.

Az általam választott téma a képzőművészet egyik ága, az akt.

Minden emberben ott rejlik a szépség egy különleges formája. Sokaktól hallottam már, hogy az akt nem művészet, valamint azt, hogy megbotránkoztatóak ezek a képek. Pedig az aktok nem feltétlen a puszta szexualitást tükrözik. Már a görögöknél is megfigyelhetjük a kúrosz és kóré szobrokat, ezek a fiatal fiúk és lányok is meztelenül voltak ábrázolva.

A ruhátlan emberi testnek sokfajta jelentése lehet. Éppen úgy sugározhatja magából az idilli szépséget, ártatlanságot, mint az erőt, a félelmet. Ezt szeretném átadni a képeimmel.

Tóth Teodóra
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Sándor Zsuzsa
főiskolai docens*

Falusi pillanatok
(képzőművészeti alkotás, digitális fotó)

Villager moments
(art creation, digital photos)

A kari konferencián emberekről készült fotókat mutatok be, melyeket szülőföldemen, Nagyrosványon és környékén készítettem. Ezzel is kifejezve a falum és ott élők iránti szeretetemet és tiszteletemet.

Dolgozatomba beleszerkesztettem néhány képet, amelyeket még a nyár folyamán készítettem a helyi református gyermektáborban. Az a közös vonásuk, hogy a gyermekek egy pontra tekintenek. Tehát a téma mellett kompozíciós szempontból is építem a sorozatomat.

A fotókon nem sokat szerkesztettem, csupán a fényeken, a kontraszton és a képmező-formán alakítottam.

Képeimmel át szeretném adni az itthoni élet hangulatát és érzését. A fotókon olyan felnőttek és gyerekek szerepelnek, akik a szabadban, a természetben tevékenykednek, játszanak, dolgoznak, sportolnak és élik a mindennapjaikat, miközben élvezik a természet által nyújtott szabadságot és örömteli pillanatokot.

Varhola Bianka
Comenius Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Hegedűs László
dékán, főiskolai tanár*

A gyermeknevelés sajátos elemei angliai és magyar összehasonlításban

Characteristic elements of parenting/child care comparing English and Hungarian practices

Gyorsan változó világunkban sokszor a társadalom ősi normái sem működnek már a megszokott módon, a megszokott normák szerint. A társadalom alapegysége a család, melynek legfontosabb tényezője a gyermek, melynek jövője nagymértékben függ a nevelési sajátosságoktól. Átformálódik a társadalom, a családi formák lazábbá válnak, hazánkban gyakori az egyedül nevelő szülő, vagy mostoha szülők jelenléte, akik sok esetben maguk is gyakran „cserélődnek”. Ebben a környezetben a nevelés kérdései sokkal összetettebbé válnak, új kérdésekre kell választ találni a neveléssel foglalkozó szakembereknek.

Leendő pedagógusként, és angol nyelvterületen szerzett au-pair-i tapasztalataim alapján nagyon fontosnak érzem annak a kérdésnek a vizsgálatát, hogy a mai világ gyermekének milyen sajátos nevelési elvek mentén formálódik a személyisége, milyen tényezők befolyásolják a családi nevelést, és van-e olyan kimutatható különbség a gyermeknevelés elemeiben családi és társadalmi szinten, mint az annyira eltérő gazdasági fejlettségű és gyökerű társadalomban, mint Anglia és Magyarország.

Senki nem vitatja, hogy a gyermeknevelés a családban kezdődik. Ez mindig is független marad a társadalmi hatásoktól, viszont ennek sajátosságai, változása már jelentősen függ ezen a körülmények alakulásától. Izgalmasnak érzem annak bemutatását, hogy ezek a tényezők mennyiben jellemzik e két kultúrájában és fejlettségében eltérő országot.

Kutatásomat azért érzem fontosnak, mert senki számára nem lehet közömbös, hogy a jövő társadalmát jelentő gyermekek nevelési sajátosságai a családi környezetben, majd ezt követően az óvodai, iskolai közösségben milyen hatással lehetnek a fejlődésükre. Mennyiben mutatható ki, hogy a társadalmi elvárások milyen sajátossággal jelentkeznek a nevelésben, és ezek milyen hatással lehetnek a jövő nemzedékére.

A fejlett európai államokban és hazánkban is riasztó képet mutat a népesség csökkenése. Ennek tudatában még fontosabbnak tűnik, hogy gyermekeink nevelésének sajátosságairól képet kapjunk, és hasznosítsuk az ezáltal feltárt ismereteket a gyermeknevelés területén.

EGÉSZSÉGÜGYI KAR

Bacsikai Katalin
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Juhász Eleonóra
tanársegéd*

Subaqualis mozgásprogram eredményességének vizsgálata objektív és szubjektív adatok alapján.

Objective and subjective data based examination of subaqual exercise program.

Kutatási probléma: Modern világunk egyik leggyakoribb egészségügyi problémája a gerinc kopásos elváltozásai. A fizioterápia az egyik legősibb terápiás ág, amelyet ennek a beteg anyagnak a megelőzésében, gyógyításában és a rehabilitációjában alkalmaznak. Vizsgálatom alapgondolatának az a kérdés szolgált, hogyan állítható össze és vitelezhető ki egy erre alkalmas legideálisabb mozgásprogram. A Miskolctapolcai barlangfürdő különleges terével, infrastruktúrájával lehetőséget nyújt hidrotéripia, klímaterápia és mozgásterápia megvalósítására. Célja, komplex fizioterápia eredményességének mérése objektív és szubjektív adatok alapján.

Feltételezések, Hipotézis: Feltételezem ebben a munkaképes korosztályban a degeneratív gerincelváltozások tünetei jelen vannak nagy számban. Az objektív és szubjektív paraméterek alapján rosszabb kiinduló állapotot feltételezek azoknál, akiknek már van diagnózisuk. Az elváltozások tünetei erőteljesen hatnak a résztvevők szubjektív egészségérzetére. A résztvevők önmaguk egészségi állapotát jellemzően átlag alattinak tartják. Feltételezem, hogy a mozgásprogram végére javulnak az objektív és szubjektív paraméterek is. Azok esetében, akiknek nincs diagnózisuk a javulás mértéke nagyobb lesz.

Anyag és módszertan: A csoportot önként jelentkező, 40-60 év közötti, 30 fő alkotta.

Azonban, ha volt diagnosztizált gerincbetegsége az nem volt kizáró ok.

A program elején és végén gerinc megtekintéses és mobilitási vizsgálat, terhelhetőségi, spirometriai és szomatometriai mérés zajlott. Ezekkel az objektív, az Sf-36 életminőség kérdőívvel pedig a szubjektív adatokat kaptam.

A klímateremben, vízi mozgásprogram gyakoriságát heti 3 alkalommal határoztam meg, 6 hetes időtartamra. Egy kezelés 1 órát vett igénybe.

Eredmény: Mozgásprogramom eredményei az akaratlagos apnoe idő, mellkas kitérés, járástávolság, szubjektív adatok változásai leginkább kedvező változásokat mutattak.

A kapott adatok elemzését statisztikai módszerekkel végeztem.

**A várandós életmódjának hatása a magzat fejlődésére
- A várandósok koffeinfogyasztásának hatásai a magzat fejlődésére –**

The effect of pregnancy on fetal development the way of life

Alapprobléma: A várandós nők táplálkozása nagymértékben kihat a magzat, a megszületendő gyermek egészséges fejlődésére, illetve az anya egészségi állapotára is.

A koffein tartalmú élvezeti cikkek fogyasztása a mindennapok – sokak számára - egyik nélkülözhetetlen elemévé vált, az elmúlt évtizedben végbemenő fogyasztói szemlélet változásával.

Célkitűzések, hipotézisek: Kutatómunkánkban a várandós nők koffeinfogyasztásának magzati fejlődésre gyakorolt problematikájával kívánunk foglalkozni, különösen a tea, kóla, csokoládé, kakaó, kávé, energitalok és koffeintartalmú gyógyszerek fogyasztásának jellegzetességeinek megismerésén keresztül.

A várandósság alatti koffeinfogyasztás magzati fejlődésre gyakorolt hatását vizsgálva a következőkérdésekre kerestük a választ:

- Milyen összefüggés van az anyai koffeinfogyasztás és a magzat ideálistól eltérő fejlődése között?
- Az ultrahangon szereplő biometriai adatok mutatnak- e eltérést a rendszeres koffeint fogyasztó, és az ezzel nem élő várandósok körében?
- A koffeint fogyasztó nők magzatainak becsült súly, AC (haskőfogat), FL (femur hossz), BPD (2 falcsont közötti távolság) értékei jelentősen eltérnek- e a koffeint nem fogyasztó várandósok magzatainak adataitól?
- A koffeint fogyasztó várandósok újszülöttjei kisebb születési súllyal és korábban születnek-e, valamint az újszülöttek érettségi és fejlettségi adatai eltérnek- e a koffeint nem fogyasztó várandósok újszülöttjeitől?

Anyag és módszer: Hipotéziseink igazolására Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő várandós nők (50 fő) koffeinfogyasztási szokásainak kérdőíves megkérdezése mellett, a terhes nők magzatának biometriai adatainak feltárását végeztük a terhesség 18. hetétől a megszületésig nyomon követve. A magzati méretek megismerésére a protokoll szerinti UH szűrések alkalmával vizsgálandó paramétereket (BPD, AC, FL) alkalmaztuk. Míg az újszülöttek anyai koffeinfogyasztás mértékétől függő testi fejlettségének meghatározására Dr. Berkő Péter Érettség fejlettség táblázatát használtuk. A gesztációs kor, a nem, a születési súly és testhossz ismeretében egy referenciaértékű súly- és hosszúságstandard segítségével meghatároztuk minden újszülött súly- és hosszúságstandard – pozícióját. A táblázat segítségével lehetőség nyílt az esetleges koffeinfogyasztás által okozott fejlődésbeli elmaradások differenciálására.

Eredmények: Vizsgálatunk eredményei egyértelműen bizonyították a várandósság alatti koffeinfogyasztás magzati fejlődésre és az újszülött érettségére vonatkozó hatásait. A 200 mg feletti napi koffeinbevitel hatására a magzati fejlődés elmarad. Kifejezett átlagtól való eltérés elsősorban az érettség, fejlettség, tápláltság születéskori megítélésében mutatkozik. Kutatásunk további folytatásával, a későbbi időpontban szülő nők adatainak feldolgozásával kívánjuk vizsgálatunk eredményeit bővíteni.

Czumbilné Varga Judit

Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Simon Nóra
gyakorlati oktató*

Lányok és fiúk formálódó szülésképe

Knowledge and ideas of delivery among girls and boys

Alapprobléma

A szülés, születés csodálatos és örömteli esemény, e felemelő történéshez a mi kultúránk mégis a fájdalom elvárásának attitűdjét kapcsolja. A szakirodalomból ismerjük azt a tényt, hogy ez így van az első gyermeküket váró fiatal nőknél: pszichés beállítódásukat és gondolataikat történelmileg szocializálódott félelmek és félismeretek befolyásolják.

Célkitűzések és hipotézisek

Hipotéziseink szerint a szülés egészére vonatkozó előkép negatív. A szüléstől, mint ismeretlen, s a köztudatban veszélyesnek minősített eseménytől való félelem, szorongás pedig nem csak a már várandós édesanyák sajátja. *E séma* kedvezőtlen, negatív alakulása, *kiépülése jóval korábban kezdődik*, s elsősorban két tényező felelős a létrejöttéért: a fájdalmas szülésre vonatkozó szociális tradícióink, valamint a tudatlanság, a hiányos, inadekvát információk.

Éppen ezért célul tűztük ki annak megismerését, hogy *mit tudnak a 8-18 éves lányok és fiúk a szülésről, születésről? Honnan származik, hogyan épül fel és mutat e nemek szerinti eltéréseket az az ismeretanyag*, amivel ma a szülővé válás előszobáját jelentő szülésről rendelkeznek a különböző életkorú lányok és fiúk, leendő anyák és apák.

Anyag és módszer

Hipotéziseink ellenőrzéséhez *irányított, intenzív interjúk* segítségével gyűjtöttük az adatokat. Az interjúban témaköröket jelöltünk meg, melyeket az interjúszituációban, az adott korosztály életkori sajátosságainak és a beszélgetés alakulásának figyelembe vételével kellett kérdésekké megfogalmaznunk. A megkérdezés kétféle módon történt: az *általános iskolás lányokat és fiúkat* személyes beszélgetés formájában interjúvöltük meg, a 8-14 éves korosztályt tehát *egyénilag* vizsgáltuk, intézményes környezetükben, ügyelve a légkör intimitására. A *középiskolások* esetében *csoporthoz*, kérdőív formájában végeztük az adatgyűjtést. E kérdőív kizárólag nyitott kérdéseket tartalmazott, hogy a fiataloknak saját szavaikkal kelljen megfogalmazniuk a válaszokat. A minta kiválasztása véletlenszerű volt, két miskolci általános iskolából és egy középiskolából jelöltük ki a vizsgálati csoportjainkat. A kutatás 2011. májusa és októbere között zajlott, összesen 252 darab interjú/kérdőív került kiértékelésre.

Eredmények

Az eddig feldolgozott eredmények azt mutatják, hogy a megkérdezettek többsége – fiúk és lányok egyaránt - fájdalmas eseményként gondol a szülésre, a félelem és bizonytalanság határozza meg érzéseiket. Fontos azonban már itt jelezni, hogy nemek szerint jelentős eltérések vannak az elvárás-rendszerben, bevonódásban és a tudásban is. Leendő védőnőként egy olyan szülési pszichoprofilaxis program kidolgozását tartom elképzelhetőnek e korosztály számára, melyben magasan kvalifikált szakemberek adekvát ismeret-átadással és szemléletformálással segítenék e negatív séma lebontását és a pozitív viszonyulás kialakítását.

Csorba Ádám
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Fornet Béla
főiskolai tanár

Lumbális gerincet érintő degeneratív ízületi elváltozások CT és MR vizsgálata, valamint a discus hernia kiemelt képalkotó vizsgálata

CT and MR imaging of the Discus Hernia

Alapprobléma

A degeneratív ízületi elváltozások és kiemelten a gerinc sérv a felnőtt lakosság közel kétharmadát érintő megbetegedés. Kutatásom az elérhető legmodernebb képalkotó vizsgálatokon alapszik, amelyek a komputer tomográfia és a mágneses rezonancia elvén alapuló képalkotás. Ezen vizsgálatok az elmúlt évtizedekben gyors és nagyléptékű fejlődésen mentek keresztül, amelyek gyors, precíz és jól értelmezhető biztos diagnosztikai lehetőséget biztosítanak mind a radiológusok, mind a klinikusok számára. Egyúttal a mágnes rezonanciás képalkotás már nem a röntgensugárzáson alapuló képalkotó vizsgálatok közé tartozik, így mellőzi azok ionizáló hatását, amelyek további megbetegedések forrásai is lehetnek.

Anyag és módszer

Kutatásom alatt a Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Neuroradiológiai Osztályának CT és MR laborjának adatait tanulmányoztam. Ezen adatokon retrospektív analitikai elemzést végeztem.

Hipotézisek

Kutatásom fő kérdése, hogy a kialakult discus hernia milyen esetekben okoz neurológiai tüneteket, és melyek lehetnek azok?

További célom a discus hernia megjelenési formáinak vizsgálata és a betegeknél előforduló egyéb kísérő degeneratív ízületi elváltozások vizsgálata.

Milyen esetekben volt indokolt az MR vizsgálat mellett a CT vizsgálat?

Eredmények

Az eredmények kidolgozás alatt állnak.

Farkas Éva
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Kiss-Tóth Emőke
főiskolai tanár

A nyolcadik osztályos roma tanulók továbbtanulási szándékai

Attitude towards choosing a career among eighth grade Roma students

A kutatás alapproblémája:

A magyarországi társadalompolitikai intézkedések a cigányság felemelkedését, integrációját valamint életminőségük javítását az oktatáson keresztül is próbálják megvalósítani, azonban ez sok esetben inkább a roma/cigány gyermekek szegregált, valamint alacsony szintű oktatását eredményezi. Egy 2004-es vizsgálat szerint 700 olyan általános iskola működik Magyarországon, ahol külön oktatják a roma diákokat, és további 178, ahová kizárólag roma tanulók járnak. (Havas és Lisko, 2004) A gyermekeknél egész életre meghatározó különbségeket hoz létre az a tény, hogy gyengébb általános iskolai képzésben részesültek, mint mások. Többek között ezek a tényezők magyarázhatják azt, hogy ilyen jelentős az alacsony iskolai végzettségűek és ebből következő a munkanélküliek aránya. Hazánkban a roma lakosság nagy része az ország keleti megyéiben él (Békés megye, Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Borsod–Abaúj-Zemplén megye).

A kutatás célkitűzései:

- a borsod megyei nyolcadik osztályos roma tanulók pályaválasztási szándékainak feltérképezése, majd az eredmények összevetése egy húsz évvel ezelőtti felmérés eredményeivel
- a szülők iskolázottsága és példamutatása milyen mértékben befolyásolja a gyermeke jövőképét
- az adott iskolákat megcélzó roma programok mennyire hatékonyak a tanulók iskolai teljesítményét illetően
- hogyan segítheti az iskolavédőnő a roma tanulókat a pályaválasztásban

Anyag és módszer:

Az adatfelvétel tíz Borsod-Abaúj-Zemplén megyei település általános iskolájának nyolcadik osztályos roma tanulói között történik. A tanulók között kérdőívek kerülnek kiosztásra, melyek pályaválasztásra és továbbtanulásra vonatkozó kérdéseket tartalmaznak.

Az **eredmények** jelenleg feldolgozás alatt vannak.

Az iskolavédőnő feladatai közé tartozik a megfelelő szomatikus, emocionális, szociális és intellektuális fejlődés elősegítése, valamint a választott pályára való alkalmasság kialakítása. A kutatás eredményei, reméljük, hogy hozzájárulhatnak a hátrányos helyzetű roma gyermekek pályaelképzeléseinek alaposabb megismeréséhez.

Funkcionális élelmiszerek fogyasztási szokásai az élelmiszerpiacon

Functional food consumption habits on food markets

Alapprobléma

Manapság az emberek többsége egyre többet foglalkozik a táplálkozás valamilyen mélyebb ágával, értem ez alatt például az *ortorexiásokon* (biomániásokon) keresztül a *picarexiában*² vagy *hedorexiában*³ szenvedőig, de sorolhatnám még az egyre gyorsabb ütemben bővülő fogyasztói típusokat. Ennek oka elsősorban a vásárlói magatartás megváltozása, amely napjainkban igencsak érezhető, mivel a rohanó életben az emberek többsége azon a véleményen van, hogy kényelmesebb vitamin- és étrendkiegészítő készítményeket szedni, mint egészségesen táplálkozni.

Anyag és módszer

A funkcionális élelmiszer kifejezés hazánkban mondhatni új keletű, ezért mint minden új termék bevezetése és ismertetése esetén, ezen élelmiszerek piaci pozicionálásán keresztül mutatom be magát a piacot, a nemzetközi trendeket, illetve a marketingkommunikációs stratégiákat.

Kutatásaim elsősorban a hazai lakosság fogyasztási szokásaival foglalkoztak, valamint vakkísérlet keretén belül fényt derítettem arra is, hogy a fogyasztók valóban felismerik-e íz alapján a *light* termékeket?

Célkitűzések

A helytelen szokások ismertetésével, illetve, a fogyasztói magatartás bemutatásával szeretném szemléltetni, hogy a kiegyensúlyozott és változatos táplálkozásnak milyen szerepe van az egészségmegőrzésben, a betegségek megelőzésében, a munkaképesség fenntartásában.

Eredmények

Bízom benne, hogy a dolgozatom elolvasását követően rávilágítok a funkcionális élelmiszerek szükségességére, ezáltal ha már pár emberben pozitív irányú változást eredményezhetek ez irányba, akkor már elmondhatom, hogy nem volt felesleges és téves ezt a témát választanom.

² A **picarexia** kényszeres vonzódást jelent az új élelmiszerek, ételek iránt.

³ A **hedorexia** azt az evészavart jelzi, mikor valaki megkedvel egy ételt, és mást nem hajlandó elfogyasztani.

Gombos Krisztina
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Gyukits György
egyetemi adjunktus

Családtervezés ,gyermekvállalás és a fogamzásgátlás módszerei a szegénynegyedekben telepszerű szegregációban élő családoknál

Family planning, contraception and childbearing in poor neighborhoods living in slum-like segregation in families

„A roma nők nem felelőtlenül vállalják a sok gyermeket (az általános előítéletek alapján), hanem egy sajátos értékválasztásról van szó”

Kutatási probléma:

Magyarország mai társadalomban sem ritka, hogy negatív szemlélet módúak az emberek, előítéleteik egyre fokozódnak a roma népesség és az alacsony szociális helyzetű családok felé.

A kutatásom alapja M. Patricia Fernandez Kelly 1998-as tanulmánya - Társadalmi és kulturális tőke a városi gettóban: következmények a bevándorlás gazdaszociológiájára és Gyukits György –Gyermekvállalás a Nagyvárosi Szegénynegyedben Élő Fiatalkorú Roma Nők Körében. A téma aktuális mivel mindkét fenti kutatás a fiatalkorú slumokban élő nők korai gyermekvállalásának okát vizsgálja. Új szempontok is felmerültek a város és a falu közötti különbségeket tekintve, mint az életkörülmények, a családok szokásai a fogamzásgátlás és gyermekvállalás tudatos alkalmazása és háritása ,szexuális felvilágosítás, illetve az oktatás és a munka felé való érdeklődés területén.

Célkitűzések, hipotézisek:

Miért vállalnak fiatalon gyermeket az alacsony szociális helyzetű nők? Hogyan várják első gyermeküket ,milyen szemléletben? Mit gondolnak az egészséges újszülött fogalmáról? Mit gondolnak a gyermekvállalás optimális idejéről? Milyen fogamzásgátlási eszközöket ismernek és mi az amit alkalmaznak, melyeket engedhetik meg maguknak igen alacsony családi költségvetésükből? Kutatásom kapcsán feltételezem, hogy az alacsony szociális helyzetű nők többsége tervezi gyermekeit illetve a megfelelő védekezési módokat ismerik és használnak is. Továbbá, hogy szigorú családi követelményeknek megfelelően választanak párt maguknak.

Anyag és módszer:

Miskolcon a Szondi-telep és a Hidegsor, Homrogd és Alsóvadász településen, Budapest IX. kerületében a Gubacsi és az Illatos út találkozásánál lévő szegénytelepen végeztem vizsgálódásomat. Vizsgálati minta 3-6- gyermekes családok, fiatal leányanyák és 15-18 éves lányok. Vizsgálati módszernek az interjút választottam, így a kötetlen beszélgetés és a célzott kérdések feltevése során a negatív és pozitív családtervezéssel kapcsolatos kérdéseimre választ kaptam.

Eredmények:

Interjúimból kiderül, hogy alanyaim egy része tudatosan vállal gyermeket, ismerve a pozitív és negatív családtervezés eszközeit. Döntéseiket szociális helyzetük, családi háttérük és a személyes érzéseik lényegesen befolyásolják.

Hornyák Henrietta
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Kiss-Tóth Emőke
főiskolai tanár

Jövőkép és családtervezés az egyetemisták körében

Images of the future and family planning among university students

A kutatás alapproblémája

A világ népessége egyre inkább gyarapszik, ezzel ellentétben a magyar lakosság száma évről évre csökken. Sokkal kevesebb gyermek születik, mint amennyit a felmérések alapján terveznek a párok. Ahhoz, hogy a népességszám stabil maradjon, családonként 2,4 gyermek születésére lenne szükség, ennek ellenére mindössze 1,3 gyermek születik meg. A párok többsége a házasság helyett az élettársi kapcsolatot választja, emellett elterjedőben van a „szingliség” és „kényszerszingliség” is. A fiatal párok egyre később vállalják első gyermeküket, melyet nem biztos, hogy követ második.

Célkitűzések és feltételezések

Szeretnénk felmérni, hogy a huszonéves egyetemista fiatalok hosszú távú terveiben hol helyezkedik el a házasságkötés a gyermekvállalás, illetve mennyire fontos számukra a családalapítás a karrierépítés mellett. Kutatni kívánjuk, hogy a majdani értelmiséghez tartozó fiatalok hány gyermeket vállalnának, hiszen a magyar lakosság köztudottan rohamos ütemben fogyatkozik. Célul tűztük ki összehasonlítani nemek arányában a családalapításra vonatkozó terveket. Szeretnénk megismerni a hallgatók véleményét arról, hogy a lehetőségek bővítésével változtatnának-e családalapítási terveiken.

Feltételezzük, hogy a családtervezési és a karrierépítési tervek nincsenek szinkronban az egyetemisták jövőbeli elképzeléseit illetően, valamint hogy a nemek között jelentős eltérés mutatkozik a gyermekvállalás és házasságkötés kérdésében. Feltételezzük, hogy a szülői minta és a családalapítást támogató lehetőségek bővítése befolyásolja a fiatalok gyermekvállalási kedvét.

Anyag és módszer

A fiatalok jövőbeli terveire vonatkozó felmérésünkhöz a kérdőíves módszert választottuk. 600 kérdőív került kiosztásra a Miskolci Egyetem Egészségügyi,- Gépészmérnöki és Informatikai valamint Bölcsészettudományi Karán, melyben az egyetemisták családalapításával és gyermekvállalásával kapcsolatos kérdéseket foglalmaztunk meg.

Eredmények

A kapott eredményeket alapul vesszük az iskolavédőnök családtervezési munkáját segítő „a család, mint erőforrás” mintaprogram kidolgozásához.

Jobbágy Márta
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Dr. Faragó Ildikó
fogszakorvos
Dr. Peja Márta
főiskolai tanár*

A gingivitis gravidarum előfordulási gyakorisága és ennek összefüggése a szájhyiének adatokkal és más egyéb tényezőkkel

The frequency of incidence of gingivitis gravidarum and it's relationship with oral hygiene and other factors

Kutatási probléma:

A sikeres fogantatástól kezdve az anya teste felkészül az embrió, a magzat kihordására, változásokat idéz elő a grávida szervezetében. A megemelkedett szexuálhormon koncentráció kihatással van a fog tartószövetekre is. Így főként az íny microvascularis rendszerére gyakorolt hatásuk révén a permeabilitást fokozzák, a hámsejtek maturációja csökken, illetve a szájnyálkahártya ödémára, vérzésekre hajlamossá válik. Ezek eredményeként alakulhat ki a gingivitis gravidarum (terhességi ínygyulladás). Kutatások igazolták, hogy a hormonális faktorok csak melegágyat képeznek a gingivitis kialakulásához a várandósság időszaka alatt, progrediálásának mértékében bizonyos helyi irritatív tényezők is nagyon fontos szerepet játszanak. Minél több lokális befolyásoló faktor van jelen a szájban, annál nagyobb az ínygyulladás intenzitása.

Célkitűzések:

Vizsgálataink során igazolni, hogyha akár minimális mértékben is leredukáljuk a lokális okokat, akkor a gyulladásos tünetek mértéke is csökken. Dolgozatom fontos kérdése az is, hogy megvizsgáljuk, optimális szájhyiének mellett hogyan alakul a gingivitis gravidarum klinikai képe.

Anyag és módszer:

Kutatásomat a Borsod- Abaúj- Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Szülészeti- nőgyógyászati osztályának terhes patológiáján, illetve a Miskolci Semmelweis Ignác Egészségügyi Központ és Egyetemi Oktató Kórházban tartott terhes tanácsadás keretén belül végeztem. Vizsgálódásom 80 grávidára terjedt ki (átlagéletkor: 29,99, gestációs hét átlaga:29,79). Az adatfelvételt kérdőíves módszerrel végeztem, mely kiterjedt a szájhyiének szokásokra, ismeretekre is. Fogászati szűrővizsgálat keretében felmértük a szájhyiének státuszt, melyet fogszakorvos végzett egyszer-használatos fogászati szonda és tükör segítségével. Fog- és szájápolási kellékekkel (fogkefe, fogkrém, fogselyem), illetve oralhyiének tanácsokkal láttuk el a várandósokat. Egyéni hozzájárulást követően 36 fő esetében kontroll vizsgálatot tartottunk, melyben a gingivalis státuszt ellenőriztük.

Eredmények:

A fokozott szájhyiének hatására a lokális irritatív tényezők jelenléte csökkent, illetve az ínygyulladás klinikai képe egyértelműen javulást mutatott a kontroll vizsgálaton részt vett grávidák esetében.

Kardos Eszter
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Velkey Imre
főiskolai tanár

A CT szerepe az akut ischaemiás stroke képalkotó diagnosztikájában

The role of Computed Tomography in the diagnostic imaging of acute ischaemic stroke

A kutatás alapproblémája

A stroke a vérkeringés eredetű akut központi idegrendszeri szövetkárosodások („agyér betegségek”) összefoglaló neve. A gazdaságilag fejlett országokban a stroke a harmadik leggyakoribb halálok és maradandó rokkantság vezető oka. Vagyis jelentős klinikai diagnózis, így különösen fontos a mihamarabbi felismerése, hiszen ez alapvetően befolyásolja a terápiás döntéseket. A diagnózis minél korábbi felállításában a CT-nek alapvető a szerepe, hiszen az akut ischaemiás stroke sürgősségi indikációt jelent. Sajnos azonban számítani kell arra, hogy az akut szakban (a tünetek fellépésétől 48 óráig tart) elvégzett natív CT vizsgálat nem mutat eltérést.

Célkitűzések és kérdések

Vizsgálatom fő kérdései, melyekre szeretnék választ kapni a következők:

A betegek hány százalékánál végeztek CT-ét, és mennyinél MR vizsgálatot is? Ebből adódóan a betegek hány százalékánál zárult negatív vagy pozitív eredménnyel az akut szakban elvégzett natív CT vizsgálat?

Továbbá, hogy a Transiens Ischaemiás Attackon (TIA) átesett betegeknél nagyobb arányban fordult-e elő CT-vel kimutatható károsodás?

Anyag és módszer

Kutatásomat a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Neurológiai és Toxicológiai Stroke osztályán végeztem, mely során 138 esetet sikerült összegyűjtenem, melyekből aztán statisztikai elemzést végeztem.

Eredmények

Várhatóan sikerül a kérdéseimre kapott válaszok alapján bebizonyítani, vagy megcáfolni azt a szakirodalomban is leírt és sokak szerint elfogadott nézetet, mely szerint az akut stádiumban elvégzett CT sok esetben nem mutat eltérést, így a szerepe csupán a vérzéses forma kizárása.

Kiss Zsuzsanna
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Fornet Béla
főiskolai tanár

A tüdőembólia képalkotó diagnosztikája

The Diagnostic Imaging of Pulmonary Embolism

„Az egészség nem minden, de az egészség nélkül minden semmi.”

(Arthur Schopenhauer)

Alapprobléma

A tüdőembólia egy potenciálisan halálos állapot, melynek korai diagnosztikája rendkívül fontos. Ez egy olyan kórkép, melynek felismerésében a képalkotó diagnosztika a tünetek „bizonytalansága” miatt fontos szerepet játszik.

Hipotézis

Feltételezem, hogy a klinikai diagnózis és a boncolás során megállapított diagnózis a tüdőembólia vonatkozásában eltérést mutat.

Anyag és módszer

Kutatásom mintáját a 2010-es év folyamán a Borsod Abaúj Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Központi Diagnosztikai és Terápiás Osztályok beteganyaga valamint a Patológiai Osztály bonctani jelentései képezik.

Képalkotói oldalról összesen 94 CT, 166 perfúziós-ventillációs szcintigráfias vizsgálat történt. A patológiai oldalról 66 tüdőembóliában elhunyt személy (2010 folyamán összesen 1072) boncolásának feldolgozása történt meg.

Eredmények

A 66 elhunytból 42 esetben nem volt ismeretes a klinikum részéről a tüdőembólia megléte, 4 esetben szerepelt a klinikai diagnózisok között, valamint 20 esetben nem volt hozzáférhető a boncolási jegyzőkönyv, vagy nem végeztek boncolást. Így feltételezésem igazolódott miszerint, a tüdőembólia diagnosztizálása még mindig kihívást jelent a klinikum számára, habár a képalkotó eljárások körének bővülésével egyre csökken a letális kimenetelű esetek száma.

Kozák Zsolt
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Fornet Béla
főiskolai tanár

A csontos mellkas fal sérüléseinek és szövődményeinek sürgősségi képalkotó diagnosztikája

The emergency diagnostic imaging of the skeletal thoracic wall's traumas and its complications

Alapprobléma:

A kutatásom tárgyát a csontos mellkast érintő sérülések sürgősségi képalkotó diagnosztikája, illetve maguknak a sérüléseknek és azok szövődményeinek vizsgálata alkotja. A mellkas falat ért sérülések diagnosztikájában és kezelésében kulcsfontosságú szerepet kap az idő és a pontosság, hiszen a legkisebb késlekedés vagy tévedés sem megengedhető.

Célkitűzések:

A dokumentációk elemzése által szerettem volna árnyaltabb képet adni napjaink baleseteinek gyakoriságairól, a nem; az életkor; a törések és zúzódások lokalizációja, fajtája, súlyossága; szövődményei, illetve az évszakok és a kiváltó körülmények megoszlása szerint. Kutattam az egyes képalkotó eljárások sürgősségi diagnosztikában betöltött szerepét, hatékonyságát, összevetve a különböző modalitások előnyeit és hátrányait. Hangsúlyt fektettem továbbá a sürgősségi képalkotó vizsgálatok kivitelezésének nehézségeire a radiográfusok és képalkotó asszisztensek oldaláról, illetve a diagnózis felállításának „buktatóiról” a radiológusok szemszögéből.

Anyag és módszer:

Vizsgálati anyagom a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Képalkotó Diagnosztikai- Intervenciós Intézetének beteganyagából származik. Vizsgálataimat a 2010-es évben valamilyen trauma következtében csontos mellkasi sérülést elszenvedett betegek vonatkozásában retrospektív dokumentáció és képelemzés módszerével végeztem, több mint 1500 esetben röntgen- és 50 esetben CT vizsgálat anyagának feldolgozását.

Eredmények:

Vizsgáltam milyen hagyományos orvosi diagnosztikai módszerekkel lehet megállapítani a mellkas fal töréseit, sérüléseit ionizáló sugárzások nélkül. Rájöttem, hogy nincsenek megbízható jelek, mivel a manuális vizsgálatok és a hallgatóság sem hozott az esetek többségében eredményt, sőt meglepő módon még crepitatio esetén sem lehetünk biztosak. Röntgen diagnosztikai vonatkozásban kutattam a törések és szövődmények kapcsolatát, ahol a pleurális folyadék esetében nem tudtam egyértelmű következtetést levonni, viszont annál szembetűnőbb a párhuzam a pneumothorax, haemothorax és subcutan emphysema fellépése és a fractura között. A CT vizsgálatok tekintetében elmondható, hogy csak a röntgen által is indokolt, illetve polytraumatizált betegek esetében végeztek kicsivel több, mint 50 esetben vizsgálatot, ezzel szemben a röntgen osztályon átlagosan 2-3 felvételt készítettek egy betegnek, melyek nagy hányadban csak, mint „sugarterhelés” jelentkeztek a negatív lelet tekintetében.

Krajecz Enikő
Egészségügyi kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Breznai Annamária
gyakorlati oktató

Autista fiatalok mozgásfejlesztése állatasszisztált terápia segítségével

Autistic youth development movement by using animal assisted therapy

Alapprobléma:

A világon jelenleg 67 millió autista él. Magyarországon ez közel 100 ezer embert jelent, melyből 35 ezer 30 év alatti. Az autizmus felismerése nehéz, mert a tünetek nagyon sokfélék lehetnek, ezért egyes becslések szerint az esetek 30-50%-át nem is sikerül diagnosztizálni. Az autizmusnak több típusát különíthetjük el, de általánosságban elmondható, hogy valamilyen szinten minden típusnál meglévő tünetek: a beszéd zavar, a metakommunikációs zavar, a koordinációs zavar, a csökkent szociális interakció, a kényszeres-rituális viselkedés, és gyakran a mentális retardáció. A terápia is nehéz, hiszen minden autista gyerek nagyban különbözik a többitől, ezért nincsenek minden esetre alkalmazható szabályok, sokat segít viszont a jól strukturált környezet, a foglalkozások nyugodt, szilárd és bátorító stílusa. Terápiás eszközként alkalmaznak sok szabadidős tevékenységet, ilyen az állat-, a báb-, a zene-, a játék- és a kézműves-terápia. Leendő gyógytornászként úgy gondoltam szívesen foglalkoznék autista fiatalokkal állatasszisztált terápia formájában, ahol célul tűztem ki az autista fiatalok mozgás és koordináció fejlesztését, a testtudat és énkép fejlesztését, valamint az autisztikus magány oldását.

Kérdésfeltevések:

Kutatásom a mozgásfejlesztésen belül az egyensúly és testtudat fejlesztésére konkretizálódik. Érdekesnek bizonyult megfigyelnem azt is, hogy a fejlesztés elején, közben és végén a fiatalok hogy viszonyulnak a kutyához és hogyan változik a szociális izolációjuk, metakommunikációjuk és érzelem kifejezésük.

Anyag és módszer:

Vizsgálatomat Miskolcon a Szimbiózis Alapítvány Baráthegyi Majorságában végeztem. Kérdőív és egyensúlytesztek segítségével felmértem a fiatalok állapotát, majd az általam összeállított feladatokkal, a kutya közreműködésével fejlesztést végeztem 2 hónapon keresztül heti 2 alkalommal.

Eredmények:

A fejlesztésem hatásosságát úgy tudom megítélni, hogy eleinte egy-egy foglalkozás 60-70 percet vett igénybe jelen esetben pedig már 50 perc alatt tudják teljesíteni a feladatokat.

Lengyel Lilla
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Szántó Ákos
egyetemi docens*

Magyarország gyógyturisztikai ismertsége és imázsa külföldön

The image and reputation of Hungarian medical tourism according to foreigners

Kutatási probléma

Magyarország egyedülálló geológiai adottsága révén különösen gazdag gyógyvizekben, azonban hiába ez a rendkívüli adottság, ha nem tudjuk megfelelően kihasználni. Úgy tűnik az elmúlt években az állam és a szakma is felismerte, hogy a földfelszín alatt lévő kincsre méltán lehet építeni. Az egészségturizmus, valamint azon belül a gyógyturizmus egy reális kitörési pont az ország számára, nemcsak mint egy dinamikus része a turizmusnak, hanem mint országmárka is. Dolgozatomban a magyar gyógyturizmus imázsát vizsgálom a külföldiek szemében.

Hipotézisek

H1: A hazánkba látogató külföldi turisták elsősorban a gyógyturisztikai szolgáltatások miatt érkeznek.

H2: A magyar gyógyturizmus még mindig nem eléggé ismert külföldön, dacára a Magyar Turizmus Zrt. kampányainak.

H3: A magyar gyógyturizmusról nem alakult ki megfelelő imázs a külföldiekben.

Anyag és módszer

A szekunder adatok vizsgálata után, úgy döntöttem, hogy primer kutatást végzek, azon belül is a kérdőíves megkérdezés mellett döntöttem. A kérdőíveket 3 országba küldtem ki, amelyek a következők: Németország, mint hazánk legfontosabb küldőpiaca; Olaszország, mint a jó ár-érték arányt elváró turisták hazája; és Belgium, azon belül is Brüsszel, mint Európa fővárosa.

Eredmények

A kutatás még jelenleg is zajlik, ám azt már a szekunder adatok alapján is biztosan állíthatom, hogy Magyarország jó úton jár a gyógyturisztikai imázsának fejlesztése kapcsán.

Mokánszki Béla
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Prof. Dr. Lombay Béla
főiskolai tanár

Hagyományos röntgen szerepe a gyermekkori orrmelléküreg-gyulladások diagnosztikájában

The role of the conventional x-ray in childhood sinusitis diagnostics

Alapprobléma

Az ionizáló sugárzást használó képalkotó vizsgálatok indikációja és száma aktuális kérdés, főleg gyermekkorban. Dolgozatom témájául az orrmelléküreg röntgenvizsgálata szolgál, melyet előszeretettel kérnek klinikusok sinusitis gyanúja esetén, annak ellenére, hogy a Fül-orr-gégészeti Szakmai Kollégium álláspontja szerint a hagyományos röntgennek ez esetben sem a diagnózis felállításában, sem a kezelés követése céljából nincs létjogosultsága.

Hipotézisek

- Az orrmelléküreg-felvételeket sok esetben nem előzi meg kellő klinikai indikáció
- A klinikusok egy része csak a röntgenvizsgálat birtokában meri felállítani a diagnózist

Anyag és módszer

Kutatásom során a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Gyermekegészségügyi Központ Gyermekradiológiai Osztályán 2010-ben készült orrmelléküreg-felvételek dokumentációit tekintetem át a 14 év alatti korosztályból. Megnéztem, hogy a betegek mely beküldő modalitástól érkeztek, milyen korúak, valamint vizsgálataik milyen eredménnyel zárultak. Összesen 1988 orrmelléküreg-felvétel készült 2010-ben 739 betegről.

Eredmények

Az összes gyermekradiológiai felvétel 8,87%-át teszik ki az orrmelléküreg röntgenvizsgálatai. Ez az arány folyamatos emelkedést mutat az előző évekhez képest. Sok klinikus rutinszerűen kéri ezt a vizsgálatot, annak ellenére, hogy a diagnózis nagy biztonsággal felállítható lenne csak a klinikai kép alapján is.

Molnár Tünde
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Martos János
főiskolai tanár*

MR vizsgálat szerepe a Sclerosis Multiplex diagnosztizálásában, illetve a betegség nyomon követésében

MRI in diagnosis and follow-up of Multiple Sclerosis

Alapprobléma

A sclerosis multiplex napjaink egyik leggyakrabban előforduló - fiatal felnőtt kort (20 és 40 év között) érintő - idegrendszeri megbetegedése, mely nem gyógyítható, csupán tüneti kezelés áll rendelkezésre. Méltán nevezhető „ezerarcú kórnak” a betegség változatos tünetei miatt, melyek egyénenként eltérő képet mutathatnak. Jelenleg nem létezik specifikus vizsgálat a diagnózis felállításához, a diagnózist a klinikai tünetek, radiológiai és egyéb vizsgálatok, illetve más kórképek kizárása alapján hozzák meg. Az MR vizsgálatok lényeges szerephez jutottak a diagnosztizálás segítésében, de még inkább a betegség nyomon követésében, ugyanis az MR felvétel képes kimutatni a kór által okozott demyelinizációs folyamatokat. Emellett pedig a korai diagnózis felállításának egyik fontos része.

Célkitűzések, hipotézisek

Az MR vizsgálat alkalmas az SM léziók kimutatására, ezáltal a betegség nyomon követésére. A módszer képes jelezni az agyban lévő aktív gyulladási állapotokat, így képet adhat a kórlefordulás aktív szakaszairól is.

Kutatásom céljai között szerepelnek:

MR vizsgálat szerepének vizsgálata a korai diagnózis felállításában a többi diagnosztikus vizsgálat mellett. (Milyen kritériumoknak kell megfelelnie?)

MR leletek értékelése különböző kórformákban.(Van - e eltérés vagy nincs számottevő különbség közöttük?)

Anyag és módszer

Kutatásom ideje alatt a Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Neuroradiológiai Osztály MR laborjának adatait tanulmányoztam. Ezen adatok retrospektív feldolgozását végeztem.

Eredmények

A kutatás eredményeinek feldolgozása, statisztikai elemzése folyamatban van.

Inzulin pumpa hatása az 1-es típusú diabéteszes gyermekek és serdülők életminőségére

Effect of the insulin pump on the quality of life in type 1 diabetes children and adolescents

A kutatás alapproblémája: Az inzulin pumpa életminőségre kifejtett hatásáról Magyarországon még nem végeztek felmérést és nemzetközi szinten is kevés adat áll rendelkezésre.

Célkitűzés: Az intenzív terápia során alkalmazott napi többszöri inzulinadagolást végző és inzulin pumpát használó 1-es típusú diabéteszes gyermekek és serdülők metabolikus kontrolljának és életminőségének összehasonlítása validált kérdőív segítségével. Kerestem még azokat a tényezőket, amelyek az életminőséget befolyásolják.

Anyag és módszer: 281 fő 1-es típusú diabéteszes fiatalot kérdeztem meg (inzulin pumpát használó (IP) 112 fő (L:F=1), napi többszöri inzulinadagolást végző (TI) 169 fő (L:F=0,86). Az életminőséget a Pediatric Quality of Life Inventory™ általános és diabétes moduljával vizsgáltam. A normalitás vizsgálat eredményének megfelelően az adatok elemzését t-próbával vagy Mann-Whitney teszttel végeztem. Az életminőséget befolyásoló változókat többváltozós regressziószámítással vizsgáltam backward eliminációs módszerrel.

Eredmények: Az IP csoport általános életminőség-indexe kedvezőbb volt mind a gyermeki kérdőívben (Gyk) (IP: 81,78 ±9,14 vs. TI: 77,85±10,83 p=0,003), mind a szülői kérdőívben (Szk) (IP: 79,01 ±8,97 vs. TI: 75,30 ±10,47; p=0,006). Az eltérést az érzelmi állapotban megnyilvánuló különbség okozta (Gyk: IP: 75,13 ±15,43 vs. TI: 67,52 ±16,69; p=0,000, Szk: IP: 72,08 ±15,02 vs. TI: 64,02 ±15,79; p=0,000). Az IP csoport jobb iskolai teljesítményről számolt be (Gyk: IP: 75,45 ±14,09 vs. TI: 71,57 ±15,66; p=0,045). A szülői kérdőív ezt nem erősítette meg, ellenben a fizikai állapotban jobbnak vélték a szülők az IP fiatalokat (IP: 80,64 ±9,67 vs. TI: 77,86 ±10,07; p=0,031). Az IP fiatalok kevésbé szenvedtek a diabétesz testi tünetei miatt (Gyk: IP: 66,89 ±12,25 vs. TI: 62,23 ±13,24; p=0,003, Szk: IP: 65,37 ±11,61 vs. TI: 60,53 ±12,29; p=0,002), illetve kevésbé aggódtak a hypoglikémia, a késői szövödmények és a kezelés hatékonysága miatt (Gyk: IP: 71,54 ±20,24 vs. TI: 64,76 ±20,20; p=0,005, Szk: IP: 66,71 ±20,54 vs. TI: 59,69 ±22,53; p=0,020). A két csoport metabolikus kontrollja között (HbA_{1c}) nem volt szignifikáns eltérés (IP: 8,63 ±1,45 vs. 8,61 ±1,59). A regressziós modellben az általános életminőség érzést a pumpa használata ($\beta=-0,212$, p=0,000), a nem ($\beta=-0,145$, p=0,014) és a diabétesz időtartama befolyásolta ($\beta=-0,118$, p=0,048) 7,2%-ban.

A diabétesz fiatalok metabolikus kontrollja független volt az intenzív terápia módjától, de az általános életminőségüket a pumpa használata kedvezően befolyásolta.

Oláh Gabriella
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Simon Nóra
gyakorlati oktató

„Jöttödre várva” – A várandósság alatti időszak

Expecting a baby - Stages of pregnancy

Alapprobléma

Kutató munkám alapját a várandósság időszakának megismerése képezi. Érdeklődésem középpontjában az áll, hogy a nők hogyan élik meg a várandósságot, milyen testi vagy lelki változásokat éreznek, mennyire befolyásolja a várandósság a mindennapjaikat. Szakdolgozatom arra is kiterjed, hogy a mesterségesen megtermékenyítettek esetében milyen egyéb események történtek várandósságuk kezdetén.

Célkitűzések és hipotézisek

Szakdolgozatom elkészítése során az a célom, hogy megtudjam, hogyan élik meg a nők a várandósság alatti időszakot. A szakirodalmak felhasználásával fény derült a várandósság biológiai lépéseire, a trimeszterekre jellemző testi és lelki változásokra, valamint a régmúlt várandóssággal kapcsolatos hagyományaira. Mindezt szerettem volna a várandósok szemszögéből is megismerni. Vajon okoz-e problémát testük megváltozása? Milyen érzelmeket kelt bennük a várandósság? Vannak-e elképzeléseik születendő gyermekükről?

Anyag és módszer

A kutatás mintáját 50 várandós nő képezi, akik várandósságuk második trimeszterében járnak. A vizsgálatot Tiszaújváros és környékén, valamint Miskolc területén belül, 2011 szeptemberében és októberében végeztem. A kutatás módszere *interjú* volt, amely néhány kérdés feltételével zajlott. *A megkérdezetteket két csoportba osztottam* az alapján, hogy természetes vagy mesterséges úton történt fogamzásuk.

Eredmények

Az eddig feldolgozott eredményeink azt mutatják, hogy a mesterséges úton megtermékenyített nők nagyobb szorongással viselik a várandósságot, mint a természetes úton megtermékenyítettek.

Degeneratív ízületi betegségek esetén alkalmazott Sztreching és az Arthrosis torna kezelés összehasonlítása

Comper of streching and artrosis training treatment in case of degenerative joints diseases

Kutatási probléma: Az arthrosis rendkívül gyakori betegség, mely a lakosság 10-20%-át érinti. A leggyakrabban a teherviselő ízületekben alakul ki. Manapság népbetegségnek számít. Már fiatal életkorban jelentősebb sérülés nélkül jelentkeznek betegek az orvosnál, főként a térdízületet érintő fájdalommal, melyet megerőltetésnek tulajdonítanak. Eleinte a fizikai terhelés csökkentése, átmeneti gyógyszeres kezelés, fizioterápia a panaszokat megoldja, de számos esetben egyre kisebb megerőltetés visszatérő fájdalmat eredményez. A hétköznapi ízületi terhelés is fokozatosan csökkenő állapothoz vezet. Ezt követően az ízület aktív funkciójában részt vevő izmok erő- és tónuscsökkenése következik be, ami az állapotot tovább rontja. A gyengült izomzat miatt instabilitás-érzés, majd nyugalmi fájdalom is kialakulhat.

Hipotézis: Szeretném bebizonyítani, hogy 2 hónapos tornakezelések során, a tartós remisszióban lévő betegeimnél az általam alkalmazott fizioterápiás módszerekkel javul betegeim életminősége, nő a fizikai aktivitás, valamint a gyengült izmok, izomcsoportok ereje, az érintett ízületek mozgásterjedelme. Céloomul tűztem ki, hogy betegeim fennálló tüneteit enyhítsem, életminőségüket javítsam a megfelelő terápiás lehetőségek kihasználásával.

Anyag és módszer: A kezelések két hónapon keresztül, heti két alkalommal, Miskolcon a Szent Ferenc Kórház Reumatológiai osztályán és Hejccén a Római Katolikus Egyházi Szeretet Szolgálat otthonában zajlottak. A csoport létszám 15-15 fő volt. Miskolcon ahol a Sztreching kezelést tartottam 3 férfi és 12 nő, míg Hejccén 2 férfi és 13 nő vettek részt. Életkorukat tekintve 53 és 67 év közöttiek voltak. Betegeim gerinc-, csípő- és térd ízület degeneratív megbetegedésben szenvednek (arthrosis). Kérdőív segítségével mértem fel, hogy a betegségük, hogyan befolyásolja képességeiket, mindennapi életükben. Felmértem az érintett ízületek mozgásterjedelmét, az érintett izmok izomerejét. Up and go tesztet is végeztem az izomműködés ellenőrzésére, és az elesés kockázatának felmérésére.

Eredmény: A várt mozgásterjedelem javulás sikerült mindkét csoportnál. Ami szembetűnő javulás, hogy az izomerő a sztrechinges csoportnál jobban fejlődött. A járás vizsgálat tekintetében is javulást értem el mind két torna kezelés kapcsán, de itt is a sztreching bizonyult minimális mértékkel hatékonyabbnak.

Sebők Gábor
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens : Dr. Fornet Béla
főiskolai tanár*

Osteomyelitis képalkotó diagnosztikája gyermekkorban, valamint a vizsgálatok hatékonyságának értékelése

Diagnostic imaging in osteomyelitis of children and the assessment of the examinations' effectiveness

A kutatás alapproblémája: Az osteomyelitis a csont és a csontvelő gyulladása, amely az egyik leggyakoribb invazív infekció gyerekekben. Főként valamilyen, a vérárammal a területre jutott kórokozó miatt jön létre. Az antibiotikumok felfedezése előtt gyakran halálos betegség volt és bár napjainkban a prognózis többnyire kedvező, de szövődmények természetesen előfordulhatnak. Látszólagos gyógyulás után a folyamat sokszor recidivál és krónikussá válik, melynek következtében hosszadalmas hospitalizációt és agresszív antibiotikum kezelést vehet igénybe. Arról nem is beszélve, hogy irodalmi adatok szerint az elmúlt évtized folyamán növekedett a kórokozók virulenciája viszont csökkent az antibiotikum érzékenységük.

A sürgős, korrekt kezeléssel való késlekedés rokkantsággal (deformitás, végtagrövidülés, ízületi mozgások beszűkülése és fájdalmassága) fenyeget. A kiterjedt, vagy rosszul reagáló esetekben sebészi beavatkozás, legvégső esetben akár (kimondani is szörnyű) amputatio is szükségessé válhat.

Célkitűzések ,hipotézisek : Célom az volt, hogy rávilágítsak a csontvelő vizsgálatának fontosságára, mivel úgy érzem kicsit mostoha területe ez a képalkotó diagnosztikának.

Feltételeztük többek között, hogy a beutaló és kimenő diagnózisok sokszor teljesen eltérőek, továbbá hogy a "korai" diagnózisban főleg a röntgennek van jelentősége a többi eljáráshoz képest, miközben az osteomyelitis korai stádiumaiban csekély a röntgenvizsgálat diagnosztikai érzékenysége. Feltételezésünk szerint ennek sajnos legfőképp anyagi vonzatai vannak.

Anyag és módszer: Kutatásomhoz a Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Gyermekegészségügyi Központjának (GYEK) Röntgen Intézetében , 2005 júliusától 2011 októberéig osteomyelitis különböző típusaival diagnosztizált gyermekek (0-16 éves kor között) nyomon követését , adataik retrospektív feldolgozását és képi dokumentációit használtam fel.

Eredmények: Kutatásom eredményei, azok statisztikai elemzése jelenleg még feldolgozás alatt áll.

Seress Anna Veronika

Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Prof. Dr. Lombay Béla
főiskolai tanár;
Dr. Gombos János
vezető főorvos*

Az interim ^{18}FDG -PET/CT vizsgálatok szerepe a Hodgkin-lymphoma kezelésében

The role of interim ^{18}FDG -PET/CT examinations in the treatment of Hodgkin's lymphoma

Alapprobléma

Napjainkban a lymphomák a legsikeresebben gyógyítható, illetve hatékonyan kezelhető rosszindulatú daganatok közé tartoznak. Előfordulási gyakoriságuk világszerte emelkedik, hazánkban évente több mint 1000 új lymphomás megbetegedést fedeznek fel. A korszerű onkológia a klinikai nukleáris medicina diagnosztikai és terápiás eljárásai nélkül ma már elképzelhetetlen. A tumoros megbetegedések diagnosztikájában az egyik leghatékonyabb képalkotó eljárás a PET/CT. Mára a ^{18}FDG -PET/CT vizsgálat beépült a lymphomás betegek ellátásának hazai klinikai gyakorlatába. A prognosztikai állapothoz igazított kezelés egyik alapvető feltétele a pontos stádiummeghatározás és különösen fontos az elsődleges kezelésre kevésbé vagy nem reagáló betegség korai felismerése. A ^{18}FDG -PET/CT már a kezelés során is korán jelzi azokat a dinamikus anyagcsere változásokat, amelyek a lymphoma kezelhetőségét mutatják, ezért az alkalmazott terápia hatékonyságának megítélésére 1-3 kemoterápiás ciklus után úgynevezett interim PET/CT vizsgálatot végeznek. Ezáltal az interim PET/CT nagy segítséget nyújthat az alul-, illetve túlkezelések elkerülésében.

Célkitűzések

Vizsgálatom során céloom felmérni a Hodgkin-lymphomás betegeknél végzett interim PET/CT vizsgálat jelentőségét, összevetni, hogy ennek pozitívitásakor hány esetben volt indokolt a terápiaváltás, hogyan befolyásolta ez a betegség prognózisát, illetve negatív eredmény esetén a kezelés csökkentésének hasznosságát.

Anyag és módszer

Kutatási anyagom a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum, Belgyógyászati Intézet, III. számú Belgyógyászati Klinikájának beteganyagából származik. Kutatásomat a 2006-2010-ig Hodgkin-lymphomával diagnosztizált betegek dokumentációi alapján végeztem retrospektív dokumentum- és képelemzéssel. Összesen 90 beteg, 47 nő és 43 férfi interim PET/CT vizsgálatának eredménye alapján mértem fel az elsődleges kezelésre adott választ.

Eredmények

Az interim PET pozitív betegek többségében terápiaváltás volt indokolt, néhány esetben pedig már nagy dózisu kezelésre és összejt-transzplantációra is szükség volt. Negatív vizsgálati eredménynél a terápia csökkentésének módját és eredményességét kellett megfontolni.

Simon Ádám
Egészségügyi kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Prof. Dr. Lombay Béla
főiskolai tanár*

CT: diagnózis vagy sugárártalom, avagy mennyi is az annyi tulajdonképpen?

Is the amount of x-rays at CT exams safe or unsafe?

Alapprobléma:

Az utóbbi időben egyre több tudományos cikk, kutatás foglalkozik a sugárdózis kérdésével, különösképpen a CT vizsgálatok alatt elszennvedett röntgensugárzással. A CT vizsgálatok sugárterhelése ugyanis jóval nagyobb, mint a hagyományos röntgenvizsgálatoké. Mint tudjuk, az életünk során szerzett sugárdózis kumulálódik, ezáltal minden egyes vizsgálattal növeljük a későbbi, elsősorban rákos megbetegedések kockázatát. Ez különösen lényeges a gyermekek estében, ők ugyanis sokkal érzékenyebbek a röntgensugárzásra, illetve életük folyamán még sokszor lehet szükség arra, hogy különböző képalkotó vizsgálatokkal megvizsgálhassuk testük belső állapotát. Éppen ezért nagyon fontos lenne tudni, hogy egy beteg mekkora dózist kapott már eddigi élete során. Manapság sajnos ezt csak nagyságrendileg megtippelni tudjuk.

Anyag és módszer:

Kutatásom során a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Neuroradiológiai- és Sebészei CT-jének adatait használtam fel. Ezen adatokon végeztem statisztikai elemzéseket végeztem az indikációkat és a sugárdózisokat illetően.

Célkitűzések, hipotézisek:

Kutatásom fő célja az a kérdés volt, hogy mekkora dózist is kapnak tulajdonképpen a gyermekek?

További célja volt még a vizsgálódásomnak az, hogy tulajdonképpen mennyi vizsgálatot végez a kórház, nő vagy éppen csökken-e az évenkénti vizsgálatok száma, illetve milyen indikációkkal küldték be a gyermekeket a CT vizsgálatokra?

A CT vizsgálatok évenkénti számát illetően azt vártam előzetesen, hogy ugyanúgy nőni fog évről-évre, mint ahogyan a legtöbb külföldi kutatásban ez lett az eredmény

Eredmények:

A CT vizsgálatok évenkénti száma, nem nő hanem csökken, feltehetően annak köszönhetően, hogy az utóbbi években a Megyei Kórház nagyon is szigorúan veszi a sugárvédelmi szabályokat, azaz próbálja a gyerekek minél nagyobb részét MR berendezéssel vizsgálni, így csak azok a gyerekek esnek át CT vizsgálaton akiket más képalkotó módszerrel nem lehet biztosan diagnosztizálni, vagy a CT-t kiváltó képalkotó eljárás valami miatt kontraindikált.

Fizikailag aktív és inaktív 1-es típusú diabéteszes fiatalok metabolikus kontrolljának, antropometriai tulajdonságainak és fizikai fittségének összehasonlítása

Comparison of metabolic control, anthropometric characteristics and physical fitness in physically active and inactive type 1 diabetes youths

A kutatás alapproblémája: A fiatalok többsége nem mozog rendszeresen, pedig az optimális fejlődésükhöz elengedhetetlen a napi 30-60 perces közepesen intenzív mozgás. Az 1-es típusú diabéteszes fiatalok kezelésében is fontos szerepet kap a testmozgás az inzulinkezelés és a kontrollált étrend mellett.

Célkitűzés: A fizikailag aktív és inaktív 1-es típusú diabéteszes fiatalok metabolikus kontrolljának, antropometriai tulajdonságainak és fizikai fittségének összehasonlítása.

Anyag és módszer: 106 fő 1-es típusú diabéteszes fiatalot (8-18 éves) vizsgáltam meg, amelyből 37 fő volt fizikailag aktív (FA) (14 leány és 23 fiú) és 69 fő volt fizikailag inaktív (FI) (39 leány és 30 fiú). Fizikailag aktívnek tekintettem azt a fiatalot, aki legalább háromszor 60 percet mozgott hetente. A fizikai fittséget az Eurofit teszt-együttessel mértem. A normalitás vizsgálat eredményének megfelelően az adatok elemzését t-próbával vagy Mann-Whitney teszttel végeztem. A metabolikus kontrollt befolyásoló tényezőket többváltozós regresszió számításokkal vizsgáltam.

Eredmények: A vizsgált betegek 35%-a volt FA és 65% FI. A fiúknál nem találtam szignifikáns különbséget az antropometriai jellemzőkben, de a lányoknál a FI csoport szignifikánsan magasabb BMI-vel (FI: $21,96 \pm 3,20$ vs. FA: $18,86 \pm 3,25$; $p=0,004$) és bőr alatti zsírtömeggel rendelkezett (FI: $83,25 \pm 28,76$ vs. FA: $57,82 \pm 23,86$; $p=0,005$). A FA lányok egyensúly tesztben ($p=0,017$), láberőben ($p=0,025$), felsővégtag- és vállöv statikus erejében ($p=0,031$), valamint maximális oxigénfogyasztásban ($p=0,000$) voltak szignifikánsan jobbak. A FA fiúk egyensúly tesztben ($p=0,029$), hajlékonyságban ($p=0,006$), hasizom erőben ($p=0,000$), felsővégtag- és vállöv erejében ($p=0,013$), futógyorsaságban ($p=0,002$) és maximális oxigénfogyasztásban ($p=0,001$) voltak szignifikánsan jobbak inaktív társaiknál. Mindkét nemnél a FA csoport metabolikus kontrollja kedvezőbb volt (Leányok FA: $7,79 \pm 0,42$ vs. FI: $9,06 \pm 1,36$; $p=0,000$, Fiúk: FA: $7,80 \pm 1,03$ vs. FI: $8,83 \pm 1,75$; $p=0,015$). A többváltozós regressziós modellben a HbA_{1c} érték kedvezőbb változását a fizikai aktivitás ($\beta=-0,269$, $p=0,012$) és a jobb maximális oxigénfogyasztás ($\beta=-0,203$, $p=0,056$) 17,1%-ban befolyásolta.

A fizikailag aktív diabéteszes fiatalok a fizikai fittséget vizsgáló tesztben jobb eredményt értek el, mint inaktív társaik, és a FA lányok antropometriai mutatói is kedvezőbbek voltak. A HbA_{1c} mindkét nemnél jelentősen alacsonyabb értéket mutatott az aktív fiataloknál, és a metabolikus kontroll pozitív változását szignifikánsan egyedül a fizikai aktivitás befolyásolta.

Születési sorrend hatása a személyiségfejlődésre

The effect of the birth order on the developing personality

Alapprobléma

Dolgozatomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy vajon a születési sorrend valóban kihat-e személyiségünkre? Alfred Adler elmélete szerint ugyanis személyiségünk kialakulását az is befolyásolja, hogy hányadiknak születünk. Szerinte az elsőszülött, másodszülött és harmadik gyermek sajátos tulajdonságokkal rendelkezik, s ezt az bizonyítja, hogy az azonos születési sorrendű egyének személyiségjegyei rokon vonásokat mutatnak. Egy újabb elmélet megalkotója, Cliff Isaacson más szemszögből elemzi a problémákat és azt az álláspontot képviseli, hogy születéssorrend-személyiségünk nem feltétlenül egyezik meg a kronológiai sorrend szerintivel.

Célkitűzés és kérdésfelvetések

Kutatásomban az alábbi kérdésekre kerestem a választ:

Van-e összefüggés a pszichológiai születéssorrend-személyiség és az önállósodás-, valamint a gyermekvállalás ideje között?

Van-e összefüggés a pszichológiai születéssorrend-személyiség és a között, hogy hány gyermeket vállalunk?

Van-e összefüggés a pszichológiai születéssorrend-személyiségünk és egy adott közösségben betöltött szerepünk/helyünk között?

Az iskolai végzettség vagy a pszichológiai születéssorrend-személyiség van hatással inkább, arra hogy mik az elvárásai a szülőnek a gyerekei potenciális végzettségével/foglalkozásával szemben?

Anyag és módszer

Vizsgálatomat Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Miskolcon, 2011. szeptember-október hónapjában végeztem. Vizsgálati módszerül a *kérdőívet* és a *szociometriát* választottam, valamint egy *standard születéssorrend-személyiség tesztet*. Általános és középiskolás gyerekeket (is) nevelő családok szülőpárjaival készítettem el a szülői kérdőívet és a születéssorrend-személyiség tesztet. 57 db kérdőívet és tesztet osztottam szét 30 családban, 27 szülőpár és 3 egyedülálló édesanya között, melyből mindegyik kiértékelhető volt. 6., 10. és 11. osztályba járó, összesen 37 gyermekkel szociometriai felmérést végeztem, valamint ők is kitöltötték a születéssorrend-személyiség teszt egy egyszerűbb változatát.

Eredmények

Az eddig kiértékelésre került tesztek és kérdőívek azt mutatják, hogy a pszichológiai születéssorrend-személyiség és az önállósodás-, valamint a gyermekvállalás ideje között szoros összefüggés mutatkozik, és hasonlóan meghatározó ez a közösségben elfoglalt helyünk/szerepünk szempontjából is, a szülői elvárásokat azonban más tényezők is befolyásolják.

Szuhai Krisztina
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Juhász Eleonóra
tanársegéd
Dr. Peja Márta
főiskolai tanár*

Bobath kezelés tapasztalatai spasztikus tetraparetikus beteg esetén.

The experience of Bobath therapy on a spastic tetraparetic patient.

Kutatási probléma: Napjainkban rengeteg alternatíva áll rendelkezésünkre a különböző eredetű spasztikus tetraparetikus betegek rehabilitációjára. A neurológiai fizioterápia során konzervatív terápiát alkalmazva javíthatjuk a betegek életminőségét, különös figyelmet fordítva az izomtónus rendellenesség normalizálására és az önellátás fejlesztésére. A modern gyógytorna leghatékonyabban egyénre szabott rehabilitáció formájában zajlik, hiszen a két fél közötti közvetlenség és kölcsönösség pozitívan befolyásolja a terápia eredményét. Kutatásom célja, hogy bemutassak egy individuális 6 hónapos kezelést és annak önellátásra gyakorolt hatását.

Feltételezések, hipotézisek: Feltételezem, hogy a fél évig tartó rendszeres kezelés folyamán az általam alkalmazott fizioterápiás módszer segítségével a tónusfokozódás csökken, nő a beteg izomereje, javul a helyzet-, helyváltoztató képessége, fejlődik a manipulációja, ezáltal javulás várható a beteg önellátó képességének fejlődésében. Mindez hozzájárul az életminőség javulásához, a fizikai aktivitás növekedéséhez.

Anyag és módszertan: A kezelés alanya R. A. 19 éves fiatal férfi, akinél gyermekkorban Dystonia Generalisata-t diagnosztizáltak. A kezelésem kezdetén és végén - mely a beteg otthonában zajlott - neurológiai vizsgálatot végeztem különböző tesztek és felmérések segítségével. Úgy, mint a Tardieu és a Módosított Ashworth skála, mellyel a spaszticitás értékét határoztam meg. Az önellátás vizsgálatára a Barthel és FIM skála volt segítségemre, valamint mozgásterjedelmet, kerületi méreteket mértem és a kéz funkcionális használatát értékelő teszteket végeztem el. A mozgásterápia során a Bobath-módszert választottam, melyet hetente kétszer fél éven át alkalmaztam 1,5-2 órás időtartamokban.

Eredmény: A mozgásterápia hatására a korábban önállóan ülni nem tudó fiatal férfi mozgó rollátoron kapaszkodás nélkül stabilan megül, önállóan hagyja el otthonát és rollátorral segítség nélkül közlekedik. A manipuláció fejlődésével képessé vált a számítógépes egér használatára, megtanult színezni, rajzolni, és írásképe is sokat fejlődött.

Takácsné Géczy Ildikó
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Dr. Peja Márta
főiskolai tanár

Haloterápia, mint fizioterápiás módszer bölcsődés gyermekeknél

Halotherapy, as a method of physiotherapy at nursery aged children

„A két legfontosabb dolog a világon, a Nap és a Só.”
Plinius (római természettudós)

Kutatási probléma: A kisgyermek légzőrendszeri megbetegedései a bölcsődébe való bekerülés után jelentős mértékben megszorodnak. A só, mint legősibb, természetben megtalálható anyag, mint fizioterápiás módszer, meglehetősen rövid múltra tekint vissza. A száraz sóterápia mind egészségünk védelmében, mind a különböző betegségek megelőzésében, valamint a rehabilitációban kiaknázatlan területeket rejt. Köszönhető állandó hőmérsékletének, tiszta mikroklímájának, a benne megtalálható ásványi anyagoknak.

Célkitűzésem, hipotézisem: Feltételezem, hogy két egymáshoz közel eső bölcsődei csoport közül a sószobába járó gyermekek szülei ritkább, rövidebb ideig tartó légúti megbetegedésről számolnak be, a gyógyulás pedig kevesebb antibiotikum adással is elérhető. Céлом, a terápiában részesülő, illetve nem részesülő kisgyermek között a légúti megbetegedések számának felmérése, csökkentése.

Anyag és módszer: A 23. Számú Katica Bölcsőde 47, és a 25. Számú Napraforgó Bölcsőde 52 gyermekének hozzátartozójával kérdőíves adatfelvételt végeztem. A gyermekek átlagéletkora 2,5 év. A felmérésben 2010. szeptember és október hónapjait hasonlítottam össze a 2011-es év ezen időszakával. Ezen túlmenően az elmúlt 3 hónapban összehasonlító vizsgálatot készítettem a két intézmény között arról, hogy milyen gyakorisággal fordultak elő az alábbi kórképek: rhinitis, laryngitis, tracheitis, bronchitis, pneumónia. Leginkább a hiányzás mennyiségére, a betegség lefolyására kérdezve. A dolgozat kiegészítéseként kidolgoztam az életkoruknak megfelelően egy játékos légzőtornát, melyet 5 héten keresztül, heti 4 alkalommal, napi fél órában végeztem a gyermekekkel.

Eredmény: A szülők, hozzátartozók elmondásai alapján rendkívül hasznos a sószoba látogatása. A felmérés eredményeinek elemzése és a következtetések, megállapítások többsége még feldolgozás alatt áll.

Tamási Mária
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Fornet Béla
főiskolai tanár*

A gyermekbántalmazás radiológiai vonatkozásai

Child abuse and the radiology's role in it

Alapprobléma: A gyermekbántalmazás összetett probléma, amely a média révén hazánkban is egyre inkább előtérbe kerül. Hol kell elkezdenünk a probléma megoldását? Fontos a családi körülmények ismerete, az oki tényezők elemzése, de a problémás esetek feltárásánál a radiológiai vizsgálatoknak is egyre nagyobb szerepe van. Nemzetközi statisztikák alapján a gyermekek 1%-a szenved el fizikai bántalmazást, azonban nyilvánvalóan ez a szám sokkal nagyobb lenne, ha az eltitkolt esetek tömegeire is fény derülne.

Anyag és módszer: Kutatásomat a Borsod Abaúj Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Gyermekradiológiai Osztályán végeztem a retrospektív dokumentum és képelemzés módszerével vizsgálva azon eseteket, melyekben felmerült az esetleges bántalmazás kérdése. A kórház nyilvántartásában 2004-től 9 gyermek esetében van feltüntetve nem baleseti eredetű sérülés gyanúja.

Célkitűzéseim: Elsődleges célom megvizsgálni, hogy hazánkban mennyi szerep jut a radiológiának a gyermekbántalmazás feltárásában, továbbá, hogy az érintett gyermekeknél mely régióban, esetleg milyen jellegzetes sérülések utaltak bántalmazásra. Emellett vizsgálni kívánom, hogy mely életkor (csecsemő vagy gyermekkor) az, amelyben gyakrabban vetődik fel nem baleseti eredetű sérülés gyanúja. TDK dolgozatomban célom bemutatni azokat a vizsgálóeljárásokat, melyek ezen esetekben alkalmazhatóak, külön figyelmet fordítva a sugárterhelés kérdésére.

Eredményeim: A 9-ből 7-en csecsemőkorúak. Csecsemőkorban a bántalmazásból eredő sérülések általában jellegzetesek. A fiatalok csontjai vékonyak, hajlékonyak, a koponya varratai még nem záródtak, így a törés csak nagyobb erejű behatásra következhet be. Bordatörések esetén szintén számításba kell venni az esetleges bántalmazást. Fontos a megfelelő radiológiai vizsgálat megválasztása. A sugárterhelést minden esetben figyelembe kell venni. Ennek ellenére, a bántalmazás gyanús esetekben a szakemberek az egész csontrendszer röntgen vizsgálatát tartják szükségesnek régebbi, eltitkolt sérülések keresésére. Idegrendszeri sérülés gyanújánál CT, MR vizsgálat is szóba jön. Dr. S. A. Mandelstam, a melbourne-i Royal Children's Hospital dolgozója kutatásában a röntgennel történő csontvizsgálatot hasonlítja össze a scintigraphiás eljárásokkal azon csontsérülések esetében, melyeknél felmerült a bántalmazás gyanúja. Eredménye, hogy régebbi sérülések tanulmányozásában a röntgen az elsődleges, azonban mindkét módszer eredményesen alkalmazható. Fejlett országokban számos radiológiában jártas szakember foglalkozik ennek a kérdéskörnek az elemzésével, s úgy tűnik, hogy hazánkban is szükség lenne több szakma kooperációjában a radiológusok bevonására.

Tóth Anikó
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Prof. Dr. Barkai László
egyetemi tanár
Dr. Borsodi Klára
főorvos*

Asthma Bronchialeban szenvedő gyermekek rehabilitációja gyógytornász szemmel vizsgálva elsősorban a speleoterápia szemszögéből

Rehabilitation of children suffering from bronchial asthma physiotherapist eyes examined primarily from the perspective of the speleotherapy

Az asztma megjelenésének éves alakulását tekintve minden évben határozott csúcsot találunk a kora őszi időszakban. Szeptemberben gyakran észleljük, hogy romlik az asztmás betegek állapota és jóval gyakoribbá válnak az asztmás rohamok.

Kutatási probléma: Napjainkban folyamatosan növekvő tendenciát mutat az asztmás beteg gyerekek száma. Alapul véve a magyarországi gyermekkori asztma 3% körüli gyakoriságát ma körül-belül 65-70.000 asztmás gyermek él hazánkban.

A gyerekek gyakran szoronganak, serdülő korban szégyellik betegségüket, csökkent fizikai terhelhetőségük miatt kevesebbnek tartják magukat társaiknál.

A kezelés célja megelőzni a nehézlégzéses rohamokat és biztosítani, hogy a gyermekek komolyabb egészségkárosodás nélkül nőjenek fel. A gyerekek számtalan problémával néznek szembe, melyeknek többsége leküzdhető, ha időben felismerjük és megfelelően foglalkozunk vele.

Hipotézis: Munkámmal szeretném bizonyítani a barlangterápiás kezelés jelentőségét, mivel fontosnak tartom, hogy ennél a kezeléssel nem kemikáliák segítségével érik el a javulást. Rá szeretnék mutatni, hogy milyen pozitív irányba változik a gyerekek terhelhetősége évi 1-2 hetes klímaterápia után.

Anyag és módszer: Dolgozatomhoz kérdőív segítségével mértem fel a beteg gyermekek állapotát. Életkoruk 5 és 17 év közé tehető. A kezelés előtti és a kezelés utáni állapotra vonatkozó kérdésekre kapott válaszok alapján felmértem a kezelés hatékonyságát. Ezek alatt értem a gyógyszerigényben történő változásokat, a fizikai terhelhetőségben kialakult kedvező hatásokat. A gyerekek elbeszéléséből képet kaptam a barlangban tapasztalt "élményeikről".

Eredmények: Kutatásommal sikerült bebizonyítanom, hogy lényegesen javult a gyermekek állapota, fizikai terhelhetőségük. Azonban azt nem jelenthetem ki, hogy a gyógyszerigényükben is csökkenés következett be, mert több eset is azt mutatja, hogy nem történt változás.

Uzonyi Zsuzsanna
Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

Konzulens: Kató Csaba
gyakorlati oktató

Középkorú, alsó végtag amputált betegek fizioterápiás kezelése és életkörülményeik vizsgálata

Middle-aged patients with amputated lower limb physiotherapy treatment and living conditions analysis

Alapprobléma: Az amputáció egy ember életében sorsdöntő fordulatokat eredményez, mondhatni 100%-ban megváltozik az élete. Nem elhanyagolható az a tény - amit nem csak munkám során, de a mindennapi életben is látok-, hogy mennyire más szemmel néznek a hétköznapi emberek a mozgássérültekre. Az egyre gyakoribb nyílt napok és felvilágosítások ellenére is hátrányos helyzetben vannak, igen nagy segítségre szorulnak. Témaválasztásom éppen ezért esett a középkorú alsó végtag amputáltakra, hiszen nekem adott a lehetőség, hogy segíteni tudjak nekik, hogy ugyanúgy élhessék mindennapjaikat, mint bármelyik más ember.

Dolgozatomban részletezem a műtét elvégzéséig vezető okokat, az amputáltak rehabilitációját, a gyógytornász ebben betöltött szerepét, az amputáltak élethelyzetét, körülményeit és a társadalom hozzáállását.

Kérdésfeltevés: Kutatásom során kerestem a két legfontosabb választ, hogy az általam vizsgált amputáltak:

- túlnyomó többsége járókeret segítségével lakáson belül megtanul járni és kevesen szorulnak kerekesszékre
- otthoni környezetben kellő motiváltság-hiány miatt nem használják protézisüket

Anyag és módszer: A 30 amputálttal töltött fél év alatt a terápiás gyakorlatok során, továbbá kérdőívek és interjúk segítségével sikerült megválaszolnom a felmerülő kérdéseket.

Eredmények: A fent említettek alapján arra az eredményre jutottam, hogy mennyire fontos lenne a jövőben mindenben a segítségükre lenni és támogatásokkal elősegíteni, megkönnyíteni mindennapjaikat.

Subependymalis vérzések újszülött és csecsemőkorban

Subependymal haemorrhage in newborns and infants

Alapprobléma: Az újszülöttek és csecsemők agyi laesioi között egyik leggyakoribb a subependymalis haemorrhagia, amely az életkorra jellemző anatómiai viszonyok és a physiologiai éretlenség miatt alakulhat ki. Létrejötté általában az első hat életnapra tehető. Jelentősége, hogy betörhet a kamrába, valamint periventricularis vérzéses infarctushoz vezethet, melyek súlyos idegrendszeri károsodást okozhatnak.

Célkitűzések: Céлом az volt, hogy képet adjak a kórházban UH-vizsgálaton átesett újszülöttek és csecsemők közötti subependymalis vérzések előfordulásáról, azok képalkotó diagnosztikai megjelenéséről, valamint nyomon kövessem, hogy mekkora a valószínűsége a szövödmények, következmények kialakulásának. Dolgozatíráskomkor figyelembe vettem ezen újszülöttek születési dátuma és a vérzés között eltelt időt, valamint a kontrollvizsgálatok mennyiségét és eredményeit. A subependymalis vérzésekkel kapcsolatban nincs számottevő mennyiségű szakirodalom magyar nyelven, főként idegen nyelvű leírásokkal találkozhatunk, így próbáltam ezeket a szakirodalmi könyveket és folyóiratokat felhasználva minél összetettebb képet adni erről a jelentős neurológiai kórképről.

Anyag és módszer: A Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Képalkotó Diagnosztikai Intervenciós Intézetébe, 2009-ben subependymalis vérzés gyanújával és ellenőrzős céljából UH-vizsgálatra beutalt újszülöttek adatfeldolgozása és képi dokumentációinak felhasználása.

Eredmények: A kutatásom alapját képező 452 eset során megfigyeltem, hogy legtöbb gyermek a Koraszülött-Újszülöttpatológiai Osztály P.I.C. részlegéről került beutalásra, amelynek előfordulása 57%. A kontrollvizsgálatok 1-13dbra tehetőek. A leletek a legtöbb esetben igazolják a feltételezett subependymalis vérzés meglétét. A képi dokumentációból és kiértékelésükből egyértelműen meghatározható az intracranialis vérzés stádiuma.

Zámbó Szabina Ildikó

Egészségügyi Kar
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Ságodi László
főiskolai tanár*

Az elhízás hatása a menstruációra serdülőkorú lányok körében

The effect of the obesity onto the menstruation among adolescent girls

A kutatás alapproblémája

A világ népességének egyik része abban hal meg idő előtt, hogy sohasem lakhatott jól, a másik része „betegre eszi magát”. Az elmúlt 20 évben az USA-ban megduplázódott, Ausztráliában meg háromszorozódott az elhízottak száma, míg az Európai Unióban a lakosság 45%-a túlsúlyos, vagy elhízott. Magyarország az elhízott emberek számát tekintve a 3-4. helyet foglalja az Európai Unió országai között. Mindemellett a folyamat egyre korábbi életszakaszoktól kezdődik. Évente közel négyszázezer iskolás gyermek csatlakozik a túlsúlyosak csoportjába. Ma Magyarországon minden ötödik gyermek túlsúlyos, vagy elhízott. Az elhízás nem csak esztétikai probléma, hanem befolyásolja az emberek egészségi állapotát, így a menstruációt is, illetve a gyermekek a testi, lelki és szociális fejlődését.

Hipotézis

Az elhízás amenorrhoea-t eredményez, illetve serdülőkorú lányok körében az obezitás hatására menstruációs zavarok lépnek fel.

Anyag és módszer

A hipotézis igazolására két féle kutatási módszert alkalmaztam: a kérdőívet és a felmérést. Közel 1500 db kérdőívet osztottam ki a 9-10-11-12. osztályos lány hallgatók körében a Herman Ottó Gimnáziumban, a Szemere Bertalan Szakközépiskolában, az Avasi Gimnáziumban, illetve a szikszói Szepsi Csombor Márton Gimnáziumban. A középiskolák kiválasztásánál a fő szempont az volt, hogy különböző társadalmi, szociális és kulturális csoportokhoz tartozó fiatalok egyaránt szerepeljenek a mintacsoportban. A kérdőívek kitöltése után került sor a felmérések elkészítésére, amely során a testmagasságot, a testsúlyt, a has,- és derék körfogatot és a vérnyomást mértük fel.

Eredmények

A kérdőívek bekérése, és a felmérések elvégzése még jelenleg is zajlik, azonban az eddigi adatok alapján is biztosan állíthatom, hogy az elhízás okoz menstruációs zavarokat.

BARTÓK BÉLA ZENEMŰVÉSZETI INTÉZET

Bartha Ráhel

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Szabóné Bíró Klára
óraadó tanár*

Komolyzene: komolyan csak komolyaknak?

Classical Music: only for „Classical” People?

Dolgozatomban a komolyzene mai helyzetét vizsgálom. Azt a komolyzenét, amelyről most már nem sok szó esik. Ami valahogy kikopott a mindennapjainkból. Természetesen a szakma kellő gondot fordít a koncertnaptárra, kutatásokra, cikkek megjelentetésére – és ez jól van így – de vajon az átlagpolgárhoz mi jut el mindebből? A különféle felületek hangosak a hirdetésektől, és valahogy nagyobb visszhangja van egy közismert– és lehetőleg külföldi – popénekes érkezésének a Sportarénába, mint egy „hagyományos koncertnek”.

Pedig már a hagyományos sem a régi, azaz a zenekarok igyekeznek minél többféle bérletet kitalálni a különböző igényűeknek és bevonni a kisebbeket, a családot is a zenehallgatás örömeibe. Hiszen azért tudjuk mindannyian, hogy a dallamokban különleges erő rejlik, ami megnyugtat, sőt fejleszt, egyszerűen tagadhatatlanul pozitív a hatása. Már egy egészen speciális ágazat foglalkozik ennek a kutatásával, továbbképzések, tanfolyamok indulnak ilyen témában. A szülők törekszenek beleilleszteni a programba a zenés fejlesztőt is a baba angol és a babaúszás mellett. De vajon hol maradnak a fiatalok, a jövő koncerthallgatói? Mit jelent számukra a komolyzene?

Én valóban feltettem ezt a kérdést magamnak, ám a hiteles választ közöttük kellett keresnem. A mai ifjúság, a tizenévesek között, akik gyakran keresztretjvényt fejtenek énekórákon és nehezen adják be a derekukat, ha éneklésről van szó. Megkérdeztem tehát a gimnazista korosztályt – kérdőív formájában, természetesen a teljesség igénye nélkül, - hogy kapjak egy pontosabb képet. Érdeklődésem nem volt csupán üres kíváncsiság, hanem hozzájárult egy új ötlet megfogalmazásához. Az itt bemutatott megoldási javaslat célja közelebb hozni a hivatásost és az amatőrt, a zeneértőt és a zenekerestőt.

A dolgozatban nem feszegettem országos határokat. Nagyon érdekes lenne összehasonlítani a különböző fejlettségű, lehetőségű területeket, és ne feledjük, önmagában Budapest bőven szolgáltatna információt a témához. Én azonban helyi kötődésemből kifolyólag Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelyén, Miskolcon néztem szét. Igyekeztem többféle olyan információt begyűjteni, ami a komolyzene itteni szerepéről ad tájékoztatást. Célja nem a hibák keresése vagy az esetleges gyengeségek bemutatása, nem is a könnyűzenével való összevetés, inkább egyfajta útkeresés. Talán egy új szemléletmód az, ami majd kinyit egy ajtót az eddig kívül maradtak felé. Hogy a zene ne legyen aranydobozba zárva, hanem csendüljön mindenki számára. Gyönyörködjön benne kicsi és nagy, váljon épülésére minden hallgatónak!

Biróné Vargyas Márta
Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Pappné Dr. Schmiedt Annamária
főiskolai tanár*

Bach és Händel Isten felé fordulása áriákban

Händel's and Bach's Adoration for God in Arias

Dolgozatomban megvizsgálom Bach és Händel egy-egy áriáját, melyben kirajzolódik az Istenhez való viszonyuk. A két szerző ugyan egy korban élt, mégis a vallási témájú darabjaik, alapjaikban mások. Több ponton is kérdés, hogy miért, hiszen két önálló zeneszerzőről van szó, akik kortársak voltak és istenhívők, de a zenéhez és élethez való viszonyuk mégis alapvetően eltér. Nem műveik teljességére alapoznám kutatásaimat, hanem szeretnék összehasonlítani a két áriát, korszakosságok háttérén, zenei megoldások terén és szöveg tartalmuk alapján.

Legvégül a szöveg-zene viszonyát vizsgálnám meg, különös tekintettel a jelentéstartalomra. Azaz mit jelentet akkor és mit jelent a 21. században. Szeretném kiemelni azt, hogy a bachi és händeli Istenkép mennyiben tér el, és melyik áll közelebb a mai kor emberéhez.

Buzga Bence

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Zobay Béla
főiskolai tanár*

Johann Nepomuk Hummel: E-dúr trombitaverseny

Johann Nepomuk Hummel: Trumpet Concerto in E major

Dolgozatomban Johann Nepomuk Hummel *E-dúr trombitaversenyét* elemzem. A szerző rövid életrajzának és munkásságának bemutatása után a mű keletkezésének körülményeit vázolólok. A trombitaverseny különlegessége, hogy Anton Weidinger trombitaművész és hangszerkészítő kérésére született, és ő adta elő az általa készített billentyűs (Klappen) trombitán. Ezzel kapcsolatban megemlítem azokat a kísérleteket, melyek ebben a korban a trombita kromatikussá tételére irányultak.

Kitérek a versenymű stílusjegyeire, formai jellegzetességeire. Külön említést érdemel a különféle díszítések, trillák jelzéseinek értelmezése. Miután Anton Weidinger 1796-ban bemutatta J. Haydn *Esz-dúr trombitaversenyét*, lehetőség kínálkozik a két versenymű összehasonlítására. Munkámban megemlítem a mai hangszeren történő megszólaltatás problematikáját, amely az eredeti E-dúr hangnemből adódik, és ezért ma a művet legtöbbször Esz-dúr hangnemben játsszák.

A trombitairodalom nagyon kevés ebben a korban született művel büszkélkedhet, ez adja a jelentőségét J. Haydn trombitaversenye mellett J. N. Hummel művének.

Fekete Fanni

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Szitka Rudolf
főiskolai adjunktus*

Éneklő allegro klarinétra

Singing Allegro for Clarinet

Mozart korának legismertebb zeneszerzője. Csodagyerek volt, első kompozícióit ötéves korából ismerjük. Rendkívül termékeny zeneszerző.

Érett műveiben Mozart kifejlesztette az éneklő allegrót. A korábbi zeneszerzők nem tartották fontosnak, hogy mélyebb érzelmekkel töltsék meg a művek gyors tételeit is, ezt a lassú tételek sajátosságának gondolták. Mozart ezzel szemben az érzelmek szélesebb skáláját vonultatta fel gyors tételeiben is, az allegro tételeket olyan hangulati-érzelmi elemekkel töltötte meg, amik azelőtt csak a lassú tételek sajátjai voltak. Hangszerelésében a fúvósok addig nem ismert hangszíneit fedezte fel, például a klarinét mélyebb regisztereit. Halála évében, azaz 1791-ben írta az *Á-dúr klarinétversenyt*. Eredetileg basszetskürtre írta, ez a 18. század jellegzetes hangszere. Ez a mű ma is a klarinétirodalom egyik legismertebb, legjátszottabb darabja. Állandóan megtalálható a hangversenyműsorok gyöngyszemeként, egyetemi felvételik, próbajátékok kötelező anyaga.

Minden klarinétosnak szembe kell előbb-utóbb néznie ezzel a kihívással. Miért kihívás? Hiszen, ha egy ember ránéz a kottára, és első olvasatra lejátssza, könnyűnek véli. Sajnos sokan esnek ebbe a csapdába, holott zeneileg emberfeletti teljesítményt igényel. Hogyan lehet ezt a művet könnyedén, mégis sokat mondóan előadni.

A Klarinétverseny I. tételét fogom előadni, amelyre jellemző az éneklő allegro kifejezés. Friss tempójú, lendületesen bevezetett főtéma után a klarinét játékos párbeszédet folytat a zongorával (vonósokkal). A főtéma a tétel során a skálán fel-le mozogva, fantáziadús díszítésekkel ismétlődik a zongora visszafogottabb kíséretével. Harmonikus szépség jellemzi a háromtételű versenyművet, amely a tetszetős virtuozitáson messze túlmutat.

Fodor Csaba

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulensek: Bali János
vendég oktató
Széplaki Zoltán
művésztanár*

**Jacques-Christophe Naudot szerepe
a francia barokk fuvolairodalomban**

Jaques-Christophe Naudot's Flute Sonatas in the French Baroque

Jacques-Christophe Naudot (1690 - 1762) francia zeneszerző, fuvolaművész és tanár. Zeneszerzői munkásságának jelentőségét szeretném megvizsgálni a fuvolára írt darabjain keresztül. Felsorakoztatni életművét, ezáltal is adva egy általános képet erről a nem túl ismert és nem különösebben kutatott, ám mégis nagyszerű szerzőről.

Gál Judit

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Pappné Dr. Schmiedt Annamária
főiskolai tanár*

A finn irodalom nagy alakjai

The Great Composers of the Finnish Song Literature

A skandináv, köztük a finn klasszikus zene nem túl gyakori jelenléte napjainkban indokoltá tette számomra, hogy kutatásokba kezdjek ezzel kapcsolatban, és az eredményeimet a hallgatóság elé tárjam.

A finn kultúrával, zenével szorosabbá váló kapcsolatomban egy személyes élményhez fűződik. Tíz évvel ezelőtt egy kórusban jártam Finnországban, és nagy hatással volt rám a kultúrájuk, a saját gyökereikhez való ragaszkodásuk, valamint a nyelvrokonságunk iránt érzett elköteleződésük. Pár éve magam is elkezdtem finnül tanulni, hogy valóban hitelesen tudjam tolmácsolni azokat a műveket, amelyeket a repertoáromba szánok.

Dolgozatomban témája tehát a finn dalirodalom nagy alakjainak bemutatása. Elsősorban azon mesterek műveit kívánom bemutatni, akik saját koruknak is kiemelkedő alakjai voltak, azonban nevük már/még ismeretlenül cseng. A finn népzene sajátos hangulata mindhárom általam kiválasztott zeneszerzőt megihlette. Az előadásra szánt dalok hasonló témát fogalmazznak meg: az este/éjszaka világát keltik életre. Választásom azért e témára esett, mert Skandináviában különös jelentőségű ez a napszak: a sötétség és a fény ereje, illetve lélektani hatásának szerepe.

Előadásomban Jean Sibelius, Toivo Kuula és Yrjö Kilpinen egy-egy dala hangzik majd el. Mindeközben ismeretelni kívánom a finn nemzeti romantika – Jean Sibelius művének – jellegzetességeit, majd a finn nemzeti romantika hagyományának folytatásáról – Toivo Kuuláról –, végül pedig a modernizmusról – Yrjö Kilpinenről – esik szó.

Minden kultúra dalirodalmában hagyománya van annak, hogy a kor jelentős költőinek versei megzenésítésre kerüljenek. A nemzeti romantikában pedig a költészet és a zene összefonódása méginkább fontos volt. Az előadásomban elhangzó dalok szövege két finn költő verseire íródott. Két dal a finn költészet úttörőjének, Eino Leinonak az írása, egy pedig Aukusti Veldemar Forsman-Koskimies verse.

A előadásban elhangzó dalok: J. Sibelius/A.V. Forsman-Koskimies: Illalle, T. Kuula/E. Leino: Yö, Y. Kilpinen/E. Leino: Illalla.

Kozák Anita Mariann

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Széplaki Zoltán
művésztanár*

A népzene és a műzene kapcsolata

The Relationship between Folk Music and Classical Music

A dolgozatom témájául a népzene és a műzene kapcsolatának elemzését választottam. Ezen belül pedig leginkább a hangszeres muzsikát szeretném megvizsgálni.

Meglehetősen kiterjedt témáról van szó, mind az időegységet, mind az irodalmat tekintve. Emiatt döntöttem úgy, hogy a 20. század elejére koncentrálok. Először azonban egy globális áttekintést szeretnék prezentálni a középkor zenéjétől kezdve Kodály, Bartók és kortársaik kutatásáig.

A népzene és a műzene szinte elválaszthatatlan egységet alkot, hisz egészen korai idők óta találkozhatunk ismerős műzenei dallamokkal, például a csángók népdalai között és fordítva. Ennek pontosabb feltárására és megvizsgálására készülök a hangszeres zene szempontjából.

Molnár Alexandra
Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Dr. Iván Klára
főiskolai tanár*

Bohuslav Martinů két variációs műve gordonkára és zongorára

Bohuslav Martinů's Two Variation Pieces for Cello and Piano

A neoklasszikus kor egyik komponistája, Bohuslav Martinů (1890-1959) *Variációk egy szlovák témára* és *Variációk egy Rossini témára* című művei a 20.századi gordonkairodalom gyöngyszemei. A csellisták repertoárjának kedvelt darabjai, izgalmas, színes művek, melyekben kedvünket lephetjük akár hallgatóként, akár előadóként.

A variációs formában történő komponálás igényli a szerző kreativitását: a témát olyan módon kell feldolgoznia, hogy a hallgatók érdeklődését folyton fenntartsa. Martinů variációiban megmutatkoznak személyiségének jegyei: többek között zárkózott természete, a szláv hagyományok iránti lelkesedése, valamint gyermekkorának emlékei.

Dolgozatomban bemutatom a szerző életútját, komponálási technikájának sajátosságait és korának társadalmi jellemzőit. A műveket az autentikus előadás szempontjait figyelembe véve közelítem meg. Munkámban külön-külön elemzem a két variáció-sorozatot, illetve párhuzamokat keresek a két mű között.

Papp Zsófia

Bartók Béla Zeneművészeti Intézet
Miskolci Egyetem

*Konzulens: Boros Árpád
művésztanár*

Sosztakovics: 24 prelúdium és fúga

Shostakovitch: 24 Preludes and Fugues

Ez az írásmű és előadás nem hivatott arra, hogy olvasójával Dimitrij Dimitrijevic Sosztakovics életművét, munkásságát pontosan megismertesse, sőt, Sosztakovics politikai és történelmi szerepéről sem szól. Akkor mire is hivatott? Sosztakovics nagyszerű zeneszerzői létéből egy falatkát, egy apró morzsát emel ki. Ez a „morzsa” csakis egy olyan komponista tollából származhat, aki a zeneszerzés mesterségét virtuózan és nagy tehetséggel űzte.

Johann Sebastian Bach a legtöbb zeneszerzőnek etalon, példakép; valaki, akire jogosan néz fel bármely mai vagy régebbi zeneszerző. Az ő munkásságának fontosságát sem fogja részletezni ez a tanulmány, de kétségkívül Bach zenéje hatással volt ránk, most is hatással van ránk és ez bizonyára a jövőben is így lesz.

Ezért nagy kihívás és bátorság egy zeneszerzőtől, hogy Bachnak emléket állítson, mégpedig egy olyan mű (sorozat) formájában, mely Bach stílusát idézi. Ez a mű a *24 prelúdium és fúga*, melyet Sosztakovics 1950-51-ben komponált.

Ez a dolgozat foglalkozik egy rövid bevezetés után a *24 prelúdium és fúga* keletkezésével, időbeli elhelyezésével, hangnemeivel, elrendezésével, megszerkesztettségével, témái sokszínűségével, azokkal az elemeivel, melyek Bachra utalnak, és ennek a műnek a lehetséges interpretációiról és előadói vonatkozásokról is szó van benne. Az *A-dúr prelúdium és fúga* részletes elemzését is taglalja, melyet azért választottam, ezáltal emeltem ki a sorozatból, mert szerintem ez áll a legközelebb J.S. Bach művészetéhez. Ugyan én ezt a művet „morzsának” bátorkodtam nevezni, mert Sosztakovics életművéhez képest eltörpül, mégis, a *24 prelúdium és fúga* egy nagyszerű, kiemelkedő és változatos kompozíciósorozat, melynek eljátszása körülbelül két és fél órát vesz igénybe. Az időkeret miatt szorítkozom csak az *A-dúr prelúdium és fúga* részletes elemzésére és annak eljátszására.

ELŐADÁSOK KIVONATAINAK SZERZŐI

Antal Anikó
Bacskai Katalin
Balajti Adrienn
Balogh Miklós
Balogh Nikoletta
Bánhegyi András
Baptisza Beatrix
Barcsák Csaba
Barcsák Csaba
Barta Ferenc
Barta Ferenc
Bartha Ráhel
Bartók Róland
Báthory Csongor
Batka Dalma
Becze Sára Barbara
Behina Istvánné
Benedek Balázs
Béres Attila
Bereznyák Réka
Bernáth Bernadett
Berta Andrea Ilona
Bihari Péter
Birkás Nándor
Bíró Melinda
Bíró Zoltán
Bíróné Vargyas Márta
Bobcsák Gréta
Bódi Szabina
Bodnár István
Bodnár Tibor
Bodó Tibor
Bolla Barbara
Brebán Zsófia
Bubenkó Tamás
Buczko Anett
Budai Dávid
Budavári Imre
Buj Tímea Eszter
Buzga Bence
Czeglédi Balázs
Czumbilné Varga Judit
Csáti Zoltán
Cseh Dávid

Cseh Gergely
Cseh Roland
Csernyák Frizsina Eszter
Cservenák Ákos
Csontos Péter
Csorba Ádám
Csorba Emese
Csordás Levente
Csuhaj Milán
Daróczy László
Daróczy László
Deák Lilla
Divinyi Katalin
Dobai András
Dombi Renáta
Dornfeld László
Drofti Eszter
Dudás Gábor Miklós
Durbák Eszter
Egerer Lilla
Erdős Zoltán
Farkas Éva
Farkas Gergő
Fejes Zoltán
Fekete Fanni
Fekete Georgina Liza
Fekete Zoltán
Fekszó Kinga
Ferenc István Csaba
Filep Ádám
Flaskó István Tamás
Fodor Csaba
Forgács Attila
Fülöp Ádám Máté
Gajda Mihály
Gál Fruzsina
Gál Judit
Gárdosi Edit
Gecse Dóra
Gere Péter
Godzsák Melinda
Gomboş Krisztina
Gonda Éva
Gonda Nóra
Guba Dávid
Guzi Zsuzsanna

Gyovai Márk
Györffy Bálint
Hadas Tímea
Hajdú Gergely
Hajdu Lilla
Hajner Ádám
Hankó Franciska
Henczel Ildikó
Hermann Ildikó
Hideg István
Hlavács Krisztián
Hoffmann Gréta
Holló Dávid
Homonnai Zsófia
Hornyák Henrietta
Hudák Lajos
Illés Viktória
Izsó Balázs
Jámbor Adrienn
Jászai Tamás István
Jedlicska Tibor
Jobbágy Márta
Juhász Gábor
Juhász Koppány Levente
Juhászné Losonczi Júlia
Kádas Dalma
Kapusi Angéla
Kardos Eszter
Kemény Zsuzsa
Kerpely Ádám
Király Vitalij
Kiss Anett
Kiss Dániel
Kiss Dorottya
Kiss Gergely
Kiss Gergely Attila
Kiss Judit
Kiss László
Kiss László
Kiss Máté István
Kiss Zsuzsanna
Klemm Dávid
Komóroczi Noémi
Kónya Franciska
Koós Tamás
Kós Gergő

Kósa Anett
Kovács Eszter
Kovács József
Kovács Kitti
Kovács Klaudia
Kovács Zsolt
Kozák Anita Mariann
Kozák Zsolt
Kozma Ildikó
Kövágó Máté
Krajcsik Zsolt
Krajecz Enikő
Kriston András
Kriston András
Kujbus Tamás
Kuknyó Tímea
Kurmai Adrienn
Lajtos Gergő
Lakatos Dávid
Lechner Mirjam
Lengyel Lilla
Lévay Ádám
Ling Erika
Lipusz Dóra
Lupkovics Gabriella
Luterán Emese
Madura Gábor
Major Ágnes
Majoros Péter
Makár Ildikó Zsuzsa
Maksó Bianka
Mándoki Ágnes
Matisz Andrea
Matta Kinga
Matusz Péter
Mátyás Lilla
Mátyus Péter
Mátyus Péter
Méhes László
Metszősy Gabriella
Miklós Elenonóra
Miklós István
Mokánszki Béla
Molnár Alexandra
Molnár Dániel
Molnár Gábor

Molnár Krisztián
Molnár Márta
Molnár Tamás
Molnár Tünde
Molnár Zoltán
Molnár Zoltán
Monár Árpád Endre
Monár István
Monori Barbara
Mráz Levente
Mudris Anikó
Muskovits András
Nagy Ádám
Nagy Csaba
Nagy Dominik
Nagy Dóra
Nagy Edina
Nagy János
Nagy Károly Gábor
Nagy Kinga
Nagy László
Nagy Martin
Nagy Orsolya
Németh Alexandra Kitti
Németh Nóra
Niziolék Emese
Nyebehaj Csilla
Nyiri Gábor
Ocsovai Gabriella
Ocsvai Gabriella
Oláh Gábor
Oláh Gabriella
Olasz Attila
Orbán Tímea
Orlovsky Virág
Oroszi Borbála
Orsós András
Ország Mária
Pálfi Petra
Pálkovács József
Pap Gábor
Papp László
Papp Zsófia
Pardi Viktória
Paszternák Ádám
Pásztor Nikolett

Pataki Zita
Pavlik Ádám
Petkes Csongor
Petőfi Gábor
Piller Imre
Pintér Judit Mária
Planicska Petra
Pohubi Máté
Pokrovenszki Krisztián
Polgáry Enikő
Pólya Imre Mátyás
Popovicsné Csernák Orsolya
Pósalaky Dóra
Pribula Péter Balázs
Prieger Adrienn
Prókaj Lilla
Prubila Evelin
Putz Orsolya
Ráczkevey Gábor Dániel
Rádi Enikő
Radóczni Fekete Anikó
Révész Márk
Ribb Nóra
Ribb Péter
Riczu Zsófia
Ristowski Mirjam
Rónai László
Rostás Édua
Rózsahegyi Nóra
Rózsavölgyi Tibor
Sallai Borbála
Sándor Diána
Sándor Gabriella Odett
Sánta Csaba
Sápi Edit
Sarkadi Zoltán György
Sárközi Péter
Sebők Gábor
Sélei Anett
Selmeci Alexandra
Seress Anna Veronika
Simon Ádám
Simon Csaba
Simon Orsolya
Soltász Bertalan
Soltész Beáta

Soltész Gábor
Sólya Gergely József
Somosi Ágnes
Sotkó Katalin
Spisák Mária
Spitzmüller Ibolya Krisztina
Stomp Dávid
Strázsa Tiborné
Szabado Tamás
Szabo Michael
Szabó Viktória
Szajkó Szabina
Szakács Péter
Szakáts Judit Nóra
Szakolczai Zsófia
Szalai Sára
Szamák Tünde
Szamosi Attila
Szander Ágnes Katalin
Szatmáry László
Szemán Ádám
Szendrei Anikó
Szepesi Nikolett
Szesze Zsanett
Szilágyi Ágnes
Szilágyi Artúr
Szilágyi Blanka
Szilágyi Norbert
Szilágyi Szabolcs
Szilágyi Szabolcs
Szilágyi Zsuzsa
Szlávik Mária
Szolnoki Bernadett
Szőke Dóra
Szuhai Krisztina
Takács Csaba
Takács István
Takácsné Géczy Ildikó
Tamás Adrienn
Tamási Mária
Tantó Csilla
Tanyi Andrea
Tengely István
Tihor József
Timkó Zsuzsanna
Toma Barbara

Tóth Anikó
Tóth Gergő József
Tóth Ladislav
Tóth Orsolya
Tóth Teodóra
Török András
Török Erzsébet Zsuzsanna
Török Tamás
Tózsér Anna
Udvari Judit
Újházi László
Uracs Tímea
Uzonyi Zsuzsanna
Várföldi Vivien
Varga Anikó
Varga Kamilla
Varga Tünde
Varhola Bianka
Varró Orsolya
Vass Róbertné
Végh Ádám
Veit Eszter
Vékány Sándor
Veréb Viktória
Veres Viktória
Virág Bettina
Virágh Ágnes
Vitéz Ágnes
Vizkeleti Anna
Zakar Annamária
Zámbó Szabina Ildikó
Zommonnai Zsófia
Zsiros Gabriella